అక్టోబర్-2012

DECCAN LAND, HYDERABAD

2

₹ 15

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

కదం తొక్కే హక్కు

సెప్టెంబర్ 17 : భిన్న దృక్పథాలు

జీవ వైవిధ్యంలో భాగస్వామ్యం

జీవ వైవిధ్యాన్ని కాపాడుకుందాం

M/s. Annapurna Constructions

Spl. CLASS CONTRACTORS, (Civil-BTAH) REG. No. COT SP/851/2011

V.GANGADHAR
Managing Partner
Chairman-Builder's Association of India, Adilabad Centre

Y.VIDYA SAGAR RAO
Managing Partner

PRAKASH DHANANIWALA
Managing Partner

D.SRINIVAS

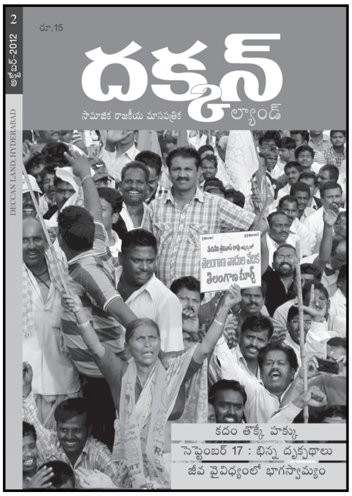

కళ్ళు తెరిపించిన కవాతు!

తెలంగాణ మార్చ్!

ఇసుకేస్తే రాలని జనం అని మీడియా అభివర్ణించుకున్నా...అక్కడికి వచ్చింది 18 వేల లోపే అని జోకర్లు వెకిలి వ్యాఖ్యలు చేసినా సాగర తీరంలో జరిగిన కవాతు అందరి కళ్ళనూ తెరిపించింది. 30వ తేదీ మధ్యాహ్నం నుంచే అక్కడ సందడి మొదలైంది. సమావేశస్థలిని చేరుకునే దారులన్నింటినీ మూసేసి, మూడే మార్గాలు తెరిచినా....వచ్చే జనం వస్తున్నారు...పోయే జనం పోతున్నారు. ఆ రోజు అర్ధరాత్రి సభ ముగిసేదాకా ఇదే తంతు. వచ్చిన జనం ఎంత అనే సంఖ్యపై ఎన్నెన్నో వ్యాఖ్యలు. మరెన్నో వ్యాఖ్యానాలు. నిజానికి ఆ రోజున సాగర తీరానికి వచ్చిన వారికంటే కూడా పోలీసులు అడ్డుకున్న కారణంగా మధ్యలో నిలిచిపోయిన వారి సంఖ్యనే ఎక్కువ అంటే అతిశయోక్తి కాదు. అనుమతి నిరాకరణ, పరస్పర హెచ్చరి కలు, కాంగ్రెస్ నేతల రాయబారాలు, ఎట్టకేలకు అనుమతి, జిల్లాల్లో నిలిపివేత, ర్యాలీలపై లాఠీచార్జీలు, కాల్పులు, భాష్పవాయు ప్రయోగం... వీటన్నింటినీ కాసేపు పక్కన బెడితే...ఈ కవాతు నిజంగా కళ్ళు తెరిపించింది. అందరికీ కూడా!

- పార్టీల మద్దతు లేకుంటే ఈ కార్యక్రమాల నిర్వహణ, వాటిని విజయవంతం చేయడం అంతతేలిక కాదని ప్రజాసంఘాలు గుర్తించాయి.
- తాము దోవతప్పితే ప్రజాసంఘాలే ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహించి ముందుండి పోరాడగలవని రాజకీయపక్షాలూ గుర్తించాయి.
- చక్కగా డీల్ చేశావంటూ సీఎం కిరణ్ భుజం తట్టినప్పటికీ, ఈ మార్చ్ రగల్చిన చిచ్చు ఆర్పడం కష్టమేనని అధిష్ఠానం గుర్తించింది.
- తెలంగాణ వాదాన్ని నమ్ముకోవాలని, అలాగాకుండా, అమ్ముకోవాలని చూస్తే కష్టమేనని తెలంగాణ కాంగ్రెస్ నేతలు గుర్తించారు.
- తెలంగాణ మార్చ్ సందర్భంగా ఆయా పార్టీల, ప్రజాసంఘాల ధోరణులును, వాటిని మార్చుకున్న తీరును ప్రజలు సైతం గుర్తించగలిగారు.
- పక్కా ప్రణాళిక లేకపోతే సభాకార్యకలాపాల నిర్వహణ కష్టమని నిర్వాహకులు గుర్తించారు.
- అనుమతి పొంది కూడా అనుమతి లేనట్లుగా నిర్వహించిన సభ కంటే, అనుమతి లేకుండానే మిలియన్ మార్చ్ తరహాలో ర్యాలీ నిర్వహించి ఉంటే బాగుండేదని కొందరు భావించారు.
- సభాస్థలి ఎంపిక సరిగా లేదని మరికొందరు భావించారు.

ఇదే సమయంలో కొన్ని విపరీత పోకడలూ కానవచ్చాయి. మార్చ్‌కు అనుమతి ఇచ్చినట్లుగా ప్రభుత్వం ప్రకటించినప్పటికీ, ఉత్తర్వులు అందలేదన్న సాకుతో జిల్లాల్లో పోలీసులు నిర్బంధాన్ని కొనసాగించారు. అరెస్టులకు తెగబడ్డారు. అడ్డంకులు కల్పించారు. ర్యాలీకి రైళ్ళలో తరలివస్తున్న వారిని అడ్డుకునేందుకు, పోలీసులే రైలురోకో నిర్వహించారు. మరి ఈ రైలురోకో కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న పోలీసులపై ఎలాంటి కేసులు పెడతారో పోలీసు ఉన్నతాధికారులు, రైల్వే అధికారులకే తెలియాలి. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో పోలీసుల అల్లకల్లోలం ఎన్నటికీ మరిచిపోలేం. హైదరాబాద్‌లో వివిధ ప్రాంతాల నుంచి ర్యాలీగా బయలుదేరిన వారిపై పోలీసుల లాఠీచార్జీ మరువలేని అమానుషం.

ఇవన్నీ ఎలా ఉన్నా...అంతిమంగా గెలిచింది, కళ్ళు తెరిచింది మాత్రం ప్రజలే. వారికి జేజేలు!

TELANGANA RESOURCE CENTRE

"**CHANDRAM**" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644
Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

మెయిల్ బాక్స్

ప్రజాభిప్రాయానికి పట్టం కడుతూ, ప్రజాసమస్య లపై అవగాహన కల్పిస్తూ, సమాజంలో చైతన్యానికి కృషి చేయాలన్న లక్ష్యంతో వెలువడుతోంది దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక. తొలిసంచిక వెలువడిన మరుసటి రోజు నుంచే ఎన్నో ఫోన్ కాల్స్... ఎక్కడెక్కడి నుంచో పలకరింపులు. లేఖలతో అభిప్రాయాలు వెల్లడించిన వారు కొందరైతే... ఇ-మెయిల్‌తో భావాలు పంచుకున్న వారు మరి కొందరు. తొలి సంచిక బాగుందని

కొందరు, సంచిక తీసుకువచ్చేందుకు చేసిన ప్రయత్నం అభినందనీయమని మరికొందరు. తీసుకున్న అంశాలు బాగున్నాయని కొంద రు...ఫలానావి తీసుకుంటే బాగుండేదని మరికొందరు. మొత్తం మీద పత్రికను చూడగానే 'మన పత్రిక' అంటూ ఆప్యాయంగా గుండెకు హత్తుకున్న వారెందరో. ఆ ఆత్మీయ భావం చాలు...మనం మనం ఒక్కటయ్యేందుకు. మన ఆశయాలు సాధించేందుకు.

పత్రికలో ప్రచురించిన అంశాలు, కవర్ డిజైన్, లేఅవుట్స్, ఫోటోలు....ఇలా రకరకాల అంశాలపై ఎంతో మంది ఎన్నో విధాలుగా స్పందించారు. తమ భావాలను మాతో పంచుకున్నారు. పత్రికను నేటి సమాజం గుండెచప్పుడుగా భావిస్తున్న ప్రముఖులెందరో తమ రచనల ద్వారా పత్రికకు చేయూతనిస్తామని ముందుకు వచ్చారు.

కార్మికసంఘాలు, ఉద్యోగ సంఘాలు లాంటి వాటి కార్యకలాపాలతో ప్రమేయం ఉన్న వారెందరో తాము చందా దారులుగా చేరడంతో పాటుగా మరెందరో చందాదారులను చేర్పిస్తామని మాట ఇచ్చారు.

కాలం, వేగం ప్రాధాన్యం వహిస్తున్న నేటి తరుణంలో మాసపత్రిక కన్నా వారపత్రిక తేవడం మంచిదని కొంతమంది మిత్రులు సూచించారు. ప్రస్తుత పరిస్థితుల నేపథ్యంలో స్థానిక అంశాలకే మరింత ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని మరికొందరు సలహా ఇచ్చారు. ప్రజల్లో

సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక అంశాలపై అవగాహన పెంచేందుకు వీలుగా వాటిపై విశ్లేషణలకు పట్టం కట్టాలని ఇంకొందరు సూచించారు. తమ అమూల్యమైన సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చిన ఆత్మీయులందరికీ మా ధన్యవాదాలు. సమయ సందర్భాలు, అందుబాటులో ఉండే వనరులు, అవకాశాలను బట్టి వాటిని తప్పకుండా పరిగణన లోకి తీసుకుంటాం.

దక్కన్ ల్యాండ్ పత్రిక ప్రారంభ సంచిక

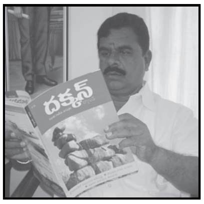

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఒక చిన్నపాటి కదలిక తీసుకువచ్చిందనే భావిస్తున్నాం. తెలంగాణ, ఆంధ్ర, రాయలసీమ.... మూడు ప్రాంతాల నుంచి కూడా అపూర్వ స్పందన లభిస్తోంది. ఇదే పేజీలో ప్రచురించిన లేఖ, ఇదే సంచికలో జై ఆంధ్ర పై ప్రచురించిన వ్యాసం అందుకు నిదర్శనంగా చెప్పవచ్చు. ఒకటి రెండు అంశాలకే పరిమితం కాకుండా వైవిధ్యభరిత ప్రజాజీవనాన్ని ప్రతిబింబించేలా వివిధ అంశాలపై కథనాలు వెలువరించాలనేదే మా సంకల్పం. అందుకు తగ్గట్టుగా రచయితలు, కవులు, ఉద్యమకారుల నుంచి రచనలను ఆహ్వానిస్తున్నాం.

ఒకటి...రెండు...మూడు...ఇలా క్రమం తప్పకుండా సంచికలు తేవడం ఒక ఎత్తయితే, కాలంతో పాటుగా నాణ్యంను పెంచుకునే ప్రయత్నం చేయడం మరో ఎత్తు. ఆ విషయాన్ని మేమూ

గుర్తించాం. అందుకే మాకు ఉన్న పరిమితుల్లోనే ఈ హద్దులను అధిగమించేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఈ విషయంలో మీ నుంచి కూడా సహకారాన్ని ఆశిస్తున్నాం. దక్కన్‌ల్యాండ్ పత్రికలో ప్రచురితమవుతున్న వివిధ అంశాలపై, కథనాలపై మీ అభిప్రాయాలను మాకు తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాం.

ద

వాస్తవాలకు అక్షర రూపాలు

దక్కన్ ల్యాండ్ మొదటి సంచిక చదివాము. పత్రిక ఆశయాలకు అనుగుణంగా ఉన్నది. నేడు ఆధునిక విజ్ఞానం, యంత్ర పరిజ్ఞానం పెట్టుబడిదారులకు లాభార్జన కలిగించే దిశగా ఉండడం వల్ల బడు గుల జీవితాలు మరింతగా దిగజారాయి. అనేక రూపాలుగా సాగుతున్న ప్రజా ఉద్యమాలకు ఊపిరులు ఊదుతూ నేడు వాస్తవాలను అక్షరాలు గా మలచి పదును పెట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ప్రజా సమస్యలే ప్రాతిపదికగా యధార్థ స్థితిగతులే అక్షరాయుధాలు గా మలచి నూతన మార్పులకు బాసటగా 'దక్కన్ ల్యాండ్' పత్రిక నిలుస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. పత్రిక నిరంతరంగా అభివృద్ధి చెందాలని ఆకాంక్షిస్తూ....

కవిని
కేరాఫ్ లలితా పరమేశ్వరి,
ఎ.టి. అగ్రహారం, 7వ లైను, గుంటూరు

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి : 1 సంచిక : 2

అక్టోబరు - 2012

సంపాదకులు

యం. వేదకుమార్

అసోసియేట్ ఎడిటర్

ఎన్. వంశీ మోహన్

సెల్ : 9848902520

లే అవుట్ & కంపోజింగ్

చరిత ఇంప్రెషన్స్

కవర్ డిజైన్

రమణజీవి

వాణిజ్య ప్రకటనలు

9030626288

ముద్రణ :
దక్కన్ ప్రెస్
ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

దక్కన్ ల్యాండ్

DECCAN LAND
"CHANDRAM" 490,
St.No. 11, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554
Fax: 040-27635644
Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com
website : www.deccanland.com

ఏజెన్సీ కోసం..

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక స్థానిక ఏజెన్సీ కోసం పత్రిక చిరునామాలో లేదా ఆనంద్ ఏజెన్సీస్ (చిక్కడపల్లి, ఫోన్ నెం: 9848428516, 9246826191) లో సంప్రదించవచ్చు.

లోపలి పేజీల్లో ...

శీర్షిక	రచయిత	పేజీ
మిష్టర్ సందేహం	వి.ఎం.	6
సంపాదకీయం		7
కదం తొక్కే హక్కు	మాడభూషి శ్రీధర్	8
నీటి వనరుల్లో తెలంగాణకు ఎనలేని అన్యాయాలు		10
విదేశీ కంపెనీల గుప్పిట్లో భారతదేశం	చిక్కుడు ప్రభాకర్	11
కృష్ణనదిలోకి గోదావరి జలాలు	డి. లక్ష్మీనారాయణ	14
జీవ వైవిధ్య సదస్సు	సరస్వతి కవుల	17
కూడంకుళం ప్రజాగ్రహం	ఎ. నర్సింహారెడ్డి	19
జీవ వైవిధ్యం - ప్రత్యామ్నాయ సదస్సు	దక్కన్ న్యూస్	22
సెప్టెంబర్ 17న విభిన్న దృక్పథాలు	దక్కన్ న్యూస్	24
జీవ వైవిధ్య పరిరక్షణ	దక్కన్ న్యూస్	28
ప్రజా ఉద్యమాలకు నిలువుటద్దం		32
గోముఖ వ్యాఘ్రం కాంగ్రెస్	శ్రీధర్ ధర్మాసనం	34
పాలమూరు జలసాధన దీక్ష	పాలమూరు అధ్యయన వేదిక	36
అనుమతిచ్చారు - అడ్డుకున్నారు	దాసరి ఆళ్వారస్వామి	38
ఎడారిగా కరీంనగర్ జిల్లా		40
పెద్ద దిక్కు కోల్పోయిన తెలంగాణ		41
చెదరని జ్ఞాపకం	మాడభూషి శ్రీధర్	43
బతుకమ్మ	బోనకుర్తి సోమేశ్	47
అంతరిస్తున్న నగర సంస్కృతి	శివనాగిరెడ్డి	51
విద్రోహ విలీనం	కె. ప్రభాకర్	52
పుస్తక సమీక్ష	బి. నర్సన్	54
ఇండియన్ సినిమా ఆత్మహత్య!	కుమార్ ఖన్నా	56
కొత్త పుస్తకాలు		58

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నింటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్వామిక అభిప్రాయవేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక విశ్లేషణావేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పాఠకుల్లో అవగాహన పెంపొందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

మిష్టర్ సందేహం!

ఖైరతాబాద్ గణేషుడికి కోపం వచ్చిందా?

హైదరాబాద్‌లో సెప్టెంబర్ 30న ఎంతో మందికి కలిగిన సందేహం ఒకటుంది. అదేమిటంటే ఖైరతాబాద్ గణేషుడికి కోపం వచ్చిందా? అని. అందుకు కారణం లేకపోలేదు. తెలంగాణా మార్చ్‌ని ఎలాగైనా విఫలం చేయాలని కంకణం కట్టుకున్న పోలీసులు ఏళ్ళుగా వస్తున్న సంప్రదాయానికి భిన్నంగా ఖైరతాబాద్ గణేషుడిని ఉదయమే కదిలిం చారు. దాదాపుగా అన్ని విగ్రహాల నిమజ్జనం తరువాత మరుసటి రోజు ఉదయం నిమజ్జనం కావాల్సిన ఖైరతాబాద్ గణేషుడిని పోలీసులు ముందురోజు రాత్రే నిమజ్జనం చేశారు. నిమజ్జన యాత్రకు ముందు భక్తులకు దర్శనభాగ్యం లేకుండా చేశారు. ప్రసాదం మాయం అవుతున్నా కళ్ళు మూసుకున్నారు. భక్తులను భగవంతుడికి దూరం చేశారు. వీటన్నింటికీ ఆగ్రహించిన విఘ్నేశ్వరుడు నిమజ్జన కార్యక్రమానికి విఘ్నాలు కల్పిస్తూ, పోలీసులను ముప్పతిప్పలు పెడుతూ మరుసటి రోజు అంతా కూడా నిమజ్జన కార్య క్రమమే జరిగేలా చేశాడని భక్తులు భావిస్తున్నారు. పోలీసులు ఈ విషయంలో జోక్యం చేసుకోకపోతే, నిమజ్జన కార్యక్రమం అంతా కూడా ఎప్పటిలా నిమజ్జనం మరుసటి రోజు ఉదయానికే పూర్తయ్యేదని, పోలీసులు జోక్యం కారణంగా అది సాయంత్రం వరకూ కొనసాగిందన్న వ్యాఖ్యలున్నాయి. ఆ కోపం తోనే గణనాథుడు, పోలీసుల కోరిక (తెలంగాణ మార్చ్‌ను విఫలం చేయడం) ను భగ్నం చేశాడనీ అంటున్నారు. అదీ నిజమేనేమో?

ఎంత మంది వచ్చారు....?

తెలంగాణ మార్చ్ కార్యక్రమానికి ఎంత మంది హాజరయ్యారన్న విషయంపై పలువురు సీమాంధ్ర నాయకులు అవాకులు, చవాకులు పేలుతూనే ఉన్నారు. 'గూగుల్' చిత్రాల ఆధారంగా తాము లెక్కగట్టామని చెబుతున్నారు. లక్షల్లో జనం వచ్చారని ప్రింట్, ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా ఘోషించినా ఈ నేతలు మాత్రం అరలక్ష కూడా రాలేదన్నట్లుగా మాట్లాడుతున్నారు. వచ్చిన వారి సంఖ్య 18 వేలని ఒకరంటే, 38 వేలకు మించదు అని మరొకరు అంటున్నారు. నిజానికి తెలంగాణ మార్చ్‌లో ఉదయం నుంచి అర్థరాత్రి దాకా పాల్గొన్న వారిని ఎవరిని అడిగినా కొన్ని లక్షల మంది వచ్చినట్లుగా చెబుతారు. వచ్చే జనం వస్తుంటే పోయే జనం పోతున్నట్లుగా సభ జరిగింది. దాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా ఆరంభ సమయంలోనో, ముగింపు సమయంలోనో ఉన్న జనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని లెక్కలు తీస్తే వచ్చేది సున్నా మార్కులే. మరో విషయాన్ని కూడా గమనించాలి. ముళ్ళకంచెలతో, బారికేడ్లతో ఎక్కడికక్కడ రోడ్లను పోలీసులు దిగ్బంధనం చేసేసి, వచ్చే జనాన్ని ఎక్కడికక్కడే ఆపేసినప్పటికీ ఇన్ని లక్షల మంది ఈ కార్యక్రమానికి హాజరు కాగలిగారు. ఆ తెగువ చూస్తుంటే కొంతమంది నేతలకు గుండెలదిరిపోతున్నాయి. ముచ్చెమటలు పట్టేస్తున్నాయి. మతి తప్పి ఏమేమో మాట్లాడుతున్నారు. ఈ లెక్కల వ్యవహారం కూడా అలాంటిదేనేమో?

రావద్దు...మా కోసం!

వస్తున్నా మీకోసం... పేరుతో మాజీముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు తలపెట్టిన పాదయాత్రకు లభిస్తున్న స్పందన ఎలా ఉన్నా ఆ యాత్రకు పెట్టిన పేరుకు పేరడీగా పెట్టిన 'రావద్దు ...మా కోసం' మాత్రం బాగా క్లిక్ అయింది. మరీ ముఖ్యంగా తెలంగాణ జిల్లాల్లో తెలంగాణ అభిమానులంతా కూడా చంద్రబాబు పాదయాత్రను వ్యతిరేకిస్తున్నారు. ఆ యాత్రను ఎలాగైనా అడ్డుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. కార్యకర్తల ముసుగులో వందల సంఖ్యలో గూండాలను సైతం వెంటేసుకొని పాదయాత్రలు చేయడం ఇటీవలి కాలంలో పరిపాటిగా మారిపోయింది. తమ యాత్రకు జనం స్పందన కరువైతే బాగుం డదని భావించి వందల సంఖ్యలో వాహనాల కాన్వాయ్‌తో ఈ యాత్రలు చేస్తున్నారు. మరో వంకన ప్రభుత్వం కూడా ఈ యాత్రలకు కట్టుదిట్టమైన భద్రతా ఏర్పాట్లు చేస్తోంది. మనిషి రక్తం రుచి మరిగిన పులి మ్యాన్‌ఈటర్‌గా మారిపోక తప్పదు. అధికారం రుచి మరిగిన వారు కూడా అంతేనని పెద్దలంటారు. మరి ఇప్పుడు చంద్రబాబు చేస్తున్న యాత్ర కూడా అధికారం కోసమేనా?

జనాన్ని నమ్ముకోవాలా? పార్టీకి అమ్ముడుపోవాలా?

తెలంగాణ మార్చ్‌కు అనుమతి ఇప్పించింది తామేనని మీసాలు మెలేసిన టి-కాంగ్రెస్ నాయకుల పరిస్థితి అగమ్యగోచరంగా మారింది. ఆ విషయాన్ని ధైర్యంగా చెబుతూ ఉద్యమంలోకి వచ్చే పరిస్థితి లేదు. అలాగని కాంగ్రెస్ అధిష్ఠానాన్ని ధిక్కరించి ఉద్యమంలోకి రాలేరు. అందుకే వారంతా పేపర్ టైగర్లుగా మారిపోయారు. అధికార దాహం మనిషిని ఎంతకైనా దిగజారుస్తుంది అనేందుకు ఇంతకు మించిన నిదర్శనం మరొకటి లేదు. కోట్లాది మంది ప్రజలు ఒకవైపున తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం ఉద్యమిస్తుంటే టి-కాంగ్రెస్ నేతలు మాత్రం అధిష్ఠానం దూతల వద్ద అపాయింట్‌మెంట్ల కోసం పడిగాపులు కాస్తున్నారు. ఇలాంటి నేతలను చూస్తుంటే గట్టిగా మాట్లాడే దమ్ములేని వారు తెలంగాణను తెస్తామంటే నమ్మేదెట్టా అని తెలంగాణ ప్రజలు బిత్తరపోతున్నారు. మరి అది కూడా నిజమేనేమో? అధిష్ఠానానికి, అధికారానికి అమ్ముడుపోవాలా? లేక ప్రజలను నమ్ముకోవాలా? ఇక తేల్చుకోవాల్సింది టి-కాంగ్రెస్ నేతలే!

దశకంఠుడి తరహాలో....'క్విట్ కాంగ్రెస్'

రావణుడికి పది తలలు ఉన్నట్లుగా సినిమాల్లో చూస్తుంటాం. వాటిల్లో ఒక్కటి మాత్రమే అసలు తల. మిగతా తలలన్నీ అతికించినవే. కాంగ్రెస్ పరిస్థితి కూడా అలానే ఉంది. అధిష్ఠానం ఒక్కరే అసలు తల అనుకుంటే మిగతా వారంతా (ఆజాద్, వాయలార్ రవి, షిండే....) నకిలీ తలలే. తెలంగాణ అంశంపై అసలు తల నోరు విప్పకున్నా, మిగిలిన తలలన్నీ తలో మాటా మాట్లాడుతుం టాయి. ఒక తల చెప్పిన దానికి మరో తల చెప్పిన దానికి ఏమీ పొసగదు. అంతా గందరగోళం. అసలు తల పెదవులపై చిద్విలాసం. త్వరలోనే దసరా. ఆ రోజున జరిగే రావణసంహారం తరహాలో తెలంగాణ అంతటా కూడా క్విట్ కాంగ్రెస్ ఉద్యమం తలెత్తితే ఏం జరుగనుంది? తెలంగాణలో కాంగ్రెస్ మాయం కాదా?

ఉస్మానియాను మూసేయాలా... ఆ విద్యార్థులను బహిష్కరించాలా?

ఉస్మానియా యూనివర్సిటీని మూసివేయాలని లగడపాటి రాజగోపాల్ ఇచ్చిన పిలుపు తెలంగాణ లోని వివిధ యూనివర్సిటీల్లో ఆగ్రహావేశాలను రగిల్చింది. ఆయన పిలుపుకు నిరసనగా హైదరాబాద్‌తో సహా యావత్ తెలంగాణలో విద్యాసంస్థల నుంచి సీమాంధ్ర విద్యార్థులను బహిష్కరించా లని విద్యార్థి సంఘాలు గనుక పిలుపునిస్తే ఏం జరుగుతుందో లగడపాటి ఊహించ గలరా? ఆవేశంతో లగడపాటి చేసిన వ్యాఖ్యలు ఎన్నో మార్లు అనర్థాలను సృష్టించాయి. ఆయన తాజా పిలుపు ఎలాంటి అనర్థాలను సృష్టించనుందో మరి?

\- వి.ఎం

ఉద్యమంలో ఇక నూతన రూపాలు

రెండు దేశాల మధ్య సరిహద్దు రేఖ వద్ద పరిస్థితి ఉద్రిక్తంగా ఉన్నప్పుడు, ఆయా బలగాలు ఎలా మోహరిస్తాయో చూడాలనే కోరిక ఎవరికైనా ఉంటే, దాన్ని తీర్చుకునేందుకు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీకి వస్తే చాలు. గేటుకు అవతలి వైపు విద్యార్థులు, ఇవతలి వైపు పోలీసులు. నిజానికి తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలో ఇది చాలా సర్వసాధారణ సన్నివేశంగా మారింది. ఆందోళన చేస్తున్న సందర్భాల్లో, దొరికిన వారిని దొరికినట్లుగా పోలీసులు చితకబాదడం సాధారణ దృశ్యమైపోయింది. లాఠీఛార్జీలు, భాష్పవాయు గోళాలు పేల్చడం, నీటి ఫిరంగులు ఉపయోగించడం, గురి చూసి బుల్లెట్లు కాల్చడం.... ఇదీ నగరంలో యుద్ధం.

ఈ యుద్ధం ఇప్పుడు తెలంగాణలోని అన్ని జిల్లాలకూ పాకింది. ఇటీవలి తెలంగాణ మార్చ్ సంఘటనలను ఇందుకు నిదర్శనంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఒకప్పుడు పాలస్తీనా ప్రాంతాల్లో కన్పించిన దృశ్యాలు, యుద్ధరంగాల్లో కానవచ్చే దృశ్యాలు నేడు మనకు యావత్ తెలంగాణాలో కనిపిస్తున్నాయి. ఇదేమీ రెండు దేశాల మధ్య యుద్ధం కాదు. ఒక దేశం నుంచి విడిపోయేందుకు చేస్తున్న స్వాతంత్ర్య పోరాటం అంతకన్నా కాదు. ఒక రాష్ట్రంగా ఏర్పడేందుకు మరీ చెప్పాలంటే కొన్ని దశాబ్దాల క్రితం ఉన్న రాష్ట్రాన్ని తిరిగి ఏర్పాటు చేయాలంటూ శాంతియుతంగా ప్రజలు చేస్తున్న పోరాటం. ఈ పోరాటాన్ని అణచివేసేందుకు ప్రభుత్వం హింసామార్గాన్ని ఎంచుకోవడం విషాదం. ఆ హింస ప్రతిహింసకు దారి తీస్తుంది తప్ప శాంతియుత పరిష్కారాన్ని అందించదు.

తెలంగాణ యుద్ధరంగంగా మారిపోయిన నేపథ్యంలో ఇప్పటి వరకూ జరిగిన పోరాటాన్ని మరోసారి సమీక్షించుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఉద్యమాన్ని కొత్తరూపాల్లో ముందుకు తీసుకుపోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. చేసే పోరాటం శాంతియుతమే అయినప్పటికీ, అది ఎదుటి పక్షంలో అశాంతి రేకెత్తించేదిలా ఉండాలి. సకల జనుల సమ్మె, రోడ్డుపై వంటలు, మానవహారాలు, నిరాహారదీక్షలు, ప్రజాప్రతినిధుల రాజీనామాలు...ఇలా ఎన్నో రూపాల్లో ఉద్యమం జరిగినా అవేవీ ఫలితాలను అందించలేకపోయాయి. ఈజిప్ట్ తరహా ఆందోళన లాంటివి చేయాలంటే అంతర్జాతీయ మీడియా సహకారం తప్పనిసరిగా కావాల్సి ఉంటుంది. అలాంటి ప్రయత్నానికి ఇటీవల ఆదిలోనే విఘ్నం ఎదురైంది.

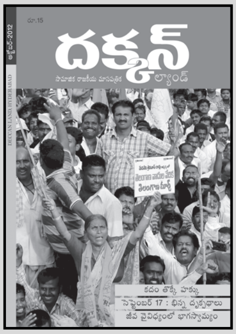

ఇక మిగిలింది పార్టీలపై ప్రత్యక్ష ఒత్తిడి. మరీ ముఖ్యంగా అధికారపక్షంపై. రాష్ట్రం నుంచి లోక్‌సభకు ఎన్నికైన వారు, కేంద్రంలో, రాష్ట్రంలో మంత్రులుగా ఉన్న వారు మొదలుకొని గ్రామస్థాయిలో వార్డు సభ్యుడి వరకు అంతా రాజీనామాలు చేయాలి. గ్రామం, మండలం, జిల్లా, రాష్ట్రం, కేంద్రం... ఏ స్థాయిలో కూడా ప్రజాప్రతినిధులు అంటూ ఎవరూ ఉండరు. కొన్ని నెలల పాటు ఈ నాయకులంతా ప్రత్యక్షంగా ప్రజలతో కలసి కార్యాచరణలోకి దిగాలి. క్రమంగా ఈ తరహా ఒత్తిడిని అన్ని పార్టీలపై తీసుకురావాలి. అప్పుడిక అంతా ప్రజాక్షేత్రంలోనే ఉంటారు. రాజకీయాల్లో ఎవరూ ఉండరు. ఎక్కడికక్కడ సంపూర్ణ రాజకీయ సంక్షోభం తలెత్తుతుంది. కనీసం కొన్ని నెలలపాటైనా ఈ సంక్షోభాన్ని దిగ్విజయంగా కొనసాగించగలిగితే ఇక తెలంగాణ వచ్చినట్లే. అదే సమయంలో, తెలంగాణ సాధన కన్నా తమ రాజకీయ ప్రయోజనాలకే పార్టీలు పెద్ద పీట వేస్తున్న తరుణంలో ఈ యోచన ఎంత వరకు విజయవంతమవుతుందో తెలియకున్నా, ప్రయత్నించి చూడడంలో తప్పు లేదు.

నిజానికి తెలంగాణ ప్రజలు చేస్తున్నది కేంద్రప్రభుత్వంపై పోరాటం కాదు. వారేమీ కేంద్రాన్ని ధిక్కరించడం లేదు. కేంద్రం ఆధిపత్యాన్ని తోసిపుచ్చడం లేదు. దేశం నుంచి విడిపోతామని అనడం లేదు. వారు కోరుతున్నదల్లా ప్రత్యేక రాష్ట్రం లేదా గతంలో ఉన్న ప్రత్యేక రాష్ట్రం కావాలని మాత్రమే. అదేమీ వేర్పాటు వాదం కాదు. జాతీయ ప్రయోజనాలకు భంగకరం కాదు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన నాటి నుంచి నేటి వరకూ ఎన్నో రాష్ట్రాలు కొత్తగా ఏర్పడ్డాయి. ఇక ముందూ ఏర్పడే అవకాశం ఉంది. తెలంగాణ అనేది ఒక ప్రజాస్వామిక ఆకాంక్ష. నాలుగు కోట్ల మంది దీన్ని బలపరుస్తున్నప్పుడు, వారికి విడిగా రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేయాల్సిన బాధ్యత కేంద్రంపై ఉంది. ఆ ప్రజాస్వామిక బాధ్యత నుంచి అది తప్పించుకోజాలదు. కొద్దిమంది పెట్టుబడిదారుల ఒత్తిళ్ళకు లోనై తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటును ఎంతగా జాప్యం చేస్తుంటే, అంతగా సమాజంలో అశాంతి రేకెత్తుతూనే ఉంటుంది. అది క్రమంగా ఇతర మార్గాలను ఎంచుకునేలా యువతను ప్రేరేపించే అవకాశం కూడా ఉంది. అలా జరిగితే అది తెలంగాణకు కడుపుకోతనే మిగులుస్తుంది. కేంద్రం, ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటును అడ్డుకుంటున్న పెట్టుబడిదారులే అందుకు బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుంది.

వేదకుమార్. యం

(యం. వేదకుమార్)

ఎడిటర్

కదం తొక్కే హక్కు గొంతెత్తి చాటిన తెలంగాణ

తెలంగాణ పౌరుల సాగరహారాన్ని హరించే అధికారం ప్రజాస్వామ్యంలో ఎవరికీ లేదు. కలసి కవాతు చేస్తామంటే అనుమతివ్వడానికి సందేహించడం, ఎంతో ప్రయత్నం తరువాత కవాతుకు రావలసిన జనం రాకుండా రైళ్లు రద్దుచేసి కుట్రలు చేయడం, అన్ని కుయుక్తులు పన్నడం, చేరుకున్న జనం మీద భాష్పవాయుగోళాలు విసిరి లాఠీలు ప్రయోగించడం, హింసకు పురికొల్పడం... అన్నీ జనం హక్కులు కాలరాయడమే. ఇందుకు ప్రజాస్వామ్య ప్రియులంతా సిగ్గుపడాలి అని అంటున్నారు ఆచార్య **మాడభూషి శ్రీధర్**

తెలంగాణ కోరుకునే హక్కు, హైదరాబాద్ రాష్ట్రానికి రాజధాని అయిన హైదరాబాద్‌లో అడుగుపెట్టడం తెలంగాణ ప్రజల హక్కు. హుస్సేన్ సాగర తీరంలో సాగర హారం పేరుతో కవాతు చేసే అధికారం కొత్తగా ఎవరూ ఇవ్వనవసరం లేదు. ఆర్టికల్-19 కింద సమావేశ హక్కు, తిరిగే హక్కు, చెప్పుకునే హక్కు ఉన్నాయి. అందరి అవసరాలను కాపాడేందుకు క్రమబద్ధీకరించేందుకు మాత్రమే అనుమతి అవసరం కాని, పోలీసులు అనుమతిస్తేనే ఆందోళన చేయాలనే నిబంధన ఎక్కడా లేదు. హుస్సేన్‌సాగర్ చుట్టూ ఉన్న స్థలం ఎవరో ఒకరి సొమ్ము కాదు. అది జనానికి చెందిన నేల. ఆ నేలపై కదం తొక్కే హక్కు తెలంగాణకు ఉంది. తెలంగాణ పౌరుల సాగరహారాన్ని హరించే అధికారం ప్రజా స్వామ్యంలో ఎవరికీ లేదు. కలసి కవాతు చేస్తామంటే అనుమతివ్వడానికి సందేహించడం, ఎంతో ప్రయత్నం తరువాత కవాతుకు రావలసిన జనం రాకుండా రైళ్లు రద్దుచేసి కుట్రలు చేయడం, అన్ని కుయుక్తులు పన్నడం, చేరుకున్న జనం మీద భాష్పవాయుగోళాలు విసిరి లాఠీలు ప్రయోగించడం, హింసకు పురికొల్పడం... అన్నీ జనం హక్కులు కాలరాయడమే. ఇందుకు ప్రజాస్వామ్య ప్రియులంతా సిగ్గుపడాలి. ఇంత చేసినా ప్రాణాలకు తెగించి తాము కోరుకున్న రాష్ట్రం కోసం, తమను ద్వేషించే ప్రభుత్వ బలగాలను ఎదిరించి జనం లక్షల సంఖ్యలో ముందడుగు వేయడం ఒక అద్భుతమైన జన విజయం. ఇంత మంది ప్రజలను కాదని ఈ పాలకులు ఇంకెన్నాళ్లు తెలంగాణ నిరాకరిస్తారో చూడాలి.

ప్రత్యేక తెలంగాణ కోరడం ఎంత రాజ్యాంగ సమ్మతమో, తెలంగాణ మార్చ్ చేయడం కూడా అంతే రాజ్యాంగ సమ్మతం. ఆ స్వేచ్ఛ తెలంగాణ ప్రజల సొంతం. అది ప్రజాస్వామ్యపు ప్రాథమిక హక్కు. తెలంగాణవారే కాదు ఎవరైనా ఒక ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడాలని కోరడం జాతి వ్యతిరేకం కాదు, రాజ్యాంగ వ్యతిరేకం కాదు అని పాలకులు, మంత్రులు, శాసనసభ్యులు, అధికారులు, శాంతి భద్రతలు కాపాడే బాధ్యతలో ఉన్న పోలీసులతో సహా అందరూ అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రతి పౌరుడికి ఆర్టికల్ 19(1)(ఎ) భావప్రకటన స్వాతంత్ర్యం ఉందని ప్రకటించింది. గ్యారంటీ ఇచ్చింది. పాలకులు ఈ స్వేచ్ఛను అభిప్రాయ ప్రకటన అవకాశాలను ఆపరాదని, పలికే గొంతును నొక్కరాదని హెచ్చరించింది. పికెటింగ్, ధర్నా, ప్రదర్శన, సమ్మె కూడా భావప్రకటన రూపాల్లో భాగాలేనని అమెరికన్ సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. ప్రభుత్వ విధానాలను వ్యతిరేకించే హక్కు, చట్టాలను విమర్శించే అధికారం, పాలనను నిరసించే స్వేచ్ఛ లేకపోతే ప్రజాస్వామ్యం నిలబడే అవకాశం లేదు. ఒక ఉత్తర భారతీయుడికి చెందిన దుకాణం ముందు ధర్నా చేస్తూ ఎవరూ ఆ దుకాణంలో వస్తువులు కొనకుండా ఆపడం ఈ స్వేచ్ఛలో భాగం కాదని మద్రాస్ హైకోర్టు వి.వెంగన్ కేసులో (1951) తీర్పు చెప్పింది. ప్రధాన రహదారులలో ఊరేగింపు నిర్వహించడానికి అనుమతి ఇవ్వాలని హిమ్మత్ లాల్ కె షా కోరితే కమిషనర్ ఆఫ్ పోలీసు నిరాకరిస్తారు. ముంబై పోలీసు చట్టం ప్రకారం అనుమతిని నిరాకరించి ఊరేగింపును నిషేధించే అధికారం ఉందని, ఆ చట్టం సమంజసంగానే భావప్రకటన స్వాతంత్ర్యంపైన పరిమితులు విధించిదని పోలీసు కమిషనర్ వాదనను గుజరాత్ హైకోర్టు సమర్ధించింది. కాని అప్పీలులో సుప్రీంకోర్టు (1973) 1 ఎస్.సి.సి.227 ఊరేగింపులను నిషేధించే అవకాశం ఉండే శాసన నియమాలు వాటికింద చేసిన నిబంధనలు రాజ్యాంగం ఇచ్చిన పౌర అభిప్రాయ స్వేచ్ఛను హరించే పరిస్థితి ఉండకూడదని వివరించింది. రహదారిలో ఊరేగింపు జరపడం అంటే చాలా మంది జనం రహదారి మీద నడిచే స్వేచ్ఛను భావ వ్యక్తీకరణ అధికారంతో సహా వినియోగించుకునట్టు అవుతుందని, దాన్ని నిరాకరించడం అంటే ప్రాథమిక హక్కును వినియోగించనీయక పోవడమే అవుతుందని, ఊరేగింపులను క్రమబద్ధీకరించడం కోసం అనుమతి కోరే నియమం చేయడం సమంజసమేననీ, కాని దాని అర్థం దాన్ని నిషేధించే అధికారం పోలీసులకు ఇవ్వడం కాదని, సమయానికి, ప్రదేశానికి సంబంధించి పరిమితులు విధించడానికి అవకాశం ఉందని సుప్రీంకోర్టు వివరించింది. ఒకేచోట బహిరంగ సభ జరపడం సభా స్వాతంత్ర్యానికి సంబంధించిన అంశమైతే కదిలే జనప్రవాహం ఊరేగింపులో కనిపిస్తుందని, ఇది భావ ప్రకటనకు చెందిన స్వేచ్ఛ అవుతుందని రాజ్యాంగ నిపుణుడు డైసీ చేసిన వ్యాఖ్యానాన్ని సుప్రీంకోర్టు సమర్ధించింది.

రహదారిని ఒకరు మరొకరు ఇంకొకరు కలిసిగానీ విడివిడిగా గానీ ఉపయోగించే వీలున్నప్పుడు అందరూ కలసి వినియోగించుకోవచ్చు. కదిలే ప్రజా సమావేశం వంటిదే ఊరేగింపు అని, ఇది సమావేశ స్వాతంత్ర్యానికి భావ ప్రకటనాస్వేచ్ఛకు సంబంధించిన అంశమని ప్రధాన న్యాయమూర్తి మాథ్యూ రాజ్యాంగ నిపుణుడు డైసీ వ్యాఖ్యానం ఆధారంగా వివరించారు. రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 19(1) (ఎ) ఆర్టికల్, 19(1)(బి) కింద రెండు ప్రాథమిక హక్కుల వినియోగం ముడిబడి ఉన్నది ఊరేగింపు స్వేచ్ఛ. జనం వినియోగించే వీధిలో ఊరేగింపు జరపడం ప్రాథమిక హక్కులో భాగం అయిందనుకున్నా ఇతర జనులకు కూడా ఆ రోడ్డును పార్కును వినియోగించే హక్కు కూడా ఉంది కనుక, వారి హక్కుల వినియోగానికి భంగం వాటిల్లకుండా ఉండేందుకు క్రమబద్ధీకరించే అధికారం ఉంటుంది. కాని ఆ అధికారం లేదని, నియంత్రణలో భాగంగా సమంజసమైన కారణాల ఆధారంగానే పరిమితులు విధించాల్సి ఉంటుందని సుప్రీంకోర్టు వివరించింది. హిమ్మత్ లాల్ షా కు పరిమితి నిరాకరించడం చెల్లదని తీర్పు చెప్పింది. ఫలానా చోటనే బహిరంగ సభ నిర్వహించే ప్రాథమిక హక్కు ఉందనే వాదన చెల్లదు. అయితే ఏ కారణమూ చెప్పకుండా అనుమతి నిరాకరించే అధికారం దాఖలు పరిచే ముంబై పోలీసు చట్టం రూల్–7 వల్ల కొందరికి అనుమతించి, మరికొందరికి నిష్కారణంగా అనుమతి నిరాకరించే అవకాశం ఉందని, కనుక ఆర్టికల్ 14 సమానతా హక్కుకు భంగకరమైన ఆ నియమం చెల్లదని సుప్రీంకోర్టు చారిత్రాత్మకమైన తీర్పు చెప్పింది.

ఊరేగింపు ఒక ఉద్యమ రూపమే. ప్రస్తుత ఉద్యమ భాషలో తెలంగాణ ఆందోళన నేపథ్యంలో ఇది మార్చ్ నిర్వహించే స్వేచ్ఛ. పూర్తిగా నిషేధించకుండా క్రమబద్ధీకరించే అధికారం పోలీసులకు ఉంటుంది. కాని కేవలం కొందరికి అసౌకర్యం అనే కారణంగా ప్రజా ఉద్యమాలను నిషేధించే అధికారం ఒకవేళ ఏ చట్టమైనా నియమమైనా ఇస్తే, అది స్వేచ్ఛపైన, అసమంజసమైన పరిమితి అయి తీరుతుంది. తెలంగాణ మార్చ్‌కు ఏ విధంగా, ఏ పరిమితులతో అనుమతినివ్వాలని తేల్చే విచక్షణాధికారం పోలీసు ఉన్నతాధికారులకు, ప్రభుత్వానికి ఉందనడం ఉన్నమాటే. కాని రాజ్యాంగ స్వేచ్ఛ నియమాల పరిధికి లోబడి నిర్ణయించకుండా కేవలం రాజకీయ అవసరాలు, పార్టీ వ్యతిరేకతల ఆధారంగా నిర్ణయాలు తీసుకోదలచుకుంటే అది న్యాయబద్ధం కాబోదు.

ప్రజాస్వామ్యం అన్న తరువాత జనం నిరసనలు తెలపడం, పనికి రాని విధానాలను వ్యతిరేకించడం అత్యవసరం. అసమ్మతి, నిరసనే జనస్వామ్యానికి ఆక్సిజన్. ఆందోళన చేయడం జనం హక్కు. ఆ మాటకొస్తే చట్టాన్ని పాటించడం బాధ్యతే అయినా పనికి రాదనుకుంటే దాన్ని ఉల్లంఘించడం ద్వారా వ్యతిరేకించాలనే ఆందోళన చేయడం అసలు సిసలు హక్కు. ఇది తాజాగా మనం చెప్పుకుంటున్న హక్కు కాదు. శతాబ్దం కిందట మహాత్మాగాంధీ 'పౌర అవిధేయత' పేరుతో ఆందోళన ఆరంభించారు. ప్రజావ్యతిరేక శాసనాలను వ్యతిరేకించే ఈ ఆందోళనా సిద్ధాంతం అంతకుముందు నుంచే ఉంది. అయితే హింసాత్మక ఆందోళనలే ఎక్కువ కావడం వల్ల శాంతియుత పౌర అవిధేయత అనే ఉద్యమానికి గాంధీ ఇచ్చిన విధంగా శాంతిరూపు అహింసారేఖలు ఇచ్చినవారు అంతకుముందు ఎవరూ లేరు. హింసను హింసతో

అణచడానికి ప్రభుత్వాలకు, పాలకులకు పోలీసులు, సైన్యాలు, సాయుధ బలగాలు ఉన్నాయి. మొత్తం యంత్రాంగం వారి చెప్పుచేతుల్లో ఉంటుంది. జనం డబ్బు, ఆ డబ్బుతో కొన్న ఆయుధాలు వాడుకుంటూ ఆ డబ్బు జీతంతో పనిచేసే వేలాదిమంది ఉద్యోగులు, అధికారాన్ని వినియోగించుకునే పాలకులు విర్రవీగుతూనే ఉంటారు. ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో గాంధీ పెద్ద ఎత్తున్న ప్రజలను తరలించి ఉప్పు చట్టాన్ని ఉల్లంఘించే కార్యక్రమం నిర్వహించారు. బ్రిటిష్ పాలకుల అసమంజస చట్టాలను ఉల్లంఘించడం ద్వారా వారి అధికారాన్ని ధిక్కరించే శాంతియుత పోరాటం ఇది. దీన్ని సివిల్ డిసొబిడియెన్స్ (పౌర అవిధేయత) అన్నారు. జనాన్ని కాలరాసే ప్రభుత్వాల ప్రజా వ్యతిరేక విధానాలను నిరసించడం జనుల ధర్మం. ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ప్రభుత్వాల దుర్విధానాలను సవాలు చేయడం ప్రభుత్వ ద్రోహంగా పరిగణించడానికి వీల్లేదు. నిజానికి ప్రజల పక్షాన నిలబడకుండా స్వార్థ ప్రయోజనాలకు విలువనిచ్చే దుర్మార్గ విధానాలను ప్రజాద్రోహంగా పరిగణించవలసి ఉంది. పౌర అవిధేయతలో పాలకుల ఆదేశాలను, చట్టాలను, విధానాలను ఉద్దేశ పూర్వకంగానే చురుకైన కార్యశీలతతో వ్యతిరేకించి, వాటిని పాటించవద్దని ప్రజలను ఉద్బోధించి, చట్టాలు పనికిరానివని నిరూపించే ప్రయత్నం జరుగుతుంది. ప్రభుత్వాలపైన ద్వేషం కురిపించే నేరం కన్నా నిజానికి ఇదే తీవ్రమైన నేరం అని పాలకులు భావించే అవకాశం ఉంది. కాని శాంతియుతంగా చట్టాలను ఉల్లంఘించి, అందుకుగాను వచ్చే పర్యవసానాలు ఎదుర్కొడానికి జనం సిద్ధమైతే ఎంత బలీయమైన ప్రభుత్వమైనా ఏం చేయగలదు? ఏ మాత్రం హింస ఉన్నా అణచివేసే అవకాశం దొరుకుతుందేమోగాని, శాంతియుతంగా ప్రభుత్వాన్ని వ్యతిరేకిస్తే అది విమర్శా స్వేచ్ఛ అవుతుందే గానీ నేరం కాదు. కాని తిరుగుబాటు కాదు. రాజ్యం పైన యుద్ధ ప్రకటన కాబోదు. కాని ఈ శాంతియుత తెలంగాణ మార్చ్‌ను విచ్ఛిన్నం చేసే స్థాయికి కూడా దిగజారడం దురదృష్టకరం. ఎంతమంది ఎన్ని రకాలుగా అడ్డుపుల్లలు వేసినా, రెచ్చగొట్టినా, విద్రోహకరంగా వ్యవహరించినా, జనం శాంతి గంభీరంగా వినిపించిన టి.జె.ఎ.సి. నేత ప్రొఫెసర్ కోదండరాం, ఆయన వెంట ఉన్న సహచరగణం విజయాభినందనలు అందుకోవలసిందే. ఈ మార్చ్ తెలంగాణ సాధన యాత్రలో ఒక మైలు రాయి. ఒక విజయచిహ్నం. రాబోయే మన సొంత రాష్ట్రానికి శుభ సంకేతం.

(రచయిత నల్సార్ యూనివర్సిటీ అధ్యాపకులు)

ద

నీటి వనరుల్లో తెలంగాణకు ఎనలేని అన్యాయాలు

రాష్ట్రంలోని ప్రధాన నదులైన కృష్ణా, గోదావరులకు దారులిచ్చిన తెలంగాణ, వాస్తవానికి రాష్ట్రంలోని కాదు దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉండాల్సిన ప్రదేశం. ఆంధ్రపాలకుల వివక్షవల్లనైతే నేమి, తెలంగాణ రాజకీయ నాయకుల అసమర్థత వల్లనైతేనేమి ఈ ప్రాంతం దేశంలోనే అత్యంత వెనుకబడిన ప్రాంతంగా మారి పోయింది. కృష్ణానదికి స్వాగతం పలుకుతున్న పాలమూరుకు సాగునీరు లేదు. వీడ్కోలు పలుకుతున్న నల్గొండకు తాగునీరు లేదు. నాగార్జున సాగర్ నిర్మాణానికి నల్గొండ జిల్లా 21 గ్రామాలను అర్పించిన ఆ జిల్లా వాసులకు ఫ్లోరైడ్ నీరే దిక్కు అయినందున అవిటితనం సాక్షీభూతంగా నిలిచింది. ఇప్పటికే కృష్ణానది నీటిని పూర్తిగా కొల్లగొట్టడమే కాక, గోదావరి నీటిని కూడా కొల్లగొట్టే కుయుక్తులను ముందుకు తెస్తున్నారు. ఇప్పటికైనా తెలంగాణా మేల్కొనక పోతే అతి త్వరలోనే ప్రపంచంలో మరో ఎడారి దర్శనమిస్తుంది. నీటి వనరులలో జరిగిన మోసాల గురించి ఎంత చెప్పినా తక్కువే. మచ్చుకు కొన్ని దృష్టాంతాలను చూస్తే....

– నాగార్జున సాగర్ కొరకు భూములు నష్టపోయింది తెలంగాణ కాగా ఆయకట్టులలో 90% ఆంధ్రులదే.

–నాగార్జున సాగర్ కుడికాలువ ద్వారా ఆంధ్రా ప్రాంతానికి 13 లక్షల ఎకరాలకు నీరు ఇవ్వవలసియుండగా సుమారు 20 లక్షల ఎకరాలకు నీరు అందిస్తూ, ఎడమ కాలువ ద్వారా తెలంగాణకు 13 లక్షల ఎకరాలకు గాను 5 లక్షలే ఇస్తున్నారు.

–శ్రీశైలం ప్రాజెక్టును విద్యుత్ ఉత్పత్తి కొరకే నిర్మించగా, తెలుగు గంగ పేరుతో దానికి గండికొట్టి రాయలసీమకు నీటిని మళ్ళించుకున్నారు.

– ఆ తర్వాత 11వేల క్యూసెక్కులుగా ఉన్న తెలుగు గంగ నీటికి అదనంగా మరో 33 వేల క్యూసెక్కులకు పెంచుతూ పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్‌రెగ్యులేటర్ ద్వారా కడపకు నీటిని మళ్ళించి, పక్షపాతపాలనకు శ్రీకారం చుట్టారు.

–కృష్ణా నది పరీవాహక ప్రాంతంలో ఉన్న జంటనగరాలకు గోదావరి నదీ పరివాహక ప్రాంతంలోని మంజీర, సింగూరు ప్రాజెక్టుల నీళ్ళను మళ్ళించి మెదక్ జిల్లాను ఎండబెడుతున్నారు.

–శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కుడికాలువ ద్వారా 44 వేల క్యూసెక్కుల నీటిని విడుదల చేయడానికి మార్గాలు ఏర్పరచి, తెలంగాణ వైపు వచ్చే ఎడమకాలువలను 5 వేల క్యూసెక్కులకే కుదించారు.

–ప్రత్యేక రాష్ట్రం కొరకు పోరాడుతున్న ఉద్యమాన్ని చల్లార్చేందుకు దేవాదుల ఎత్తిపోతలకు 2002లో శంకుస్థాపన చేసినా నేటికి 10 ఎకరాలకు కూడా నీరివ్వలేదు.

–రాజోలిబండ డైవర్షన్ స్కీంలో గుండాయిజం చేసి తూములకు బద్ధలుకొట్టి నీళ్ళను దొంగలిస్తున్నా ముఖ్యమంత్రులంతా భజన చేసినవారే తప్ప పాలమూరుకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని అడ్డుకొన్న పాపాన పోలేదు.

–గోదావరి నీరంతా సముద్రంలో కలుస్తున్నా కొత్తగా ప్రాజెక్టు కడితే తెలంగాణ ఎక్కడ బాగుపడుతుందో అనే దుగ్ధతో ఇన్నాళ్ళు ఏ కొత్త ప్రాజెక్టును ప్రారంభించలేదు. ఎన్నికలనగానే ప్రాణహిత- చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టుకు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఇదే తరహాలో గతంలో వచ్చిన ఎన్నిక సమయం లో ఆనాటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కూడా ఇదే విధంగా దేవాదుల ఎత్తిపోతలకు శంకుస్థాపన చేసింది.

–ప్రాణహితకు ఎలాంటి సరియైన సర్వేలు చేయకుండా కమీషన్ల కక్కుర్తితో టెండర్లు పిలిచారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ప్రాజెక్టు నీళ్ళు చేవెళ్ళ, వికారాబాదులకు వస్తాయంటే నమ్మేదెవరు?

–పాలమూరు దిండి ఎత్తిపోతల పథకాలంటే 'నై' పోతిరెడ్డిపాడు, దుమ్ముగూడెం పథకాలంటే 'సై' అనే విధానం పాటించారు.

–ఎండిపోయిన దిండి గురించి ఆలోచించరు గాని, తెలంగాణ నోట్లో దుమ్ము గొట్టె దుమ్ముగూడం ప్రాజెక్టు కట్టెందుకు తొందరపడుతున్నారు. గోదావరి నీళ్ళను కోస్తాకు మళ్లించడం, కృష్ణానీటిని కడపుకు మళ్ళించడమే ఇందులోని మర్మం.

1956లో ప్రారంభించబడిన ప్రాజెక్టులలో ఆంధ్రాకు లాభం కలిగించే నాగార్జున సాగర్ పూర్తి సామర్థ్యంతో పనిచేసే స్థాయికి ఎదగగా, తెలంగాణకు మేలుకలిగించే శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ఇంకా నడుస్తూనే ఉన్నది.

– నిజాం నవాబులు నిర్మించిన నిజాంసాగర్ మట్టి దిబ్బతో పూడుకు పోతూ దానికింద ఉన్న ఆయకట్టు ఎడారిగా మారుతున్నా పట్టించుకున్న నాథుడు లేదు.

–కృష్ణానది నుండి రాజధాని నగరానికి తాగునీటిని అందించడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు పూర్తయిన ఫేజ్-3 ని మానేసి, ఎల్లంపల్లి ద్వారా గోదావరి నీటిని తరలించి, ప్రాణహిత- చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టుకు తూట్లు పొడుస్తున్నారు. ఇది గూడ గోదావరి నీళ్ళను కోస్తాకు మళ్ళించడం, కృష్ణానీటిని కడపు మళ్ళించడమే ఇందులోని మర్మం.

– ఒక టీఎంసి నీటి ద్వారా ఆంధ్రాలో 3 వేల ఎకరాల పారకం అంటూ, తెలంగాణలో 30వేల ఎకరాలు పారుతుందని లెక్కలు కడుతున్నారు.

–ఆంధ్రాలోని ఎత్తిపోతల పథకాల ఖర్చులన్నింటిని ప్రభుత్వమే భరిస్తూ, అరకొరగా ఉన్న తెలంగాణ ఎత్తిపోతల ఖర్చులను రైతులే భరించాలంటున్నారు.

–విద్యుత్ ఉత్పాదన తెలంగాణలో 70% ఉంటే, ఆంధ్రాలో 30% మాత్రమే ఉంది. కాగా తెలంగాణలో కాలువలు లేకపోవడం, బోరుబావుల అధికంగా ఉండుట చేత, విద్యుత్ అవసరం 60% ఉండగా, అందులో సగం మాత్రమే అందిస్తున్నారు. అదే ఆంధ్రా, అవసరాలలో 70% వరకు విద్యుత్తును అందిస్తున్నారు.

–రాజశేఖర్ రెడ్డి ప్రారంభించిన జలయజ్ఞం వల్ల కృష్ణా, గోదావరి జలాలన్నీ ఆంధ్రా, రాయలసీమలకు మళ్ళించి తెలంగాణను ఎడారిగా మార్చడమన్న మాట.

నదీనదాల దారులు మనవి – నదీజలాల ధారలు వారివి

మా భూములు చిన్నబోయాయి తడారి – చూస్తూపోతే త్వరలోనే మరో ఎడారి, నల్గొండలో కటకట తాగునీరు – పాలమూరులో పత్తాలేదు, సాగునీరు ఎత్తుకుపోవడాలు వారివైతే – ఎత్తిపోతలు మనవి నదులొక్కటే కాని- పారే తీరు వేరు, ఆంధ్రా ప్రాజెక్టులకు హుషారు – తెలంగాణ ప్రాజెక్టులు బేజారు, తాబేలు పరుగుతో తెలంగాణ ప్రాజెక్టులు – చిరుత పరుగులతో సీమాంధ్ర ప్రాజెక్టులు, కమ్ముకున్నారు తెలంగాణ చుట్టు – పక్షపాత పాలనదే ఈ గుట్టు

తెలంగాణా కేమో రాళ్ళొచ్చే
ఆంధ్రాకైతే నీళ్ళొచ్చే
ఎడతెగని మోసాలకు ఏళ్ళొచ్చే
అందుకే ప్రత్యేక రాష్ట్రానికి కాళ్ళొచ్చే
కృష్ణా గోదావరుల జలాలు
ఆంధ్రులకే అందిస్తున్నాయి ఫలాలు
తెలంగాణ వెనెకబాటుకివే మూలాలు
ఎలుగెత్తి చాలాల్సిందే మన ఇంజనీర్లు

– తెలంగాణ రిటైర్డ్ ఇంజనీర్స్ ఫోరం

విదేశీ కంపెనీల గుప్పిట్లో భారతదేశం

ఇన్నాళ్ళూ మౌనమునిలా ఉన్న ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ ఒక్కసారిగా జూలు విదిల్చిన సింహమే అయ్యారు. తమ ప్రభుత్వం కూలిపోయినా సరే ...సంస్కరణల పథంలోనుంచి వైదొలగబోమన్నారు. ఆయన ఆ స్థాయిలో ఆ మాట అన్నారంటే విదేశీ ఒత్తిళ్ళు ఏస్థాయిలో ఉన్నాయో అర్థం చేసుకోవచ్చు. విదేశీ 'చిల్లర' బెదిరింపులకే ప్రభుత్వం ఇంతగా భయపడి పేదల నడ్డి విరిస్తే ఎలా అని ప్రశ్నిస్తున్నారు తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ కార్యదర్శి **చిక్కుడు ప్రభాకర్**

భారతదేశం నేడు అత్యంత దీన పరిస్థితిలో ఉన్నది. స్వతంత్రభారత దేశంలో మునుపెన్నడూ లేని విధంగా దేశ ప్రజల పరిస్థితి అంధకారం లోకి నెట్టబడింది. 1947 సం॥ లో శతాబ్దాల వలస పాలనుండి విముక్తి పొందిన తరుణంలో నాటి ప్రథమ ప్రధానమంత్రి జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ పాలన నుండి నేటి సోనియాగాంధీ అధ్యక్షతన గల యు.పి.ఎ ప్రభుత్వాని కి నాయకత్వం వహిస్తున్న నేటి ప్రధానమంత్రి మన్మోహన్ సింగ్ వరకు కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకత్వంలో దేశ ప్రజలను వంచించారు. నాటి నుండి నేటి వరకు ఏ ప్రభుత్వంలో జరుగని కుంభకోణాలు ఈ ప్రభుత్వ హయాం లోనే జరిగాయి. ఈ 65సం॥లలో దాదాపు 15 సం॥లు కేవలం నల్గురు ప్రధానమంత్రులు మురార్జీ దేశాయి, చరణ్‌సింగ్, వి.పి.సింగ్, అటల్‌బిహారి వాజ్‌పేయిల నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వాలు ప్రజల పరిష్కరించకున్నా, ఇంతగా దగా చేయలేదు. ఈ 15 సం॥ల వారి పాలనలో ముఖ్యంగా వాజ్‌పేయ్ ప్రభుత్వంలో ఎన్‌డిఎ ప్రభుత్వం ప్రజలను వచించింది. నేడు దేశంలోని అపారమైన సంపదను కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకత్వంలోని యు.పి.ఎ ప్రభుత్వం దేశీయ గుత్తపెట్టుబడి దారులకు, అంతర్జాతీయ కంపెనీలకు ఉచితంగా కట్టబెడుతున్నది.

ఈ 50సం॥ల కాంగ్రెస్ పాలనలో దేశంలో అత్యధిక సంఖ్యలో ప్రజలు దినదినం అధఃపాతాళ లోకంలోకి నెట్టబడుతూ అత్యంత దుర్భర జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు. రోజురోజుకు కేంద్ర, రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు తీసుకుంటున్న నిర్ణయాల ఫలితంగా జీవన ప్రమాణాలు పడిపోయి కొనుగోలు శక్తి తగ్గిపోయి ఒక్కపూట తిండి కూడ దొరకని ప్రజలు నేటికి దాదాపు 38% ఈ దేశంలో ఉన్నారంటే దేశీయ పాలకుల అవినీతి పాలన ఎలా ఉందో అర్థమవుతుంది. అపారమైన సంపదను గుప్పెడు మంది పెట్టుబడిదారులకు అప్పనంగా కట్టిపెట్టె నిర్ణయాలు దేశ ప్రజల జీవితాలను 'కుదేలు' చేస్తున్నాయి.ఇప్పటికే ఒక మహాకవి మూడు దశాబ్దల క్రితం అన్నట్లు "ఏమి కొనేటట్టులేదు ఏమి తినేటట్లు లేదు నాగులో నాగన్న ధరలిట్ల మండబట్టే". ప్రస్తుత పరిస్థితి ఆ మహాకవి అన్నదానికి భిన్నంగా ఏమిలేకుండా, ఇప్పటికే ఆకలి, దారిద్ర్యం, కనీస జీవన ప్రమాణాలు కోల్పోయిన ప్రజలమీద నాటి ఎన్‌డిఎ ప్రభుత్వం తీసుకున్న దుర్మార్గ నిర్ణయమైన ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో పెట్టుబడులు ఉపసంహరణ నిర్ణయం కంటే ఎక్కువ మోతాదులో ప్రజలమీద నిత్యవసర వస్తువుల ధరల పెంపుదల నిర్ణయం దేశ ప్రజల 'మెడపై వేటు వేసినట్లు' గా మారింది. దేశ ప్రజలు శతాబ్దాలుగా తమ రక్తమాంసాలను ధార పోసి ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలను ఏర్పరచుకోగా, లక్షలాది కోట్ల రూపాయల ఆస్తులను ఈ దేశ గుత్తపెట్టుబడిదారులకు, అంతర్జాతీయంగా ప్రజల రక్తమాంసాలు పీల్చడంలో పేరొందిన బహుళ జాతి సంస్థలకు ప్రభుత్వం అప్పనంగా ఈ ఆస్తులను కట్టబెట్టింది. ఫలితంగా దేశంలోని మిలియన్ల కోట్ల ఆస్తులు ప్రైవేటు పరం అయ్యాయి. లక్షలాది సంఘటిత కార్మిక రంగం, కోట్లాది అసంఘటిత కార్మిక రంగం ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా రోడ్డున పడిపోవాల్సి వచ్చింది. కోట్లాది ప్రజల జీవనప్రమాణాలు అడుగంటిపోయిన తరుణంలో మూల్గేనక్కమీద తాటిపండు పడ్డట్లు సెప్టెంబరు 13న గ్యాస్, డీజిల్ ధరలు పెంచేసి దేశంలోని 80కోట్ల ప్రజల నడ్డివిరిచింది యుపిఎ ప్రభుత్వం. ఆ మరునాడే సెప్టెంబర్ 14న, అక్టోబరు4న, మన్మోహన్ సింగ్ అధ్యక్షతన క్యాబినెట్ కమిటీ ఫర్ ఎకనామిక్ అఫైర్స్ తీసుకున్న నిర్ణయం ప్రకారం దేశంలోకి వివిధ రంగాలలో విదేశీ పెట్టుబడులను అనుమతించారు. ప్రపంచ దేశాలలోని గుత్తపెట్టుబడిదారులను, బహుళజాతి సంస్థలను సంబరపరస్తూ దేశ ప్రజలను మరోసారి దగా చేసింది మన కేంద్ర ప్రభుత్వం. ఈ నిర్ణయం వలన చిల్లర దుకాణాలు నడుపుకుంటూ బతుకుతున్నా సుమారు 5కోట్ల కుటుంబాలు ప్రత్యక్షంగా రోడ్డున పడబోతున్నాయి. పరోక్షంగా పదుల కోట్ల ప్రజల మీద విపరీతమైనభారం పడపోతుంది.

నేడు కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న ప్రకారం ప్రసార, కేబుల్ రంగంలో 74%, విద్యుత్ శక్తి క్రయ విక్రయరంగం, విమానయాన రంగంలో 49% మరియు మల్టీ బ్రాండ్ రిటేల్ రంగంలో 51%, భీమా, పెన్షన్ రంగాలలో 26% ఉన్న విదేశీ పెట్టుబడులను 49% నికి పెంచుతూ ఆయా పెట్టుబడులను ఆహ్వానించింది. ఇంకో వైపు అదే సమయంలో కేవలం రూ.15,000 కోట్ల సమీకరణ కొరకు (ముఖేష్ అంబానీ గృహ నిర్మాణ ఖర్చుతో సమానం) దేశీయ ప్రభుత్వరంగ సంస్థలైన ఆయిల్ ఇండియాలో 10% శాతం, హిందూస్థాన్ కాపర్ 9.59% నాల్కోలో 12.15% ఎంఎంటిసీలో 9.33% ఆఫర్ ఫర్ సేల్ నిర్ణయం తీసుకున్న ది. నాడు ఎన్‌డిఎ, నేడు యుపిఎ ప్రభుత్వాలు తీసుకున్న నిర్ణయాల ప్రకారం ఇప్పటికే దేశీయ 186 ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో తమ పెట్టు బడులు ఉపసంహరించి దేశ ప్రజల నడ్డివిరిచాయి ఎన్‌డిఎ, యుపిఎ ప్రభుత్వాలు. మరోసారి యుపిఎ సెప్టెంబర్ 14న నిర్ణయం ద్వారా దేశీయ ప్రభుత్వరంగ వ్యవస్థ మరింతగా కుచించుకుపోయింది. మరో వైపు దేశంలోని 80లక్షల ట్రక్కులు డీజిల్ ధర పెంచడం వలన తమ

రవాణా ఛార్జీలు 15% పెంచడం ద్వారా దేశంలోని 80 కోట్ల ప్రజలు నిత్యవసరంగా ఉపయోగించే సరుకుల ధరలు 20% పెరిగిపోయాయి. ఇప్పటికే అంతంత మాత్రంగా కొనుగోలు శక్తి ఉన్న ఈ మెజార్టీ ప్రజల జీవన ప్రమాణాలు మరింత కుచించుకుపోయాయి. అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో కేవలం 100 డాలర్లకే ముడిచమురు బ్యారల్ దొరుకుతుండగా డిజిల్, పెట్రోల్, గ్యాస్‌ల మీద ప్రభుత్వం అన్ని రకాల పన్నులు దాదాపు 42.7% వేస్తూ విపరీతంగా ధరలు పెంచేస్తున్నది. 2004 సం॥లో రూ.26 ఉన్న డిజిల్ లీటరు ధర నేడు రూ.53కు చేరుకున్నది. నాడు రూ.48 లీటరు పెట్రోలు ధర నేడు రూ.78కి చేరుకున్నది. నాడు సిలిండర్ ధర రూ.180 ఉండగా నేడు అది రూ.450కి చేరుకున్నది. నాడు సం॥నికి 12 సిలిండర్‌లు కుటుంబానికి కేటాయించగా, అవినేడు కేవలం 6 వరకు కుదించుకుపోయాయి. పేద మధ్యతరగతి ప్రజల, ముఖ్యంగా మహిళలను మరింతగా సంక్షోభంలోకి నెట్టివేసిన కేంద్ర ప్రభుత్వం దేశప్రజలను వంచించింది. గతమూడు సం॥లుగా దేశ కేంద్ర బడ్జెట్‌లో రూ.49,000 కోట్లు వివిధ ఆయిల్ కంపెనీలకు సబ్సిడీగా సమర్పించిన కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఆ కంపెనీలు కేవలం కొంత నష్టాన్నైనా భరించకుండా, వాటికి ప్రజల ఆస్తులను దోచిపెట్టడమే పరిపాటి అయింది. ఆ కంపెనీలు చెప్పినట్లు రాబోయే 3సం॥లలో రూ.1.60 లక్షల కోట్లు ప్రజలమీద భార మెయ్యడానికి ఈ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒప్పుకోవడం అత్యంత దురదృష్టకరం. ఒకవైపు విదేశీ గుత్త పెట్టుబడిదారులు, బహుళజాతి సంస్థలు రెండవ వైపు దేశీయ గుత్త పెట్టుబడిదారులు దేశ ప్రజల ఆపారమైన సంపదను ఈ ప్రభుత్వాల ద్వారా దక్కించుకుంటున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం, ప్రతిపక్షాలు కుమ్మక్కై దేశసంపదను కొల్లగొడుతున్న పై సంస్థలకు, పెట్టుబడిదారులకు ఊడిగం చేస్తున్నాయి.

ఇప్పటికే 2జి స్పెక్ట్రమ్, వివిధ రాష్ట్రాలలోని ప్రభుత్వాల కుంభకోణాలు, కోల్‌గే ట్ కుంభకోణాల ఫలితంగా దేశ ప్రజల అపారంగా నష్టపోయారు.వివిధ వనరులను ప్రభుత్వాలు అప్పనంగా పై సంస్థలు, దేశీయ, విదేశీయ గుత్త పెట్టుబడి దారులకు అప్పజెప్పాయి. క్రీ.శ.1600 శతాబ్దంలో ఇంగ్లాడ్ నుండి భారతదేశానికి వచ్చిన ఈస్ట్ ఇండియా కంపని వ్యాపారం కొరకు వచ్చి దేశాన్ని ఆక్రమించినట్లు, నేడు బహుళజాతి సంస్థలు, గుత్త పెట్టుబడిదారులు వ్యాపారం పేరుతో దేశ పాలనను తమ ఆధీనంలో తెచ్చుకుంటున్నాయి. దేశాన్ని వారి పాలనలోకి నెట్టి వేస్తున్న కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 'తమ వాటాను తాము' దక్కించుకుంటున్నాయి. జార్ఖండ్‌లో దాదాపు రూ.60లక్షల కోట్ల విలువ కలిగిన అటవీ ప్రాంత భూగర్భంలో నిక్షేపితమై ఉన్న ఖనిజ సంపదను ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వివిధ బహుళజాతి సంస్థలకు, దేశీయ పెట్టుబడిదారులకు అప్పజెప్పింది. దేశీయ చట్టాలకు, భారత రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి విరుద్ధంగా జరిగిన ఆ ఒప్పందాలతో ఆ ప్రాంత ఆదివాసుల జీవనాన్ని తుంచివేస్తూ ఆ కంపెనీలే ఇప్పటికే ఆ ప్రాంతంలో కర్త, కర్మ, క్రియ లాగా పాలనను కొనసాగి స్తున్నాయి. అలాగే బీహార్‌లో, ఛత్తీస్‌ఘడ్‌లో, పశ్చిమబెంగాల్‌లో ఆపారమైన అటవీ సంపదను ఎస్సార్, జిందాల్, వేదాంత, టాటా లాంటి కంపెనీలకు దాదాపు రూ. 70లక్షల కోట్ల విలువ కల్గిన 'ఎంఓయు'లు ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కేంద్ర ప్రభుత్వ అనుమతితో చేసుకున్నాయి. అలాగే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కూడా విశాఖ మన్నెంలోని అపారమైన బాక్సైట్ ఖనిజ సంపదను, తెలంగాణ లోని బయ్యారం అడవులలోని హెమటైట్, డోలమైట్, లాట్రేట్‌ల లాంటి అత్యంత విలువైన ఖనిజ సంపదను, నల్లమల అటవీ ప్రాంతంలోని జింక్, కాపర్, డైమండ్, బంగారం, యురేనియం లాంటి ఖనిజ సంపదను అంతర్జాతీయ సంస్థ లైన రస్‌అల్‌ఖైమా, వేదాంత, డీబీర్స్‌లకు, దేశీయ గుత్తపెట్టుబడిదారులైన పెన్నా సిమెంటు, రక్షణ స్టీల్స్ లాంటి సంస్థలకు, పెట్టుబడిదారులకు మిలియన్‌లకోట్ల రూపాయల విలువ కలిగిన ఈ సంపదను కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతితో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేటాయించింది. 'అత్త సొమ్ము అల్లుడు దానం చేసినట్లు' ఈ దేశ ప్రజల సంపదను ప్రజలను నీతి, నైతికతతో కూడిన పాలనద్వారా పరిపాలిస్తామని, దేశీయ సార్వభౌమత్వాన్ని కాపాడుతామని, రాజ్యాంగబద్ధ పాలన అందిస్తామని ప్రమాణం చేసిన కేంద్ర, వివిధ రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు అన్ని విలువలకు తిలోదకాలు ఇచ్చి దానం చేసేశాయి. ఒక వైపు దేశంలోని అపారమైన సంపదను పై వారికి కట్టబెడుతూ రెండో వైపు దేశం లోని 130 కోట్ల ప్రజల జీవన స్థితిగతులను నిర్ణయించే మార్కెటును విదేశీ సంస్థలకు ఒప్పజెపుతూ విదేశీ పెట్టుబడులను ఇంతగా అహ్వానించడమంటే దేశ ప్రజల నడ్డివిరచడమే. ఆ పార్టీ నాయకత్వం లోని ఆయా రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు తమకందిన కాడికి దోచుకుంటున్నాయి. చిన్న, సన్నకారు రైతుల పొట్టలు కొట్టి, వేలాది సంవత్సరాలుగా 'సముద్రగర్భా'న్ని నమ్ముకొని జీవిస్తున్న లక్షలాది మత్స్యకార కుటుంబాల జీవితాలను ఛిద్రం చేసి, స్థానిక గుత్తపెట్టుబడిదారుడైన నిమ్మగడ్డ ప్రసాద్, అరబ్ దేశమైన రస్ అల్ ఖైమాకు కోస్తాతీర ప్రాంతంలో దాదాపు 30వేల ఎకరాల భూమిని ధారాదత్తం చేశారు. హైద్రాబాద్ నగరం చుట్టూ రంగారెడ్డి, మెదక్, నల్గొండ,మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలలోని సగభాగం భూమి మొత్తం సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారులకు చంద్రబాబుతో పోటీపడి మరింత ఎక్కువ మొత్తంలో రాజశేఖర్ రెడ్డి నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం కేటాయించిది. పేద, దళిత, గిరిజన కూలీలకు కనీసం రాజ్యాంగంలోని 'ఆదేశిక సూత్రాల' ప్రకారం పూటగడవడం కొరకు రెండు ఎకరాలు భూమిని కేటాయించేందుకు కూడా ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ భూమి లేదు. గుత్తపెట్టుబడిదారులకు, బహుళజాతి సంస్థలకు సర్వం కేటాయించి భవిష్యత్తులో ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను అంధకారం చేసింది.

దేశంలోని కాశ్మీరు నుండి కన్యాకుమారి వరకు కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ప్రతి రంగంలో అక్రమాలకు పాలుపడి కుంభకోణాలకు ద్వారాలు తెరచి ప్రజల ఆస్తులను సర్వం పైవారికి కట్టబెట్టి తామ వాటా తమ ఖాతాలో వేసుకొన్నాయి. నేడు కేంద్రంలోని యుపిఎ భాగస్వామ్య పక్షాల మంత్రులు ఎంపిలు, వివిధ రాష్ట్రాల అధికార ప్రతిపక్షనాయకులు, మంత్రులు, ఎంఎల్ఎలు పీకల లోతు అవినీతిలో కూరుకొని పోయి లక్షలాది కోట్ల ప్రజల సంపదను దక్కించుకొని నేడు ఊచలు లెక్కపెడు తున్నారు. ఈ అవినీతి కుంభకోణాలను మరుగున పరిచి ప్రజల దృష్టిని మరల్చేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం గొప్ప నాటకం ఆడింది. ఆ నాటకంలో భాగమే దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఛిన్నాభిన్నం అయ్యిందని, దృఢనిర్ణయాలు తీసుకోవాలని అప్పుడే దేశం ఆర్థికాభివృద్ధి సాధిస్తుందని దేశ ప్రజలను

భ్రమింపచేస్తున్న ప్రపంచ బ్యాంకు ఏజెంటు, దేశప్రధాని డా॥మన్మోహన్ సింగ్ మిడియాలో ప్రజలను ఉద్దేశిస్తూ నీతి వచనాలు బోధిస్తున్నారు. దేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాల లో జరిగిన కుంభకోణాలు, తన నాయకత్వం లో జరిగిన కుంభకోణాలను కప్పిపుచ్చేందుకే ఈ ప్రయత్నం అంతా.

మునుపు ఎన్నడూ లేని విధంగా దేశ సంపదను కొల్లగొట్టేందుకు మరో ఎమర్జెన్సీని కూడా విధించేందుకు యుపిఏ ప్రభుత్వం వెనకాడదు. ప్రతిపక్ష పార్టీలలో కూడా సరైన ప్రత్యామ్నాయం లేకపోవడం వలన, వారికి కూడా ఈ కుంభకోణాలలో భాగస్వామ్యం ఉండడం వలన ప్రభుత్వ విధానాలను నిక్కచ్చితంగా వ్యతిరేకిస్తూ, ఆ నిర్ణయాలను ప్రభుత్వం వెనక్కి తీసుకొనే విధంగా మహత్తర పోరాటం కొరవడడం వలన ప్రభుత్వం దిన దినదినానికి మరిన్ని కుంభకోణాలకు పాల్పడుతున్న ది. 2జి స్పెక్ట్రమ్, కోల్‌గేట్, వివిధ రకాల ఖనిజ సంపద కుంభకోణాలను మించి అణుశక్తిరంగంలో అతిపెద్ద కుంభకోణం కేంద్ర ప్రభుత్వ నాయకత్వంలో జరిగింది. ఇప్పటికి ఈ కుంభకోణానికి సంబంధించి 48లక్షల కోట్ల రూపాయల విలువ కల్గిన అత్యంత విలువైన 'థోరియం' మాయమైపోయింది. దీని వెనుక కేంద్ర ప్రభుత్వంలోని ఉన్నత శక్తుల హస్తం ఉందని దేశం లోని వివిధ కుంభకోణాలను విశ్లేషించిన సంస్థలు ఇప్పటికే అభిప్రాయ పడుతున్నాయి. రాబోయే రోజులలో ఇంత పెద్ద ఖనిజ సంపద కుంభ కోణంలో ఎవరి హస్తం ఉందో బయట పెట్టేందుకు ఆ సంస్థలు ప్రయత్నిస్తున్నాయి. రాబోయే రోజుల్లో కేంద్ర, రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాల లోని పెద్దలు ఎంతమంది జైలుకు వెళుతారో ఎంతమంది తమ తప్పును కప్పి పుచ్చుకునేందుకు అధికార బల ప్రయోగంతో మరిన్ని కుంభకోణాలకు పాల్పడుతారో అతి కొద్ది రోజులలో తేలనుంది. ఈ కుంభకోణాల నుండి ప్రజలదృష్టి మరల్చేందుకు దేశ ప్రజల మీద మరింత భారం వేస్తూ ప్రాథమిక రంగాలలో విదేశీ పెట్టుబడుల ఆహ్వానం, డీజిల్, గ్యాస్ ధరల పెంపుదలను ప్రకటించింది. ఫలితంగా దేశంలోని మెజార్టీ ప్రజల నడ్డివిరిగింది.

శతాబ్దాల తరబడి భారతదేశం డచ్చి, ఫ్రెంచ్, బ్రిటిష్ పరిపాలనలో మగ్గిపోయింది. ఆ వలస పాలనలో దేశంలోని ప్రజలందరికి కనీస హక్కులు లేకుండా పోయాయి.చేసిన కష్టం చేతిలో ముద్దగా రాకున్నప్ప టికీ, వందల సంవత్సరాలు వలస పాలకులకు బానిస బతుకులు ఈ దేశ ప్రజలు బతికారు. ప్రజల కష్టాన్ని నెత్తురుగా మార్చి ఆ నెత్తురునే నాటి ప్రపంచ దేశాల అభివృద్ధి కొరకు ప్రతి వస్తువును తయారు చేశారు. భారతదేశప్రజల రక్తమాంసాలతో ఉత్పత్తి అయిన ప్రతి వస్తువు దేశీయ వలస పాలకులకు, అంతర్జాతీయ వివిధ దేశాల పాలకులకు, ప్రజలకు ఉపయోగపడింది. ఈ వలస పాలననుండి దేశ ప్రజల విముక్తి కొరకు దేశంలోని దాదాపు 500 సంస్థానాలలో అధిక సంఖ్యలో రాజులు వలస పాలకులకు దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలను పాలించుకొమ్మని రాసివ్వగా, కొన్ని సంస్థానాల రాజులు వలస పాలనకు వ్యతిరేకంగా వీరోచిత పోరాటం చేశారు.

దేశంలోని వలస పాలనను వ్యతిరేకిస్తూ దేశవ్యాప్త జాతీయ ఉద్యమం 1857 సం॥లో మీరట్ సంస్థానాధీశులైన వీరనారి ఝాన్సీలక్ష్మీ భాయి చేసిన పోరాటం 'దేశ ప్రథమ స్వాతంత్ర పోరాటం' గా రూపుదిద్దుకుంది. అదే సమయంలో అసఫ్ జాహీలు, మహమ్మదీయులు, ఇంకా ఇతర సంస్థానాధీశులు బ్రిటిష్ వారికి దాసోహంగా మారి దేశ ప్రజలను వారికి బానిసలుగా చేశారు. ఈ బానిస బతుకులకు వ్యతిరేకంగా ఉత్తారా దిన అమరులు భగత్‌సింగ్, సుక్‌దేవ్, రాజ్‌గుర్, బిర్సా ముండా నుండి మొదలుకొని దక్షిణాన కొమరం భీం నుండి అల్లూరి సీతారామరాజు వరకు వేలాది భారతదేశ ఉత్తోమోత్తమ పుత్రుల అసమాన త్యాగ నిరతి, జాతీయభావం, ధైర్యసాహసాలు భారతదేశ స్వాతంత్ర పోరాటానికి పునాదిగా మారాయి. ఆ వీరపుత్రుల కార్యాచరణతో దేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో లక్షలాది మంది ప్రజలు పాల్గొని దుర్మార్గ బ్రిటిష్ పాలనలోని తీవ్రమైన అణచివేతకు ఎదురు నిలిచారు. ఈ పోరాటంలో దేశ లక్షలాది మంది ప్రజలు అసువులు బాసారు. దేశాన్ని విముక్తి చేసేందుకు నాడు వారు నడుం బిగించిన ఫలితంగా ఈ రోజు దేశంలోని వంద కోట్ల ప్రజలు కనీస వలసపాలన నుండి, బానిస బతుకులనుండి బయటికొచ్చే అవకాశం కల్గింది. నేటికి దేశంలోని ఆదివాసులు, గిరిజనులు, దళితులు నూటికి 60% ప్రజలు రెండు పూటల తిండి దొరకక నానాయాతన పడుతున్నారు.

65సం॥ల క్రితం వలస పాలకుల నుండి స్వాతంత్ర్యం పొందిన దేశంలో గత 5 దశాబ్దాలుగా పరోక్షంగా వారు సూచించిన విధానాలనే దేశపాలకులు అనుసరించారు. ఈ ఐదు దశాబ్దాలు దేశ ప్రజల సంపద పరోక్షంగా వలస పాలకులకు చేరగా, దేశ రాజ్యాంగా స్ఫూర్తిని పూర్తిగా తుంగలో తొక్కి 'గణతంత్ర పాలన'కు చరమగీతం పాడి నియంతృత్వాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు. 1993 సం॥ నుండి నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల పేరుతో ప్రపంచీ కరణ, ప్రైవేటీకరణ, సరళీకరణల పేరుతో దేశప్రజల జీవితాలను అంధకారంలోకి నెట్టారు. నేడు కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలతో దేశం "అర్థవలస నుండి వలస వైపు" మళ్ళీ పయనిస్తున్నది. నాడు 'ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ' పేరుతో దేశంలోకి ప్రవేశించిన అంతర్జా తీయ పెట్టుబడిదారులు నేడు బహుళ జాతి సంస్థల, గుత్త పెట్టుబడి దారుల పేరుతో దేశంలోకి ప్రవేశించారు. ఈ దేశ ప్రజల రక్తమాంసా లను పీల్చుతూ మరోసారి ఈ దేశాన్ని వలస దేశంగా మార్చుకునేందుకు అమెరికా నాయకత్వంలో కుట్ర పన్నుతున్నారు. ఈ దేశంలో ప్రభుత్వం చేపట్టే ప్రతి కార్యక్రమం కూడా అమెరికా కనుసన్నలలో జరుగుతున్నది. అమెరికాకు ఈ బహుళ జాతి సంస్థలు, అంతర్జాతీయ పెట్టుబడిదారులు ఇస్తున్న సూచనల మేరకే దేశపాలన కొనసాగుతున్నది. ఫలితంగా దేశం మరోసారి వలస వైపు పయనించేదుకు 'యుపిఏ' ప్రభుత్వం వారధిగా పనిచేస్తున్నది. ప్రస్తుత ఈ దీనస్థితిలో దేశ ప్రజలందరు ఏకమై అంతర్జా తీయ సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా, యుపిఏ ప్రభుత్వ దళారి విధానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడకుంటే చరిత్రలో తప్పుచేసిన వారమవు తాం. వేలాది భారత స్వాతంత్ర ఉద్యమ నాయకులు 'సమసమాజం' స్థాపించాలని తమ ప్రాణాలర్పించినారు. వారు కన్న కలలను సాఫల్యం చేయాలంటే మరోసారి జాతీయోద్యమ స్ఫూర్తితో కదం తొక్కాలి. యుపిఏ నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం "దేశాన్ని అర్థవలస నుండి వలస వైపు పయనింప" చేస్తున్నది. ఈ దేశాన్ని రక్షిస్తూ ప్రజాస్వామ్యం వైపు తీసుకెళ్ళేందుకు మరో'జాతీయోద్యమం' పురుడు పోసుకోవాలి. అప్పుడే దేశాన్ని రక్షించగల్గుతాం.

(రచయిత హైకోర్టు న్యాయవాది)

కృష్ణానదిలోనికి గోదావరి జలాల అక్రమ తరలింపు

ఒక బేసిన్ నీళ్ళను ఆ బేసిన్ అవసరాలు తీరక ముందే మరో బేసిన్‌లోనికి తరలింపు పూర్తిగా చట్టవిరుద్ధమైనప్పటికిని ఎలాంటి అనుమతులు లేకుండా కృష్ణాజలాలను పెన్నానది బేసిన్‌లో ఉన్న రాయలసీమకు తరలిస్తున్నారని వివరిస్తున్నారు తెలంగాణ ఇంజినీర్స్ ఫోరం ప్రతినిధి **డి.లక్ష్మీనారాయణ**

తెలంగాణ నీటిగోస, నీటి అవసరాలు సీమాంధ్ర నాయకులకు పట్టింపులేదు. పోతిరెడ్డిపాడు విస్తరణలో భాగంగా మొత్తం కృష్ణా జలాలను రాయలసీమకు తరలించే అంతర్గత కుట్రలో భాగంగా సీమాంధ్ర నాయకులు కొత్త ఎత్తుగడలతో అక్రమంగా, అంతర్జాతీయ జల విధానాలకు విరుద్ధంగా ఒక బేసిన్ నీళ్ళను ఆ బేసిన్ అవసరాలు తీరక ముందే మరో బేసిన్‌లోనికి తరలింపు పూర్తిగా చట్టవిరుద్ధమైనప్పటికిని ఎలాంటి అనుమతులు లేకుండా కృష్ణాజలాలను పెన్నానది బేసిన్‌లో ఉన్న రాయలసీమకు తరలిస్తున్నారు. ఇందులో భాగంగా గోదావరి జలాలను కృష్ణానదిలోనికి తరలించే కార్యక్రమం మొదలు పెట్టినారు. ఒకవేళ గోదావరి జలాలు కృష్ణానదిలోనికి తరలించినట్లు అయితే కృష్ణానది ఎగువలో ఉన్న రెండు రాష్ట్రాలు కర్ణాటక మరియు మహారాష్ట్ర ఈ తరలింపు నీటి వాటాలో సుమారు 43.75% అనగా ప్రతి 80 టి.ఎమ్.సి.ల నీటి తరలింపుకు 35 టి.ఎమ్.సి.ల నీటిని ఎగువ రెండు రాష్ట్రాలు తమ హక్కుగా పొందగలవు. ఈ హక్కు పొందడానికి బచావత్ ట్రిబ్యునల్ అవకాశం కల్పించినది. ప్రతి 80 టి.ఎమ్.సి.ల నీటి తరలింపుకు నికరంగా మనకు 45 టి.ఎమ్.సి.ల నీటిని మాత్రమే వినియోగించుకునే అవకాశం ఉన్నది. మిగతా 35 టి.ఎమ్.సి.ల నీటిని ప్రస్తుతము కేటాయించిన జలాల నుండి కోత పెట్టగలరు.

భవిష్యత్తులో ఒకవేళ మన రాష్ట్రంలో గోదావరి జలాలను కృష్ణానదిలోనికి తరలించినట్లు అయితే 'తరలింపు' గోదావరి జలాలలో 43.75% నీళ్ళను మనకు కేటాయించిన 800 టి.ఎమ్.సి.ల కృష్ణా జలాల నుండి కోత విధించగలరు. ప్రస్తుతం (1) దుమ్ముగూడెం ఆనకట్ట నుండి 165 టి.ఎమ్.సి.ల గోదావరి నీళ్ళను నాగార్జునసాగర్ టెల్‌పాండ్‌లోనికి తరలింపు వల్ల 72 టి.ఎమ్.సి.ల నీళ్ళు మరియు (2) పోలవరం ప్రాజెక్టు నుండి గోదావరి జలాలను పులిచింతల ప్రాజెక్టులోనికి 80 టి.ఎమ్.సి.ల నీళ్ళ తరలింపువల్ల 35 టి.ఎమ్.సి.ల నీళ్ళను ఎగువ రాష్ట్రాలు హక్కు పొందగలవు. మొత్తం 107 (72+35) టి.ఎమ్.సి.ల నికర జలాలను మనం కోల్పోగలము. (అనగా 800-107=693 టి.ఎమ్.సి.లు). ఈ 107 టి.ఎమ్.సి.ల నీళ్ళ కోతను దక్షిణ తెలంగాణకు విధించి తెలంగాణకు మరొక కొరత సృష్టింపబోతున్నారు. ఆఘమేఘాలమీద రూ. 19,521 కోట్ల ఖర్చుతో దుమ్ముగూడెం ప్రాజెక్టును ప్రారంభించి దీని నుండి 165 టి.ఎమ్.సి.ల గోదావరి నీటిని కృష్ణానదిలోనికి తరలించుటకు లింకు కాలువ త్రవ్వడానికి పనులు చేస్తున్నారు. దీనిపై చేసే ఖర్చు రూ.19,521 కోట్లలో 43.75% ఖర్చు వృధా కాగలదు. పోలవరం నుండి తరలించే ఖర్చు పై కూడా 43.75% ఖర్చు వృధా కాగలదు, అయినప్పటికిని సీమాంధ్ర నాయకులు పై రెండు తరలింపులను కొనసాగిస్తూ, గోదావరి వాటా నీళ్ళ నుండి 165 + 80 = 245 టి.ఎమ్.సి.ల నీటిని గూడ భవిష్యత్తులో తెలంగాణకు కోత విధించి తెలంగాణకు తీరని అన్యాయం చేస్తున్నారు. అనగా 245 టి.ఎమ్.సి.ల గోదావరి నీటి వాటాను కూడా దోచుకపోతున్నారు. కాని తెలంగాణ నాయకులు ఈ అన్యాయాన్ని అడ్డుకోవడం లేదు. ఇప్పటికైనా అడ్డుకుని తెలంగాణ పట్ల వారి శ్రద్ధను నిరూపించుకోవాలి.

ఎఫ్) 2004 సం॥ వరకు గోదావరి నదిపై తెలంగాణలో (అధికార అంచనా) సాగు పరిస్థితి :

సాగు విభజన	ఆయకట్టు ఎకరాలలో	నీటి వినియోగం	ప్రస్తుత వాస్తవసాగు
మేజర్ ప్రాజెక్టులు		(టి.ఎమ్.సి.లు)	లక్షల ఎక.
1. శ్రీరాంసాగర్ (3) కాలువల క్రింద - స్టేజ్-1	9,68,516	132.60	5.00
శ్రీరాంసాగర్ (3) కాలువల క్రింద - స్టేజ్-2	4,40,000	24.40	
2. కడెం ప్రాజెక్టు క్రింద	68,128	13.42	0.30
3. నిజాం సాగర్	2,40,000	44.08	1.00
4. వరద కాలువ (శ్రీరాంసాగర్)	2,20,000	20.00	- -
మిగతా చిన్న ప్రాజెక్టుల క్రింద	1,68,356	31.16	0.20
	21,05,000	265.660	
మీడియం ప్రాజెక్టుల క్రింద	2,30,107	41.510	1.00
మైనర్ ఇరిగేషన్			
చెరువులు, కుంటల క్రింద	10,94,558	176.390	3.50
	మొత్తం	34,29,665	484.00

జి) గోదావరి నదిలో నీటి లభ్యత ప్రాంతాలవారీగా :

1. నిజాం సాగర్ వరకు 2. నిజాంసాగర్ నుండి శ్రీరాంసాగర్ వరకు 3. శ్రీరాంసాగర్ నుండి దుమ్ముగూడెం (పోలవరం) వరకు 4. పోలవరం నుండి ధవలేశ్వరం వరకు	57.02 టి.ఎమ్.సి.లు 188.94 టి.ఎమ్.సి.లు 1227.37 టి.ఎమ్.సి.లు 17.70 టి.ఎమ్.సి.లు	పరీవాహక విస్తీర్ణం (సి.ఎ.) హక్కువాటా 1. తెలంగాణలో - 79% - 1170 (61,780 చ.కి.మీ.) (టి.ఎమ్.సి.లు) 2. కోస్తాంధ్ర - 21% - 310 (16,420 చ.కి.మీ.) (టి.ఎమ్.సి.లు) 3. నది మొత్తం 1465 కి.మీ. పొడవు ఆం.ప్ర.లో పొడవు - 770 కి.మీ.
మొత్తం	**1491.03 టి.ఎమ్.సి.లు**	

వాస్తవానికి గోదావరి జలాలు మన రాష్ట్రానికి వినియోగ కేటాయింపు 1480 టి.ఎమ్.సి.లు. గత 65 సం॥రాల స్వాతంత్ర్యానంతరం మనం ఈ 1480 టి.ఎమ్.సి.ల కేటాయింపు జలాలను పూర్తిగా వినియోగించ లేదు. ఇప్పటివరకు తెలంగాణలో 484 టి.ఎమ్.సి.ల వినియోగం జరిగింది. ఇందులో అధికభాగం చిన్న నీటి వనరులైన చెరువులు, కుంటల కింద వినియోగం. ఆంధ్రలో 316 టి.ఎమ్.సి.ల వినియోగం. ఇందులో మొత్తం కాలువల సాగు కాటన్ బ్యారేజ్ కింద 90 శాతం వినియోగం. మొత్తం కలిపి కేవలం 800 టి.ఎమ్.సి.ల గోదావరి నీటిని మాత్రమే వినియోగించినాము. ఇంకా 680 టి.ఎమ్.సి.ల గోదా వరి నీటిని వినియోగించలేదు. గోదావరినది పరివాహక ప్రాంతంలో తెలంగాణ ప్రాంతం 79 శాతం. ఉత్తర తెలంగాణ 6 జిల్లాలలో ఈ పరివాహక ప్రాంతం ఉన్నది. అదే ఆంధ్ర ప్రాంతం ఉభయ గోదావరి జిల్లాలు కేవలం 21 శాతం పరీవాహక ప్రాంతం కలిగి యున్నది. సర్ ఆర్థర్ కాటన్ బ్యారేజ్ ధవళేశ్వరం వద్ద నిర్మాణం చేయడం వల్ల ఉభయ గోదావరి జిల్లాల్లో 10 లక్షల ఎకరాల భూమి సాగులోనికి వచ్చినది.

గోదావరి జలాల కేటాయింపు 1480 టి.ఎమ్.సి.లలో తెలంగాణ వాటా 79 శాతం ప్రకారం అనగా 1170 టి.ఎమ్.సి.లు తెలంగాణకు రావలసి యున్నది. కోస్తా ప్రాంతం 21 శాతం కేవలం 310 టి.ఎమ్.సి. లు మాత్రం వారి వాటా. ఇప్పటికే కోస్తా జిల్లాలు 316 టి.ఎమ్.సి.లకు అదనంగా రెండు రెట్లు గోదావరి నీళ్ళను వినియోగిస్తున్నారు. అనగా వారికి న్యాయపరంగా రావలసిన వాటాకు మించి ఇప్పటికే (అనగా స్వాతంత్ర్యం రాకముందు నుండే) వాడుతున్నారు. తెలంగాణలో వర్షాధారం, అధికశాతం చెరువులు, కుంటల కింద, భూగర్భజలాల ఆధారంగా సాగునీటి సౌకర్యం జరుగుచున్నది. వర్షాభావ పరిస్థితులవల్ల మరియు చెరువు, కుంటలకు మరమ్మత్తులు లేక ఒండ్రుమట్టి చేరి నీటి నిలువ సామర్థ్యము సగానికి కోల్పోయిన కారణంగా గోదావరి, కృష్ణానదుల క్రింద కేటాయించిన జలాలు కూడా తెలంగాణలో సగమే వినియోగం జరుగుచున్నట్లు గణాంకాలు తెలుపుచున్నవి. అదే ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కృష్ణా డెల్టా ఆయకట్టుకు, నాగార్జునసాగర్ ఆయకట్టుకు కేటాయించిన జలాల కంటే 100% అధిక వినియోగం జరుగుచున్నట్లు గణాంకాలు తెలుపుచున్నవి. గోదావరి డెల్టా క్రింద 9 లక్షల నుండి 13 లక్షలకు పెంచుకున్నారు. కావున తెలంగాణకు నామమాత్రంగా కేటాయించిన జలాల్లో కనీసం 50 శాతం కూడా వినియోగం జరగలేక పోతున్నందులకు కారణం సమైక్య రాష్ట్రంలో సరియైన ప్రణాళికలు అమలు చేయకపోవడం వలన.

కావున వినియోగించని 680 టి.ఎమ్.సి.ల గోదావరి నీళ్ళు కేవలం తెలంగాణ నీటి వాటా మాత్రమే, ఈ 680 టి.ఎమ్.సి.ల నీళ్ళు విని యోగించుటకు తెలంగాణలో తగిన ప్రాజెక్టులు చేపట్టినట్లు అయితే అదనంగా 70 లక్షల ఎకరాల భూమికి సాగునీరు ఉత్తర మరియు దక్షిణ తెలంగాణలో లభించగలదు. కాని ఇందుకు విరుద్ధంగా తెలంగాణ నీటి వాటాతో పోలవరం ప్రాజెక్టుకు 301 టి.ఎమ్.సి.ల నీటితో మరియు రూ.16 వేల కోట్ల ఖర్చుతో చేపట్టుచున్నారు. తెలంగాణ భూములను మరియు ఊళ్ళను ముంపుకు గురిచేస్తున్నారు. ఇప్పటికే ఉభయ గోదావరి జిల్లాలు 10 లక్షల ఎకరాల సాగుతో 90 శాతం పంజాబ్ తరహా ఆయకట్టుతో అభివృద్ధిలో ఉన్నాయి. ఇదే తెలంగాణ 90 శాతం నీటి కొరతతో బోర్ల వ్యవసాయంతో నీళ్ళు లేక రైతులు ఆకలి చావులకు, ఆత్మహత్యలకు గురి అగుచున్నా గాని సీమాంధ్ర నాయకులకు పట్టింపు లేదు. తెలంగాణకు తగిన విద్యుత్తు సదుపాయం కల్పించకుండా చిన్న చిన్న లిఫ్టు స్కీములు ఎరచూపి పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు పోలవరం, పులి చింతల, పోతిరెడ్డిపాడు మొదలగు ప్రాజెక్టులను సీమాంధ్ర నాయకత్వం తన్నుకపోతున్నారు.

అదే తెలంగాణ విషయంలో కంటి తుడుపు చర్యగా జలయజ్ఞం పేరుతో కృష్ణానదిపై గాని, గోదావరి నదిపై గాని ఎత్తిపోతల పథకాలు మాత్రమే ప్రతిపాదించి చేపట్టుచున్నారు. వీటన్నిటికి ఇప్పటి వరకు తగిన విద్యుత్ ఏర్పాట్లు కూడా చేయడం లేదు. ఇటీవలనే ప్రముఖ తెలంగాణ ఇంజనీర్ జి. ప్రభాకర్, (రిటైర్డ్ ఎస్.ఇ. సాగునీటి శాఖ, అఖిల భారత అధ్యక్షులు, ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇంజనీర్స్ ఇండియా) ఈ ఎత్తిపోతల పథకాలకు కావలసిన విద్యుత్తును అంచనావేసి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదిక అందజేసినారు. ఈ నివేదిక ప్రకారం మొత్తం 8,500 మెగావాట్ల విద్యుత్తు అవసరమని ప్రత్యేకంగా "కాప్టివ్ పవర్ ప్లాంట్‌లను" ఏర్పాటు చేసి ఈ ఎత్తిపోతల పథకాలకు విద్యుత్తు అందించా లని తెలిపినారు. సంవత్సరానికి 4 నెలలు ఈ ఎత్తిపోతల పథకాలకు విద్యుత్తు అందజేసి మిగతా 8 నెలలు వ్యాపార సంస్థలకు అమ్ముకున్నట్ల యితే వ్యవసాయానికి ఉచితంగా విద్యుత్తు అందజేసే సౌకర్యం ఏర్పడ గలదని మరియు 10 సంవత్సరాల్లో ఇన్‌స్టాలేషన్ క్యాపిటల్ పెట్టుబడి రూ. 34 వేల కోట్లు కూడా తీరగలదని తెలిపినారు. ఒకవేళ ఎత్తిపోతల పథకాలకు విద్యుత్తు ఏర్పాట్లు చేయనట్లు అయితే ఇవి భవిష్యత్తులో నిరర్థకంగా మారే అవకాశం లేకపోలేదు.

ఈ ప్రతిపాదిత ఎత్తిపోతల పథకాలలో అతి పెద్దది ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ (160 టి.ఎమ్.సి.ల నీటి వినియోగం మరియు 3300 మెగా వాట్ల విద్యుత్తు అవసరం) ఇప్పటికీ 2004 సంవత్సరం నుండి ఇది ప్రతిపాదన దశలోనే ఉన్నది.

హెచ్) జలయజ్ఞం పూర్తి అయితే ప్రాంతాలవారీగా సాగు వివరాలు :

ప్రాంతం	సాగుయోగ్య విస్తీర్ణం	సాగు లోనికి వచ్చే భూమి	శాతం	సాగు విధం
తెలంగాణ	181 లక్షల ఎకరాలు	65.40 లక్షల ఎకరాలు	36.50%	అధికశాతం ఎత్తిపోతల ద్వారా సాగు
కోస్తా	186.00 లక్షల ఎకరాలు	133.50 లక్షల ఎకరాలు	71.50%	కాలువల ద్వారా సాగు
సీమ	45.00 లక్షల ఎకరాలు	34.50 లక్షల ఎకరాలు	76.40%	అధికశాతం కాలువల ద్వారా సాగు

ఐ) 1956 & 1990-91 నాటి సాగు పరిస్థితి పట్టిక - (వివరాలు జత-12) :

1956 సంII నాటి సాగు పరిస్థితి	1990-91 సంII నాటి సాగు పరిస్థితి
1. కోస్తాంధ్ర - 45.90%	1. 52.50%
2. సీమ - 16.40%	2. 40.70%
3. తెలంగాణ - 18.60%	3. 22.70%

మిగతా చిన్న చిన్న ఎత్తిపోతల పథకాలు అసంపూర్తి దశలోనే ఉన్నవి, ఆశించిన ప్రయోజనాలు చేకూర్చడంలేదు. అన్ని ప్రతిపాదిత ఎత్తిపోతల పథకాల వల్ల కూడా తెలంగాణకు రావలసిన నీటి వాటా ఇప్పటి వరకు దక్కలేదు. కరువు పీడిత ఎగువ ప్రాంతమైన తెలంగాణలో ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గాని భూపాలపట్నం ప్రాజెక్టు (ఇంద్రావతి నదిపైన) గాని మరియు ఇతర చిన్న చిన్న వరుస బ్యారేజీలు లేదా ఆనకట్టలు అనగా (1) పెద్ద బెల్లాల (2) సూరారం (3) ఎదిర (4) భద్రాచలం (5) కూనవరం (6) శబరి మొదలగు ప్రతిపాదిత ప్రాజెక్టులు చేపట్టి పూర్తి చేయకుండా కనీసము ఒక పంటకైనా సాగునీటి సౌకర్యం తెలంగాణలో కల్పించకుండా పోలవరం ప్రాజెక్టును, గోదావరి నీటి తరలింపులను ఆగమేఘాల మీద చేపట్టడం సమన్యాయమా? సమైక్యత న్యాయమా? ఇది జలవివక్షత కాదా? ఒక్క పోలవరానికే 301 టి.ఎమ్.సి.ల తెలంగాణ వాటా నీళ్ళను కేటాయించడం, తెలంగాణ హక్కును కొల్లగొట్టడం కాదా?

2004-05 సంIIలో జలయజ్ఞంలో భాగంగా (1) తెలంగాణలో 21 ప్రాజెక్టులు అనగా ఎత్తిపోతల పథకాలు ప్రతిపాదిత ఆయకట్టు 25 లక్షల 30 వేల ఎకరాలు (2) కోస్తాంధ్రలో 12 ప్రాజెక్టులు ఆయకట్టు 27 లక్షల 29 వేల ఎకరాలు, (3) రాయలసీమలో 16 ప్రాజెక్టులు 28 లక్షల 94 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు అభివృద్ధి అవుతుందని అంచనా. ఒకవేళ ప్రాణహిత - చేవెళ్ళ, కాంతానపల్లి, పాలమూరు లిఫ్టు స్కీము మరియు జలయజ్ఞంలో చేపట్టిన అన్ని ఎత్తిపోతల పథకాలు పూర్తి అయి వాటికి కావలసిన విద్యుత్ సౌకర్యం కల్పిస్తే అప్పటికి కూడా తెలంగాణలో 36.50% సాగు అదే ఆంధ్రలో 71.50% సాగు మరియు రాయలసీమలో 76.40% సాగు నీటి సౌకర్యం ఏర్పడగలదు. ద

రచనలకు ఆహ్వానం

సమకాలీన రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక అంశాలపై విశ్లేషణలు, మినీ కవిత, పాట, చిన్న కథ, పొట్టి నవల...., రచనారూపం ఏదైనా సరే..., మీ ఆవేదనను, ఆలోచలను మాతో పంచుకోండి, అక్షరాలుగా పాఠకులకు అందించండి.
దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక తనదైన లక్ష్యాలను, ధ్యేయాలను కలిగి ఉన్నప్పటికీ భిన్నాభిప్రాయాలకూ వేదికగా నిలుస్తుంది. అదే సమయంలో మాకు ఉన్న పరిమితులను గుర్తించి మాకు అందే రచనల్లో ప్రచురణార్హమైన వాటిని వీలు వెంట ప్రచురిస్తాం.

- పోస్ట్ ద్వారా రచనలు పంపేవారు మరోకాపీ (జిరాక్స్)ని తమ వద్ద ఉంచుకోవాలి.
- ప్రచురించని రచనలను తిప్పిపంపడం సాధ్యం కాదు.
- రచనలు పంపిన వారికి వారం రోజుల్లోగా ఏ సంగతీ మేమే తెలియజేస్తాం. (ఫోన్ లేదా ఇ-మెయిల్ ద్వారా).
- ఎంపిక చేసుకున్న రచనలను స్పేస్, ఐడియాలజీలను బట్టి ఎడిట్ చేసే హక్కు సంపాదకవర్గానికి ఉంటుంది.
- ఇ-మెయిల్ ద్వారా కూడా మీ రచనలు పంపించవచ్చు. (పీడీఎఫ్ చేస్తే మంచిది. స్కాన్ చేసేటట్లయితే పేజ్ మొత్తం చక్కగా స్కాన్ అయ్యేలా జాగ్రత్త వహించాలి)

రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND
"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554, Fax: 040-27635644, Mobile: 9030626288 , website : www.deccanland.com
deccanlandindia@gmail.com కు కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

జీవవైవిధ్య సదస్సు
ఆందోళనకర అంశాలు

హైదరాబాద్‌లో జరగబోయే జీవవైవిధ్య సదస్సును పురస్కరించుకొని సెప్టెంబర్ 22న ఎన్ఏపీఎం ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ప్రతీ ఒక్కరు అర్థం చేసుకోవాల్సిన అంశాలు, ఆందోళన చెందాల్సిన అంశాల గురించి ఈ సమావేశంలో చర్చించారు. ఆ వివరాలను అందిస్తున్నారు ప్రజా ఉద్యమ కార్యకర్త **సరస్వతి కవుల**

దక్కన్ డెవలప్‌మెంట్ సొసైటీకి చెందిన పి.వి. సతీష్, భారత్ జన్ విజ్ఞాన్ జాతా (న్యూఢిల్లీ) కి చెందిన సౌమ్య దత్తా ఈ సమావేశానికి ముఖ్య అతిథులుగా హాజరయ్యారు. ఫోరమ్ ఫర్ ఫార్మర్స్ సీడ్ రైట్స్ (ఏపీ), ఏపీ రైతు సంఘం, కాటన్ బ్రీడర్ (గుంటూరు), బీజేపీ రాష్ట్ర ఎగ్జిక్యూటివ్ ప్రతినిధి, సీపీఐ రైతు సంఘం, నేషనల్ అలయెన్స్ ఆఫ్ పీపుల్స్ మూవ్‌మెంట్స్, మూవ్‌మెంట్ ఫర్ పీపుల్ సెంటర్డ్ డెవలప్‌మెంట్, నేషనల్ ఫిష్ వర్కర్స్ ఫోరమ్, హ్యూమన్ రైట్స్ ఫోరమ్, చేతన సొసైటీ, ఐవైసీఎన్, ఐఎన్ఎస్ఎఫ్, షాహీన్, ఫోకస్ ఆన్ గ్లోబల్ సౌత్, ఆంత్ర, కేరింగ్ సిటిజెన్స్ కలెక్టివ్, ఎర్త్ కేర్ (ముంబయి), దళిత్ ఉమెన్ ఫోరమ్, స్మైల్ ఆల్వేస్ ఫౌండేషన్, యశోదా ఫౌండేషన్, గ్రీన్ క్లైమేట్ సంస్థల ప్రతినిధులు ఈ సమావేశంలో పాల్గొన్నారు.

ఈ సందర్భంగా పి.వి. సతీష్ జీవవైవిధ్య సదస్సు పూర్వాపరాల గురించి వివరించారు. కార్టాగెనా ప్రొటోకాల్, నగొయా ప్రొటోకాల్ ల గురించి తెలిపారు. భారతదేశంలో పలు సమూహాలతో ఏర్పడిన ఓ పెద్ద గ్రూప్ నైతిక, సాంస్కృతిక విలువలు మరియు భూమితో ప్రజల అనుబంధం ఆధారంగా చేపట్టిన జాతీయ జీవవైవిధ్య వ్యూహం మరియు కార్యాచరణ సన్నాహకాల గురించి వివరించారు. భారత ప్రభుత్వం ప్రతి చోట కూడా దీన్ని డెమొక్రాటిక్ పీపుల్స్ బయోడైవర్సిటీ ప్లాన్‌గా అభివర్ణించినప్పటికీ, ఆ తరువాత మాత్రం దీని ఊసే ఎత్తలేదు. బ్యూరోక్రాట్లు, పరిశ్రమ ప్రతినిధులు కలసి రూపొందించిన మరో ప్లాన్ వెలుగులోకి వచ్చింది. ఇది జీవవైవిధ్య అంశాలను చివరకు ఆర్థిక సంబంధిత అంశాలకు పరిమితం చేసింది. అదే నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ యాక్షన్ ప్లాన్ (ఎన్‌బీఏపీ).

నగొయా ప్రొటొకాల్ 2010 గురించి సతీష్ ఇలా వివరించారు. నగొయా ప్రొటొకాల్ లోని ప్రధాన అజెండాలో ఒకటి యాక్సెస్ అండ్ బెనిఫిట్ షేరింగ్. ఇది అంతర్జాతీయంగా పలు విమర్శలకు గురైంది. కారణం... జీవవైవిధ్యాన్ని కూడా ఒక వ్యాపార వస్తువుగా మార్చేందుకు ఇది వీలు కల్పిస్తుందని విమర్శకులు భావించడమే. ఈ సందర్భంగా సతీష్ మెదక్ జిల్లా రైతులతో కలసి పని చేసినప్పటి తన అనుభవాలను వివరించారు. రైతులు భూమిని తల్లిగా భావించి అనుబంధాన్ని కలిగి ఉంటారని పేర్కొన్నారు. పంటలు 'పండ్లు / గింజలు / విత్తనాలు'కు జన్మనిచ్చే సమయంలో, డిసెంబర్ నెలలో పండుగ చేయడాన్ని ప్రస్తావించారు. భూమాతను కాబోయే తల్లిగా గుర్తిస్తూ, తనకు ఏవైనా రుచులు తినాలనిపిస్తుందేమోనని రైతులు పొలం అంతటా ధాన్యపు వంటకాలు లాంటివి వెదజల్లడాన్ని గుర్తు చేశారు. ఇలాంటి మానవ అనుబంధాలను, సాంస్కృతిక విలువలను గుర్తించేందుకు పాశాత్య శాస్త్రవేత్తలు అధికులు నిరాకరిస్తుంటారు.

నగొయా ప్రొటొకాల్‌లో చర్చకు వచ్చిన మరో కీలక అంశం బయోపైరసీ గురించి కూడా సతీష్ వివరించారు. దీనికి సంబంధించి ప్రధాన సమస్య అంకితభావం, కట్టుబాటు లేకపోవడమే. ఉదాహరణకు 2003లో నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ ఏర్పాటైంది. సామాజిక వనరులను కాపాడేందుకు, సమాజాలకు సాధికారికత కల్పించేందుకు బదులుగా కార్పొరేషన్లకు దాస్యం చేసే దళారీగా మారిపోయింది. చిల్లరకొట్టు తరహాలో దుకాణం తెరిచేసి, గత పదేళ్లలో 100కు పైగా అంశాలకు సంబంధిచి యాక్సెస్ హక్కులను విక్రయించింది. యాక్సెస్ అండ్ బెనిఫిట్ షేరింగ్ గురించి కూడా ఆయన ప్రస్తావించారు. దక్షిణాఫ్రికా సాన్ కమ్యూనిటీ గురించి వివరించారు. ఎడారుల్లో వేటకు వెళ్ళేటప్పుడు ఆకలి బాధను తట్టుకునేం దుకు గాను హూడియా వేరును తింటారు. దాంతో, ఏకధాటిగా 3-4 రోజుల పాటు ఎలాంటి ఆహారం లేకున్నా కూడా ఆకలి వేయకుండా ఉంటుంది.

బ్రిటన్‌కు చెందిన ఫైటోఫార్మా సంస్థ దీన్ని గమనించింది. బరువు తగ్గండి అనే ప్రచారంతో పశ్చిమ దేశాల్లో ఉన్న స్థూలకాయ వినియోగదారులను ఆకట్టుకోవచ్చునని తలచింది. ఈ వేరు కనకవర్షాన్ని కురిపిస్తుందని భావించింది. స్థూలకాయాన్ని తగ్గించే ఔషధంలో హూడియా వేరు వినియోగానికి గాను పేటెంట్ పొందింది. దక్షిణాఫ్రికాకు చెందిన బయోవాచ్ అనే ప్రభుత్వేతర సంస్థ ఈ పేటెంట్‌ను సవాల్ చేసింది. అప్పుడు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వం నిస్సిగ్గుగా తమ దేశంలో సాన్ తెగనే ఉనికిలో లేదని, అది అంతరించిపోయిందని ప్రకటించింది. చివరకు ఈ విషయమై విచారణ నిర్వహిస్తే, దక్షిణాఫ్రికా, బోట్స్‌వానా, నమీబియాలలో సుమారుగా 1,00,000 మంది సాన్ తెగ వారు ఉన్నట్లు తేలింది. ఈ లక్ష మందికి కలిపి 75,000 డాలర్లు నష్టపరిహారంగా ఇచ్చేందుకు అంగీకారం కుదిరింది. అందుకు గాను ఒక మేనేజ్‌మెంట్ కమిటీని ఏర్పాటు చేసుకోవాలని, మరెన్నో ప్రక్రియలను సూచించారు. ఇంతలో ఫైటోఫార్మా తన పేటెంట్ హక్కులను ఫిజర్ కంపెనీకి విక్రయించింది. అది ఆ హక్కులను యూనిలీవర్ సంస్థకు అమ్మేసింది. ఈ మూడు లావాదేవీల్లోనూ కోట్లాది డాలర్లు చేతులు మారాయి. చివరకు సురక్షిత అంశాలను కారణంగా చూపుతూ హూడియా వేరును ఔషధాల్లో ఉపయోగించడం లేదని యూనిలివర్ సంస్థ పేర్కొంది. ఇలాంటిదే మరో ఉదాహరణ. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా అమరచింత గ్రామం. ఇక్కడి ప్రజలకు రూ. 20,000 పరిహారంగా లభించింది.

స్థానిక ప్రజలు సముపార్జించుకున్న జ్ఞానం అనేది ఎంతో ముఖ్యమైన అంశం. బహుళజాతి సంస్థలు ఈ విజ్ఞానాన్ని సాధించాలంటే కొన్నేళ్ళ పాటు శ్రమించాల్సి ఉంటుంది. కొన్ని బిలియన్ల డాలర్లను వెచ్చించాల్సి

ఉంటుంది. అందుకే అంతిమంగా, జీవవైవిధ్య సదస్సు అనంతరం జరిగేదేమంటే... జీవవైవిధ్య నియంత్రణ అనేది సమూహాల చేతుల్లో నుంచి కార్పొరేషన్ల చేతుల్లోకి వెళుతుంది.

నగొయా ప్రొటోకాల్‌కు ఆమోదముద్ర వేసేందుకు ముందుగా భారతదేశం తన వ్యూహాన్ని గూర్చి పునరాలోచించుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

సమస్యలో అతి ముఖ్యభాగం–ఐపీఆర్ సిస్టమ్ (ఇంటర్నేషనల్ ప్రాపర్టీ రైట్స్)ను పెద్దగా పట్టించుకోకపోవడం. సంప్రదాయ విజ్ఞానాన్ని పేటెంట్ చేయదగ్గ వినూత్న ఆవిష్కరణగా మన దేశం యొక్క పేటెంట్ చట్టం గుర్తించకపోయినప్పటికీ, అన్ని దేశాల్లోనూ పరిస్థితి అదే విధంగా లేదు. భారతదేశ సంప్రదాయ విజ్ఞానాన్ని ఎప్పటి నుంచో ఉన్న కళాత్మకతగా ఇతర దేశాలు గుర్తిస్తాయన్న గ్యారంటీ లేదు. అదే సమయంలో మన జీవవైవిధ్య చట్టాలు భారతదేశానికి చెందిన జీవసంబంధిత వనరులపై జరిగే పరిశోధన & అభివృద్ధి ఆధారిత ఆవిష్కరణలను లేదా వాటి వాణిజ్య ఉపయోగీకరణను మొత్తానికే అనుమతించవు. భారతదేశానికి చెందిన జీవసంపదకు 'యాక్సెస్'కు మాత్రమే చట్టం అనుమతించింది. ఒక బహుళజాతి సంస్థ ఈ విధమైన యాక్సెస్ పొందడం న్యాయం కాదు. అయినా కూడా భారతీయత ముసుగులో ఆ కంపెనీలు ఇలాంటి అవకాశాల్ని పొందుతున్నాయి. ఇలాంటి వాటన్నింటిని మన జీవవైవిధ్య రక్షకులు చేష్టలుడిగి చూస్తున్నారు.

ప్రస్తుత సీఓపీ –11 విషయానికి వస్తే, అది చాలా తక్కువ ప్రొఫైల్‌తో కూడుకున్నది. ఎంతో మందికి దాని గురించి అసలేమాత్రం అవగాహన లేదు. సదస్సు నిర్వహణకు కేటాయించిన రూ. 700 కోట్ల మొత్తంలో అధికభాగం హైదరాబాద్ నగర సుందరీకరణకు ఉపయోగిస్తున్నారు.

సదస్సు నిర్వహణ కారణంగా మంచి జరుగుతుందా, చెడు జరుగుతుందా అనే దాన్ని పరిశీలిద్దాం.

- సమస్యలను గుర్తించడంలో వైఫల్యం
- కమ్యూనిటీల కన్నా కూడా పరిశ్రమకే పెద్దపీట
- సుస్థిరదాయక వినియోగం అన్నా కూడా లాభానికే పెద్దపీట
- తగ్గుస్థాయి ప్రొఫైల్ మరియు తక్కువస్థాయిలో ప్రాధాన్యం
- బ్యూరోక్రసీ అధికం

గుణాత్మక అంశాలు

- టర్మినేటర్ నిలిపివేయబడింది.
- చిక్కుల్లో జీఎం : వ్యవసాయ జీవవైవిధ్యం ఒక ఉపకరణంగా మారింది.
- జీవసురక్షితపై కార్టెజెనా (కొలంబియా) ప్రొటొకాల్. ఆధునిక జీవసాంకేతికతల వల్ల చోటు చేసుకున్న లివింగ్ మోడిఫైడ్ ఆర్గానిజమ్స్ కారణంగా వాటిల్లేందుకు అవకాశం ఉన్న ముప్పు నుంచి జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడాలని ఈ ప్రొటొకాల్ సూచిస్తోంది. జాగ్రత్తలతో కూడిన విధానం.
- ట్రాన్స్ బౌండరీ నియంత్రణలు: యూరప్ ఇప్పటికీ జీఎం రహిత ప్రాంతంగానే ఉంది.

ట్రిప్స్, అలాంటి ఇతర ఒప్పందాలను ఈ వేదికపై నిలదీసే అవకాశం

- వాతావరణ మార్పులకు గురవుతున్న నేపథ్యంలో దానిపై ఆందోళనలను ఈ సదస్సు లేవనెత్తుతుంది.
- స్థానిక తెగలు / ప్రజలు & సంప్రదాయ విజ్ఞానాన్ని గుర్తించే ఏకైక కన్వెన్షన్
- సాగులో వైవిధ్యాన్ని గుర్తు చేస్తుంది.

సౌమ్య దత్తా ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ ద్రవ్యీకరణకు సంబంధించిన స్పష్టమైన ప్రక్రియ చోటు చేసుకుంటున్నదని అన్నారు. ఈ కాప్–11లో చర్చకు రాబోయే అంశాల్లో స్ట్రాటజిక్ రిసోర్స్ మొబిలైజేషన్ కూడా ఉంది. ఇక్కడొక ప్రధాన సమస్య ఉంది. భారతదేశ ఇంధన ఎంపిక యావత్తు జీవావరణ వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేస్తోంది. – తీరప్రాంత జీవావరణ వ్యవస్థలు, అడవులు, వ్యవసాయ జీవవైవిధ్యం, పర్వత జీవవైవిధ్యం లాంటివన్నీ ఇందులో ఉన్నాయి.

ఉదాహరణకు యావత్ భారతదేశ తీరప్రాంతం అంతటా సగటున ప్రతీ 25 కి.మీ. దూరంలో థర్మల్, అణు విద్యుత్ కేంద్రాలను సూత్రప్రాయంగా మంజూరు చేశారు. దేశ మధ్య, తూర్పు ప్రాంతాల్లో జీవ–సున్నిత ప్రాంతాలకు చెందిన అధిక విస్తీర్ణాల్లో బొగ్గు తవ్వకాలు జరుగుతున్నాయి. హిమాలయాల్లో నిర్మితమైన వందలాది ఆనకట్టలు ఉన్నత ప్రాంతాల్లోని జీవవైవిధ్యాన్ని నాశనం చేశాయి. పోలవరం లాంటి ఆనకట్టలు పాపికొండలు లాంటి జీవవైవిధ్య సుసంపన్న ప్రాంతాలను నాశనం చేయనున్నాయి. అందుకే జీవవైవిధ్యానికి ప్రత్యక్షంగా సంబంధించిన అంశాలను మాత్రమే గాకుండా, భారతదేశ ఇంధన విధానాలకు సంబంధించిన అంశాలను సైతం ప్రశ్నించాల్సిన అవసరం ఉంది.

కోట్లాది రైతుల జీవితాలను ప్రభావితం చేయనున్న, మన వ్యవసాయ జీవవైవిధ్యంపై, ఇతర ఫలపుష్ప జాతులపై ప్రతికూల ప్రభావం కనబర్చనున్న విత్తన చట్టం, బీఆర్ఏఐ లాంటి అంశాలపై మన ప్రభుత్వంతోనే మనం పోరాటం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. డిమాండ్లతో కూడిన పీపుల్స్ మేనిఫెస్టోను రూపొందించుకోవాలని సూచించారు. సరైన కేస్ స్టడీలతో, శాస్త్రీయ ఆధారాలతో, గణాంక వివరాలతో ఈ పని చేయాలని పేర్కొన్నారు. అప్పుడే మన డిమాండ్లకు మరింత బలం చేకూరుతుందని అన్నారు. యాక్సెస్, బెనిఫిట్ షేరింగ్‌లకు సంబంధించిన కేస్ స్టడీలను సాధించాలన్నారు. సదస్సు జరుగుతున్నది ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కావడంతో, ఈ కేస్ స్టడీలు కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందినవైతే బాగుంటుందని సూచించారు.

సౌమ్యదత్త ఉపన్యాసం అనంతరం పలు చర్చలు జరిగాయి. జీవవైవిధ్య పరిరక్షణ గురించి ప్రసంగాలు చేస్తున్న ప్రభుత్వం అత్యధిక స్థాయిలో హానికరమైన పరిశ్రమలను, ప్రాజెక్టులను నెలకొల్పుతున్నదని, సముద్ర జీవవైవిధ్యాన్ని నాశనం చేస్తున్నదని ఎన్ఎఫ్ఎఫ్ ప్రతినిధులు విమర్శించారు. యావత్ జీవవైవిధ్య సదస్సు, అందుకు ప్రభుత్వం చేస్తున్న అన్ని ప్రయత్నాలను ఏకపక్షంగా వ్యతిరేకించాలన్న అభిప్రాయాన్ని వారు వ్యక్తం చేసినప్పటికీ, సీబీడీ (జీవవైవిధ్య సదస్సు)తో గల సానుకూల ప్రయోజనాలను వివరించడంతో, ఏకీకృత ప్రయత్నం / నిరసన ఉండాలన్న అంశంపై అంగీకారం కుదిరింది.

బీటీ కాటన్, సంబంధిత విత్తన సమస్యల గురించి ఆయా రైతు సంఘాలకు డి. నర్సింహారెడ్డి వివరించారు. జీఎం విత్తనాలకు సంబంధించి తలెత్తే జీవవైవిధ్య అంశాలు సైతం ఈ సందర్భంగా చర్చకు వచ్చాయి. హైదరాబాద్‌లోని నాంపల్లి ఎగ్జిబిషన్ గ్రౌండ్స్‌లో అక్టోబర్ 12 నుంచి జరిగే 'పీపుల్స్ బయో డైవర్సిటీ ఫెస్టివల్' వివరాలను భరత్ మన్సాటా వివరించారు. పర్యావరణ పరిరక్షణవాదులు, సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని కోరుకునే వారు, ప్రజాస్వామ్యవాదులు తమ ప్రయత్నాలను సమర్థించాల్సిందిగా కోరారు.

(రచయిత్రి ప్రజా ఉద్యమాల జాతీయ వేదిక (ఎన్ఏపీఎం) జాయింట్ కన్వీనర్)

ద

కూడంకుళం ప్రజాగ్రహం

అణు విద్యుత్ తయారిలో వెలువడే రేడియేషన్, వ్యర్థ పదార్థాలు మానవాళికే కాకుండా జీవజాతికి, పరిసరాలకు ప్రమాదకరమని తెలిసి అణు విద్యుత్ ఉత్పత్తికి ప్రాధాన్యతనివ్వడం ప్రభుత్వ బాధ్యతా రాహిత్యానికి నిదర్శనం అంటూ కూడంకుళం ప్రజాగ్రహాన్ని వివరిస్తున్నారు సామాజిక ఉద్యమ కార్యకర్త **ఎ.నర్సింహారెడ్డి**

జపాన్‌లోని ఫుకుషిమా అణు విద్యుత్కేంద్రంలో ప్రమాదం సంభవించిన తర్వాత అణుకేంద్రాలలోని భద్రత సమస్యలపై అనేక సందేహాలు, భయాలు, ఉద్యమాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ముందుకొచ్చాయి. అమెరికాతో సహా అనేక యూరపు దేశాలు అణుశక్తికి పూర్తిగా స్వస్తి చెప్పాలని నిర్ణయించుకున్నప్పటికీ భారత్ మాత్రం తన అవసరాల కోసం అణు విద్యుత్‌పై ఆధారపడదలచింది. ప్రస్తుతం 4780 మెగావాట్లున్న అణు విద్యుదుత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని 2020లోగా 20 వేల మెగావాట్లకు చేర్చే క్రమంలో ప్రభుత్వం ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసింది. 1979 అమెరికాలోని త్రీమైల్ ఐలాండ్, దక్షిణ ఫ్రాన్స్‌లోని మార్కొల్, 1986 చెర్నోబిల్‌లలో అణు ప్రమాధాలు సంభవించిచాయి. పర్యవసానంగా జర్మనీ అణు విద్యుదుత్పత్తిని 2022 నాటికి నిలిపివేయాలని నిర్ణయించింది. మిగతా యూరోపియన్ దేశాలు నూతనంగా అణు విద్యుత్ ప్లాంట్లను ఏర్పాటు చేయబోమని ప్రకటించాయి. 1979 తర్వాత అమెరికా ఒక్క నూతన ప్లాంటును కూడా ఏర్పాటు చేయలేదు. ఫ్రాన్స్ 2025 నాటికి 50 శాతానికి తగ్గిస్తానని ప్రకటించింది. 2011 ఫుకుషిమా ప్రమాదం తర్వాత జపాన్ 2012 మే 6 నుంచి అణు విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తికి పూర్తిగా వీడ్కోలు పలికింది. మన దేశంలో కల్పాక్కం, తారాపూర్, బులంద్‌షహర్, కోటా, సరోరా, కాక్రపార్, రావల్ భట్టా అణు కేంద్రాల్లో జరిగిన ప్రమాదాల నుంచి ప్రభుత్వం గుణపాఠాలు తీసుకున్నట్లు కనబడటం లేదు. 2008లో అమెరికాతో పౌర అణు ఒప్పందం కుదిరిన తర్వాత జైతాపూర్, గోరఖ్‌పూర్, హరిపూర్, కొవ్వాడ, కూడంకుళం అణు విద్యుత్ నిర్మాణాలను చేపట్టేందుకు తొందర పడుతోంది.

అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు అనుభవ పూర్వకంగా అణు విద్యుత్ ఉత్పత్తి నుంచి దూరమై తమ దగ్గర ఉన్న అణు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, పరికరాలను ఎగుమతి చేయడం ద్వారా వర్ధమాన దేశాలతో వాణిజ్యాన్ని కొనసాగించి లాభాలు దండుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాయి. వర్ధమాన దేశాల పాలకులను డబ్బుతో లొంగదీసుకొని దళారులుగా మార్చుకొని అణు వ్యర్థ పదార్థాలతో అణ్వాయుధాలు తయారు చేయించి ప్రపంచాన్ని యుద్ధభూమిగా మార్చడానికి, ప్రజలను పరిసరాలను అణు కాలుష్యం బారిన పడవేసి నిస్సహాయులను చేయడానికి, సామ్రాజ్యవాద బహుళజాతి సంస్థల నూతన ఎత్తుగడలో భాగమే అణు విద్యుత్ కేంద్రాల స్థాపన. అందుకు మన పాలకులు తల ఊపడమూ విడ్డూరంగా ఉంది. ఇది పాలకుల ప్రజా వ్యతిరేక దళారి స్వభావానికి నిదర్శనం. ఏ సాంకేతిక పరిజ్ఞానమైతే సంపన్న దేశాలకు సురక్షితం కాదో, భారీ ఖర్చుతో కూడుకున్నదో అదే మనకు ఎలా ప్రయోజనకారి అవుతుందో పాలకులే చెప్పాలి. ప్రజా క్షేమాన్ని ఫణంగా బెట్టి బహుళ జాతి సంస్థల నజరానాల కొరకు శాస్త్రవేత్తలు, బ్యూరోక్రాట్లు సహితం అణు విద్యుత్తు ఉత్పాదనకు సిఫారసులు చేయడం శోచనీయం.

ఇంధన నిపుణుల అంచనా ప్రకారం మన దేశంలో ఒక లక్షా 48 వేల 700 మెగావాట్ల జలవిద్యుత్ ఉత్పత్తి చేయడానికి సరిపడా జల వనరులున్నాయి. అంతే కెపాసిటీ కలిగిన థర్మల్ యూనిట్లను నెలకొల్పడానికి అవసరమైనంత బొగ్గు, సహజ వాయువూ ఉంది. ఏడాది పొడుగునా సుమారు 300 రోజులు ఎండలు కాచే మన భూభాగంపై 500 కోట్ల మెగావాట్ల సౌర విద్యుత్‌ను, బలంగా వీచే గాలుల సాయంతో లక్షలాది మెగావాట్ల పవన విద్యుత్‌ను తయారు చేసుకోవచ్చునని నిపుణుల అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. ఈ వనరులపై ఆధారపడుతూ మానవాళికి, జీవ జాతులకూ, పర్యావరణానికి చేటు చేయని విధానాలను మన పాలకులు అనుసరించడానికి సుముఖంగా లేరు. అణు విద్యుత్ తయారిలో వెలువడే రేడియేషన్, వ్యర్థ పదార్థాలు మానవాళికే కాకుండా జీవజాతికి, పరిసరాలకు ప్రమాదకరమని తెలిసి అణు విద్యుత్ ఉత్పత్తికి ప్రాధాన్యతనివ్వడం బాధ్యతా రాహిత్యానికి నిదర్శనం. ఈ నేపథ్యంలో రష్యా సహకారంతో 13 వేల కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో దాదాపు పదివేల మెగావాట్ల విద్యుదుత్పత్తి సామర్థ్యం గల కూడంకుళం అణుశక్తి ప్రాజెక్టు (కెకెఎన్‌పిపి) నిర్మాణాన్ని చేపట్టింది.

జపాన్‌లో ఫుకుషిమా ప్రమాదం జరిగిన వెంటనే చుట్టుపక్కల 5 కిలో మీటర్ల పరిధిలో ఉన్న ప్రజలను సురక్షిత ప్రాంతాలకు తరలించిన ప్రభుత్వం, రెండు రోజులు కూడా గడవకుండానే 10 కిలోమీటర్ల పరిధిలోని ప్రజలను ఇళ్ళ బయటకు రావొద్దని, ఏసీలు వాడొద్దని, కిటికీలు తెరవొద్దని, బట్టలు బయట ఆరేసుకోవద్దని, నల్లాల్లో నీళ్ళు తాగొద్దని, పాలు వాడొద్దని ఇంకా అనేకానేక హెచ్చరికలు, నిషేధాజ్ఞలు విధించింది. వారంలోనే ఉన్నట్టుండి 30 కిలోమీటర్ల మేరకు ఉన్న వారిని కూడా నిముషాల మీద ఇళ్ళను ఖాళీ చేయాలని, నిర్దేశిత క్యాంపులను వెళ్ళాలని ఆదేశించింది. అమెరికన్ శాస్త్రజ్ఞులయితే ఈ ప్రమాద తీవ్రతను బట్టి 80 కిలోమీటర్ల వరకూ ప్రజల్ని పూర్తిగా ఖాళీ చేయించాలని జపాన్ ప్రభుత్వానికి సూచించింది. ఈ దృశ్యాలన్నీ రోజు టీవీల్లో చూసిన కూడంకుళం ప్రజలు తాము ఇరవై సంవత్సరాలుగా అడుగుతున్న ప్రశ్నలకు జవాబులు, వివరణలు దొరకనందున రెట్టించిన స్ఫూర్తితో 2011 సెప్టెంబర్‌లోనే కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించ తలపెట్టిన కూడంకుళం అణువిద్యుత్ ప్లాంట్‌ను తమ నిరసనలతో అడ్డుకున్నారు. గత సంవత్సర కాలంగా స్థానిక ప్రజలు శాంతియుతంగా తమ నిరసనను, వ్యతిరేకతనూ, తెలియజేస్తూ వస్తున్నారు.

అణు కేంద్ర భద్రతపై ప్రజల భయాలను, అపోహలను తొలగించేందుకు ఓపికతో ప్రయత్నించాల్సిన కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రజా ఉద్యమంపై ఆరోపణలు చేయడంతో సమస్య సంక్లిష్టంగా మారింది. కూడంకుళం ఉద్యమకారులకు విదేశీ సంస్థల నిధులు, ప్రోత్సాహం అందుతున్నట్లు ప్రధాని మన్మోహన్

ఆలోచించారు. ప్రజల్లోని అణు భయాలు తొలగించకుండా ఉద్యమ నాయకత్వంపై రాజద్రోహ నేరం కింద కేసులు పెట్టి కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అణచివేత చర్యలకు పాల్పడటంతో ఉద్యమం మరింత వేడెక్కింది. ఈ ఉద్యమానికి మద్దతుగా కూడంకుళం వచ్చిన వివిధ దేశాలకు చెందిన పర్యావరణ ఉద్యమకారులను విదేశీ ఏజెంట్లుగా చిత్రీకరించి దేశం నుంచి వెళ్ళ గొట్టింది. విదేశీ విరాళాలు పొందుతున్న స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఉద్యమాన్ని నడుపుతున్నాయంటూ ప్రధాని ఉద్యమకారులపై దేశద్రోహ ముద్ర వేయడానికి యత్నించారు. ఇదే నిజమైతే ప్రభుత్వం ఆ సంస్థలేమిటో, వాటి కార్యకలాపాలేమిటో దర్యాప్తు జరిపి వాస్తవాలను ప్రజలకు వెల్లడించాలి. ఉద్యమంలో మావోయిస్టులు ఉన్నారని ఆరోపించి అసలు విషయాన్ని పక్కదోవ పట్టించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది.

ప్రపంచ అణు ప్రమాదాలలో కెల్ల 1986లో సోవియట్ రష్యాలోని చెర్నోబిల్ ప్రమాదం అత్యంత భయానకమైనది. అలాంటి చెర్నోబిల్ అణు కేంద్ర సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో కూడంకుళంలో అణు ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వం నిర్మించ తలపెట్టడం ఎంత మాత్రమూ సమంజసం కాదు. అణు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ప్రశ్నిస్తూ అణువిద్యుత్ కేంద్రాల ఏర్పాటును పర్యావరణ వాదులు మొదటి నుంచి వ్యతిరేకిస్తున్నారు. అణుశక్తి విభాగం (డీఏఈ) ఆధ్వర్యంలో డాక్టర్ మంజులా దత్తా చేసిన ఒక అధ్యయనంలో కల్పాక్కం ప్లాంటుకు దూరంగా ఉన్న గ్రామాలతో పోలిస్తే పరిసర గ్రామాల్లో 400 శాతం అధికంగా క్యాన్సర్, టీబీ, సంతానలేమి, గుండెపోటు, మధుమేహం తదితర వ్యాధిగ్రస్తులున్నారని తేలింది. ఈ అధ్యయనాన్ని ప్రభుత్వం దాచి పెడుతుంది. కూడంకుళం అణు ప్లాంటు వలన చేపల వేట దెబ్బతిని జీవనభృతి కోల్పోవడం, వ్యవసాయం, పర్యావరణాలు క్షీణించే ప్రమాదముందని స్థానిక ప్రజలు ఉద్యమిస్తున్నారు. భద్రత, జీవనం పట్ల భయాందోళనలతో ఉద్యమిస్తున్న ప్రజలను, ఉద్యమకారులను ఒప్పించడం ప్రభుత్వాల కనీస బాధ్యత.

ప్రతిపక్షంలో ఉన్నప్పుడు కూడంకుళం ప్రజల ఆందోళనకు సానుకూలంగా స్పందించి ప్రధానికి లేఖాస్త్రాలు సంధించిన తమిళనాడు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి జయలలితకు ఏం మంత్రం పారిందోగానీ ఇప్పుడు వైఖరి మార్చుకున్నారు. అమాంతం జనంపై విరుచుకుపడుతున్నారు. తమ బతుకులను బుగ్గిపాలు చేయకూడదని అక్కడి ప్రజలు ఎంతోకాలంగా అందోళన చేస్తుంటే అణచివేత తప్ప ప్రభుత్వం దగ్గర మరొకమాట లేదు. కూడంకుళం నిరసనకారుల పిటిషన్‌ను తమిళనాడు హైకోర్టు 2012 ఆగష్టు 31న కొట్టివేసి, అణు విద్యుత్ ప్రాజెక్టుకు ఇంధనం నింపడానికి పచ్చజెండా ఊపడంతో ఉద్యమం మళ్ళీ రాజుకుంది. ఆ హైకోర్టు తీర్పును అణు విద్యుత్ ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక (పీఎంఏఎన్ఈ) సంస్థ సుప్రీంకోర్టులో సవాలు చేసింది. సుప్రీంకోర్టు హైకోర్టు తీర్పును సమర్థించింది. దీంతో 2012 సెప్టెంబర్ 10న వెయ్యి మందికి పైగా ప్రజలు శాంతియుతంగా నిరసన ప్రారంభించారు. ఉద్యమకారులతో చర్చలు జరిపలేదు సరికదా... నిర్బంధానికి పూనుకుంది. ఆందోళనకారులను రానివ్వకుండా పోలీసులు ముళ్లకంచెలు వేయడం ఆనవాయితీ, కానీ కూడంకుళం సమీపంలో నిరసనకారులు తమవద్దకు పోలీసులు రాకుండా ముళ్లకంచెలు వేసుకున్నారు. ఓ రకంగా చెప్పాలంటే తమను తామే నిర్బంధించుకున్నారన్నమాట.

ఈ క్రమంలోనే సెప్టెంబర్ 11న అణు కేంద్రం ఉత్పత్తి ప్రారంభించడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ, రియాక్టర్ ముట్టడికి ప్రయత్నించిన పదివేల మందికి పైగా ఉద్యమకారులపై తూత్తుకుడి జిల్లా మనవేడు గ్రామంలో పోలీసులు ప్రజలపై కాల్పులకు పాల్పడ్డారు. ఆంథోనీస్వామి అనే మత్స్యకారుడు అక్కడికక్కడే నేలకొరిగాడు. మహిళలు, పిల్లలు గాయపడ్డారు. ఉద్యమిస్తున్న మత్స్యకారుల ఇళ్ళపై పోలీసులు దాడులు చేసి అరెస్టులు చేశారు. తాగునీరు, తిండి దొరక్కుండా ఆ జాలర్ల గ్రామాలను దిగ్బంధించారు. ఆ ప్రాంతానికి పాలు నీళ్ళు విద్యుచ్ఛక్తి ఆపివేశారు. ఆ సంఘటనను ఖండిస్తూ పలువురు పర్యావరణవేత్తలు, ప్రజాస్వామికవాదులు నిరసన వ్యక్తం చేశారు. తిరునల్వేలి జిల్లాలోని కూడంకుళం వద్ద అణువిద్యుత్ కేంద్రం వల్ల అక్కడి ప్రజల ఉపాధి దెబ్బతినడమే కాకుండా, ఆ ప్రాంతపు భద్రత ప్రమాదంలో పడుతుందని స్థానికులు చాలా కాలంగా శాంతియుతంగా ఆందోళన చేస్తున్నారు. అణు కేంద్రంలో విద్యుత్పాదన సన్నాహాలు ఊపందుకోవడంతో 'అణుశక్తి వ్యతిరేక ప్రజా ఉద్యమం' (పీఎంఏఎన్ఈ) సంస్థ సారథ్యంలో శాంతియుతంగా సాగుతున్న ఉద్యమం పోలీసుల పదఘట్టనలతో ఒక్కసారిగా హింసాయుతమైన మలుపు తిరిగింది.

ఒకవైపు న్యాయపోరాటం, మరోవైపు స్థానికంగా ఆందోళన ఉధృతమైంది. అవినీతి వ్యతిరేక ఉద్యమకారులు క్రేజీవాల్, ప్రశాంత్ భూషణ్, అణుశక్తి నియంత్రణ మండలికి గతంలో నేతృత్వం వహించిన గోపాలకృష్ణన్, సామాజిక ఉద్యమకారుడు సాందీప్ పాండే, ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమాలకు ఎప్పుడూ వెన్నుదన్నుగా నిలిచే ప్రముఖ రచయిత్రి, ఉద్యమకారిణి అరుంధతీరాయ్ కూడా కూడంకుళం వ్యతిరేక నిరసనోద్యమానికి సంఘీభావం తెలిపారు. క్రమంగా ఇదొక జాతీయ స్థాయి ఉద్యమంగా మారుతున్న సూచనలు కనబడుతున్నాయి. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం వంటి ప్రజాస్వామిక విలువలను ఒంటరిగా కాకుండా సామూహికంగానే సాకారం చేసుకోవలసి ఉంటుంది. కూడంకుళం ఆందోళనకు జాతీయ స్థాయిలో మేధావుల, ప్రజాస్వామికవాదుల దృష్టిని ఆకర్షించడానికి కారణం ఈ ఆందోళనకు ఉన్న భిన్న కోణాలే.

జపాన్‌లోని ఫుకుషిమా అణు కేంద్రంలో ప్రమాదం జరిగిన నేపథ్యంలో దేశంలోని అణుకేంద్రాలలో తీసుకోవాల్సిన భద్రతా చర్యలను సూచించడానికి ప్రభుత్వం ఒక నిపుణుల కమిటీని నియమించింది. ఈ కమిటీ 17 రకాల భద్రతా చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వానికి సూచించింది. ఈ భద్రతా చర్యలు అమలు పరిచిన తరువాతనే కూడంకుళం అను కేంద్రాన్ని ప్రారంభించాలని ఉద్యమకారులు కోరుతున్నారు. ఆందోళనకారులు సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించింది కూడా ఈ పదిహేడు భద్రతా చర్యల ప్రాతిపదికపైనే. ఉద్యమకారులపై ఉన్న కేసులను ఎత్తివేయాలని, స్థానికులకు పూర్తి నష్టపరిహారం ఇవ్వాలని కోరుతున్నారు. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నప్పుడు మాట వరుసకు ఉద్యమాలకు మద్దతు ప్రకటించడం, అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ప్రజల ఆకాంక్షలను పట్టించుకోకపోవడం రాజకీయ పార్టీలకు అలవాటుగా మారింది.

మధ్యప్రదేశ్ ఓంకారేశ్వర్ డ్యాము నీళ్ళు తమ గ్రామాల్ని ముంచెత్తుతున్నప్పటికీ ఎలాంటి దిద్దుబాటు చర్యలు చేపట్టని ప్రభుత్వం, పరిహారం చెల్లించడానికి ముందుకు రానందుకు ఆగ్రహించిన ఖండ్వా జిల్లాలోని పలు గ్రామాల ప్రజలు ఇటీవల భారీయెత్తున 'జల సత్యాగ్రహం' చేపట్టారు. డ్యాము నీటిమట్టాన్ని తగ్గించాలని కోరుతూ పీకలోతు నీళ్లలో నిలబడి, 17 రోజుల పాటు అకుంఠిత దీక్ష చేశారు. పోలీసుల్ని, ప్రతికూలతల్ని అధిగమించారు. డ్యాం నీటిమట్టాన్ని తగ్గించడానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. కూడంకుళంలో అణు విద్యుత్ కేంద్రం ఏర్పాటును వ్యతిరేకిస్తున్న మత్స్యకారులు, ప్రజలు ఖండ్వా రైతుల స్ఫూర్తితోనే సముద్ర సత్యాగ్రహానికి

నడుం కట్టారు. సముద్రతీరంలోని ఇసుకలో వందలాది మంది గొంతు వరకు పూడ్చి పెట్టుకొని, అణుకేంద్రం కారణంగా తమ బతుకులు శ్మశానాలు అవుతాయంటూ 'ఇసుక సత్యాగ్రహం'గా నిరసన కొనసాగించారు.

తమ అభ్యంతరాలను ప్రభుత్వం అసలే పట్టించుకోవడం లేదనే బలమైన అభిప్రాయం ఏర్పడితే తప్ప ప్రజలు ఇంతగా ఆగ్రహానికి గురికారు. ఇప్పటి వరకు ఇదింతకరై ఆ చుట్టు పక్కల ఊళ్ళకే పరిమితమైన ఆందోళన ఇప్పుడు 100 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న ట్యూటికోరిన్ జిల్లాకు వ్యాపించింది. ఇదింతకరై వద్ద సముద్ర తీర ప్రాంతం యుద్ధభూమిగా మారింది. ఉద్యమకారులపై పోలీసులు తీవ్రంగా విరుచుకుపడడానికి నిరసనగా మద్రాసులో కూడా ప్రదర్శనలు జరిగాయి. సెప్టెంబర్ 22న 500 మర నాటు పడవల్లో వచ్చిన 3000 మందికి పైగా మత్స్యకారులు ఇక్కడి రేవు పట్టణంలోని ప్రవేశ మార్గాన్ని రెండు గంటలకు పైగా దిగ్బంధనం చేశారు. పోర్టులోకి ప్రవేశించి అప్రోచ్ ఛానల్‌ను బ్లాక్ చేసేందుకు ప్రయత్నించారు. నిరసనకారులు అణు ప్లాంటులో ఇందనం నింపటాన్ని నిలిపివేయాలని కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా నినాదాలు చేశారు. మరికొంతమంది నిరసనకారులు ట్యూటికోరిన్ పట్టణంలో మానవ హారాన్ని ఏర్పాటు చేసి నిరసన తెలిపారు. కూడంకుళంకు పదికిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న కూతకుడి వద్ద సముద్రంలో మోకాలిలోతు నీటిలో నిలబడి మానవహారంగా ఏర్పడి 'జల సత్యగ్రహం' చేపట్టారు. ఈ పోరాటం కూడంకుళం, ఇదిన్ థాకరాయ్, పెరుమానా లు తదితర తీర ప్రాంతాలకు విస్తరించింది. సత్యగ్రహం చేపట్టిన మత్స్యకారులపై మరియు పీపుల్స్ మూవ్‌మెంట్ అగెయినెస్ట్ న్యూక్లియర్ ఎనర్జీ (పీఎంఏఎన్‌ఈ) నేతలకు వ్యతిరేకంగా స్థానిక కోర్టు నాన్‌బెయిలెబుల్ వారంట్‌లను జారీ చేసింది. వీరిలో ఉద్యమనేత ఉదయకుమార్ కూడా ఉన్నారు. అరెస్టు నుంచి తప్పించుకొని అజ్ఞాతంలోకి వెళ్ళిపోయిన ఉదయకుమార్ సెప్టెంబర్ 25న అన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాల ముందు ధర్నాలను చేపట్టాలని మత్స్యకారులకు పిలుపునిచ్చారు.

సాయుధ పోలీసుల పహారాలో స్థానిక ప్రజల వ్యతిరేకతను పూర్తిగా తోసిరాజని అణు విద్యుత్ కేంద్రాన్ని నడపాలనుకోవడం ఏ ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తికి నిదర్శనం. పూర్తి విదేశీ టెక్నాలజీతో విదేశీ నిధులతో వేలకోట్లు ఖర్చు చేసి నిర్మించిన ఈ అణు విద్యుత్ కేంద్రంలో జరక్కూడనిదేమయినా జరిగితే బాధ్యులెవరని మన ప్రధానమంత్రే (ఆయన అణు విభాగాన్ని పర్యవేక్షించే మంత్రికూడా) అణుశక్తి విభాగానికి లేఖ రాయడంలో అంతరార్థ మేమిటి ? అది పతాక శీర్షికల్లో పత్రికల్లో రావటం మనందరికీ తెలుసు. ఇవన్నీ ప్రజలను భయాందోళనలకి, కొంత అయోమయానికి గురిచేసే దానికి బాధ్యులెవరు ? న్యూక్లియర్ లయబిలిటీ బిల్లు ద్వారా అణు ప్రమాదం గనుక జరిగితే ప్రమాదానికి కారణమయిన కంపెనీని రూ.500 కోట్లకు మించకుండా నష్ట నివారణ గరిష్ట పరిమితి విధించిన ఘనత మన ప్రభుత్వానిదే. ఈ ప్రభుత్వం ఎవరి కోసం పనిచేస్తున్నదని? వారిని ఎన్నుకున్న ప్రజల కోసమా లేదా విదేశీ కంపెనీల కోసమా? చెప్పాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిదే. అణుకేంద్రాల లాభనష్టాలపై ప్రజాస్వామిక చర్చను జరపడానికి ప్రభుత్వం భయపడుతున్నది. పూర్తిగా భద్రతా చర్యలు సాధ్యంకాదనేది ప్రభుత్వానికీ తెలుసు. నిర్వాసితులకు పునరావాసం కల్పించాలనే బాధ్యతను కూడా చేపట్టడానికి సిద్ధపడడం లేదు. అందువల్లనే ఈ నిరంకుశ చర్యలకు పాల్పడుతున్నది. ప్రభుత్వం ఇవే విధానాలను అనుసరిస్తే, కూడంకుళం మాదిరిగానే అణు కేంద్రాలను వ్యతిరేకించేవారు, నిర్వాసితులు, ఇతర ఉద్యమకారులు పరస్పర సంఘీభావంతో మరింత సంఘటితమై ఉద్యమిస్తారు. ఉద్యమాలు ఉధృతమవుతాయే తప్ప తగ్గవు. అందువల్ల విధానకర్తలు ప్రజాస్వామికంగా వ్యవహరించడం అలవరచుకోవాలిగాని, అభివృద్ధి పేరిట మారణ హోమం సాగిస్తే ప్రజలు సహిస్తూ ఊరుకోరు.

కూడంకుళం అణుశక్తి ప్లాంట్ మీద వ్యతిరేకతకు కారణం అణు కేంద్రాలు ప్రమాదకరమైనవని ప్రజలు గ్రహించడమే. కొత్త వాటిని ప్రారంభించడం కన్నా, ఉన్న వాటిని బందు పెట్టడమే ఉత్తమమని అనేక దేశాల ప్రజలు అణుశక్తి వ్యతిరేక పోరాటాలు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సాగిస్తున్నాయి. ఈ ప్రపంచ వ్యాప్త పోకడ నుంచి కూడంకుళం ఆందోళనను విడదీసి చూడలేము. రెండవది ఏ పరిశ్రమను నెలకొల్పినా స్థానిక ప్రజల ప్రయోజనాలకు భంగం వాటిల్లకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. నిర్వాసితులకు పునరావాసం కల్పించాలి. వారి అభ్యంతరాలను పరిశీలించి సంతృప్తి పరచాలి. ఇప్పుడు దేశ మంతటా ఇటువంటి చర్చ కొనసాగుతున్నది. కూడంకుళం ఆందోళన పట్ల పాలకులు వ్యవహరిస్తున్న తీరు దారుణంగా ఉంది. అణుశక్తి లాభదాయకమా? ప్రమాదకరమా అనే చర్చ కూడా పక్కన పెట్టి ఆలోచించాలి. ఏ కారణంగానైనా ప్రజలు ఆందోళనకు దిగితే, ప్రభుత్వం వారి డిమాండ్లు ఏమిటో తెలుసుకుని ప్రజాస్వామికంగా చర్చించి పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నించాలి. కానీ మొరటుగా ప్రజాందోళనను కాలరాస్తూ ముందుకు తోసుకుపోకూడదు. ఈ విషయంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వ్యవహరిస్తున్న తీరు అభ్యంతరకరంగా ఉన్నది.

లక్షల సంఖ్యలో ఉద్యమిస్తున్న సామాన్య ప్రజానీకం ఆందోళన చెందడమే కాదు. మన దేశంలో అణు విభాగం ఎంత బాధ్యతా రహితంగా పనిచేస్తోందో ఇటీవలే పార్లమెంట్‌లో కాగ్ సమర్పించిన నివేదికల్లో బట్ట బయలైంది. స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిలేని ఒక నిఘా వ్యవస్థ 'అటామిక్ ఎనర్జీ రెగ్యులేటరీ బోర్డు' (ఏఇఆర్‌బి) ఏ విధంగా 'డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ అటామిక్ ఎనర్జీ' (డిఏఇ) వ్యవహారాలను సమీక్షించగలదు? ఆపై శిక్షించగలదు? అనేక కోణాల్లోంచి శోధించి కాగ్ బయటపెట్టిన ఈ డొల్లతనం చూసిన తర్వాతైనా ప్రభుత్వం కొంతైనా బాధ్యత వహించి పట్టుదలకు పోకుండా తొందరపడి ప్లాంట్‌ను ప్రారంభించవద్దని కూడంకుళం ప్రజలు కోరుకోవడం అసమంజసమేమీ కాదు.

పై పెచ్చు ప్రభుత్వ చర్యలు అశాస్త్రీయంగానూ, అప్రజాస్వామికంగానూ, ఆటవికంగానూ ఉన్నాయి. ఇంత దుర్మార్గమైన, అనైతికమైన, అప్రజాస్వామికమైన ప్రభుత్వాన్ని ఎదిరించి నిలుస్తున్న కూడంకుళం ప్రజలకు బుద్ధి జీవులందరు అండగా నిలువ వలసి ఉంది. ఇది కేవలం ఆ ప్రాంత ప్రజల జీవన మరణ సమస్యేకాదు. అది మొత్తంగా ప్రపంచీకరణ విధ్వంసకర అభివృద్ధి నమూనాకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న పోరాటం. అంతేకాక సామ్రాజ్యవాద దోపిడి విధానాలకు వ్యతిరేకంగా దేశవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న పోరాటంలో భాగం. కుంభకోణాలు, కుళ్ళు రాజకీయాలు, కుర్చీలాటల్లో నిండా మునిగిన నాయకులు ప్రజసమస్యలు గాలికొదిలి, వారి కనీస భద్రతకూ భరోసా ఇవ్వనంతకాలం ఇలాంటి ఉద్యమాలు ఎగిసిపడుతూనే ఉంటాయి. అందువల్ల ఈ దేశాన్ని, ప్రజలను ప్రేమిస్తున్న ప్రతి ఒక్కరూ కూడంకుళం అణు విద్యుత్ కర్మాగార వ్యతిరేక పోరాటానికి సంఘీభావం ప్రకటించాలి.

(రచయిత ఏపీటీఎఫ్ మాజీ అధ్యక్షులు) ద

జీవవైవిధ్యం ప్రత్యామ్నాయ సదస్సు

ప్రభుత్వ చర్యలు, చట్టాలు వల్ల మాత్రమే జీవవైవిధ్యం పరిరక్షణ అనేది సాధ్యపడదని అందులో ప్రజాభాగస్వామ్యమే కీలకమని అంటూ, హైదరాబాద్‌లో జరుగుతున్న ప్రత్యామ్నాయ సదస్సు వివరాలను అందిస్తోంది దక్కన్ న్యూస్

హైదరాబాద్‌లో అక్టోబర్ 1 నుంచి నిర్వహిస్తున్న అంతర్జాతీయ జీవవైవిధ్య సదస్సు నేడు యావత్ ప్రపంచం దృష్టిని ఆకట్టుకుంటోంది. ఇందుకు కారణం... ఈ సదస్సులో కుదిరిన ఒప్పందాలు, ఆమోదించిన తీర్మానాలను అంతర్జాతీయ సమాజం మన్నించాల్సి ఉంటుంది. రాబోయే కొన్ని తరాల పాటు యావత్ ప్రభావాన్ని ప్రపంచాన్ని ప్రభావితం చేయగల ఈ సదస్సు నిర్వహణలో ప్రజలకు భాగస్వామ్యం లేకపోవడం ఓ విషాదం. ప్రైవేటు కంపెనీల ప్రయోజనాలకే ఈ సదస్సులో పెద్దపీట వేశారనేది ఇప్పటికే ప్రచారంలో ఉన్న చేదు నిజం.

ఇలాంటి సదస్సులతో సాధించే ప్రయోజనాలు ఎలా ఉన్నా, జీవవైవిధ్యాన్ని రక్షించు కోవాల్సిన బాధ్యత ప్రజలపై కూడా అధికంగానే ఉంది. నిజానికి అది బాధ్యత కాదు... ప్రజలకు గల హక్కు. తమ వద్ద ఉన్న విత్తన జాతులను, జంతుజాతులను కాపాడుకునే హక్కు ప్రజలకు ఉంది. ఆ హక్కును ప్రజలకు తెలియ పరిచేలా, జీవవైవిధ్యంపై అవగాహన, చైతన్యం పెంచేలా ప్రజా జీవవైవిధ్య పండుగ హైదరాబాద్‌లో జరుగనుంది.

అక్టోబర్ 13 నుంచి 16వ తేదీ వరకు ఉదయం 11 గంటల నుంచి సాయంత్రం 7.30 గంటల వరకు ఈ 'పీపుల్స్ బయోడైవర్సిటీ ఫెస్టివల్' కార్యక్రమాలు జరుగుతాయి. హైదరాబాద్ నాంపల్లి లోని ఎగ్జిబిషన్ గ్రౌండ్స్‌లో ఈ సదస్సు నిర్వహిస్తు న్నారు. సదస్సు కంటే ముందుగా 12 వ తేదీనాడు వివిధ పంటల పాత విత్తనాల ప్రదర్శన కూడా ఏర్పాటు చేశారు. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన రైతులు వివిధ వంగడాలను ఈ సందర్భంగా ప్రదర్శించనున్నారు.

ఎందుకోసమీ 'పండుగ'?

ఈ దశాబ్దిని ఐక్యరాజ్యసమితి 'జీవవైవిధ్య' దశాబ్దిగా ప్రకటించింది. రెండు దశాబ్దాల క్రితం ఐక్యరాజ్య సమితి ఆధ్వర్యంలో జీవవైవిధ్యంపై సదస్సు (కన్వెన్షన్ ఆన్ బయోడైవర్సిటీ - సీబీడీ) జరిగింది. అది ప్రధానంగా మూడు అంశాల గురించి చర్చించింది. అవేమంటే:

1. జీవవైవిధ్యం సంరక్షణ
2. దాని సుస్థిరదాయక వినియోగం
3. సరైన రీతిలో దాని ప్రయోజనాల పంపిణీ

సాధించలేకపోయిన లక్ష్యాలను సమీక్షించుకునేందుకు హైదరాబాద్‌లో సీబీడీ జరుగనుంది. అన్ని దేశాల ప్రజల నుంచి ఒత్తిడి వస్తే తప్ప, ఈ విషయంలో అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలను అమలు చేయాలని ఆయా దేశాల ప్రతినిధుల నుంచి ఒత్తిడి వచ్చే అవకాశం తక్కువగానే ఉంది. సదస్సు నిర్వహణ తీరుతెన్నుల్లో, ఆమోదించే తీర్మానాల విషయంలో బహుళజాతి సంస్థల ప్రమేయం కూడా అధికంగానే ఉండే అవకాశం ఉంది.

పలు బహుళ జాతి సంస్థలు మేథో సంపత్తి హక్కుల పేరిట జీవ రూపాలను, మొక్కల్లో రకాలను సొంతం చేసుకునే ప్రయత్నాలు చేస్తు న్నాయి. సీబీడీ ఇప్పటికే బహుళ జాతి సంస్థల ముందు తలవంచింది. ఆ విధంగా చేయడం ద్వారా సభ్యసమాజానికే తలవొంపులు తీసుకు వచ్చింది. పేదల ప్రయోజనాలను పణంగా పెట్టి కార్పొరేట్‌కు రెడ్‌కార్పెట్ పరిచింది. సుస్థిరదాయకత, సమానత్వం లాంటి అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండానే బహుళజాతి సంస్థలకు పలు రకాల అవకాశాలను అందించింది. పేదల వద్ద ఉండే వైవిధ్యభరిత మొక్కలు, జంతువులను 'యాక్సెస్' చేసినందువల్ల కలిగే లాభాలు బహుళజాతి సంస్థలకే అధికం.

ఇటీవల ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఫర్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్ (ఐసీఏఆర్) బహుళ జాతి సంస్థలకు 400,000 రకాల జర్మ్‌ప్లాజమ్స్ అందించింది. కరువును తట్టుకోగల వరి, వేడిని తట్టుకోగల గోధుమ, క్షారతను తట్టుకోగల వివిధ వంగడాలు లాంటివి ఎన్నో ఉన్నాయి. అవన్నీ కూడా ప్రకృతి సిద్ధంగా ఏర్పడినవే. సీబీడీ అనుసరిస్తున్న యాక్సెస్ అండ్ బెనిఫిట్ షేరింగ్ (ఏబీఎస్) వల్ల 'జీన్ అండ్ నాలెడ్జ్ బజార్'లు పుట్టుకొస్తున్నాయి. ఆయా ప్రజాసమూహాల మధ్య ఉచిత షేరింగ్‌ను నిరాకరిస్తున్నారు.

బహుళజాతి సంస్థలు సుస్థిరదాయకం కాని ఉత్పత్తులను, విధానాలను ప్రమోట్ చేస్తున్నాయి. జన్యుమార్పిడి పంటలు, వాణిజ్యపరమైన సంకరజాతి విత్తనాలు వీటిలో ఉన్నాయి. అధిక ఎరువులు, క్రిమి సంహారకాలు అవసరమయ్యే వాటిని ఇవి అంటగడుతున్నాయి. వీటికి ఎక్కువగా నీరు, శిలాజ ఇంధనాలు, రసాయనాలు అవసరమవుతాయి. ఇవన్నీ కూడా విషతుల్యాలను, గ్రీన్‌హౌస్ వాయువులను మిగులుస్తు న్నాయి. దీనికి బదులుగా మనకిప్పుడు కావాల్సింది జీవవైవిధ్యం, పర్యావరణ స్నేహపూర్వక వ్యవసాయం. స్థానికంగా అప్పటికే ఉండిన, అభివృద్ధి చేసినటువంటి, సుస్థిరదాయకతను అందించే విత్తనాలు, విధానాలు నేటి అవసరం.

సీబీడీ సందర్భంగా వివిధ దేశాల నుంచి వేలాది ప్రతినిధులు హైదరాబాద్‌కు వస్తున్నారు. వారి విధానాల కంటే మన విధానాలే ఉత్తమమైనవని, వారి విజ్ఞానం కంటే మన విజ్ఞానమే గొప్పదని చాటేందుకు ఇదే తగిన సమయం. అందుకు వేదికగా రూపుదిద్దుకుంది ప్రజా జీవవైవిధ్య పండుగ అయిన 'పీపుల్స్ బయోడైవర్సిటీ ఫెస్టివల్'.

వసుధైక కుటుంబం (యావత్ భూమి ఒకే కుటుంబం) అనే భావన నుంచి రూపుదిద్దుకుంది ఈ ప్రత్యామ్నాయ సదస్సు. జీవవైవిధ్య సంరక్షణ

అంశంలో మార్కెట్ ధోరణి అనుసరిస్తే మిగిలేది వినాశనమే. సీబీడీలో జీవవైవిధ్యం ప్రైవేటీకరణకు మార్గం సుగమం చేసేందుకు కుయుక్తులు ఇప్పటికే మొదలయ్యా యి. ఇలాంటి కుట్రలను తిప్పికొట్టేందుకు ప్రజలకు ఓ సమర్థ ఆయుధం కావాలి. ఓ పటిష్ఠ వేదిక కావాలి. బలమైన నాయకత్వం కావాలి. అందుకు తగ్గట్టుగా రూపుదిద్దుకున్నదే ఈ ప్రత్యామ్నాయ సదస్సు.

సదస్సు లక్ష్యాలు:

- రైతుల, ఆదివాసీల, గిరిజనుల, కొండజాతుల, మత్స్యకారుల, భావితరాల హక్కులను కాపాడడం
- స్థానికుల అవసరాలకు, ఆరోగ్యానికి అనుగుణంగా జీవవైవిధ్యంతో కూడిన పర్యావరణ స్నేహపూర్వక సాగు విధానాలను ప్రోత్సహించడం
- సహజ సంపద, సుస్థిరదాయక జీవనోపాధులు, సంప్రదాయ విజ్ఞానంలను సంరక్షించడం, తిరిగి ఉత్పత్తి చేయడం
- ప్రయివేటు మేథోసంపత్తి హక్కులు లేకుండా, ఐక్య కార్యాచరణతో, జీవవైవిధ్యం కోసం ప్రజామేనిఫెస్టోను రూపొందించి, అమలు చేయడం మరియు వ్యవస్థీకృత జెర్మ్‌ప్లాజమ్ బ్యాంకుల నుంచి రైతుల పంట వంగడాలను తిరిగి వెనక్కు తెచ్చుకోవడం
- విధానాల్లో సవరణల కోసం, కలిసి పని చేసేందుకు వీలుగా స్థానికంగా, ప్రాంతీయంగా, దేశీయంగా, అంతర్జాతీయంగా నెట్‌వర్క్ కావడం

విశిష్టతలు:

- వేలాది రకాల పంటలకు, మొక్కలకు చెందిన విత్తన రకాల ప్రదర్శన, పరస్పర మార్పిడి
- దేశీయ పశుసంపద రకాల ప్రదర్శన
- పోస్టర్లు, ఫోటోగ్రాఫ్‌లు, పుస్తకాలు, పర్యావరణ స్నేహపూర్వక ఉత్పాదనలు, సంప్రదా యక కళలు, హస్తకళలు
- రైతులు, విత్తన సంరక్షకులు, విభిన్న సమూ హాలకు చెందిన ప్రజలు, కార్యకర్తలతో ముఖాముఖి
- చర్చలు, సదస్సులు, ప్రజంటేషన్స్, సినిమా ప్రదర్శనలు, పాటలు, సంగీతం, నృత్యం,
- దేశీ, సేంద్రియ ఆహారోత్పత్తులు (తినండి లేదా తీసుకెళ్ళండి)

ద

నగదు రహిత సార్వత్రిక ఆరోగ్య సంరక్షణ!

ఎంత చక్కటి పదం. ఆ పదం వింటే చాలు కడుపు నిండిపోతుంది. మనసు ఉప్పొంగిపోతుంది. రేపటి నాడు నాకేమైనా అయినా, నా కుటుంబసభ్యులకు ఏమైనా అనారోగ్యం వాటిల్లినా ఈ ప్రభుత్వం నాకు అండగా ఉంటుంది...నా ఆరోగ్యానికి అండగా నిలుస్తుంది. చేతిలో నగదు లేకపోయినా, రోగం వచ్చినప్పుడు ఏదైనా ఆసుపత్రికి వెళ్తే తక్షణం తగు చికిత్స లభిస్తుంది... అని ప్రజలు భావిస్తారు. మరి వాస్తవంగా అలా జరుగుతోందా?

నిజానికి సార్వత్రిక ఆరోగ్య సంరక్షణ అనేది ఓ పెద్ద చిక్కుముడి. వివిధ సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ అంశాలతో కూడుకున్నది. ■ వైద్యవిద్యలో సంస్కరణలు ■ దాని నియంత్రణ వ్యవస్థలో మార్పులు ■ వైద్యవిద్యార్థుల శిక్షణలో మార్పులు ■ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో మౌలిక సదుపాయాల కల్పన ■ బడ్జెట్ కేటాయింపులు ■ ఔషధ విధానంలో మార్పులు ■ పేదల గుర్తింపు విధానం ■ సిబ్బంది నియామకం తదితర అంశాలెన్నో దీనితో ముడిపడి ఉన్నాయి.

సార్వత్రిక ఆరోగ్యసంరక్షణ వ్యవస్థ కింద నగదు రహిత చికిత్సా విధానాన్ని అవలంబిం చాలంటే, ప్రభావపూరితంగా ఆరోగ్య సంరక్షణ విధానాన్ని అనుసరించాలంటే అంతకంటే ముందు గా దృష్టి సారించాల్సిన అంశాలు మరికొన్ని ఉన్నాయి. నాణ్యమైన, సురక్షితమైన, ప్రభావవం తమైన ఔషధాల సరఫరా కూడా ముఖ్యమైందే.

కొన్ని దశబ్దాల అనంతరం తొలిసారిగా ఈ అంశం మన విధాన నిర్ణేతల దృష్టికి వచ్చింది. గణతంత్ర దినోత్సవం సందర్భంగా ప్రధాన మంత్రి తన ఉపన్యాసంలో ఈ అంశాన్ని ప్రస్తావించారు. పదకొండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో విద్యకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చిన తరహాలో పన్నెండవ ప్రణాళిలో ప్రజారోగ్యానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వనున్నట్లు తెలిపారు. ఏడాది కాలంగా ప్రణాళిక రూపకర్తలు యూనివర్సల్ హెల్త్ కవరేజీ (యూహెచ్‌సీ)ని తమ లక్ష్యంగా చేసుకొని దానికి ప్రోత్సాహం ఇస్తున్నారనడంలో సందేహం లేదు. పదమూడో పంచవర్ష ప్రణాళిక చివరి నాటికి యూహెచ్‌సీని సాధించే దిశలో ప్రజారోగ్యానికి సంబంధించిన అంశాలను రెండు ఉన్నతస్థాయి కమిటీలు చర్చించాయి. వీటిలో ఒకటి 2010లో ప్రణాళిక సంఘం ఏర్పాటు చేసిన హై లెవల్ ఎక్స్‌పర్ట్ కమిటీ కాగా మరొకటి ప్రణాళిక సంఘం ఏర్పాటు చేసిన స్టీరింగ్ కమిటీ. ఈ నిపుణుల సంఘం 2011 నవంబర్‌లో తన నివేదికను సమర్పించింది. ఉన్నత స్థాయి నిపుణుల సంఘం చేసిన సిఫారసుల్లో అనేకం అమలు చేయదగ్గవి ఉన్నాయి. అయితే ప్రస్తుతం అత్యంత లోపభూయిష్టంగా ఉన్న ప్రజారోగ్యవ్యవస్థను చూస్తుంటే, ఓ దశాబ్ది గడువు విధించుకొని యూహెచ్‌సీని సాధించడమనేది మాత్రం అసాధ్యంగానే కానవస్తోంది. నియంత్రణ లేని, మార్కెట్ శక్తుల ఆధీనంలో పనిచేస్తున్న ప్రజారోగ్య వ్యవస్థను గాడిన పెట్టడం అంత తేలిగ్గా జరిగే పని కాదు. ఈ నివేదికకు స్టీరింగ్ కమిటీ కొన్ని సవరణలు సూచించింది. నిపుణుల సంఘం సూచించిన సిఫారసులతో పోలిస్తే కీలక అంశాలపై ఈ సవరణలు కాస్తంత భిన్నంగానే ఉన్నాయి. నిపుణుల సంఘం అనుసరించిన దృక్పథానికి భిన్నంగా ఈ సవరణలున్నాయి. నిపుణుల సంఘంతో పోలిస్తే, ప్రణాళిక సంఘం స్టీరింగ్ కమిటీకే అధికారాలు అధికం. విధాన నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియలో దాని ప్రభావమే ఎక్కువ.

స్టీరింగ్ కమిటీ సిఫారసులను అమలు చేయడానికి ముందుగా వాటిపై విస్తృతంగా చర్చ జరగాల్సిన అవసరం కూడా ఉంది. ఈ సిఫారసుల్లో కొన్ని ప్రయివేటు రంగానికి అనుకూలంగా ఉన్నాయి. ఆరోగ్యసంరక్షణలో ప్రయివేటు రంగం ఎప్పటిలా కీలకపాత్ర వహించాలని ఈ సిఫారసులు సూచిస్తున్నాయి. ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థ కీలక అంశాలెన్నింటిలోనో నియంత్రణ అంతంత మాత్రం గానే ఉంది. ఇందుకు కారణం నియంత్రణ వ్యవస్థ లేకపోవడం లేదా బలహీనంగా ఉండడం. సరైన విధాన నిర్ణయాలు, నియంత్రణ వ్యవస్థ, వ్యవస్థాగ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లు తక్షణావసరంగా ఉన్నాయి. అప్పుడే ఆశించిన లక్ష్యాన్ని అందుకోవడం సులభమవుతుంది. ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థలో నియంత్రణకు దూరంగా ఉన్న వాటిని నియంత్రణ పరిధిలోకి తేవాల్సిన అవసరం ఉంది. ద

సెప్టెంబర్ 17: విభిన్న దృక్పథాలు

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో 'సెప్టెంబర్ 17 : విభిన్న దృక్పథాలు' చర్చా కార్యక్రమం జరిగింది. ఆ రోజును కొంతమంది విముక్తి దినంగా, మరికొందరు విమోచన దినంగా భావిస్తున్నారు. మరి కొందరు విద్రోహదినంగా పరిగణిస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో టీఆర్‌సీ చైర్మన్ ఎం.వేదకుమార్ అధ్యక్షతన జరిగిన చర్చాకార్యక్రమం సారాంశాన్ని అందిస్తోంది దక్కన్ న్యూస్

సెప్టెంబర్ 17, 1948

భారతదేశ చరిత్రలోనూ అందులోనూ హైదరాబాద్ స్టేట్ (నైజాం రాజ్యం)కు, తెలంగాణ చరిత్రకు సంబంధించి ఈ తేదీకి ఎంతో ప్రాధాన్యం ఉంది. నైజాం రాజ్యం భారతదేశంలో 'విలీన'మైన రోజు అది. ఆ రోజును ఒక్కొక్కరు ఒక్కోరకంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. కొంతమంది దాన్ని 'విమోచన' దినంగా, మరికొందరు 'విముక్తి' దినంగా పేర్కొంటుంటే మరెందరో, మరీ ముఖ్యంగా ప్రత్యేక తెలంగాణవాదుల్లో పలువురు దాన్ని 'విద్రోహ' దినంగా భావిస్తున్నారు. ఇంకొందరు దీన్ని భారతదేశ సైనిక 'దండయాత్ర'గా పరిగణిస్తున్నారు. మరి ఇంతకూ అందులో ఏది నిజం? 'విమోచన' ఉత్సవాలను నిర్వహించుకోవాలా, వద్దా? నిర్వహిస్తే అధికారికంగా నిర్వహించాలా, వద్దా? ఆ రోజును 'విలీన' దినంగా గుర్తిస్తే చాలా? ఆ రోజును 'విద్రోహ' దినంగా భావించి నిరసనలు వ్యక్తం చేయాలా? ఇలా ఎన్నో ప్రశ్నలు. దీనికి తోడు ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆలస్యమవుతున్న కొద్దీ ప్రజల్లో మరీ ముఖ్యంగా యువతలో అసహనం పెరిగిపోతున్నది. దానికి తోడు సరికొత్త భావజాలం పుట్టుకొస్తున్నది 'తెలంగాణ జాతీయ గీతం', 'తెలంగాణ జాతీయ జెండా' లాంటి పదాలను వినియోగించడం పెరిగిపోతోంది. ఇలాంటి భావజాలం దేనికి సంకేతం? ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటు జాప్యమయ్యే కొద్దీ ఈ భావజాలం మరింత ఉధృతరూపం దాల్చే అవకాశం కూడా ఉంది. అలాంటి పరిస్థితుల్లో ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం దశ, దిశ మారుతాయా? ఇలాంటివే మరెన్నో ప్రశ్నలు. ఈ నేపథ్యంలో తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ 'చర్చ' వేదిక సెప్టెంబర్ 2, 2012 నాడు 'సెప్టెంబర్ 17: భిన్న దృక్పథాలు' పేరిట ఒక చర్చాకార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది. సమాజంలోని భిన్న వర్గాలకు, సంస్థలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే వారు ఇందులో పాల్గొన్నారు. పలు ఆసక్తిదాయక అంశాలు ఈ సందర్భంగా చర్చకు వచ్చాయి. సెప్టెంబర్ 17న జరిగింది విమోచనమా? విముక్తినా? లేక విద్రోహమా అనే దిశలో చర్చ జరిగింది. ఈ చర్చకు తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ చైర్మన్ ఎం.వేదకుమార్ అధ్యక్షత వహించారు.

తెలంగాణ పొలిటికల్ జాక్ చైర్మన్ ప్రొఫెసర్ కోదండరామ్, ప్రకాష్, ప్రొఫెసర్ ఎస్.వి. సత్యనారాయణ, బీజేపీ అధికార ప్రతినిధి ఎన్.వి. ఎస్.ఎస్ ప్రభాకర్, కెప్టెన్ పాండురంగారెడ్డి, తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ ప్రధాన కార్యదర్శి చిక్కుడు ప్రభాకర్ తదితరులు ఈ చర్చలో పాల్గొన్నారు. వాడిగా వేడిగా నాలుగైదు గంటల పాటు జరిగిన చర్చలో కొన్ని దిగ్భ్రాంతికర చారిత్రక సత్యాలు కూడా ప్రస్తావనకొచ్చాయి. ఈ సందర్భంగా వక్తల అభిప్రాయాలేంటో చూస్తే....

రాజ్యాధికారం కోసం సాగిన సాయుధ పోరాటం : ప్రకాష్

వెట్టిచాకిరీకి, భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా మొదలైన తెలంగాణ సాయుధపోరాటం రాజ్యాధికారం కోసం సాగింది. భూమి కోసం, భుక్తి కోసం, విముక్తి కోసం ఆ పోరాటం కొనసాగింది. 1951 వరకూ ఈ పోరాటం జరిగింది. నిజా నికి భారత ప్రభుత్వానికి, నిజాముకు మధ్య యథాతథ పరిస్థితి కొనసాగింపునకు ఒడంబడిక కుదిరింది. వాస్తవానికి నిజాం 'స్వతంత్రం'గా ఉండాలనుకున్నారు. ఆ ఒప్పందానికి తూట్లు పొడిచి భారత ప్రభుత్వం సైనిక దురాక్రమణకు పాల్పడింది. అప్పట్లో సాయుధ పోరాటం చేసిన వారు భారతదేశం నుంచి కూడా విముక్తి కోరుకున్నారు. నిజానికి కమ్యూనిస్టులను అణచి వేసేందుకే భారతసైన్యం నైజాంలోకి వచ్చింది. అప్పట్లో చైనాలో చోటు చేసుకున్న 'కమ్యూనిస్టు' పరిణామాలు భారత ప్రధాని నెహ్రూకు ఆందోళన కలిగించాయి. అందుకే 'పోలీస్ చర్య' తీసుకున్నారు.

1950 జనవరి 26న భారత రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించారు. దాని ప్రకారం ఒక రాష్ట్రంలో ఉంటే ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వం ఉండాలి లేదా రాష్ట్రపతి పాలన ఉండాలి. ఈ రెండూ కాకుండా మరో తరహా పాలన ఉండేందుకు వీల్లేదు. దానికి భిన్నంగా 'నైజాం'లో రెండేళ్ళ పాటు మిలిటరీ నియంతల పాలన కొనసాగింది. ఆ రెండేళ్ళ పాటు ఇక్కడ రాజ్యాంగం లేదు. నిజాం పాలన కాలంలో హైదరాబాద్ స్టేట్ అత్యున్నత న్యాయస్థానం 'హైకోర్టు'చే ఉరిశిక్ష పడ్డవారు ఆ శిక్ష రద్దుకు భారత సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించారు. ఆ సందర్భంగా భారత సుప్రీం కోర్టు ఆ అప్పీలును తోసిపుచ్చింది 'హైదరాబాద్ హైకోర్టు' తమ పరిధిలో లేదని పేర్కొంది. దాని అర్థం ఏమిటి? ఒక స్వతంత్ర దేశంపై దురాక్రమణ జరిగినట్లు కాదా ? ఇక సెప్టెంబర్ 17ను ఏ విధమైన రోజుగా పరిగణించాలనే విషయానికి వస్తే, ... రాజరికం నుంచి ప్రజాస్వామ్యం దిశగా మారింది కాబట్టి అప్పట్లో కేసీఆర్ ఈ రోజును 'విముక్తి' దినంగా పేర్కొన్నప్పటికీ, ఆ తరువాత ఆ ప్రకటన నుంచి వెనక్కు తగ్గారు. నిజానికి నైజాంపై సైనిక దాడి కమ్యూనిస్టులను అణచివేసేందుకే. ఐదురోజుల్లో నిజాంను లొంగదీసుకున్న సైన్యం, ఆ తరువాత 3 ఏళ్ళ పాటు ఇక్కడే ఎందుకు ఉండిపోయింది? అప్పట్లో కమ్యూనిస్టుల సహకారంతో 3000 గ్రామస్వరాజ్యాలు ఏర్పాటయ్యాయి. పదిలక్షల ఎకరాల భూమి పేదల చేతుల్లోకి వచ్చింది. పల్లెల్లో మద్య నిషేధం అమలైంది. గ్రామ రక్షకదళాలు ఏర్పడ్డాయి.

రజాకార్ల విషయానికి వస్తే వారిలో హిందువులు కూడా ఉన్నారు.

దేశ్‌ముఖ్‌లు, భూస్వాములు రజాకార్లను ప్రోత్సహించారు. ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ కూడా ఇదే విషయం స్పష్టం చేశారు. మన చరిత్రను సరిగా నిర్మించుకోవాలి. మతం రంగు పులమడం సరికాదు. ముస్లింల లోనూ పలువురు రజాకార్లను వ్యతిరేకించారు. అప్పట్లో నిజాం పాలన కొనసాగిన ఇప్పటి పొరుగు రాష్ట్రంలోని ఒక జిల్లాకు ఉన్నతాధికారిగా ఉన్న హైదర్ అలీ తన జిల్లాలో రజాకార్లను అణచివేశారు. అప్పుడు అలా చేసినందుకు 'పోలీసు చర్య' అనంతరం ఆయనకు లభించిన 'బహుమతి' జైలు శిక్ష. 'అక్టోబర్ కూప్' అనే పుస్తకంలో ఇందుకు సంబంధించిన వివరాలు అనేకం ఉన్నాయి. 'సెప్టెంబర్ 17' ఘటన జరిగి ఉండకపోతే భారతదేశ చరిత్ర ఇలా ఉండేది కాదు. మరోలా ఉండేది. తెలంగాణ దుస్థితి ఇలా ఉండేది కాదు. సాయుధ పోరాటం నేపథ్యంగా కమ్యూనిస్టులు సాధించిన విజయాలన్నీ కూడా 'పోలీసు చర్య'తో మటుమాయం అయిపోయాయి. పోలీసు చర్య సందర్భంగా నిజాం అప్పట్లో భారతదేశానికి వ్యతిరేకంగా ఐక్యరాజ్యసమితిని ఆశ్రయించారు. ఆ పిటిషన్‌కు విలువ లేకుండా చేసే ఉద్దేశంతోనే 'హైదరాబాద్ రాజ్యా'న్ని చీల్చారు. ఇప్పుడు మరొక స్వాతంత్ర్య ఉద్యమానికి నడుం బిగించాలి. తెలంగాణ పరిస్థితి ఇప్పుడు 'పెనం మీది నుంచి పొయ్యిలో పడ్డట్లుగా ఉందని' గతంలోనే ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ అన్నారు.

తెలంగాణ హిస్టరీ సొసైటీ ప్రతినిధి వివేక్

గత మూడు, నాలుగేళ్ళుగా ఈ అంశానికి ప్రాధాన్యం బాగా పెరిగింది. నిజానికి చరిత్ర పట్ల ప్రజలకు ఎంతో ఆసక్తి ఉంది. అప్పట్లో ముఖ్యమంత్రిగా ఉండిన చంద్రబాబు సోషల్ సైన్సెస్‌ను నిర్లక్ష్యం చేశారు. సీమాంధ్ర సినిమా సంస్కృతి కూడా అలానే ఉంది. 'హిస్టరీ రొస్టు...మ్యాటనీ బెస్ట్' తరహాలో సినిమా పాటలు వచ్చాయి. నిజానికి ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం అనేది చరిత్రపై ఆధారపడింది. ఉద్యమానికి, సెప్టెంబర్ 17కు సంబంధం ఉంది. కొన్ని పార్టీల వారు చరిత్రను తమకు అనుగుణంగా మార్చుకునే ప్రయత్నం చేశారు. ఫలితంగా సమాజంలో చీలిక వచ్చింది. కొంత ఘర్షణపూరిత వాతావరణం నెలకొంది. దాదాపు పదేళ్ళ కిందట కాబోలు బీజేపీ నేత సెప్టెంబర్ 17ను 'విమోచన' అన్నారు. మరి ఆ 'విమోచన' ఎవరి నుంచి ఎవరికి లభించింది ? ఆయన మాటల అంతరార్థం 'ముస్లిం రాజు నుంచి హిందువులకు' అని. దాంతో అప్పటి నుంచే కొంత చర్చ మొదలైంది. నిజానికి మన ప్రాంతానికి 'ఆ విధమైన' సోయి లేదు. హైదరాబాద్ రాజ్యం ఇస్లామిక్ దేశం కాదు, ఇస్లామిక్ న్యాయం లేదు. అలాంటప్పుడు 'విమోచన' అనే భావన ఎందుకు? ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం వైపు ఈ ప్రాంతం వెళ్తున్నదేమోననే భావన మరికొందరిలో కలిగింది. అప్పట్లో కమ్యూనిజం ప్రభావం కూడా ఇక్కడ ఉంది. పల్లెల్లో ఎన్నో సంఘాలు ఏర్పడ్డాయి. ప్రజలు మార్పు సాధించుకోగలిగారు.

భారతదేశానికి స్వతంత్రం లభించిన తరువాత జునాగఢ్, హైదరాబాద్, జమ్మూకాశ్మీర్‌లు అటు పాకిస్తాన్‌లో గానీ ఇటు భారత్‌లో గానీ చేరకుండా స్వతంత్రంగా ఉండదల్చుకున్నాయి. ఈ సందర్భంగా నిజాం, మహా భారతంలో ద్రౌపది వేసిన ప్రశ్న తరహాలోనే ఓ ప్రశ్న వేశాడు. 'నన్నోడ్డి తానోడెనా, తానోడి నన్నోడ్డెనా' తరహాలో ఆయన వేసిన ప్రశ్న ఎన్నో న్యాయపరమైన సందేహాలను లేవనెత్తింది. ఓడిపోయిన బ్రిటిష్ వారు తనను పావుగా ఎలా మారుస్తారని ఆయన ప్రశ్నించారు. నిజానికి భారతదేశం, నైజాం రాజ్యంల మధ్య కుదిరిన యథాతథ పరిస్థితి కొనసాగింపునకు సంబంధించిన ఒడంబడిక నవంబర్ వరకు అమల్లో ఉండాలి. మరి భారత్ ఎందుకు తొందరపడింది? రజాకార్ల పేరిట కమ్యూనిస్టులను దెబ్బ తీశారు. ఆ పేరిట నిజాంను అడ్డు తొలగించారు. మరి సెప్టెంబర్ 17ను ఎలా చూడాలి? నిజానికి ఇది 'విమోచనం' కాదు. మరో వైపున కమ్యూనిస్టులు రకరకాల కారణాల నేపథ్యంలో పోరాటాన్ని విర మించారు. చివరకు జరిగిందేమిటి? ప్రజలు మోసగింపబడ్డారు.

1948-56 మధ్య కాలంలో చరిత్రలో చీకటి నెలకొంది. రాజు లేదు...రాజ్యాంగం కూడా లేదు. సైన్యాధికారి గవర్నర్‌గా ఉంటే, నిజాం రాజు 'రాజ్ ప్రముఖ్'గా ఉన్నాడు. ఈ విధంగా ఇద్దరి సారథ్యంలో పాలన సాగడం రాజ్యాంగ వ్యతిరేకం. చట్ట విరుద్ధం.

1948 నుంచే ఆంధ్ర ప్రాంతం నుంచి 'వలస'లు మొదలయ్యాయి. ఇక్కడి ప్రాంతం వారికి ఇంగ్లీషు రాదన్న నెపంతో అక్కడి వారికి ఉద్యోగాలు ఇచ్చారు. అప్పుడే ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమానికి బీజం పడింది. ఒక ప్రాంతం మరో ప్రాంతానికి వలసగా మారింది అప్పటి నుంచే. అందుకే అది విద్రోహ దినం. ఆ రోజున జరిగింది ఓ స్వతంత్ర రాజ్యంపై దాడి.

ముమ్మాటికి 'విమోచనం' : ప్రొఫెసర్ ఎస్.వి. సత్యనారాయణ

సెప్టెంబర్ 17 నాటి ఘటనను ఈ కాలపు దృష్టికోణంతో కాకుండా 1948 నాటి దృష్టితో చూడాలి. రాజరికం నుంచి, భూస్వామ్య విధానం నుంచి, సాంస్కృతిక దాడుల నుంచి, భాషను అణచివేస్తున్న దుర్మార్గాల బారి నుంచి తెలంగాణ కచ్చితంగా 'విమోచనం' చెందింది. దయచేసి ఈ కాలపు నేపథ్యంతో దాన్ని చూడవద్దు. నాడు విమోచనం జరిగింది. విలీనం జరిగింది. నాటి అరాచకాలను అంతమొందించేందుకు పోలీస్ చర్య జరగకపోతే ఎలా? అదే సరైన సమయం. పల్లెల్లో మహిళలను నగ్నంగా బతుకమ్మలాడించిన సంఘటనలు మర్చిపోయారా? గ్రామాలపై రజా కార్లు చేసిన దాడులు గుర్తులేవా? అలాంటి వాటి నుంచి 'విమోచనం' లభిం చింది. వందే మాతరం అన్నందుకు కొరడాలతో కొట్టారు. అసలు 1951 దాకా కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం కొనసాగడమే ఓ పెద్ద చారిత్రక తప్పిదం. ఆనాడు సాయుధ పోరాటం విరమణ అనివార్యమైపోయింది. అది ఇంకా కొనసాగి ఉంటే దుస్సాహసమై పోయేది. అప్పట్లో ఆ పోరాటానికి ఆంధ్రావారే నాయకత్వం వహించారు. వారు పోరాటాన్ని కొనసాగిద్దామన్నారు. తెలంగాణ వారు మాత్రం వద్దన్నారు. నిజానికి అప్పట్లో నెహ్రూ, ఇక్కడి కమ్యూనిస్టులతో రాజీకి కూడా ప్రయత్నించారు. నిజాంకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన పోరాటంలో 2 వేలమంది చనిపోతే, ఆ తరువాత సాయుధపోరాటంలో మరో 2 వేల మంది చనిపోయారు.

కచ్చితంగా విద్రోహం: చిక్కుడు ప్రభాకర్

సోవియట్ యూనియన్‌లో కమ్యూ నిజం సాధించిన విజయాన్ని చూసి హైదరాబాద్ రాజ్యంలో 1927లోనే కమ్యూనిస్టు పార్టీని

నిషేధించారు. అప్పట్లో కమ్యూనిస్టులు సైతం ఆంధ్రమహాసభ నీడన పని చేశారు. 1942 నాటికి కమ్యూనిస్టులు ఆంధ్రమహాసభలో నాయకత్వ స్థానానికి చేరుకున్నారు. పేదలకు భూమి పంచాలని, సమతా రాజ్యం స్థాపించాలని కమ్యూనిస్టులు భావించారు. అలా సాయుధ పోరాటం మొదలైంది. ఆ పోరాటాన్ని అణచివేసింది భారత సైన్యం. నైజాం రాజ్యం భారత్‌లో కలసిపోయింది. మరి జరిగిందేమిటి? ప్రజాస్వామిక పాలనలోనే ఉన్నామా? అప్పట్లో దేశంలో 13 రాష్ట్రాలు మాత్రమే ఉండేవి. ఇప్పుడు వాటి సంఖ్య 29కి పెరిగింది. మరి తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని ఎందుకు ఇవ్వడం లేదు? నాటి తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం అత్యుతన్న లక్ష్యాలతో సాగింది. ఆ నేపథ్యంలో నుంచి చూస్తే 1948 సెప్టెంబర్ 17 ఘటన కచ్చితంగా విద్రోహమే. నాటి నుంచి తిరిగి భూస్వాములు భూములు ఆక్రమించారు. కాంగ్రెస్ జెండా నీడన అన్యాయాలు, అక్రమాలు జరిగాయి. దుర్మార్గపు వ్యవస్థ నెలకొంది. అందుకు వ్యతిరేకంగానే జగిత్యాల పోరాటం లాంటివి చోటు చేసుకున్నాయి. 1951లో సాయుధ పోరాట విరమణ ప్రకటించడం ఓ తప్పిదం. భారతసైన్యం కుట్ర ఫలితంగా తెలంగాణ ప్రజానీకానికి ద్రోహం జరిగింది.

విముక్తి దినోత్సవం: ఎన్‌వీఎస్ఎస్ ప్రభాకర్

పోలీసు చర్య ఫలితంగా ఇప్పటి మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకలలోని, నాటి నైజాం పాలిత ప్రాంతాలు కూడా 'విముక్తి' పొందాయి. అక్కడ ఘనంగా 'విముక్తి' దినోత్సవాలను జరుపుకుంటున్నారు. తెలంగాణ పోరాటాల గడ్డ. బండెనక బండి కట్టి...అంటూ పోరాడారు. 'పోలీసు చర్య'కు క'కుహనా లౌకికవాదులు' కొత్త కోణం ఇచ్చి తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటును మరింత ఆలస్యం చేస్తున్నారు. ఈ భావజాలం మంచిది కాదు. నిజంగా స్వాతంత్ర్యం రాలేదా? రాలేదు కాబట్టి స్వాతంత్ర్య పోరాటం చేస్తామనడం సరికాదు. అలా అన్నందుకే నెహ్రూ ఆ చర్య తీసుకోవాల్సి వచ్చింది. నిజాం ఐక్యరాజ్యసమితిని కూడా ఆశ్రయించాడు. అయినా ఫలితం లేకపోయింది. అప్పట్లో ఎవరూ పోలీసు చర్యను 'విద్రోహం' అనలేదు. 'దురాక్రమణ' అని అనడం కూడా సరైంది కాదు. ఇలాంటివాటి వల్లే తెలంగాణ రాష్ట్రం రావడం ఆలస్యమైపోతోంది. కమ్యూనిస్టు రాజ్యాలైన రష్యా, చైనాలు ఇప్పుడేమైపోయాయి? 'విమోచన'కు మతం కోణం ఇవ్వడం సరైంది కాదు. విమోచన ఉత్సవాలకు మజ్లిస్ అభ్యంతరం తెలుపడం సబబు కాదు.

ముస్లింల మనోభావాలు గాయపర్చవద్దు: హమీద్ మహమ్మద్ ఖాన్

నాటి తప్పిదాలకు మమ్మల్ని వేలెత్తి చూపవద్దు. ఎంతో మంది ముస్లింలు తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఉన్నారు. ముస్లింలను ఉద్యమానికి దూరం చేసుకోవద్దు. పోలీసు చర్య అనంతరం లక్షల మంది ముస్లింలు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. రజాకార్ల కొద్దికాలపు పీడనను దృష్టిలో ఉంచుకొని నిజాం పాలనలో జరిగిన మంచిని తక్కువ చేయవద్దు. ఆ పాలనలో ఎన్నో ఘనతలు ఉన్నాయి. హైదరాబాద్‌లో డ్రైనేజీ, మంచినీటి సరఫరా వ్యవస్థ, చార్మినార్...ఇలా ఎన్నెన్నో ఆ కాలపు నాటివే. తెలంగాణ ప్రాంతం, నేటి కర్ణాటక, మహారాష్ట్రల లోని నైజాం స్టేట్ ప్రాంతాలకు విభిన్నం. 2010లో ఆగస్టులో రంజాన్ సందర్భంగా జరిగిన ఇఫ్తార్ విందులో పాల్గొన్న ప్రొఫెసర్ జయశంకర్, కేసీఆర్, కోదండరామ్ తదితరులంతా కూడా సెప్టెంబర్ 17 అనేది 'విమోచనదినం' కాదని స్పష్టం చేశారు. దాన్ని గనుక విమోచన దినంగా భావిస్తే తెలంగాణ ఉద్యమానికి అర్థం లేదు. అది కేవలం విలీనం మాత్రమే. దాన్ని 'విమోచనం' అనడం ముస్లింల మనోభావాలను గాయపర్చడమే అవుతుంది.

జరిగింది 'విలీనం' మాత్రమే: కోదండరామ్

చాలా అంశాలను మిళితం చేసి గందరగోళంలో పడవద్దు. విలీనం జరిగింది. నిజమే. నాటి సాయుధ పోరాటం మొదటి భాగం ఫ్యూడలిజానికి వ్యతిరేకంగా సాగింది. తరువాతి దశలో అది 'విలీనం' అంశాన్ని కూడా జోడించుకుంది. రెండో భాగం 'సమాన ఆర్థిక సమానత్వం' కోసం జరిగింది. అనేక వర్గాలు దీనిలో పాల్గొన్నాయి. ముస్లింలు కూడా ఇందులో చేరారు. తెలంగాణ ఉద్యమం అనేది అందరి వారసత్వం. చూసే కాలాన్ని బట్టి, వర్గాన్ని బట్టి చరిత్ర మారుతుంది. 1996 తరువాత తెలంగాణలో పరిస్థితి మారింది. అనేక వర్గాలు తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఒక్కటయ్యాయి. ఉద్యమం అందరినీ ఏకతాటిపైకి తీసుకువచ్చింది. మనస్సు విప్పి మాట్లాడుకునే అవకాశాన్ని కల్పించింది. కొత్త కోణాలు వచ్చాయి.

పోలీసుచర్యతో 'ఫ్యూడల్ పాలన' పోయింది. అదే సమయంలో ఇతర ప్రాంతాల వారి పెత్తనం మొదలైంది. తెలంగాణ ప్రజలపై వారి జులుం పెరిగింది. 1952 (ఆగస్టు–సెప్టెంబర్) ఉద్యమం దీన్ని చాటింది. హైదరాబాద్‌లో రెండు చోట్ల జరిగిన పోలీసు కాల్పుల్లో మొత్తం ఏడుగురు విద్యార్థులు మరణించారు. అప్పటి నాయకులు వ్యాఘ్రే, జయసూర్య తదితరులు ఈ ఘటనపై తమ నిరసన వ్యక్తం చేశారు. నైజాం పాలనా యంత్రాగానికి చెందిన ఉన్నతాధికారి హైదర్ ' హైదరాబాద్‌లో అనేక వర్గాల వారు సమంగా కలసి ఉండేవారు. విలీనమైన తరువాత కూడా ఉంటే బాగుండు" అని తన రచనలో పేర్కొన్నారు. పోలీసు చర్య సందర్భంగా మరఠ్వాడా జిల్లో ఊచకోత చోటు చేసుకుంది అనేది చారిత్రక వాస్తవం. అప్పట్లో భారతీయ సైన్యం 3 వేల మందిని హతమార్చింది. వాస్తవంలోకి వస్తే, అందరం కలసి ముందుకు సాగుదాం....

అప్పట్లో విలీనం ఎలా జరిగి ఉండాల్సింది? శాంతియుతంగా, చర్చలతో విలీనం జరిగి ఉంటే పరిస్థితి మరోలా ఉండేది. తెలంగాణ అంటేనే భిన్న సమూహాల సమాహారం. ఏ సమూహం పక్కకకు జరిగినా అందరికీ ఇబ్బందే. ప్రతీకలు ఎంచుకోవడంలో జాగ్రత్తగా వ్యవహరించారు. అందరినీ మనతోపాటు నిలబెట్టుకోవాలి. చరిత్ర చరిత్రగా ఉండదు. వర్తమానంలో సజీవంగా ఉంటుంది.

ఇదీ అసలు చరిత్ర: కెప్టెన్ పాండులింగారెడ్డి

హైదరాబాద్‌పై పోలీసుచర్య సందర్భంగా మా రెజిమెంట్ (11 గూర్ఖా రెజిమెంట్) ఇక్కడకు వచ్చింది. ఇక్కడ మరో విశేషం ఏమిటంటే 1969లో కూడా ఇదే రెజిమెంట్ వరంగల్‌కు వచ్చింది. వరంగల్‌కు వచ్చిన రెజిమెంట్‌కు నేనే కెప్టెన్‌ని. 45 రోజుల పాటు వరంగల్‌కు ఇన్‌ఛార్జ్‌గా ఉన్నాను. 1999లో మా రెజిమెంట్ లక్నో కేంద్రంగా పని చేసింది. అప్పట్లో చరిత్రకు సంబంధించిన కొన్ని అంశాలను ఎడిట్ చేసేందుకు నన్ను పిలిచారు. అలా 'పోలీసు చర్య' చరిత్రను మరింతగా

అధ్యయనం చేసే అవకాశం నాకు లభించింది.

'పోలీసు చర్య' నిజానికి 17 సెప్టెంబర్ 1948తో ముగిసిపోలేదు. ఆ తరువాత కూడా కొన్ని నెలల పాటు సైన్యం ఇక్కడ పని చేసింది. జరిగింది 'పోలీసు చర్య' అయితే సైన్యం ఎందుకు వచ్చినట్లు? కాశ్మీర్ నుంచి, షోలాపూర్ నుంచి సైనికదళాలను ఎందుకు రప్పించినట్లు? పోలీసు చర్య పేరు రావడానికి ఓ కారణం ఉంది. అప్పట్లో అమెరికా, కొరియాపై దాడి చేసింది. అందుకు గల కారణాలను ప్రస్తావించేటప్పుడు అక్కడ నిర్వహించాల్సిన 'పోలీసింగ్'ను కూడా ప్రస్తావించారు. భారత్ కూడా దాన్నే ఆదర్శంగా తీసుకుంది. సెప్టెంబర్ 13న సైన్యం దాడి ప్రారంభమైందని అంటూ ఉంటారు. ఆ తేదీ కూడా తప్పే. నిజానికి అది సెప్టెంబర్ 12ననే ఆరంభమైంది. దాడి ఆ రోజునే ఎందుకు మొదలైంది? మరికొన్ని రోజుల ముందుగానో లేదా కొన్ని రోజుల తరువాతనో నిర్వహించవచ్చుగదా! అందుకు కూడా ఓ కారణం ఉంది. సెప్టెంబర్ 11న పాకిస్తాన్ నేత జిన్నా మరణించాడు. ఆ మరుసటి రోజే 'హైదరాబాద్ స్టేట్'పై దాడి జరిగింది.

ఈ సైనికచర్యకు పెట్టిన పేరులోనూ కొన్ని అపోహలున్నాయి. పోలీస్ చర్య పేరు 'ఆపరేషన్ పోలో' అనీ, హైదరాబాద్‌లో అప్పట్లో సుమారు 17 పోలో మైదానాలున్నాయని చెబుతుంటారు. అది అర్థసత్యమే. ఈ చర్యకు మొదట్లో 'ఆపరేషన్ పోలో' అని పేరు పెట్టిన ప్పటికీ, తదనంతరం మరింత గోప్యతను పాటించేందుకు వీలుగా దాని పేరును 'ఆపరేషన్ కాటర్ పిల్లర్'గా మార్చారు. 'ఆపరేషన్ పోలో' ప్రణాళికలో వైమానిక దళం ప్రస్తావన లేదు. దాన్ని చేర్చిన తరువాత ఆపరేషన్ పేరును 'కాటర్ పిల్లర్'గా మార్చారు.

నిజాం నవాబు సర్దార్ వల్లభాయికి లొంగిపోయాడు అంటూ మనం చూసే చిత్రం అసలు చిత్రం కాదు. అసలు చిత్రం చూస్తే నిజాంకే వల్లభాయి తలవంచి నమస్కరిస్తున్నట్లుగా ఉంటుంది. మరి ఆ ఫోటోకు ఎందుకు ప్రాచుర్యం కల్పించడం లేదు. నిజాం తల వంచినట్లుగా ఉన్న చిత్రానికే ఉద్దేశపూర్వకంగా ఎందుకు ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారు?

నిజాం 'స్వతంత్ర' రాజ్యంగా ఉందామ నుకున్నాడు. అందులో తప్పు లేదు. కారణం ...నైజాంపై సార్వభౌమాధికారం భారతదేశానికి లేదు. అలా ఉండినట్లయితే 'స్టాండ్ స్టిల్' (యథాతథ స్థితి కొనసాగింపు) ఒప్పందం ఎందుకు కుదుర్చుకున్నట్లు?

సైనికచర్య వెనుక మరో విశేషం కూడా ఉంది. అది నిజాం రాజుకు వ్యతిరేకంగా జరిగింది కాదు. రజాకార్లకు, కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకంగా జరిగింది.

ఇక ఆ తరువాత జరిగిన పాలన విషయానికి వస్తే, 1950 వరకు కూడా నిజాం'రాజ్ ప్రముఖ్'గా వ్యవహరించాడు. ఆ పదవిని చాలమంది 'గవర్నర్' తరహా పదవితో పోల్చారు. అది సరికాదు. అప్పటికే ఒక (మిలిటరీ) గవర్నర్ ఉన్నప్పుడు మరో గవర్నర్ ఎలా ఉంటాడు? నిజానికి 'రాజ్‌ప్రముఖ్' అనేది 'రాజ్యాధినేత' పదానికి సమానమైంది. ఆయన తరువాతి స్థానం గవర్నర్‌ది. 1950 జనవరి 26 వరకు కూడా 'హెడ్ ఆఫ్ ది స్టేట్'గా నిజాం వ్యవహరించారు. భారత రాజ్యాంగమే 'హైదరాబాద్' రాజ్యాంగం అవుతుందని...'ఐ డిక్లేర్ ది కానిస్టిట్యూషన్ ఆఫ్ ఇండియా....' అంటూ 1949 నవంబర్ 24న 'రాజు' ఫర్మానా జారీ చేశారు. అసలైన విలీనం 1950 జనవరి 26న జరిగిందని చెప్పవచ్చు.

ఇక్కడ మరో విశేషం కూడా ఉంది. హైదరాబాద్ స్టేట్ అత్యున్నత న్యాయస్థానం (హైకోర్టు) విధించిన మరణశిక్షపై అప్పీలును విధించే అధికారం తమకు లేదని, అది తమ పరిధిలో లేదని భారత సుప్రీం కోర్టు స్పష్టం చేసింది. 1949 సెప్టెంబర్ 17 న 'హైదరాబాద్ స్టేట్' భారతదేశంలో విలీనమైందని ఎవరైనా అంటే అది కోర్టుధిక్కారమే అవుతుంది.

భారతదేశ 'దురాక్రమణ'ను వ్యతిరేకిస్తూ నిజాం ఐక్యరాజ్యసమితిని ఆశ్రయించారు. ఆ సందర్భంగా అప్పట్లో 90 దేశాలు నిజాంను సమ ర్థించాయి. ఒక్క దేశం కూడా భారత ప్రభుత్వాన్ని సమర్థించలేదు. చివరకు ఏమైతేనేం గ్రీన్‌విచ్, భారత్ కాలమానాల మధ్య ఉన్న 5.5 గంటల సమయం తేడా భారతదేశాన్ని కాపాడింది. కేసు వేస్తున్నట్లుగా నిజాం ఇవ్వవలసిన స్టేట్‌మెంట్ సకాలంలో ఐరాసను చేరుకోలేక పోయింది.

ఇక నిజాం లొంగుబాటు రేడియో సందేశం కూడా పలు సందేహా లకు తావిచ్చేలానే ఉంది. ఆ ప్రసంగంలో ఆయన 'మై ఆర్మీ సరెండర్డ్ టు ఇండియన్ ఆర్మీ' అన్నాడే తప్ప తాను లొంగిపోతున్నట్లుగా చెప్పలేదు. అయితే, ఐక్యరాజ్య సమితి నుంచి తాను కేసును ఉపసంహరించుకున్న ట్లుగా స్పష్టం చేశారు. ఐ.రా.సలో ఈ కేసు 1979 వరకు కూడా పెండింగ్‌లో ఉండింది. ఆ కేసుకు విలువ లేకుండా చేసేందుకే 'నైజాం'ను ముక్కలుగా చేశారు.

రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ కమిటీ పరిశీలించిన అంశాల్లో 'హైదరా బాద్ స్టేట్' ప్రస్తావన ఉండింది తప్ప తెలంగాణ గురించిన ప్రస్తావన లేదు.

1948 డిసెంబర్ 25న నెహ్రూ హైదరాబాద్‌కు వస్తే, మద్రాసు నుంచి నీలం సంజీవరెడ్డి వచ్చి స్వాగతం పలకాల్సిన అవసరం ఏముం ది? అప్పటికి హైదరాబాద్‌లో కాంగ్రెస్ పార్టీ లేదా? కాంగ్రెస్ నాయకులు లేరా? మరి వారెందుకు స్వాగతం పలకలేదు? గాంధీభవన్‌ను ఏ సొమ్ముతో నిర్మించారు ? హైదరాబాద్ కాంగ్రెస్ నాయకులను ఆయన ఎందుకు దుయ్యబట్టారు లాంటి ప్రశ్నలకు సర్దార్ వల్లభాయి ప్రసంగాల పుస్తకాల్లో సమాధానాలున్నాయి.

సెప్టెంబర్ 13న రజాకార్ల వేషంలో అలజడులు ప్రారంభించింది భారతీయ పోలీసులేననే విషయం ఎంతమందికి తెలుసు? భారతీయ సైన్యం రంగ ప్రవేశానికి వీలుగా అలా చేయాల్సిందిగా తమకు ఉత్తర్వులు ఉన్నాయని, తాము అలా చేశామని ఆనాటి పోలీసు ఉన్నతాధికారి రుస్తుంజీ స్వయంగా తెలిపారు.

(పోలీసు చర్యకు సంబంధించి మరెన్నో వెలుగు చూడని వాస్తవాలను కూడా కెప్టెన్ పాండురంగారెడ్డి తెలిపారు. స్థలాభావం కారణంగా వాటిని వివరించలేకపోతున్నాం. ఇప్పటి వరకూ తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ పదుల సంఖ్యలో చర్చాకార్యక్రమాలు నిర్వహించినప్పటికీ, ఇప్పటి వరకూ మరే చర్చకు రాని స్పందన ఈ అంశానికి రావడం విశేషం. పలువురు ప్రముఖులు ఈ చర్చలో ఎంతో ఆసక్తితో పాల్గొన్నారు.) ద

జీవవైవిధ్య పరిరక్షణలో ప్రజల భాగస్వామ్యం తప్పనిసరి

హైదరాబాద్‌లో నిర్వహిస్తున్న జీవవైవిధ్య సదస్సులో ప్రజలకు సంబంధించిన అంశాలేవీ లేవని, ప్రజా వ్యతిరేక అంశాలే ఉన్నాయని వివిధ సామాజిక సంస్థల ప్రతినిధులు ఆరోపించారు. ఎలాంటి అధ్యయనం జరగకుండానే ముఖ్యమైన నిర్ణయాలు జరుగుతున్నాయన్నారు. ఆ వివరాలను అందిస్తోంది దక్కన్ న్యూస్

ప్రజల భాగస్వామ్యం లేకుండా జీవవైవిధ్య పరిరక్షణ సదస్సులు నిర్వహించడం వృథా అని వక్తలు స్పష్టం చేశారు. జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడుకోవడం ప్రజల హక్కు అని, ఆ హక్కును ప్రజలు వినియోగించు కునేందుకు అనువైన పరిస్థితులను కల్పించాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉందని వారన్నారు. సెప్టెంబరు 28న హైదరాబాద్‌లో జరిగిన మీడియా సమావేశంలో దొంతి నర్సింహారెడ్డి (చేతన సొసైటీ), సాగరి ఆర్ రామదాస్ (అంత్ర), సరస్వతి కావుల (ప్రజా ఉద్యమాల జాతీయ వేదిక), డాక్టర్ జి.వి. రామాంజనేయులు (సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం), డాక్టర్ ఉమాశంకరి , భరత్ మన్సట్, తదితరులు పాల్గొన్నారు. ప్రజలను భాగస్వాములుగా చేయకుండా జీవవైవిధ్య సదస్సులను ఏకపక్షంగా నిర్వహిస్తోందని ఆయా సంస్థల ప్రతినిధులు ఆరోపించారు. జీవవైవిధ్య సదస్సులో భాగంగా ప్రభుత్వం పలు రకాల విత్తనాలు, జంతు వీర్యాలను ప్రైవేటు సంస్థలకు ధారాదత్తం చేసేందుకు కుట్ర పన్నిందని ఆరోపించారు. బీటీ విత్తనాలు ఇక్కడి ప్రజలపై ఇంతకుముందే ఎన్నో దుష్ప్రభావాలు చూపాయని, ప్రస్తుతం మళ్ళీ వాటినే ప్రయోగించాలని చూడడం విచారకరమని పేర్కొన్నారు.

హైదరాబాద్‌లో నిర్వహిస్తున్న జీవవైవిధ్య సదస్సులో ప్రజలకు సంబంధించిన అంశాలేవీ లేవని, ప్రజా వ్యతిరేక అంశాలే ఉన్నాయని వక్తలు ఆరోపించారు. ఎలాంటి అధ్యయనం జరగకుండానే ముఖ్యమైన నిర్ణయాలు జరుగుతున్నాయన్నారు. నిర్ణయాలు తీసుకునేటప్పుడు ఎలాంటి జాగ్రత్తలు వహించడం లేదని విమర్శించారు. అతి ముఖ్యమైన సమస్యలను విస్తృతంగా చర్చించకుండానే నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నారని అన్నారు. ప్రభుత్వాల ఆధ్వర్యంలో జరుగుతున్న సదస్సులో చర్చకు రాని అంశాలను సమగ్రంగా చర్చించేందుకు ప్రత్యామ్నాయంగా మరో సదస్సును నిర్వహిస్తు న్నట్లు తెలిపారు. వక్తల ప్రసంగాల సారాంశం...

జన్యుమార్పిడి విత్తనాలకు సంబంధించి ఇప్పుడు ఉన్న పరీక్షలు కఠినంగా ఉన్నాయని కొన్ని విత్తన తయారీ సంస్థలు వాదిస్తున్నాయి. వాటిని మరింత సరళం చేయాలని అవి కోరుతున్నాయి. ఆ మేరకు అవి ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెస్తున్నాయి. దాన్ని మనం వ్యతిరేకించాలి. హరిత విప్లవంలో వరి, గోధుమ లాంటి రెండు, మూడు పంటలకు, అందులోనూ వాటిలో కొన్ని రకాలకు మాత్రమే ప్రోత్సాహం లభించింది. ఈ విధంగా కొన్ని పంటలను మాత్రమే పెద్దఎత్తున ప్రోత్సహించడం తగదు. జీవవైవిధ్యం భారత్ లో అధికం. అన్ని పంటల్లోనూ ఎన్నో వైవిధ్యభరిత రకాలు ఉన్నాయి. వాటిని కాపాడుకోవాలి. యాక్సెస్ బెనిఫిట్ షేరింగ్‌పై సమగ్ర చర్చ జరగాలి. బహుళజాతి సంస్థలు తమ లాభాలపైనే దృష్టి పెడుతూ, ప్రజలకు అందించాల్సిన ప్రయోజనాలను విస్మరిస్తున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో ఆయా కంపెనీలకు వివిధ రకాల విత్తన, జంతుజాలం జన్యువుల యాక్సెస్ ఇవ్వకుండా జాగ్రత్తపడాలి. రెండేళ్ళ క్రితం నగోయా ప్రొటోకాల్ పై భారత్ కూడా సంతకం చేసింది. జీవవైవిధ్యం పరిరక్షణలో భాగంగా యాక్సెస్ బెనిఫిట్ షేరింగ్ కల్పించడంలో ప్రజల అనుమతి కూడా అవసరమని అందులో స్పష్టంగా ఉంది. మన చట్టాల్లో మాత్రం ఈ ప్రస్తావన లేదు. ఆ మేరకు మన చట్టాలను సవరించుకొని పటిష్ఠం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. మన చట్టాల్లో ఈ ప్రస్తావన లేదు. జీవవైవిధ్యాన్ని ప్రయోగశాలల్లో కాపాడితే లాభం లేదు. అది ప్రజల కోసం, ప్రజల నుంచి జరగాలి. దీనికి సంబంధించి ఎన్ని ఉద్యమాలు జరుగుతున్నా ప్రభుత్వం పట్టించుకోవడం లేదు. నేడు దేశంలో ఎన్నో రకాల పశుజాతులు ఉన్నాయి. వాటిలో మూడోవంతు త్వరలో కనుమరుగు కానున్నాయి.

రైతుల వద్ద భూమి ఉంటేనే...

రైతుల వద్ద భూమి ఉంటేనే జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడుకోవడం సాధ్యమవుతుంది. అప్పుడు వారు వివిధ రకాల విత్తనాలతో పంటలు పండించగలుగుతారు. గడ్డి పెంచడం ద్వారా తమ వద్ద ఉన్న విభిన్న పశుజాతుల పరంపరను అలా కొన సాగించగలుగుతారు. రైతుకు, భూమికి మధ్య ఉన్న అనుబంధాన్ని తెంచివేసే ప్రయత్నాలు ఇప్పుడు జోరుగా సాగుతున్నాయి. ఒంగోలు గిత్తలు, దక్కన్ గొర్రెలు, అసిల్ కోళ్ళు.... ఇలా ఎన్నో రకాల పశుపక్ష్యాదుల జాతులు అంతరించిపోతున్నాయి. ఎన్నో రకాల పంటల వంగడాలు కూడా అదే బాటన పట్టాయి. విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు ప్రస్తుత పరిస్థితిని మరింత అధ్వాన్నం చేయనున్నాయి. చిల్లర వ్యాపారంలోకి విదేశీ, బహుళజాతి సంస్థలు వస్తే రైతులకు విక్రయించుకునే స్వేచ్ఛ సన్నగిల్లుతుంది. సంతలు కనుమరుగైపోతాయి. వ్యవసాయం, పశుపోషణ రంగాల్లో విస్తరణ సేవలు కూడా ప్రైవేటు బాట పట్టాయి. జీవవైవిధ్యాన్ని ప్రైవేటీకరణతో కాపాడలేము. పంట విత్తనం, పశుజాతులు, స్థానిక వనరుల మీద అధికారం స్థానికులకే ఉండాలి.

నేటి పిల్లలకు పాలు ఎలా వస్తాయో కూడా తెలియదు. ప్యాకెట్లలో నుంచి పాలు వస్తాయని వారు అనుకుంటున్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో జీవవైవిధ్యం పరిరక్షణ ఎంతో ముఖ్యం. స్థానిక పశుజాతులు, వంగడాలపై ప్రజలకే అధికారం ఉండాలి. వాటి పరిరక్షణలో వారికి భాగస్వామ్యం ఉండాలి. జీవవైవిధ్య సదస్సును పురస్కరించుకొని 'పిచ్చుక' ప్రచారం చేస్తున్నారు. మా నాన్న నేస్తం నేడు కన్పించడం లేదని అంటున్నారు. మరి అందుకు కారణమెవరు? ఆ పిచ్చుక ఏమైపోయింది? ఎందుకలా జరిగింది? లాంటి అంశాలపై చర్చ మాత్రం జరగడం లేదు.

అందుకే అలాంటి అంశాలపై చర్చించేందుకు జీవవైవిధ్య సదస్సుకు ప్రత్యామ్నాయంగా హైదరాబాద్‌లోని పబ్లిక్ గార్డెన్స్‌లో అక్టోబర్ 12 నుంచి 16వ తేదీ వరకు 'పీపుల్స్ బయోడైవర్సిటీ ఫెస్టివల్' ను వివిధ ప్రభుత్వేతర సంస్థలు, ప్రజాసంఘాలు కలిసి నిర్వహిస్తున్నాయి. ద

తెలంగాణలో చెట్లకు కూడా డబ్బు కాస్తుంది!

'డబ్బు చెట్లకు కాయదు' అన్నది ప్రధాన మంత్రి మన్మోహన్ సింగ్ ఉవాచ (2012 సెప్టెంబర్ 21న ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా దేశానికిచ్చిన సందేశంలో). 'తెలంగాణలో చెట్లకు కూడా డబ్బు కాస్తుంది. ఇక్కడ రాళ్ళూ రప్పలకూ డబ్బులు రాలుతాయి' అన్నది ఆంధ్ర, దేశ విదేశీ కార్పొరేట్ శక్తుల మనస్సుల్లో మెదిలే ఆలోచన. తెలంగాణలో లభ్యమయ్యే సహజవనరుల గణాంకాలను పరిశీలించినప్పుడు వాళ్ళకు ఈ ఆలోచన రావడం సహజమే! ఉదాహరణకు టేకు చెట్లనే తీసు కుందాం. టేకు చెట్ల నుంచి లభ్యమయ్యే విలువైన కర్ర రాష్ట్రంలో మొత్తం 25.7 మిలియన్ క్యూబిక్ మీటర్లు కాగా, అందులో అధిక భాగం ఆదిలాబాద్, వరంగల్ జిల్లాలు, కొత్తగూడెం పరిసర ప్రాంతాల్లోనే లభ్యమవుతుంది. ఇదికాక ఆంధ్ర ప్రాంతంలో తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో మాత్రమే టేకు చెట్లు కనబడుతాయి. ఎర్రచందనం కూడా మార్కెట్లో బాగా ధర పలికే కర్రనే. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో ఎక్కువగానూ, నల్గొండ జిల్లాలో కొంత తక్కువగానూ విస్తరించి ఉన్న నల్లమల అడవుల్లో ఎర్రచందనం అధికంగా దొరుకుతుంది. దాదాపు 10,000 చ.కి.మీ. మేర వ్యాపించి ఉన్న వెదురు బొంగు చెట్లు ప్రధానంగా ఆదిలాబాద్ జిల్లా లోనే మనకు దర్శనమిస్తాయి. మళ్ళీ వెదురుబొంగుకు తూర్పు గోదావరి జిల్లాయే ప్రసిద్ధి.

తెలంగాణలో చెట్లు మాత్రమే కాదు...రాళ్ళు కూడా డబ్బులను గలగలా రాలుస్తాయి. ఖమ్మం, వరంగల్లు, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల్లో లభించే రాళ్ళు స్ఫటిక శిల, ఇనుపలోహయుక్తంగా ఉంటాయి. చాలా లోహాల సమ్మిశ్రమంగా కొన్ని రకాల రాళ్ళు, హర్న్‌బ్లెండ్ అనే లోహం ఆనవాళ్ళు కలిగిన రాళ్ళ రకాలు కూడా ఈ జిల్లాల్లో విరివిగా లభిస్తాయి. తాపీ పనిలో బాగా ఉపయోగపడే మేలురకమైన ద్వీపకల్ప సంబంధ గ్రానైట్ రాయి మహబూబ్‌నగర్, నల్గొండ, రంగారెడ్డి, మెదక్, నిజామాబాద్, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల్లో విస్తారంగా పరుచుకొని ఉన్నాయి. ద్వీపకల్ప సంబంధి గ్రానైట్ రాయి కంటే నాజూకైన నిక్షేపశిలలు మహబూబ్‌నగర్, నల్లగొండ, రంగారెడ్డి, ఖమ్మం, వరంగల్, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల్లో లభిస్తాయి. సున్నపురాయి, షేల్ ఖనిజ మిశ్రమంతో కలిసి ఉన్న ఈ గ్రానైట్ రాళ్ళలో రాతినార, బారైట్, స్టీటైట్ లాంటి ఖనిజాలను కూడా రాబట్టవచ్చు. సంగరేణి కాలసీల లభించే బొగ్గు గనుల గురించి చెప్పనక్కర్లేదు.

భారతదేశంలోనే ఖనిజసంపద సమృద్ధిగా కలిగిన రాష్ట్రాల్లో రెండవది ఆంధ్రప్రదేశ్. రాష్ట్రంలో లభించే ఖనిజాలలో ముప్పావు భాగం తెలంగాణ ప్రాంతంలోనే నిక్షిప్తమై ఉన్నాయని గణాంకాలు చెబుతున్నాయి. బొగ్గు, సున్నపురాయి, బాక్సైట్, బారైట్, మైకా, గ్రానైట్, పలక, మాంగనీసు, రాతినార, ఇనుప ఖనిజం, బంగారం, వజ్రాలు, స్ఫటిక శిల, చంద్రకాంత శిలాస్ఫటికం, యురేనియం లాంటి 48 ఖనిజాల సంపదతో తెలంగాణ అలరారుతోంది.

పాలమూరు జిల్లా అడవి ప్రాంతం మట్టిలో బంగారంతో పాటు వజ్రాల గనులు నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి. నల్లగొండ, ఖమ్మం జిల్లాల్లో వజ్రాల గనులు ఉన్నట్లు అధికారవర్గాలు ప్రకటించాయి. నల్లబంగారం అనబడే బొగ్గు ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, ఖమ్మం, వరంగల్ జిల్లాల్లోని గనుల్లోంచి దాదాపు 30 మిలియన్ టన్నుల దాకా సాలీనా ఉత్పత్తి అవుతుంది.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడడానికి ఏకాభిప్రాయం లేదని అమాయకం గా చెప్పే మన్మోహన్‌సింగ్ విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను రిటైల్ రంగం లోకి అనుమతించే విషయంలో, దేశమంతా వ్యతిరేకించినా వెనక్కు తగ్గేది లేదని తేల్చి చెప్పేశారు. ఆ సందర్భంలోనే దేశప్రజలను ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ ప్రధాని 'డబ్బు చెట్లకు కాయదు' అని ప్రవచించాడు కానీ ఆయనకు తెలుసు తెలంగాణలో ప్రకృతి వనరులు కాసులు రాలుస్తా యని!

ఎ. రాజేంద్ర బాబు ద

వ్యవసాయంలో నిజమైన 'రైతుబంధు'

రాష్ట్రంలో రైతన్నలకు నిజమైన ఆప్తబంధువుగా అండగా నిలుస్తోంది 'రైతుబంధు' వ్యవసాయ మాసపత్రిక. మూడో వసంతంలోకి ప్రవేశించిన ఈ పత్రిక రాష్ట్రంలో ప్రముఖ వ్యవసాయ రంగ మాసపత్రికల్లో ఒకటిగా ఎదగగలిగింది.

రాష్ట్రంలో అన్నదాతలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు ఎన్నో. ఇటీవలి కాలంలో ఈ సమస్యలు మరింత అధికమయ్యాయి. గతంలో ఎన్నడూ లేనంతగా పరిస్థితులు విషమించాయి. మరి ఈ సమస్యకు పరిష్కారం...రైతులు తమ సమస్యల పట్ల, వాటి పరిష్కారమార్గాల పట్ల అవ గాహన పెంచుకుని, వాటిని సాధించేందుకు ముందుకు వెళ్ళడమే. సరైన నాయకత్వం లేకపోవడం, సరైన రీతిలో సంఘటితం కాలేకపోవడం, ఇతర ప్రజా ఉద్యమాల సందర్భంగా తమ గొంతు విప్పలేకపోవడం లాంటి అంశాలెన్నో ఇందులో ఇమిడి ఉన్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో తమ సమస్యలను తామే గుర్తించి, నిపుణుల సాయంతో తామే పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించి, వాటి అమలు కోసం ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తీసుకు వచ్చేలా వివిధ సామాజిక అంశాలపై వారిలో చైతన్యం కలిగిస్తూ వెలువడుతోంది 'రైతుబంధు' మాసపత్రిక.

రైతులకు సాధారణంగా ఉపయోగపడే వ్యాసాలతో పాటుగా ఆర్థికం, సామాజికం, ఆరోగ్యం తదితర అంశాలపై కూడా ప్రత్యేక కథనాలను అందిస్తోంది. హైదరాబాద్ కేంద్రంగా వెలువడుతున్న ఈ పత్రిక ఆన్‌లైన్‌లోనూ తన ఉనికి చాటుకునే ప్రయత్నాలు చేస్తోంది.

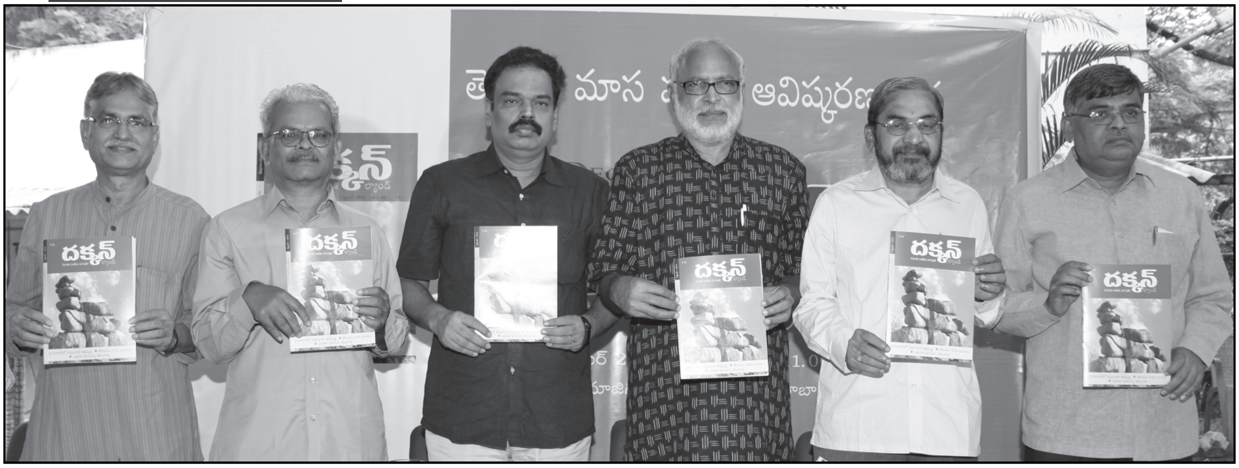

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రికను ఆవిష్కరిస్తున్న విశాలాంధ్ర దినపత్రిక సంపాదకులు కె. శ్రీనివాస్ రెడ్డి, హాన్స్ ఇండియా రెసిడెంట్ ఎడిటర్ టంకశాల అశోక్, ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకులు కె. శ్రీనివాస్, దక్కన్ ల్యాండ్ ఎడిటర్ ఎం.వేదకుమార్, 'నమస్తే తెలంగాణ' దిన పత్రిక సంపాదకులు అల్లం నారాయణ, ప్రజాశక్తి సంపాదకులు ఎస్.వినయ్ కుమార్

ప్రజాఉద్యమాలకు నిలువుటద్దం 'దక్కన్ ల్యాండ్'

ఒక పత్రిక ప్రారంభించడం, నిర్వహించడం ఎంతో కష్టంతో కూడుకున్నది. మరీ ముఖ్యంగా ప్రజాఉద్యమాలకు అండగా నిలుస్తూ, ప్రజలతో మమేకం కావాలనుకునే పత్రిక విషయంలో ఇది మరింత కష్టం. అలాంటి కష్టనష్టాలకు వెరువకుండా ప్రజల ముందుకు వచ్చింది దక్కన్ ల్యాండ్

విభిన్న భావాలకు, అంశాలకు పెద్ద పత్రికలు అందించలేకపోతున్న 'స్పేస్'ను చిన్న పత్రికలు అందించగలవని వక్తలు అన్నారు. సెప్టెంబర్ 9 వ తేదీన సోమాజిగూడ లోని ప్రెస్‌క్లబ్‌లో 'దక్కన్ ల్యాండ్' తెలుగు మాసపత్రికను వివిధ దినపత్రికల సంపాదకులు ముఖ్యఅతిథులుగా హాజరై ఆవిష్కరించారు. పెట్టుబడిదారులు ఎలక్ట్రానిక్, ప్రింట్ మీడియాను హస్తగతం చేసుకోవడం వల్ల వ్యవస్థ మొత్తం దిగజారిపోయిందని పలువురు సంపాదకులు అన్నారు. ప్రజల జీవన విధ్వంసం పత్రికల ద్వారా బయటకు వచ్చే పరిస్థితి లేదని, యాజమాన్యాలు సామాజిక కోణాన్ని పూర్తిగా విస్మరిస్తూ స్వార్థం కోసం ఉపయోగించు కోవడం వల్ల పెద్ద పత్రికలు కలుషితమయ్యా యని విమర్శించారు. సమాజంలో ప్రజల ప్రయోజనాల కోసం ఆరోగ్యవంతంగా పని చేసే పత్రికలు రావాల్సిన అవసరం ఉందని అభిప్రాయపడ్డారు.

ఈ సందర్భంగా ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకులు కె. శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ, 'దక్కన్ ల్యాండ్' తరహా పత్రికలు ప్రజలకు, ప్రజా ఉద్యమాలకు మేలు కలుగజేస్తాయని అన్నారు. ఎన్ని పత్రికలు వస్తే ప్రజా ఉద్యమాలకు అంత మంచిదని అన్నారు. క్షేత్రస్థాయి సమాచారాన్ని అందిచడం పలు సందర్భాల్లో పెద్ద దినపత్రికలకు వీలవదని అంటూ, ఆ లోటును ఈ విధమైన మాసపత్రికలు భర్తీ చేస్తాయని అన్నారు. పెద్ద పత్రికలు చిన్నపత్రికలపై ఆధారపడి అనేక కథనాలు అందిస్తున్నా యని తెలిపారు. స్వాతంత్ర్యం అనంతరం 'దక్కన్' అస్తిత్వం మాయమై పోయిందని, ఈ ప్రాంత చరిత్రను, సంస్కృతిని, సమస్యలను వెలుగులోకి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. నేడు పలు ఉద్యమాల్లో ఉద్వేగం అధికమైపోయి, పరిశోధన తగ్గిపోయిందని పేర్కొన్నారు. భావోద్వేగాలను నియంత్రించుకొని పరిశోధనను కూడా ముమ్మరం చేయాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. ఒక అస్తిత్వాన్ని నిర్మించడం అంత తేలిక కాదన్నారు. సామాజిక రంగంలో మరిన్ని పరిశోధనలు జరగాల్సిన అవసరం ఉంద న్నారు. అంతర్జాతీయ అంశాలను కూడా తెలంగాణ పౌరసమాజం ఆలోచిస్తోం దని, అదే సమయంలో స్థానిక సమస్యల గురించి మరింతగా ప్రస్తావించే దిశలో పయనించాలని, ఆ కర్తవ్యాన్ని 'దక్కన్ ల్యాండ్' నెరవేర్చాలని అభిలషించారు. తెలంగాణ ఉద్యమానికి 'దక్కన్ ల్యాండ్' ఎంతో ఉపయోగపడుతుందనే విశ్వాసం వ్యక్తం చేశారు.

'నమస్తే తెలంగాణ' దిన పత్రిక సంపాదకులు అల్లం నారాయణ మాట్లాడుతూ, దక్కన్ పీఠభూమికి ఉన్న విశిష్టతను వివరించారు. ప్రపంచీ కరణ తదుపరి అంశాలు, ప్రజా వ్యతిరేక అంశాలపై దృష్టి కేంద్రీ కరించాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. ఉమ్మడి అస్తిత్వ రూపకల్పన దిశగా జరుగుతున్న కృషిని ఈ సందర్భంగా ప్రస్తావించారు. తెలంగాణ అస్తిత్వ మూలాలను గురించి చెన్నారెడ్డి చేసిన వ్యాఖ్యలను ఉటంకిస్తూ, హైదరా బాద్ జీవితమే తెలంగాణ అస్తిత్వం అని అన్నారు. దక్కన్ సంస్కృతికి గురించి వివరిస్తూ మన్నన, మర్యాద, వాటి కంటే మిన్నగా మనుష్యులను ప్రేమించడం తెలంగాణ సంస్కృతి అని అన్నారు. లాభనష్టాల, వినిమయ సంస్కృతికి భిన్నంగా మానవ సంబంధాల అల్లికతో కూడిన సంస్కృతి తెలంగాణలో పాదుకొని ఉందన్నారు. విస్మరించిన చరిత్రను వెలుగులోకి తీసుకురావాల్సిన బాధ్యతను దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక స్వీకరించాలని సూచించారు. ప్రభుత్వాలను నియంత్రించే, ఏర్పాటు చేసే స్థాయికి

మీడియా శక్తులు ఎదిగాయని, బొగ్గు కుంభకోణంలో కూడా మీడియా వర్గాలు చిక్కుకున్నాయని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. పెద్ద పత్రికల్లో ప్రజాసంబంధిత అంశాలకు క్రమంగా 'స్పేస్' తగ్గిపోతున్నదని, ఇలాంటి సమయంలో దక్కన్‌ల్యాండ్ లాంటి మాసపత్రికలు మరిన్ని రావాల్సిన అవసరం ఉందని అన్నారు.

విశాలాంధ్ర దినపత్రిక సంపాదకులు కె. శ్రీనివాస్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ, తెలంగాణ ప్రాంతానికి సుసంపన్నమైన సాహిత్యం, కళాసంపద ఉన్నాయని వాటిని వెలుగులోకి తీసుకురావాలన్నారు. తెలంగాణ ప్రాంతానికి జరుగుతున్న అన్యాయాలను ఆయన ఈ సందర్భంగా ప్రస్తావించారు. 'మేం చెప్పిందే వేదం' తరహాలో మీడియాలో గుత్తాధిపత్య ధోరణులు పెరిగిపోతున్నాయని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల నేపథ్యంలో దక్కన్ ల్యాండ్ తరహా మాసపత్రికలు రావడం హర్షణీయమన్నారు.

హాన్స్ ఇండియా రెసిడెంట్ ఎడిటర్ టంకశాల అశోక్ మాట్లాడుతూ, దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక విశాలమైన కాన్వాస్‌తో ప్రజల ముందుకు వస్తోందని, అందుకు తగ్గట్టుగానే దానిపై ప్రజల ఆకాంక్షలు కూడా అదే స్థాయిలో ఉంటాయని అన్నారు. పత్రిక తాత్విక భూమికను తెలంగాణకు మాత్రమే పరిమితం చేయకుండా మరింత విస్తృతం చేయాలని సూచించారు. దక్కన్‌ల్యాండ్ మాసపత్రిక ప్రతి సంచిక కూడా ఒక రెఫరెన్స్ కాపీలా వెలువడాలని ఆకాంక్షించారు. సామాజిక పరిశోధన వ్యాసాలకు పెద్దపీట వేయాలని సూచించారు.

ప్రజాశక్తి సంపాదకులు ఎస్.వినయ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ కృష్ణానది నుంచి మనం 800 టిఎంసీల నీటిని వినియోగించుకుంటున్నామని, ఆ నది అత్యధికంగా పారే మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో కృష్ణా నది నుంచి కేవలం 8 టీఎంసీల నీటిని మాత్రమే వినియోగిస్తున్నారని, అక్కడ ఎన్నో ప్రాజెక్టులు కాగితాలకే పరిమితమయ్యాయని అన్నారు. ఇలాంటి అంశాలపై సమగ్ర అధ్యయనం చేసి ఆయా అంశాలను ప్రజల దృష్టికి తీసుకెళ్ళాల్సిన బాధ్యతను దక్కన్‌ల్యాండ్ లాంటి మాసపత్రికలు స్వీకరించాలని సూచించారు. మాసపత్రికలను నిర్వహించడం కష్టమే అయినప్పటికీ, ఆ కష్టాలను అధిగమిస్తూ దక్కన్ ల్యాండ్ ముందుకు సాగాలని ఆకాంక్షించారు. సమస్యలను వివరిస్తూ పరిష్కారాలను తెలిపే విధంగా వ్యాసాలు ఉండాలని సూచించారు.

కార్యక్రమానికి హాజరైన గద్దర్ మాట్లాడుతూ పెద్ద పత్రికల్లో అరకొరగా లభిస్తున్న అవకాశాలను కూడా సామాజికవాదులు సద్వినియోగం చేసుకోవాలని సూచించారు. పెద్ద పత్రికలతో పోలిస్తే దక్కన్‌ల్యాండ్ వంటి మాసపత్రికలో వివిధ భావాల వ్యక్తీకరణకు మరింత అవకాశం ఉంటుందన్నారు. నేటి పత్రికలు సామ్రాజ్యవాదుల చేతుల్లోకి వెళ్ళిపోయాయని అన్నారు. అలాంటివాటిలో ప్రజాస్వామిక విలువలకు స్థానం ఉంటుందనే ఆశలు లేవని పేర్కొన్నారు. కార్పొరేట్ వ్యవస్థ పత్రికలను కబళించిన తరువాత చిన్న పత్రికల మనుగడ ఎక్కడ అన్ని ప్రశ్నించుకోవాల్సిన పరిస్థితి నెలకొందన్నారు.

దక్కన్‌ల్యాండ్ మాసపత్రిక సంపాదకులు ఎం.వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ, విభిన్న వర్గాలకు చెందిన వారు వివిధ అంశాలపై తమ గొంతును చాటిచెప్పేందుకు ఒక పత్రిక వేదికగా నిలవాల్సిన అవసరం ఏర్పడిందని అన్నారు. దీని వల్ల పాఠకులు వివిధ అంశాలపై మరింత విస్తృత స్థాయిలో సమాచారాన్ని తెలుసుకునేందుకు, వాటిపై జరుగుతున్న చర్చను తెలుసుకునేందుకు వీలు కలుగుతుందన్నారు. అలాంటి వీలును కల్పించడమే ధ్యేయంగా దక్కన్ ల్యాండ్ వెలువడుతోందని పేర్కొన్నారు. తెలంగాణ ప్రాంతానికి సంబంధించిన చరిత్ర, సామాజిక అంశాలు తదితరాలపై ఆడియో విజువల్, ప్రింట్, ఎలక్ట్రానిక్ డాక్యుమెంటేషన్ కోసం తమ తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ కృషి చేస్తోందన్నారు. దాంతోపాటుగా తెలంగాణకు సంబంధించిన వివిధ అంశాలపై ప్రత్యేక ప్రచురణలను వెలువరిస్తోందన్నారు. అందులో భాగంగానే తెలంగాణ ఉద్యమ సంకలనాలను 'నెగడు'గా అందిస్తోందని తెలిపారు. ఈ కృషిని మరింత విస్తరించే దిశలో నూతనంగా 'దక్కన్‌ల్యాండ్' మాసపత్రికను ప్రారంభించినట్లు తెలిపారు.

కార్యక్రమంలో ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమలరావు, సామాజిక ఉద్యమ కార్యకర్త రత్నమాల, ప్రముఖ కవి, గాయకుడు అందెశ్రీ, దక్కన్ ల్యాండ్ అసోసియేట్ ఎడిటర్ వంశీ మోహన్, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ కో ఆర్డినేటర్ సోమేష్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఆవిష్కరణ సందర్భంగా గద్దర్ నుంచి మెమెంటోలు అందుకుంటున్న సామాజిక ఉద్యమ కార్యకర్త రత్నమాల, ప్రొఫెసర్ అన్వర్‌ఖాన్, అసోసియేట్ ఎడిటర్ వంశీ మోహన్, డిజైనర్ రమణజీవి, 'మలుపు' బాల్‌రెడ్డి

గోముఖ వ్యాఘ్రం కాంగ్రెస్

తెలంగాణను ఇచ్చేది కాంగ్రెస్ మాత్రమేనని, తెలంగాణాను తేగలిగేది తాము మాత్రమేనని చెబుతూ వస్తున్న కాంగ్రెస్ నాయకులు అధిష్ఠానం పై ఒత్తిడి తేగల ప్రతి సందర్భంలోనూ మడమ తిప్పుతున్నారు. అలాంటి సందర్భాలను ప్రస్తావిస్తూ కాంగ్రెస్ రంగు ఏదో తేల్చారు తెలంగాణ విమోచన సమితి కార్యదర్శి **శ్రీధర్ ధర్మాసనం**

కాంగ్రెస్ పార్టీ తన నిజ స్వరూపాన్ని మరోసారి బట్టబయలు చేసింది. మరీ ముఖ్యంగా సీమాంధ్రకు చెందిన మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి నల్లారి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి సెప్టెంబర్ 30న టిజాక్ తలపెట్టిన తెలంగాణ మార్చ్‌కి అనుమతి ఇవ్వ నిరాకరించిన కిరణ్‌బాబు టిజాక్ నాయకుల వేడుకోలు, తెలంగాణ ప్రాంత నాయకుల ఒత్తిడితో ఒకింత దిగిరాక తప్పలేదు. అది కూడా సవాలక్ష కండిషన్లతో కూడిన అనుమతి పత్రాన్ని చివరకు అందచేశారు.

ఏది ఏమయినప్పటికి అనుమతి ఉన్నా, పది జిల్లాల్లో అరెస్టులు మటుకు ఆగలేదు. వేలాదిమందిని ఎక్కడికక్కడ అదుపులోకి తీసుకోవటం జరిగింది. ప్రజలు నగరానికి చేరుకోకుండా ఉండడానికి రైళ్ళు, బస్సులన్నీ ఆపివేయబడ్డాయి. పోని కారులోనో, లారీలోనూ వద్దామంటె రోడ్లపై అడుగడుగునా బారికేడ్లను ఏర్పాటు చేశారు. ఎవరిని కూడా వారి వారి ప్రాంతాన్ని దాటకుండా కట్టడి చేశారు. నగరం అంతా ర్యాలీలు నిషేధించి, 144 సెక్షన్ విధించారు. గ్రూపులుగా నడుచు కుంటూ వస్తున్నవారిని కూడా నిర్బంధించారు. తీరా ట్యాంకుబండ్ ప్రాంతానికి చేరుకుంటే, నెక్లెస్ రోడ్డుకి పోయే మార్గాలన్నిటినీ నాల్గువైపులా మూసివేశారు. ఇక ఉద్యమకారులకు పోలీసులతో తలపడక తప్పలేదు. ఫలితంగా అనేక భాష్పవాయు గోళాల ప్రయోగం, లాఠీ ఛార్జీలు, తలలు పగలడాలు, వందలాదిమంది గాయపడడం జరిగింది. రోడ్డుపైన జనం పోలీసులతో తలపడుతుంటే, ఇండ్లలో కూర్చున్న జనం టీవీలకు అతుక్కుపోయి క్షణక్షణం ఏమి జరుగుతుందో అనే ఉత్కంఠతో గమనిస్తుంటే, అన్నిటినీ తోసి రాజని సభాస్థలికి చేరుకున్న జనం మటుకు తమ ఆకాంక్షను దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా బాహాటంగానే వినిపించారు. పది సంవత్సరాల పిల్లవాడు మొదలుకొని పండు ముదుసలి వరకు ఆడా, మగా, చిన్నా, పెద్దా అని తేడా లేకుండా తమ వాణిని వినిపించారు. భోరున కురుస్తున్న వర్షాన్ని సైతం లెక్కచేయకుండా దాదాపు 4 లక్షల వరకు ప్రజలు కవాతుకు వచ్చినట్లు ప్రభుత్వమే అంచనాలు వేసింది.

ఇక కోదండరామ్‌గారు తెలంగాణ మంత్రులే టార్గెట్‌గా ఇక ఉద్యమాలు జరుగుతాయని ప్రకటించటం రాజకీయంగా వ్యూహాత్మకం అయినప్పటికి బానిసలకె పెద్ద బానిసలైన తెలంగాణ ప్రాంత నాయకుల ప్రతివ్యూహాల ముందు ఈ ప్రొఫెసర్‌గారి ఎత్తుగడలు ఎంతవరకు పని చేస్తాయో చూడాల్సిందే. ఇక్కడ కేవలం విమర్శ, ప్రతి విమర్శనే కాదు కొంత ఆత్మ విమర్శ కూడా అవసరం. టిజాక్ నాయకులు మార్చ్ విజయవంతం చేయగలిగామని మురిసిపోతున్నారే తప్పితే, అది ఎవరి వలన సాధ్యమయింది, వచ్చినవారికి తామేమి దిశానిర్దేశ్యం చేయగలిగామనేది ఆలోచించుకోవాలి.

రాజకీయ పార్టీల భాగస్వామ్యం లేకుండా మార్చ్ అంత గొప్ప విజయం సాధించగలిగేదా అనేది ఒక ప్రశ్న. అయితే చివరలో కోదండరామ్ ప్రకటించినట్లుగా రాజకీయ నాయకుల రాజీనామాల పిలుపుకై ఇవే రాజకీయ పార్టీలు ఎంతవరకు కలసివస్తాయి అనేది మరో ప్రశ్న. మొత్తంగా తెలంగాణ మార్చ్ టిఆర్ఎస్‌కి పోటీగా తమ బలాన్ని చాటి చెప్పే ఉద్దేశంతో నిర్వహించినట్లుగా ఉంది తప్పితే అక్కడికి వచ్చిన జనాలకు దిశానిర్దేశం చేయకపోవటం వలన పోలీసులకు, ఉద్యమకారులకు మధ్య ఘర్షణ చోటు చేసుకోవడానికి అవకాశం ఏర్పడింది. దానితో ప్రభుత్వానికి ఇప్పుడు తెలంగాణ ఉద్యమకారులను కంట్రోల్ చేయగలుగు తామనే విశ్వాసం మరింత పెరిగింది.

అయితే దురదృష్టం ఎమిటంటే ఇంత భారీ ఎత్తున ప్రజలు తమ ఆకాంక్షను తెలుపడానికి వస్తే ఒక్క కాంగ్రెస్ నాయకుడు కూడా సభకు హాజరు కాకపోవడం. కాంగ్రెస్ ఎంపీలు మటుకు ఉదయమే కిరణ్ కుమార్ క్యాంప్ ఆఫీసు వద్ద ధర్నా నిర్వహించి అరెస్టుకు గురైనారు. అంతేకాక కొంతమంది తెలంగాణ ప్రాంత నాయకులు తామే మార్చ్‌కి ప్రభుత్వ అనుమతి సంపాదించిపెట్టామని బీరాలు పోయినారు. మరోపక్క కేంద్ర నాయకత్వం 'వహ్వా కిరణ్.. ఎంత సమర్థవంతంగా పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్నావో' అని కితాబిచ్చారు కూడా. కాని కొంతమంది తెలంగాణ వాదులు మటుకు కిరణ్‌కుమార్ ద్వంద నీతిని ప్రశ్నించడం మొదలు పెట్టారు. మరీ కాంగ్రెస్ పార్టీకే చెందిన తెలంగాణ ప్రాంత నాయకులయితే ఆయనను బహిరంగంగా దూషించడం మొదలుపెట్టారు. అంతే దీనితో మన తెలంగాణ ప్రాంతానికి చెందిన కొంతమంది నాయకులకు ఎక్కడలేని కోపం వచ్చింది. ఎంత అన్యాయం .. హమ్మా! కిరణ్ కుమార్‌ని పట్టుకుని అంతలేసి మాటలంటారా అంటూ ఒంటి కాలుపై లేస్తున్నారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిని కేంద్ర ప్రభుత్వమే పొగిడిందంటె తెలంగాణ నాయకులు దానికి పొంగిపోతున్నరు. కాని దాని వెనకాల ఉద్దేశం మాత్రం ఇక తెలంగాణవాదులను కట్టడి చేయవచ్చనే. అందులో వారి కుట్రపూరితమైన బహుముఖ వ్యూహం దాగిఉన్నదనే విషయాన్ని అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నారు. ఒకపక్క తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని, ప్రజలను కిరణ్ బాహాటంగానే అణచవూనుకుంటుంటే, ఈ ప్రాంతానికే చెందిన రంగారెడ్డి, జగ్గారెడ్డిలాంటి నాయకులైతే కిరణ్ మెప్పు పొందడానికి ఒకరితో ఒకరు పోటానుపోటీగా ప్రయత్నించడం చూస్తుంటే వీరంటే జుగుప్స కలగడమె కాదు, ఇక్కడ వీళ్ళు పుట్టడం ఈ గడ్డ చేసుకున్న దౌర్భాగ్యం అనిపిస్తుంది.

ఇటువంటి దిక్కుమాలిన నాయకులకు ఈగడ్డమీద కొదవేమి లేదు. కాంగ్రెస్ పార్టీలో అయితే మరీ ఎక్కువ. ఏక్‌దూండో హజార్

మిల్తే. వ్యవస్థకంటే వ్యక్తికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యతనివ్వడం కాంగ్రెస్ సంస్కృతి. వ్యక్తుల స్వార్థానికి వ్యవస్థను బలిపెట్టడమనేది వీరికి వెన్నతో పెట్టిన విద్య. ఇక అందరికంటే మంత్రి మండలిలో సీనియర్ అయిన నల్గొండ జిల్లా నాయకుడు జానారెడ్డి విషయానికి వస్తే ఆయనంతటి తెలంగాణ భక్తుడు, కాంగ్రెస్ భక్తుడు ఎవ్వరూ ఉండరు. తెలంగాణ మార్చ్‌కి తన కృషి వలననే అనుమతి లభించిందని ప్రకటించుకున్న జానారెడ్డి ఆ మరుక్షణమే సాయంత్రం ఏడు తరువాత మార్చ్‌ని విర మించుకోవాలని హితవు పలికినాడు. మీరు తెలంగాణ ద్రోహి అని విమర్శిస్తే అసలు తెలంగాణ జాక్‌ని తానే ఏర్పాటు చేసానని నన్నే అంతమాటంటారా అని వాపోయాడు. అంటే దూడని పాలు తాగమనేది ఆయనే పాలు తాగితే తన్నమని తల్లికి చెప్పేది కూడా ఆయనే. తెలంగాణ మంత్రులు ప్రజలతో చెలగాటమాడుతున్నారనడానికి ఇదో ప్రత్యక్ష నిదర్శనం.

కేవలం ప్రభుత్వంలో భాగస్వాములయినంత మాత్రాన తెలంగాణ అంశానికి బాహాటంగా మద్దతు ఇవ్వకూడదని మాట్లాడకూడదని వీరు చేసేది పసలేని వాదన. కేవలం మద్దతు ఇచ్చినంతమాత్రాన మరో ప్రాంతానికి అన్యాయం చేసినట్టవుతుందా? అదే సీమాంధ్ర నాయకుల విషయానికొస్తే వారు బాహాటంగానే సమైక్యవాదం వినిపిస్తున్నారు కదా? వారికి వర్తించని సూత్రం వీరికెట్లా వర్తిస్తుందో వీళ్ళే చెప్పాలి. గతంలో కూడా రాజకీయ సంక్షోభంతోనే తెలంగాణ సాధ్యమని ప్రచారం చేసిన ఈ తెలంగాణప్రాంత కాంగ్రెస్ నాయకులు ఆత్మత్యాగాలు చేసిన విద్యార్థుల శవాలపై ప్రమాణాలు కూడా చేసిన ఘనులు. తీరా వెతుకుతున్న తీగ కాలికి తగిలినట్లు కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తెలుగుదేశం పార్టీ అవిశ్వాస తీర్మానం ప్రవేశపెడితే ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టడం అటుంచితే మూకుమ్మడిగా అందరూ కలసి ప్రభుత్వానికి మద్దతుగా ఓటేసారు. అంటే అందరూ కలసికట్టుగా తెలంగాణ అంశాన్ని దెబ్బ కొట్టారన్నమాట. దీనికి వారిచ్చిన సంజాయిషీ మటుకు తెలుగుదేశం పార్టీ పెట్టిన అవిశ్వాసానికి మేమెట్లా మద్దతిస్తామని, అదే టిఆర్ఎస్ పెట్టుంటే తప్పకుండా మద్దతు ఇచ్చి ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసే వాళ్ళమని. అది ఒట్టి బూటకం మాత్రమే.

అవిశ్వాసం పెట్టడానికి తెలంగాణ అంశమే ప్రధాన కారణంగా ఉండాల్సిన అవసరమూ లేదు. సమస్య ఏదనేది, ఎవరు పెట్టారనేది ప్రధాన అంశం కాదు. ప్రస్తుతం ప్రధాన సమస్యగా ఉన్న తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన అంశం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టగలిగినపుడే కేంద్ర ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి పెరుగుతుంది తద్వారా రాష్ట్రాన్ని సాధించుకోవచ్చునేది వాస్తవం. ఇంతగా కలసివచ్చిన అవకాశాన్ని వారు కాదని ప్రభుత్వానికి అండగా నిలబడ్డారంటే తెలంగాణపై వీరి చిత్తశుద్ధిని ముమ్మాటికీ శంకించాల్సిందే. కారణం తెలంగాణ కాంగ్రెస్ నాయకులు తెలంగాణ అంశం మీద అవిశ్వాసం పెడితేనే మద్దతు ఇస్తాం, అదికూడా కేవలం టిఆర్ఎస్ పెడితేనే ఇస్తామని చెప్పే ప్రయత్నం చేయడం ప్రజలను మోసగించడమే కాదు! స్వయంగా ఆత్మవంచన చేసుకోవడం కూడా అవుతుంది. టిఆర్ఎస్‌కి సంఖ్యాబలం లేదని అందరికీ తెలుసు కాబట్టే వాళ్ళు టీడీపీ పెట్టిన అవిశ్వాస తీర్మానాన్ని బలపరిచారు. అవిశ్వాసం వెనకాల టిడిపి ఉద్దేశ్యం ఏదైనా కావచ్చు. అది అసందర్భం మాత్రమే.

రాజకీయాలలో లక్ష్యం చేరడానికి అందివచ్చిన ప్రతీ అవకాశాన్ని సద్వినియోగపరచుకోవడంలోనే నాయకత్వం యొక్క నైపుణ్యత ఆధారపడి ఉంటుంది. అయితే ఇక్కడ అందరూ, అన్ని రాజకీయ పార్టీల లక్ష్యాలు వేరువేరు అయినప్పటికీ ఆ లక్ష్యాలను సాధించుకునే సాధనం ‘ అవిశ్వాసం’ అనే అస్త్రం ఏదైతే ఉందో అది మటుకు ఒకటే అయి ఉండడం కేవలం కాకతాళీయమే కాదు, దేవుడిచ్చిన వరంగా భావించవచ్చు. దానిని కూడా వీళ్ళు చేజార్చుకొని ప్రజల ఆకాంక్షలపై నీళ్ళు చల్లే విధంగా అవిశ్వాసానికి వ్యతిరేకంగా ఓటువేసి తమ బానిస మనస్తత్వాన్ని మరోసారి ఎలుగెత్తి చాటారు. అటువంటివాళ్ళు ఇపుడు కోదండరామ్ పిలుపుకు ఎంత మేరకు స్పందిస్తారో వేచి చూడాల్సిందే. 1969 ఉద్యమ కాలంలో పదవులకోసం తెలంగాణ సెంటిమెంటుని తాకట్టుపెట్టిన గొప్ప ఉద్యమ నాయకుడు డాక్టర్ మర్రి చెన్నారెడ్డి కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందినవాడే. అదే ద్రోహం మరొక్కసారి 42 ఏళ్ళ తరువాతు అదే అసెంబ్లీ సాక్షిగా తెలంగాణ సెంటిమెంటును మరొక్కసారి తాకట్టు పెట్టిన ఇప్పటి తెలంగాణ ప్రాంత నాయకులంతా గతంలో 69 ఉద్యమంలో పాలు పంచుకున్న వాళ్ళే. గతంలో తెలంగాణ ఇస్తమని మోసం చేసి 350 మందిని పొట్టన పెట్టుకున్న కాంగ్రెస్ పార్టీలోనే చేరి ఏళ్ళుగా అనేక పదవులను అనుభవించి నేడు మళ్ళీ ఉద్యమం రాజుకునేసరికి వాళ్ళే నేడు తెలంగాణ అంటూ ముందుకు ఉరుకొస్తున్నారు. అప్పటికి ఇప్పటికి ఉన్న ఒకే ఒక్క తేడా ఏమిటంటే ఆనాడు చెన్నారెడ్డి ఒక్కడే ఉండే. కాని నేడు 42 ఏళ్ళ తరువాత 4 కోట్ల ప్రజల సాక్షిగా 42మంది చెన్నారెడ్డిలు పుట్టుక రావడం చారిత్రక విశేషం. ఉద్యమం ఇంత ఉవ్వెత్తున ఎగసిపడుతున్న తరుణంలో కూడా ప్రజల ఛీత్కారాలే సత్కారాలుగా భావిస్తూ పదవులకై పాకులాడుతున్నారంటే తెలంగాణ కాంగ్రెస్ నేతలు ఎంతటి మానసిక దౌర్భల్యులో దీనినిబట్టి తెలుస్తోంది. అదే నేడు తెలంగాణ ప్రజల దౌర్భాగ్యంగా పరిణమించింది. ఇటువంటి వెన్నెముక లేని నాయకులను కన్నందుకు ఈ గడ్డ తలదించుకుంటుంది. తెలంగాణ తల్లి మనసు తల్లడిల్లుతుంది. 1300 బిడ్డలను పోగొట్టుకున్న తల్లుల కడుపులు రగులుతున్నాయి. వీళ్ళనా నేను కన్నది అని మౌనంగా రోదిస్తున్నాయి. అయినా వారి రాజకీయ ఆయుష్షు ఇంకా ఒక సంవత్సరమే. తరువాత వారి గతి అధోగతే. ద

మీ అభిప్రాయాలకు ఆహ్వానం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆహ్వానిస్తున్నాం. పత్రిక అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా

DECCAN LAND
"CHANDRAM" 490,
St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644
Mobile: 9030626288
deccanlandindia@gmail.com కు కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

కృష్ణానది నీటిలో న్యాయమైన వాటాకోసం పాలమూరు జలసాధనదీక్ష

– పాలమూరు అధ్యయన వేదిక 30 గంటల సత్యాగ్రహం

– ఏ పల్లెల్లో కురిసిన నీటితో ఆ పరిసరాలలోనే చెరువులు, కుంటలు పునర్నిర్మించి నింపాలి.

–పాలమూరు – రంగారెడ్డి ఎత్తిపోతల పథకం చేపట్టి సత్వరం పూర్తి చేయాలి.

–ఆర్డీఎస్‌ను సుంకేసుల వలె నిర్మించి చివరి పొలాల దాకా నీరివ్వాలి.

–బీమా, కల్వకుర్తి, నెట్టెంపాడు ఎత్తిపోతల పథకాలు వెంటనే పూర్తి చేయాలి.

– పాలమూరు నిర్వాసితులను భూభౌతిక ఉపాధి వనరులందించి కాపాడాలి.

భారత దేశం పాలమూరును జలవనరులకు దూరం చేసే రాజకీయార్థిక విధానాలకు 65 ఏండ్లు నిండి పోయాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి 56 ఏండ్లు నిండిపోయాయి. కుతుబ్ షాహీ, అసఫ్జాహీ రాజులతో స్నేహం చేసిన విదేశీయుల కన్నా ఈ రాజులతో యుద్ధం చేసి ఓడించి హైదరాబాదు రాజ్యాన్ని వశపరుచుకున్న భారత పాలక వర్గాల ప్రయోజనాలు వేరుగా ఉన్నాయి. అంతకన్నా మద్రాసు నుండి విడిపోయి కర్నూలులో గుడారాలు వేసుకుని పాలన జరుపుకున్న ఆంధ్ర రాయలసీమ పాలక వర్గానికి తెలంగాణను కలిపేసుకుని నామరూపాలు లేకుండా చేయటంలో పరమ దుర్మార్గమైన ప్రయోజనాలున్నాయి. నీటి రుచి, వనరుల వినియోగపరచి తెలుసుకుంటు వలస పాలకుల దోపిడి విధానాలను వంట బట్టించుకున్న వాళ్ళు గనుక తెలంగాణ నించి తరలించుకు పోయే వనరులన్నీ తరలించుకు పోతూ తరలించటం వీలుకాని భూముల మీదికి ఎగబాకి వచ్చారు. ఎదురెక్కి వచ్చారు. మన సంసారాలను బుగ్గిచేసి మనవి ఆగమాగం చేసి మన వనరులన్నీ తమ సంపదగా మార్చుకొని బరువెక్కి పోయారు.

65 ఏండ్లుగా భారత పాలక వర్గం అమలు పరిచిన రాజకీయార్థిక విధానాలు ఎంతగా సామ్రాజ్యవాదుల ప్రయోజనాలు నేరవేర్చినాయో అంతగా ఈ దేశ సంపన్న వర్గాల ప్రయోజనాలు నెరవేర్చినాయి. భారత పాలక వర్గంలో క్రియాశీల భాగస్వాములుగా ఉన్న ఆంధ్ర పాలక వర్గ ప్రయోజనాలు అంతకు రెండింతలుగా నేరవేర్చినాయి. దేశంలో ఆంధ్రపాలక వర్గం నిలదొక్కుకోవటానికి తెలంగాణను కలిపేసుకోవటం ఒక అనివార్యమైన అవసరమైంది. అది నెరవేరి 56 ఏండ్లయింది. ఈ 56 ఏండ్ల చరిత్రంతా తెలంగాణను తెలంగాణలోను పాలమూరును నిలువునా దోచుకున్న చరిత్ర, ఏరాజ్యాంగమూ లేని గతం వేరు. అధికారబలంతో ప్రజలపేరు మీద, రాజ్యాంగాన్ని అడ్డంపెట్టి ఆస్తులు పోగేసుకుంటున్న ఈ కాలం వేరు. పాలమూరు దుర్భర స్థితికి నేపథ్యం ఇది.

ఈ కారణంగానే పాలమూరు వలస లేబర్ జిల్లాగా, పని మనుషులను దేశ విదేశాలకు సప్లై చేసే జిల్లాగా మిగిలింది. వలస శవాలు రాని, రైతుల ఆత్మహత్యలు జరగని పల్లెలను పాలమూరు జిల్లాలో చూపించటం సాధ్యమే కాదు. జిల్లాలో చాలా పెద్ద బీభత్సం జరిగింది. ఒక్క జల వనరుల విషయం చూస్తే చాలు. నమ్మక ద్రోహం సులభంగా అర్థమవుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు ముందు హైదరాబాదు రాజ్యంలో పాలమూరు జిల్లా కోసం భీమ (100.70) అప్పర్ కృష్ణ (54.40) తుంగభద్ర ఎడమ కాలువ పొడగింపు (19.20) మొత్తం 174.30 టీ.ఎం.సి. ల నీటి పథకాలు అమలు పరచాలని నిర్ణయాలుండినవి. ఇవి అమలై ఉంటే దక్షిణ తెలంగాణ జిల్లాలు సుభిక్షంగా ఉండేవి. ఆంధ్ర పాలక వర్గం ఈ ప్రాజెక్టులను కాగితాల మీద కూడా లేకుండా చేసింది.

వాళ్ళ ప్రాధాన్యతలు వేరు, నాగార్జున సాగర్, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్నారు. సుంకేశుల ఆనకట్టను ఆధునీకరించుకున్నారు. తెలుగు గంగ కాలువ నిర్మించి, పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్‌రెగ్యులేటర్‌ను విస్తరించి రాయల సీమలో కనీసం 300 టి.ఎం.సీల నీరు నిలువ చేసుకునే అనేక ప్రాజెక్టులు కొత్తగా నిర్మాణం చేసుకున్నారు. పాతవి అభివృద్ధి చేసుకున్నారు. 1956 నాటికే పాలమూరు జిల్లాలో గద్వాల, అలంపూర్ తాలూకా భూములకు నీరిస్తుండిన రాజోలి బండ ఆనకట్టను ఒక పాడు బడ్డ సమాధిగా మార్చారు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులో 67 పాలమూరు పల్లెలు లక్ష ఎకరాల భూమి ముంచేశారు. డెల్టాకు మూడోపంట నీటికోసం పులిచింతల పూర్తి చేసుకుంటున్నారు. పోలవరం కట్టి తీరుతామని దబాయిస్తున్నారు.

డిండి ప్రాజెక్టు, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుల నుండి నేడు అభివృద్ధి పేరిట గుంజుకున్న భూముల వల్ల నిర్వాసితులైన పేదల మీద ప్రభుత్వం నేరపూరితంగా వివక్షకు పాల్పడింది. ఆంధ్రకు పాలమూరు భూములకు చెల్లించిన నష్టపరిహారంలో తీవ్రమైన అంతరాలు పాటించింది. ఇదేమంటే ఇవి పనికిరాని భూములని జవాబు. మరి ఉద్యోగాలకేమైంది? చదివిన చదువులు పొందిన సర్టిఫికెట్లు కూడా పనికిరానివేనా? ప్రాణాలకు ప్రాంతానికోవిలువ ఉంటుందా? ఈ విధమైన వైఖరితో శ్రీశైలం భీమా, కల్వకుర్తి, నెట్టంపాడు నిర్వాసితులను ప్రభుత్వం అవమానిస్తుంది. ప్రజల త్యాగాలకు ప్రభుత్వమిస్తున్న కానుక అవమానం.

మహారాష్ట్ర, కర్నాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల మధ్య కృష్ణా నదీజల వివాదాల పరిష్కారానికి ఏర్పాటైన జస్టిస్ బచావత్ ట్రిబ్యునల్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి 811 టి.ఎం.సీ ల నీరు కేటాయించింది. ట్రిబ్యునల్ ముందు వాదనలు తెలంగాణ దృష్టితో, పాలమూరు స్థానిక ప్రయజనాల దృష్టితో జరగనందువల్ల మనం చాలా నష్టపోయాం. అయినా ఆ ట్రిబ్యునర్ పాలమూరు జిల్లాకు 1977లో కేటాయించిన నీళ్ళు కూడా 2000ల సంవత్సరంలో ఆ ట్రిబ్యునల్ కాల పరిమితి ముగిసిపోయినా భూముల మీద పారే నిర్మాణాలు జరపలేదు. జూరాల, ఆర్డీఎస్, కోయిల్‌సాగర్, రామన్‌పాడు, భీమా ఎత్తిపోతల పథకాలతో ట్రిబ్యునల్ ఆదేశాల మేరకు 62 టి.ఎం.సి.ల నీరు మనకు అందించవలసి ఉండగా ఈ 56 ఏండ్లుగా మనం ఉపయోగిస్తున్న నీటి వాటా ఏడాదికేడాదికి తగ్గిపోతూవస్తున్నది. మన జిల్లా నేతలు తమను తాము ఆంధ్ర పార్టీల గుంజలకు కట్టేసుకున్నారు. లేదా కమిషన్ల కక్కుర్తిలో పడ్డారు కనుకనే ద్రోహానికి వంతపాడి మనకు నష్టం చేశారు.

కొడంగల్ నుండి అమ్రాబాద్ దాకా అలంపూర్ నుండి కొత్తూరు దాకా

64 మండలాలుగా విస్తరించి ఉన్న 40 లక్షల ఎకరాల సాగు యోగ్యమైన భూమి నీరులేక మరుభూమిగా మారుతున్నది. పాలమూరు రైతుల, దళితుల, ఆదివాసుల, సమస్తపేదల ఆత్మహత్యలకు, వలసలకు, వలసచావులకు, ఆకలిచావులకు మొత్తంగా అసహజ మరణాలకు బోనెక్కవలసిన నేరస్తులు పాలకులే.

తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఉండి ఉంటే మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకలాగా కృష్ణా నది నీటిలో న్యాయమైన వాటి పొంది ఉండేది. కృష్ణానది తొలుత మన జిల్లాలోనే ప్రవేశిస్తుంది. గనుక మన వాటా, తెలంగాణ వాటా అందిన తరువాతనే నీరు దిగువకు పోయి ఉండేది. అలా జరగలేదు. తెలివి మీరిన ఆంధ్ర పాలక వర్గం నమ్మబలికి వంచించింది. 'విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్యం' గాలికి పోయి పాలక వర్గాల దోపిడి మిగిలింది. నీటి వాటా ఇవ్వవలసి వస్తుందని, భూములు, వనరులు, ఉద్యోగాలు తేరగా పొందగలిగే అధికారం పోతుందని ఆంధ్రపాలక వర్గం తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటును అడ్డుకుంటున్నది. న్యాయంగా అయితే కృష్ణానది నీటిలో పాలమూరు జిల్లాకు 220 టి.ఎం.సీ.ల నీరు అందాలి. ఎందుకంటే ఇక్కడ కురిసిన ప్రతి నీటి చుక్క కృష్ణలోనే కలుస్తున్నది. మన చెరువులు, కుంటలన్నీ పాడై పోయినాయి. బోర్ల మీద పెట్టిన ఖర్చు ఆంధ్ర వ్యాపారులకు లాభాల పంట పండించింది. భూగర్భ జలం ఇంకిపోయి నేల వట్టిపోయింది. మన భూములు తేమ నిలుపుకోలేని ఇసుక భూములవుతున్నవి. వర్షపాతం పూర్తిగా తగ్గిపోతున్నది. దేశనిర్మాణానికి రెక్కలను, జీవితాలను అర్పించిన పాలమూరుజిల్లా ప్రభుత్వాలు సాధించిన అభివృద్ధిలో చివరకి మిగిలింది. ఈ అన్నికారణాల వల్ల, నూటికి నూరు శాతం పరీవాహక ప్రదేశంలో ఉన్నందువల్ల మనకు 220 టి.ఎం.సీల నీరు న్యాయంగా, హక్కుగా అందాలి. కానీ మనని బిచ్చగాళ్ళను చేశారు. 56 ఏండ్లుగా ఈ వంచనను అడగటంలో మన జిల్లా నాయకులు ఘోరంగా విఫలయ్యారు.

ప్రజలు తెగుబడి మూడు దశాబ్దాలుగా చర్చిస్తున్నందువల్ల, కనీసం 20 ఏండ్లుగా ఆందోళనలు చేస్తున్నందువల్ల భీమా, కల్వకుర్తి, నెట్టెంపాడు ఎత్తిపోతల పథకాలు ఎన్నికల వాగ్దానాలుగా ముందుకు వచ్చి అనివార్యంగా జలయజ్ఞంలో భాగమైనాయి. వీటిలో ఒక్క భీమాకే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నికర జలాలు కేటాయించింది. కల్వకుర్తి, నెట్టెంపాడులకు వరద జలాల మీద, మిగులు జలాల మీద ఆధారపడే పరిస్థితే ఉంది. రాజశేఖర్ రెడ్డి కుట్రపూరితంగా మన జిల్లా పథకాలను 5 ఏండ్లలో పూర్తిచేసే జాబితాలో చేర్చాడు. అవి ఈ నాటికీ పూర్తి కాలేదు. ఎనిమిదేండ్లు గడిచి పోతున్నాయి. ట్రయల్ రన్‌లు జరగితేనే చాలదు. ఎత్తిన నీరు పోసే నిర్మాణలేవి? నిర్ధారించిన ఆయకట్టు ఏది? 1981లో పనులు మొదలే పెట్టిన జూరాల ప్రాజెక్టు కిందనే ఆయకట్టు నిర్ధారణ పూర్తి కాలేదు. నీటి నిర్వహణ భూముల అవసరాలకు తగ్గట్టుగా లేనేలేదు. మన కల్వకుర్తి, నెట్టెంపాడు పథకాలను నికర జలాలు కావాలి. అడగటానికి మన నాయకులకు ధైర్యం లేదు. నిజాయితీలేదు. అంతర్జాతీయ జల సూత్రాలు, రాజ్యాంగ నియమాలు పట్టని, సమానత్వ దృష్టిలేని, సోయి లేని వీళ్ళ వల్ల మనం చాలా చాలా నష్టపోతున్నాం.

గడిచిన ఎనిమిదేండ్లుగా పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం చర్చలోకి వచ్చింది. తెలంగాణ ఇంజనీర్ల కృషివల్ల ఇది రూపుదిద్దుకున్నది. మన జిల్లాలో సముద్రమట్టంనించి షాద్‌నగర్ చాలా ఎత్తైన ప్రదేశం కనుక షాద్‌నగర్‌కు నీరు ఎత్తి పోసుకుంటే తలమీది నుండి దిగువకు జారినట్టుగా జిల్లా అంతటా నీరుపారుతుందని, పాలమూరు సస్యశ్యామలమవుతుందని సంకల్పం. తెలంగాణ ఇంజనీర్లఫోరం, పాలమూరు అధ్యయనవేదిక, ఆంధ్రప్రదేశ్ వర్కింగ్ జర్నలిస్టుల యూనియన్ పాలమూరుశాఖ, తెలంగాణ విద్యావంతులవేదిక, తెలంగాణ జర్నలిస్టులఫోరం, తెలంగాణ జే.ఏ.సి, తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్,జిల్లాలోని ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ సంఘాలు నిర్వహించిన సభలలో ఆందోళనలలో ఈ పథకం చర్చనీయాంశం కావటం వల్ల, తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి నాయకత్వం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దీనిని తొలిప్రాధాన్యతతో పూర్తిచేస్తామని అనేక సభలలో ప్రకటించినందు వల్ల ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి వై.ఎస్.రాజశేఖర్‌రెడ్డి కొడంగల్ సభలో ఈ పథకం చేపడతామని ఎన్నికల వరమిచ్చాడు. ఆయన పోయి, రోశయ్య పదవీపోయి కిరణ్‌కుమార్‌రెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చినా ఈ పథకం సర్వే ఆదేశాలకి కూడా నోచుకోలేదు. అడిగి అమలు చేయించవలసిన నోర్లు మూతపడి ఉన్నాయి. ఈ నోర్లు తెరిపించటానికి, ప్రభుత్వం దిగి రావటానికి అవసరమైన ఆందోళనలకు ప్రజలు ప్రజా సంఘాలే పూను కోవాలి. చర్చలు విస్తృతమవుతున్న క్రమంలో పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం ఇప్పుడు పాలమూరు రంగారెడ్డి ఎత్తిపోతల పథకంగా పిలువబడుతున్నది. ప్రజాప్రతినిధులు పలువురు కలవటంతో ఎట్టకేలకు "మోస్ట్ ప్రియారిటీ" అని రాసి ముఖ్యమంత్రి ఈ ఫైలును అధికారుల ముందుకు పంపినా అది తెలంగాణ ఫైలుగనుక అందునా పాలమూరు ఫైలు గనుక ప్రత్యేకించి కృష్ణనీటికి సంబంధించింది గనుక మూలనప దేశారు. దీనికి నికరజలాలు అందాలన్నా, ఈ ఫైలు కదలాలన్నా చాలా పెద్దపోరాటమే జరగాలి.

ఇప్పటికే మూడుతరాల జీవితం బలైంది. ఇంకెన్నితరాలు బలి కావాలి. సాగునీరు సాధించుకోకుండా పాలమూరు భవిష్యత్తుకు మరో మార్గం లేదు. కనీస నీటి కోసం మనం ఆరాటపడుతుంటే అధికారం చేతిలో ఉండి ఉన్న నీరంతా దోచుకుపోతున్న వాళ్ళే బరితెగించి నీటి పోరాటం చేస్తున్నారు. నీటి దొంగల ఆగడాలను అరికట్టే పోరాటాలకు పూనుకోకుండా తెలంగాణను, అందునా దక్షిణ తెలంగాణను పాలమూరును కాపాడుకోవటం సాధ్యం కాదు. సాగునీరు కాదు కదా తాగునీటికే మనం కట కట పడుతున్న స్థితి మరింత తీవ్రమవుతుంది. బ్రజేశ్‌కుమార్ ట్రిబ్యునల్ తుది తీర్పు రాబోతున్న ఈ సందర్భంలో అదనంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు కేటాయిస్తున్న నీరంతా తెలంగాణకు ప్రత్యేకంగా మహబూబ్‌నగర్, రంగారెడ్డి జిల్లాలకు కేటాయించాలనే పోరాటం తీవ్రంకావాలి.

నిధులు కేటాయించకుండా నిర్వాసితుల గోడు పట్టించుకోకుండా చిన్న చిన్న పనులుకూడా పూర్తి చేయకుండా ఇగో అగో అని ఊరిస్తున్న కల్వకుర్తి, భీమా, నెట్టెంపాడు ఎత్తిపోతల పథకాల పనులు పూర్తి చేయాలని, పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం వెంటనే చేపట్టి సాగు నీరందని మండలాలకు నీటి సౌకర్యం కల్పించాలని, జిల్లా వ్యాప్తంగా ఉన్న వంద లాది కుంటలు చెరువులను పునర్నిర్మించి, కొత్త చెరువుల కుంటలు తవ్వించి కృష్ణ నీటితో నింపాలని పాలమూరు అభివృద్ధి కోసం చేపట్టవలసిన తొలి చర్యగా వీటిని గుర్తించాలని అధ్యయన వేదిక డిమాండ్ చేస్తున్నది.

జల వనరుల సాధన కోసం సెప్టెంబర్ 15 ఉదయం నుండి, 16 వ తేదీ సాయంత్రం దాకా 30 గంటల సత్యాగ్రహ దీక్ష జరిగింది. ప్రజలు, విద్యార్థులు, ప్రజాస్వామికవాదులు, కవులు, రచయితలు, కళాకారులు, ప్రజా సంఘాలు, పార్టీలు, ప్రజాప్రతినిధులు ఎంతో మంది ఈ ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. గద్దర్, వేదకుమార్, ప్రొఫెసర్ హరగోపాల్ తదితరులు వచ్చి ఈ ఆందోళనకు తమ మద్దతు ప్రకటించారు.

– పాలమూరు అధ్యయన వేదిక, మహబూబ్‌నగర్ ద

జై ఆంధ్ర!

అనుమతిచ్చారు - అడ్డుకొన్నారు

'జై ఆంధ్ర' సభకు సమైక్యవాదులు అడ్డు తగులుతున్నారని పోలీసులు 'కుంటి' సాకులు చెప్పారు. 144 సెక్షన్ విధించారు. సభకు అడ్డు తగులుతున్న సమైక్యవాదులను అదుపు చేయాల్సింది, సభ సజావుగా జరగటానికి అవకాశం కల్పించాల్సింది పోలీసులు కాదా? అది వారి బాధ్యతకాదా? అంటూ ప్రశ్నిస్తున్నారు

వ్యవసాయ, సామాజిక అంశాల నిపుణులు **దాసరి ఆళ్వారస్వామి**

ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో నియంతృత్వం, నిరంకుశత్వం పనికిరాదు. మనకు కొన్ని హద్దులున్నాయి. పద్ధతులున్నాయి. వాటిని అతిక్రమించిన వారంతా నేరగాళ్ళే. అది అధికారులు కావచ్చు, నాయకులు కావచ్చు, సామాన్య ప్రజానీకం కావచ్చు. సెప్టెంబర్ 14న కృష్ణాజిల్లాలోని నంది గామలో పోలీసులే వాటిని అతిక్రమించారు. "జై ఆంధ్ర మలికేక" పేరున భారీ బహిరంగసభకు జై ఆంధ్ర జె.ఎ.సి. సమాయత్తమైంది. కృష్ణా జిల్లా యస్.పి.కి దరఖాస్తు చేసి, ముందుగానే అనుమతి పొందింది. ఈ 'మలికేక' కార్యక్రమానికి నాయకత్వం వహిస్తుంది మాజీ హోంశాఖ మంత్రి వసంత నాగేశ్వరరావు. సెప్టెంబర్ 13న కూడా యస్.పి. కార్యాలయానికి ఫోను చేసి, కొందరు ఆటంకం కల్పిస్తున్న విషయం చెప్పారు. అనుమతి ఉందిగా, నిరభ్యంతరంగా జరుపుకోండి అని యస్.పి. కార్యాలయం నుంచి హామీ కూడా వచ్చింది. కార్యకర్తలతో కలిసి సభాస్థలికి వెళుతున్న వసంత నాగేశ్వరరావును పోలీసులు అడ్డుకొన్నారు. స్టేషన్‌కు తరలించారు. యస్.పి. ఇచ్చిన అనుమతి విలువ లేని చిత్తు కాగితమై పోయింది. ఈ సంఘటన పోలీసు వ్యవస్థ పరువును మంట గలిపింది. సమైక్య నాదులు అడ్డు తగులుతున్నారని పోలీసులు 'కుంటి' సాకులు చెప్పారు. 144 సెక్షన్ విధించారు. సభకు అడ్డు తగులుతున్న సమైక్య వాదులను అదుపు చేయాల్సింది, సభ సజావుగా జరగటానికి అవకాశం కల్పించాల్సింది పోలీసులు కాదా? అది వారి బాధ్యతకాదా? 'పోలీసులు సమైక్యవాదులకు అమ్ముడు పోయారని' వసంత నాగేశ్వర రావు చేసిన ప్రకటనను పోలీసులు నిజం చేశారు.

సభను నిర్వహించటానికి పోలీసుల నుంచి అనుమతి పొందింది బహిరంగ ప్రదేశం కాదు. ప్రధాన రహదారికాదు. ఒక ప్రయివేటు ఆవరణ. కొద్ది మంది నాయకులు అరెస్టయినా, అటు ఉత్తరాంధ్ర నుంచి, ఇటు నెల్లూరు వైపు నుంచి వచ్చిన వేలాది అభిమానులు నిరుత్సాహపడ కుండా, ముఖ్య నాయకులు లేకుండానే సభను కొనసాగించటానికి సన్నద్ధమయ్యారు. ప్రఖ్యాత జర్నలిస్టు ప్రెస్ అకాడమీ మాజీ అధ్యక్షులు పొత్తూరు వెంకటేశ్వర రావు, టెలికాం జనరల్ మేనేజర్ (మాజీ) త్రిపుర్నేని హనుమాన్ చౌదరి, మరి కొందరు వక్తలు ప్రసంగించిన తర్వాత పోలీసులు సభపై విరుచుకుపడ్డారు. సభను భగ్నం చేశారు. కొందర్ని అరెస్టు చేశారు. సభ జరుపుకోటానికి అనుమతి ఇచ్చింది పోలీసులే. సభ జరుపుకుంటున్న వారిని అరెస్టు చేసింది పోలీసులే. దీన్ని అమ్ముడు పోయిన చర్య అనక మరేమంటారు? ప్రజాస్వమ్యం ఎక్కడుంది? పద్ధతు లెక్కడున్నాయి? ఆ రోజు మాత్రమే కాకుండా, మరునాడు కూడా నాగేశ్వరరావును గృహనిర్బంధం చేయటం ఎంత వరకు సబబు? ఈ (అ)ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ముందస్తు అనుమతులు పొందాలనే నియమాలెందుకు? నిబంధనలెందుకు? పోలీసు వ్యవస్థ ఇలా హద్దులను అతిక్రమించి నిసిగ్గుగా వ్యవహరించటంవల్లనే, ఒక హెడ్ కానిస్టేబుల్ ఎస్పీ స్థాయి అధికారిని బంధించి, విషయాన్ని మీడియాకు స్వయంగా అందించి, హోంమంత్రి దృష్టికి తీసుకెళ్లారు. డి.జి.పి చేత మాట్లాడించ గలిగారు. నందిగామలో అతిగా వ్యవహరించిన పోలీసుల్లాంటి వారు డిపార్టుమెంటులో చాలా మంది వున్నారు. కింది సిబ్బంది చేసే చర్యలు, పై అధికారులకు తలవంపులు తెసాయని మర్చిపోరాదు.

ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ప్రజారాజ్యంలో 'బహిరంగసభలు' నిర్వహిం చడం నేరమా? ద్రోహమా? 'నేరమే! ద్రోహమే' నంటున్నారు కృష్ణా జిల్లా రూరల్ పోలీసులు. చట్ట ప్రకారం పోలీసు అధికారుల అనుమతి పొంది, సభ నిర్వహణకు సమాయత్తమైన నాయకులను అదుపులోకి తీసుకోవటం, అరెస్టులు చేయటం సమంజసమా? సభ జరగకుండా అడ్డుకోవటం సహేతుకమా? అంతే చట్టం మా చేతుల్లో వుంది, "మా ఇష్టం" అంటున్నారు కూడా.

నిరంకుశ పాలనలు ముగిసిపోయి, నియంతృత్వ పోకడలు సమసి పోయి, ప్రజలే పాలకులుగా కొనసాగుతున్న వ్యవస్థలో వీరి చర్యలు ప్రజాస్వామ్యాన్ని అపహాస్యం చేశాయి. విచక్షణాయుత ఆలోచన లేకుండా అధికారానికి "సలాం" కొట్టడం వంటి చర్యలు పోలీసు వ్యవస్థకు అపఖ్యాతిని మూటగట్టి పెడుతున్నాయి. సమైక్య ఆంధ్ర జె.ఎ.సి.ని తెరపైకి తెచ్చి, "జై ఆంధ్ర మహాసభను" నిలిపివేయటంలో శుక్రవారం (14 సెప్టెంబర్) పోలీసులు కృతకృత్యులు కావచ్చు. జై ఆంధ్ర సభ జరగకుండా చేశామని సంబరపడవచ్చు. సంబరం నాణేనికి ఒక వైపు మాత్రమే. రెండవ వైపు పోలీసు శాఖ పరువు మంటగలసిందని, జై ఆంధ్ర ఉద్యమానికి మరింత ఊపునిచ్చే అవకాశం కూడా వుందన్న విషయం మర్చిపోకూడదు. కృష్ణా జిల్లా నందిగామలో "జై ఆంధ్ర" మలికేక పేరిట నిర్వహించబడే మహాసభకు ముందస్తు ప్రచారం అంతంత మాత్రమే. శుక్రవారం సభను అడ్డుకొన్న తర్వాత మీడియా ఇచ్చిన ప్రచారం అపారం. జై ఆంధ్ర అభిమానుల్ని తట్టిలేపింది. ఇది నిజం.

జై ఆంధ్ర మలికేక పేరుతో ప్రత్యేక ఆంధ్ర ఉద్యమానికి పిలుపినిచ్చినందుకు వసంత నాగేశ్వరరావుతో సహా మరి కొంతమందిని పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకొన్నారు. సభ జరక్కుండా చేశారు. వసంత

సాదాసీదా వ్యక్తికాదు. ఈ రాష్ట్రానికి రెండు సార్లు మంత్రిగాపని చేశారు. అతి క్లిష్టమైన హోంశాఖను కూడా నిర్వహించారు. నిన్న మొన్నటి వరకు ఆప్కాబ్ ఛైర్మన్‌గా పని చేశారు. వీటన్నింటికి మించి 1972 నాటి జై ఆంధ్ర ఉద్యమ పితామహుల్లో ఒకరు. సమైక్య ఆంధ్ర జె.ఎ.సి. పేరుతో శుక్రవారం అటంకం ఏర్పరిచిన చాలా మంది అప్పటికి పుట్టి వుండలేదు కూడా. 1972 ఆంధ్రుల దుస్థితి చూసి వుండరు కూడా. వసంత నాగేశ్వరరావు యువజన కాంగ్రెస్ నేతగా గుర్తింపు పొంది, శాసన సభకు ఎన్నికైన రాజకీయచతురుడు. 40 ఏళ్లుపైబడిన రాజకీయ అనుభవం ఆయనది. ప్రతిపక్షనాయకులను, వామపక్షవాదులను అధికార పార్టీ విచక్షణారహితంగా అరెస్టు చేయటం, నిర్బంధించటం తరచు చోటుచేసుకునే సంఘటనలే. అందుకు ఎవరూ పెద్దగా తప్పు పట్టరు. వసంత నాగేశ్వరరావు అలా కాదు. ఆయన రాజకీయ ఆరంగేట్రం నుంచి కాంగ్రెస్‌వాదిగానే కొనసాగుతున్నారు. కేంద్రంలో, రాష్ట్రంలోనూ అధికారంలో ఉన్నది కాంగ్రెస్ పార్టీనే అయినా, ఆయన ప్రారంభించిన జై ఆంధ్ర ఉద్యమాన్ని అణచివేయించింది కూడా కాంగ్రెస్ నాయకులే.

ఆంధ్ర రాష్ట్రం కోసం పొట్టి శ్రీరాములు శాంతియుతంగా ఆమరణ నిరహారదీక్ష సాగించి మరణించారు. 1972లో జైఆంధ్ర ఉద్యమం రూపుదాల్చింది. ఆనాడు కూడా సమైక్యవాదులు పోలీసులను చెప్పు చేతుల్లో పెట్టుకొన్నారు. ఉద్యమకారులపై పోలీసులు విచక్షణారహితంగా కాల్పులు జరపటంతో విద్యార్థులు ఆ తుపాకీ గుళ్లకు బలైపోయారు. ఆ విషయం తెలిసి అప్పటి పశుసంవర్ధకశాఖ మంత్రి కార్మికనాయకుడు కాకాని వెంకటరత్నం గుండె ఆగిమరణించారు. ఆనాటి దమనకాండలో కాని, నేటి పోలీసుల అత్యుత్సామంలో కాని, సమైక్యవాదుల ప్రచ్ఛన్న పాత్ర స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

అయినా వసంత చేసిన తప్పేమిటి? జై ఆంధ్ర ఉద్యమానికి 1972 లో శ్రీకారం చుట్టిన వారిలో ఆయన ఒకరు. దానికే కట్టుబడివున్నారు. ఆనాడు ఆయనకు సహచరులుగా నడిచిన చాలా మంది ఈనాడు సమైక్య ఆంధ్ర ఉద్యమానికి బాసటగా నిలవవచ్చు. అండగా వుండవచ్చు. అది వారి వారి ఇష్టం. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన స్వేచ్ఛ అది. దాన్నెవరూ తప్పు పట్టరు. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో జరప తలపెట్టిన బహిరంగసభకు అటంకాలు కల్పించటం ఎంతవరకు సమంజసం? శాంతియుత సమావేశాలు, సభలు ఈ దేశానికి జాతిపిత మహాత్మాగాంధీ ప్రసాధించిన ఆస్తి. జాతిపిత శాంతి సభలను ఆనాడు అంగ్లేయులు అణచివేస్తే, ఈనాటి శాంతియుత సభలను ఆంధ్రులే అడ్డు కావటం అధికార నియంతృత్వానికి ఆలంబన కాదా?

అమరజీవి పొట్టి శ్రీరాములు ఆత్మతర్పణంతో సిద్ధించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ విభజన బీజాలు ఏనాడో నాటుకొన్నాయి. తెలంగాణవాదులు తెలంగాణ కావాలని కోరటమే కాదు, ఆపేరుతో ఒక రాజకీయ పార్టీని కూడా నడుపుతున్నారు. రాయలసీమ వాసులంతా ప్రత్యేక రాయలసీమ కోసం ఉద్యమం ప్రారంభించారు. నిరాహారదీక్షలు చేశారు. పాదయాత్రలు జరుపుతున్నారు. ఆందోళనలు కొనసాగిస్తున్నారు. రాస్తారోకోలకు, కార్యాలయాల దిగ్భందాలకు లెక్కే లేదు. వాటిని అదుపు చేయటంతో పోలీసు వ్యవస్థ ఎందుకు విఫలమౌతుంది? నందిగామలో సభను ఎందుకు అడ్డుకొన్నారు? అరెస్టులు చేశారు?

జై ఆంధ్ర ఉద్యమానికి జీవం పోయటానికి వసంత ఆప్కాబ్ ఛైర్మన్ పదవిని సైతం వదలుకున్నారు. పోలీసు మంత్రిగా పనిచేసిన ఆయనకు, పోలీసుల చట్టాలు, నిబంధనలు తెలియనవి కావు. ఒకప్పుడు తమ శాఖను శాసించిన మంత్రి అనే గౌరవం లేకుండా అరెస్టు చేయటం, గృహ నిర్బంధం చేయటం అమ్ముడు పోయిన వారికే చెల్లుబాటు. ఢిల్లీ వెళ్లారు. ప్రధాని మన్మోహన్‌కు ఆంధ్ర కోసం వినతిపత్రాలు సమర్పించారు. ఢిల్లీలో ఒక రోజు దీక్షను కొనసాగించారు. ఆ దీక్ష సమయంలో కూడా ఆయన్ని అరెస్టు చేయకపోవటం, నందిగామలో అరెస్టు చేయటం అమ్ముడుపోయిన వారికే చెల్లుబాటవుతుంది.

ద

With best compliments from

E. VENKATA SWAMY & CO.

CLASS-I CONTRACTOR

R & B AND MUNICIPALITY

With best compliments from

SRC CONSTRUCTIONS PVT. LTD.

EXPERTS IN CONSTRUCTION OF BRIDGES AND BUILDINGS

కరీంనగర్ జిల్లా ఎడారి కాకుండా కాపాడుకుందాం!

కరీంనగర్ జిల్లాలో రామగుండం, మంథని ప్రాంతాల్లో తరగని బొగ్గు నిక్షేపాలు ఉన్నాయి. ఓపెన్‌కాస్ట్ బావులు 350 మీటర్ల లోతు దాకా తవ్వడంతో గోదావరి నీటిమట్టం తగ్గిపోవడమే కాకుండా వేసవికాలంలో పూర్తిగా ఎండిపోతుంది. ఇప్పుడు మానేరుకు దిగువన తాడిచర్ల వద్ద తవ్వబొయ్యే ఓపెన్ కాస్ట్ బావివల్ల మానేరు కూడా ఎండిపోబోతోంది.

జిల్లాలో 720 పైగా క్వారీలకు ప్రభుత్వం అనుమతినిచ్చింది. అయితే ఈ క్వారీలవల్ల పర్యావరణానికి ముప్పు కలగడమే కాకుండా, వన్యప్రాణులు అంతం కానున్నాయి. కాకతీయుల కాలం నుండి ఉన్న కుంటలు, చెరువులు ఎండిపోయి పంట దెబ్బతినే ప్రమాదం పొంచి ఉంది. మనం వ్యవసాయం ఉత్పత్తులను ఇతర ప్రదేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకునే అవసరం త్వరలోనే రానుంది.

చిగురుమామిడి, కోహెడ, హుస్నాబాద్, బెజ్జంకి, భీమదేవరపల్లి, తిమ్మాపూర్ మండలాల్లోని గుట్టలను క్వారీలుగా మార్చటంవల్ల మానేరు ఉపనదులు మ్రోయతుమ్మెద, బతుకమ్మ వాగులు ఎండిపోనున్నాయి. ముస్తాబాద్, సిరిసిల్ల, బోయినపల్లి, మేడిపల్లి, కొడిమ్యాల, వేముల వాడ, గంగాధరలోని క్వారీల వల్ల ఎగువ మానేరు (పెద్దవాగు) మూలవాగులు ఎండిపోనున్నాయి. శంకరపట్నం, హుజురాబాద్, వీణవంక, తిమ్మాపూర్, మానకొండూర్ మండలాల్లోని గుట్టలు పెకలించడం వల్ల వీణవంక కోరుకల్, శంకరపట్నం వాగులు, చలివాగులు ఎండనున్నాయి. పెగడపల్లి, గంగాధర, మేడిపల్లి, చొప్పదండి, ధర్మారం, జూలపల్లి, పెద్దపల్లి, సుల్తాన్‌బాద్, ఓదెల మండలాల్లోని కార్వీలవల్ల ఇరుకుల్లవాగు, హుస్సేన్‌మియా వాగులు ఇంకిపోనున్నాయి. ఈ మానేటి ఉపనదులన్నీ ఎండి పోగా, మానేరు పేగుతడి పూర్తిగా ఆరిపోయి కరీంనగర్ జిల్లా ఎడారిగా మారనుంది.

కరీంనగర్ జిల్లా ప్రజల ప్రయోజనాలను ఫణంగా పెట్టి, మన జిల్లాను ఎడారిగా మార్చే ప్రక్రియను ప్రభుత్వం చేపట్టింది. ప్రజల ఆవాసాలకు, గుడులకు, బడులకు, నీటి వనరులకు (చెరువులు, కుంటలు,నదులకు) పంట పొలా లకు 2 కి.మీ. దూరంలో క్వారీలు ఉండాలని, ముఖ్యమైన రహదారులకు కనీసం ఒకటిన్నర కి॥మీ॥ దూరంలో ఉండాలని, పర్యావరణ చట్టం, మరియు సుప్రీంకోర్టు నిబంధనలు విధించాయి. చట్టాలన్నిటిని ఉల్లంఘించి మన జిల్లాలో 550 పైగా గ్రైనైటు క్వారీలకు అధికారులు అక్రమంగా అనుమతులు ఇచ్చినారు.

ఈ సందర్భంగా వరద కాలువ గురించి కూడా కొంత చెప్పుకోవాలి. ఈ వరద కాలువ మొదటి నుండి చాలా లోతుగా తవ్వబడింది. ఇది కరీంనగరం ఎగువ పశ్చిమ ప్రాంతాన్ని, తూర్పు ప్రాంతాన్ని అడ్డంగా విభజిస్తూ తవ్వబడింది. దీనివల్ల ఎగువప్రాంతాల నుండి దిగువ ప్రాంతాలకు జారే భూగర్భజలాలు అడుగంటినాయి. దానితో మెట్‌పల్లి, జగిత్యాల, కథ లాపూర్, మల్యాల, పెగడపల్లి, గంగాధర, ధర్మపురి, గొల్లపల్లి మొదలగు మండలాల నుండి, వాటి గుట్టల నుండి జారే భూగర్భజలాలు ఎండి పోనున్నాయి. గోరుచుట్టు రోకటి పోటులా గుట్టలన్ని పగులగొట్టగా గుట్టల పరిసరాల గ్రామాలే కాక మొత్తం జిల్లా 10 సంవత్సరాలలో ఎడారిగా మారిపోనుంది.

ఇక గుట్టల బ్లాస్టింగ్ వల్ల ఉపరితలంలో నున్న కట్టడాలే కాక, భూమి కూడా పగుళ్లు బారుతుంది. దీనితో పాటు భూగర్భంలోని రాతి పొరలు కూడా పగుళ్లబారిన పడతాయి. అప్పుడు భూఉపరితలపు నీరు పగులు బారిన రాతి పొరల ద్వారా భూమిలోనికి చేరి, భూగర్భం లోని వేడి నీటి ప్రవాహాలతో కలిసి నీటి ఆవిరిగా మారుతాయి. అట్టి నీటి ఆవిరి ఒత్తిడికి లోనైన రాతి పొరలు మరింతగా పగులుతాయి.

ఈ విధంగా భూమిపై ఆధారపడ్డ భూగర్భంలో విపరీతమైన ఒత్తిడి పెరిగి భూప్రకంపనలకు దారి తీస్తాయి. ఇది చర్వితచరణంగా జరిగి మనజిల్లాలో తీయబడుతున్న బొగ్గుగనుల ప్రకంపనలతో పెద్ద భూకంపాలకు దారి తీసే ప్రమాదం ఉంది. అంతేకాక ఉపరితలంలోని చెరువులు, కుంటలు, ఒర్రెలు, నదులలోని నీరు, భూగర్భ జలాలు ఎండిపోతాయి. అందు వల్ల ఉపరితలంలోని కుంటల, చెరువుల, నదుల నీళ్లు విషపూరితమై చేపల, ఇతర జలచరాల ఉత్పత్తి తగ్గడమేకాక, పూర్తిగా అంతరించే ప్రమాదం అతి త్వరలోనే జరుగనుంది. దీనితో మన జిల్లా ప్రజలకు బలమైన చేపల ఆహారం కరువౌతుంది. జాలరులకు ఉపాధి దొరకదు. జిల్లాలో ఈత, తాటిచెట్లు ఎండిపోయి గీత కార్మికులు వృత్తి కోల్పోతున్నారు. ముదిరాజ్‌లు సీతాఫలాలు, ఇతర పండ్ల తోటల జీవనా ధారం కోల్పోతున్నారు. ఈ వ్యాపారానికి అన్ని రాజకీయ పార్టీలు అండదండగా నిలుస్తున్నాయి.

దీనికంతటికి కారణం గ్రానైటు బండలను విదేశాలకు ఎగుమతి చేసి కోట్లు గడించాలన్న కొందరి పెట్టుబడిదారుల అత్యాశే కాక దేన్నైనా సరే అమ్మి సొమ్ము చేసుకుందామనుకొనే ప్రభుత్వం కారణం. ప్రజాసంక్షేమం దృష్ట్యా మద్య నిషేధాన్ని, గనులను, గుట్టలను, అడవులను రక్షించాల్సిన సర్కారు ఆయా శాఖలను ముఖ్యమైన ఆదాయవనరుగా మార్చడం దారుణమే కాక రాజ్యాంగ ఆదేశిక సూత్రాలను తుంగలో తొక్కడమే కాగలదు. భూమిపై ఆధారపడ్డ దళిత, ఆదివాసీలు ఇతర కులాల రోడ్డున పడే పరిస్థితి దాపురిస్తుంది.

ఇదివరకే గ్రామాలను గ్రామాలను బొగ్గుగనులు మింగగా, వరదకాలువకు వందల ఎకరాల రైతుల భూములను సేకరించినారు. ఎల్లంపల్లి, ప్రాణహితలకు కూడా వేల ఎకరాలు సేకరించి గోదావరినీటిని కరీంనగరం ప్రజలకు ఇవ్వకుండా హైదరాబాద్ పేర, ఆంధ్రాకు తరలించనున్నారు. వరద కాలువను 60 నుండి 100 అడుగులో లోతునకు తవ్వి శ్రీరాంసాగర్ నుండి కరీంనగరం వరకు ఒక్క ఎకరానికి కూడా నీరు ఇవ్వలేని పరిస్థితి ఉంది. మన జిల్లాను క్వారీలబారినుండి రక్షించుకోడానికి సమాజహితం కోరే ప్రజాస్వామికవాదులు, 'తెలంగాణ భూమి రక్షణ సంఘం'గా ఏర్పడినారు. ఇప్పటికే వీరు విస్తృత ప్రచారం ద్వారా ప్రజలను చైతన్యపరచగా సూర్యాపేట, కొత్తకొండ, పొట్లపల్లి, బద్దిపల్లి, అన్నారం, నందగిరి, మ్యాడంపల్లి గ్రామాల ప్రజలు గ్రానైట్ క్వారీలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్నారు. ఆయా గ్రామాల ప్రజలు కోర్టు నుండి 'స్టే' ఆర్డర్లు తెచ్చుకున్నారు. కురిక్యాల, బొమ్మలమ్మ గుట్టకై వీరితోపాటు రచయితలు, మేధావులందరూ ఆందోళన చేయగా ఆ గుట్ట గ్రానైటు రాక్షసుల నుండి కాపాడబడింది. ఇలాంటి మరెన్నో విజయాలను మనం సాధించాల్సి ఉంది.

- తెలంగాణ భూమి రక్షణ సంఘం

పెద్ద దిక్కు కోల్పోయిన తెలంగాణ

ప్రత్యేక రాష్ట్ర కాంక్షకు కొండంత అండ – ఏనాటికీ నిను మరువదు తెలంగాణ గడ్డ

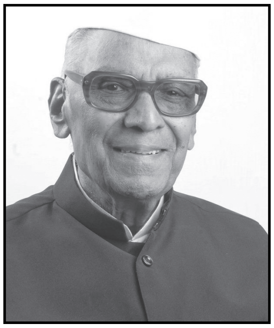

కాళోజీ, ప్రొఫెసర్ జయశంకర్... ఇలాంటి వారంతా తెలంగాణకు పెద్దదిక్కు. బొందిలో ప్రాణం ఉన్న చివరి క్షణం దాకా వారంతా కూడా తెలంగాణ కోసం పరితపించారు. సరిగ్గా ఆ కోవకు చెందిన వ్యక్తి కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ. ఆయన మరణంతో తెలంగాణ మరో పెద్దదిక్కును, కొండంత అండను కోల్పోయింది. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఆకాంక్షలకు ఊపిరి పోసిన వ్యక్తుల్లో ఆయన కూడా ఒకరు. తెలంగాణకు జరుగుతున్న అన్యాయాలను తొలినాళ్ళలో గుర్తించి వాటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడిన తొలి తరం వ్యక్తుల్లో ఆయన ప్రముఖులు. 'ఇడ్లీ సాంబార్ గో బ్యాక్ ' అంటూ అప్పట్లో ఆయన చేసిన గైర్ ముల్కీ ఉద్యమం నేటికీ తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర పోరులో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతుంది. సెప్టెంబర్ 21న ఆయన కన్ను మూశారు. నీతి, నిజాయితీలకు, నిరాడంబరతకు మారుపేరుగా ఆయన నిలిచారు. అలాంటి మహోన్నత వ్యక్తి గురించి ఎంత చెప్పుకున్నా అది తక్కువే అవుతుంది.

కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ కలలు కన్న ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భావం దగ్గరపడే సమయంలో మనకు ఆయన దూరం కావడం నిజంగా ఓ విషాదం. బడుగుల బాంధవుడిగా పేరొందిన తెలంగాణా బాపూజీ వేసిన ప్రతి అడుగూ ఉద్యమం లోనే. ప్రతి క్షణం ఆయన ఆలోచనల్లో మెదిలేది ప్రత్యేక తెలంగాణనే. ఆ లక్ష్యసాధన కోసం ఆయన మంత్రి పదవిని సైతం తృణప్రాయంగా వదులుకున్నారు. ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం మంత్రి పదవికి రాజీనామా చేసిన తొలి నాయకుడు ఆయనే. మలివిడత ఉద్యమంలోనూ ఆయన కీలకపాత్ర పోషించారు. అప్పట్లో ఆయన నివాసం 'జలదృశ్యం' ఈ ఉద్యమానికి కేంద్రబిందువుగా ఉండింది. ఆ ప్రాంతాన్ని ఆ తరువాత ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకున్నప్పటికీ, ఆయన చివరి కోరిక నెరవేరుస్తున్నట్లుగా అక్కడే ఆయన అంత్యక్రియలు జరిగాయి. అలా చేసేందుకూ ఎంతో పోరాటం చేయాల్సివచ్చింది. చివరకు ప్రజల ఆకాంక్షలకు తలొగ్గిన ప్రభుత్వం అందుకు అనధికారిక అనుమతిని ఇచ్చింది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడే దాకా అధికార పదవిని చేపట్టబోనని ప్రతిన బూనిన కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ చివరి దాకా తన మాటకు కట్టుబడే ఉన్నారు.

ఆదిలాబాద్ జిల్లా వాంకిడిలో 1915 సెప్టెంబర్ 27నఆయన జన్మించారు. తన 98వ పుట్టిన రోజును అక్కడే జరుపుకోవాలని ఆయన ఆకాంక్షించారు. ఆ కోరిక తీరకుండానే కన్నుమూశారు. తెలంగాణతో ముడిపడిన మూడు కీలక పోరాటాల్లో ఆయన ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. దేశస్వాతంత్ర్యం కోసం, హైదరాబాద్ సంస్థాన విలీనం కోసం, ఆ తరువాత ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం పోరాటం చేశారు. కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఆయన మంత్రివర్గంలో ఉన్నారు.తెలంగాణ ప్రాంతం వారికి చెందాల్సిన ఉద్యోగాలు ఆంధ్రా వారు లాగేసుకుంటున్న సమయంలో దాన్ని నిరసిస్తూ సీఎంనే ఎదిరించారు. ఆనాడు ఆయన లేవనెత్తిన అంశాలపై నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగులు ఉద్యమించి తెలంగాణ రాష్ట్ర డిమాండ్‌ను తెరపైకి తీసుకువచ్చారు.

వెనుకబడిన తరగతుల అభ్యున్నతికి, సహకార సంఘాల ఉన్నతికి కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ ఎంతగానో కృషి చేశారు. అందుకే ఆయనను ఆయా సంఘాలు 'సహకార రత్న' బిరుదుతో గౌరవించాయి.

వ్యక్తిగతం

కొండా లక్ష్మణ్ రెండున్నరేళ్ళ వయస్సులో ఉన్నప్పుడే తల్లిని కోల్పోయారు. తండ్రి పోస్ట్‌మేన్‌గా పని చేసేవారు. ఐదుగురు సంతానంలో అందరికంటే చిన్న ఆయనే. వారందరిలో ఆయన ఒక్కరే విద్యావంతులయ్యారు. ఆసిఫాబాద్‌లో ప్రాథమిక విద్య పూర్తి చేశారు. 1938లో హైదరాబాద్ సిటీ కాలేజీ నుంచి మెట్రిక్యులేషన్ చదివారు. ఆ తరువాత న్యాయవాద విద్య అభ్యసించి లాయర్‌గా ప్రాక్టీస్ చేశారు. క్రిమినల్ లాయర్‌గా పేరొందారు.

గాంధీ స్ఫూర్తితో....

కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీపై గాంధీజీ ప్రభావం ఎంతగానో ఉంది. పదిహేడేళ్ళ వయస్సులో 1931లో ఆయన తొలిసారిగా గాంధీ ప్రసంగాన్ని విన్నారు. దానితో స్ఫూర్తి చెంది నాటి నుంచి స్వాతంత్ర్య

పోరాటంలో పాల్గొన్నారు. వందేమాతరం ఉద్యమంలోనూ క్రియాశీలకంగా వ్యవహరించారు. 1942లో క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. ఆయనను ప్రభావితం చేసిన వ్యక్తుల్లో ఎంఎన్ రాయ్ ఒకరు. రాయ్ రచనలను ఆయన ఉర్దూలోకి అనువదించారు. లక్ష్మణ్‌ను అరెస్టు చేసేందుకు నిజాం ప్రభుత్వం ప్రయత్నించినా, తప్పించుకోగలిగారు. మైసూరు రాష్ట్రంలో రేడియో కేంద్రం ఏర్పాటు చేసి రజాకార్లకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారం చేశారు.

రాజకీయ ప్రస్థానం

కొండా లక్ష్మణ్ 1945లో హైదరాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్‌లో చేరారు. 1952లో జరిగిన తొలి శాసనసభ ఎన్నికల్లో శాసనసభ ఎన్నికల్లో ఆసిఫాబాద్ నుంచి ఎన్నికయ్యారు. అనంతరం చిన్న కొండూరు, భువనగిరి నియోజకవర్గాల నుంచి ఎన్నికయ్యారు. 1957లో నీలం సంజీవరెడ్డి సీఎంగా ఉన్న కాలంలో శాసనసభ డిప్యూటీ స్పీకర్‌గా ఎన్నికయ్యారు. 1960- 62లో సంజీవయ్య మంత్రివర్గంలో ఎక్సైజ్, లఘుపరిశ్రమలు, టెక్స్‌టైల్స్ అండ్ హ్యాండ్‌లూమ్ శాఖ మంత్రిగా పని చేశారు. 1967-69 మధ్య కాలంలో కాసుబ్రహ్మానంద రెడ్డి మంత్రివర్గంలో కార్మిక శాఖ, సమాచార శాఖ మంత్రిగా ఉన్నారు.

సహకారోద్యమంలో....

దేశంలో చేనేత సహకార ఉద్యమానికి ఆద్యులు కొండాలక్ష్మణ్ అనే చెప్పవచ్చు. చేనేత రంగంలో ఆయనకు అపార అనుభవం ఉంది. 1953లో ఆర్థిక మాంద్యం ఏర్పడి చేనేత రంగంలో నిరుద్యోగిత పెరిగిపోయింది. ఆకలిచావులు, ఆత్మహత్యలు చోటు చేసుకున్నాయి. రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు ఈ విషయంలో ఏమీ చేయలేదు. దాంతో ఆయన అన్ని రాష్ట్రాల్లో పర్యటించి చేనేత రంగంతో సంబంధం ఉన్న వారందరిలోనూ చైతన్యం తీసుకువచ్చారు. అక్టోబరు నెలలో భారీ ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఆనాటి ఉద్యమం సత్ఫలితాలను ఇచ్చింది. దేశవ్యాప్తంగా చేనేత రంగానికి మంచి రోజులు వచ్చాయి. అఖిలభారత చేనేత సహకార సంఘాన్ని నెలకొల్పడంలో ఆయన కీలకపాత్ర వహించారు. పత్తి, ఉన్ని, నేత తదితర విభాగాల్లో సహకార సంఘాలు నెలకొనేందుకు విశేషకృషి చేశారు. నేటి ఆప్కోకు మూలమైన హైకో ఏర్పాటులో ఆయన కీలకపాత్ర వహించారు.

ముగిసిన ప్రస్థానం

ఆయన నెలకొల్పిన పద్మశాలి భవన్‌లో ఆఖరి మజిలీ పూర్తయింది. తాను నివసించిన ప్రాంతంలోనే భౌతికకాయాన్ని దహనం చేశారు. తెలంగాణ అభిమానులెందరో కన్నీటి వీడ్కోలు పలికారు. జలదృశ్యం ఉన్న ప్రాంతంలో కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ పేరిట తెలంగాణ మ్యూజియం ఏర్పాటు చేయాలని తెలంగాణవాదులు కోరుతున్నారు. ఆ కోరిక తీరేదెన్నటికో. అది గనుక కార్యరూపం దాలిస్తే కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీకి సమాజం ఘననివాళి అర్పించినట్లే కాగలదు. ద

అవగాహన పెంచుకుందాం! **చైతన్యవంతులను చేద్దాం!!**

సమస్యల పుట్ట తెలంగాణ
కాగడా పట్టి చూసినా కానరాని అభివృద్ధి
ఆయా అంశాల గురించి చర్చిద్దాం
వాస్తవాలను వెలికితీద్దాం
వాటిని నలుగురికీ చాటి చెబుదాం

ఇప్పటి వరకూ చర్చించిన అంశాలు :
- తెలంగాణ ఉద్యమంలో మహిళల పాత్ర
- పారిశ్రామిక కాలుష్యం, పర్యావరణం
- వ్యవసాయరంగంలో వెనుకబాటు
- విద్యా రంగం తీరుతెన్నులు
- తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం
- తెలంగాణలో పెరుగుతున్న రైతుల ఆత్మహత్యలు

...ఇంకా మరెన్నో!

మన వేదన ప్రపంచానికి తెలియాలంటే ఆ వేదన ఏమిటో స్పష్టంగా అవతలి వారికి వెల్లడించగలగలి. అంతే తప్ప మూగజీవిలా బాధపడుతూ ఉంటే మన బాధ ఏమిటో అవతలి వారికి తెలియదు. పట్టించుకునే వారు ఉండరు. నేడు తెలంగాణలో ఎన్నో సమస్యలు. అలాంటి వాటిని ఒక్కో దాని గురించి అవగాహన కల్పించే ప్రయత్నమే ఈ చర్చ. ఈ చర్చలో పాల్గొనడం ద్వారా భావజాలవ్యాప్తికి అవసరమైన సమాచారాన్ని పొందవచ్చు. ఎదుటివారితో వాదనల్లో నెగ్గవచ్చు. వారి ఆలోచనల్లో మార్పు తీసుకురావచ్చు. సరికొత్త సమాజాన్ని సృష్టించవచ్చు. అందుకు బాట వేసేదే టి.ఆర్.సి 'చర్చ'.

టి.ఆర్.సి. **చర్చ**
TRC CHARCHA

ప్రతి శనివారం సా॥ 4 గం॥ల 30 ని॥లకు
ఒక్కో వారం...ఒక్కో అంశం

రండి! చర్చిద్దాం...

"చంద్రం" 490, స్ట్రీట్ నం. 11, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ - 500 029. ఫోన్ : 040-64524554 ఫ్యాక్స్ : 040-27635644

E-mail: trchyd@gmail.com website : www.trchyd.org

చెదరని జ్ఞాపకం మా నాన్న

సమాజంలో జరిగే అన్యాయాలను మొదట ఎవరో ఒకరు ఎదిరించాల్సిందే. అలా ఎదిరించే వారే తరతరాలకూ చెరగని జ్ఞాపకాలుగా మిగులుతారు. ఆ జ్ఞాపకాలకు అక్షరరూపం ఇవ్వడం అంటే మరెన్నో వేల, లక్షల మందికి స్ఫూర్తిని ఇవ్వడమే. అదే రీతిలో తమ తండ్రిగారి జ్ఞాపకాలకు అక్షరరూపం ఇచ్చారు ఆచార్య **మాడభూషి శ్రీధర్**

అవి ఎమర్జన్సీ రోజులు...

పత్రికల్లో వచ్చే వార్తలమీద, వ్యాసాలమీద సర్కారు వారి పెత్తనం ఏమిటో నాకు అర్థమయ్యేది కాదు. తెలుగు రాని కలెక్టర్, ఫైళ్ల మీద కొర్రీలు తప్ప మరేదీ రాయరాని రెవిన్యూ అధికారులు తెలుగు వ్యాసాలు చదివి అవి ప్రభుత్వానికి, ముఖ్యంగా ఇందిరా గాంధీకి, ఆమె పార్టీకి వ్యతిరేకంగా లేవని గ్రహించి తరువాత అనుమతించడం, అవి పత్రికల్లో రావడం ఓ వైపరీత్యం అని వేరే చెప్పనవసరం లేదు. అప్పటికి నేనింకా లా చదవలేదు. బీఎస్సీ విద్యార్థిగా ఉన్నాను. రాజ్యాంగం పత్రికా స్వాతంత్ర్యం అని విన్నానే గాని, ఎమర్జెన్సీలో అవి హరించుకుపోయి నప్పుడు వాటి సంగతి అర్థమయ్యింది. ప్రతి స్వాతంత్ర్య దినోత్సవానికి తీసే విధంగానే జనధర్మ స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ ప్రత్యేక సంచిక కోసం నేనొక వ్యంగ్య వ్యాసం రాసినాను... స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడైన ఒక తాతగారు మనవడికి స్వతంత్రం అని మనవరాలికి స్వరాజ్యం అని పేరు పెట్టుకుంటాడు. ఇద్దరినీ పంద్రాగస్టు పండుగకు పంపుతాడు. బడికి వెళ్లి జెండా వందనం చేసి స్వరాజ్యం అయితే ఇంటికి వచ్చింది కాని స్వతంత్ర్యం ఇంకా రాలేదు. సహజంగా ఆందోళన పడతారు. ఆ రాత్రి కూడా రాడు. మరునాడు తెల్లవారుజామున ఇంటికి వచ్చిన మనవడిని చూసి ఏం జరిగిందని అడుగుతారు. తన బళ్లో జెండా ఎగరవేసినా మిఠాయిలు ఇవ్వలేదు కనుక తన మిత్రుడి స్కూలుకు వెళ్లానని అక్కడ మిఠాయి తిని మిత్రుడితో సాయంత్రం దాకా ఉండి చీకటి పడిన తరువాత వస్తుంటే సైకిల్‌కు లైట్ లేదని పోలీసులు పట్టుకు న్నారని, లంచం ఇవ్వడానికి చలాను కట్టడానికి డబ్బు లేదు కనుక ఇద్దరు మిత్రులు కాసేపు లాకప్‌లో కాలం గడిపిన సంగతి చెప్పినాడు. తరువాత ఇంకో ఫ్రెండ్ చలాన్ కట్టి ఈ ఇద్దరినీ బయటకు తీసుకువచ్చి నాడని, వాడి దగ్గర ఉన్న మిగిలిన డబ్బుతో ఓ సినిమా చూసినారని చెప్తే, ఏ సినిమా చూసినవని అడుగుతాడు తాత. దానికి అతని జవాబు 'నాకూ స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది'. అది ఆ మధ్య వచ్చిన ఒక సినిమా పేరు. ఆ పేరు ఆధారంగా ఈ వ్యంగ్యం తయారైంది. మా నాన్న చది విన తరువాత, ఆ వ్యాసం సెన్సార్ కోసం కలెక్టర్ ఆఫీసుకు పోయింది. పి.ఎ. టూ కలెక్టరో లేక డి.ఆర్.ఒ.నో చదివినట్టు, కింద పాస్డ్ అని రాసినట్టు రబ్బరు సీళ్లు ఉన్నాయి. 'అరె ఈ వ్యంగ్య రచనకు సెన్సార్ పర్మిషన్ రాదనుకున్నానే అని ఒకసారి అనుకుని, మా నాన్న జనధర్మ ప్రత్యేక సంచికలో అచ్చు వేశారు. నాన్నగారి మిత్రుడొకాయన వచ్చి, ఏం శ్రీధర్ అయితే మనకు స్వరాజ్యం వచ్చిందంటవు కాని స్వతంత్ర్యం ఇంకా రాలేదన్నమాట అన్నాడు. అవునన్నాను.

కొన్నాళ్ల తరువాత ఎవరో ఈ వ్యాసం గురించి కలెక్టర్ చెప్పినట్టుంది. ఆయన నాన్నకు ఫోన్ చేశారు. సంభాషణ ఇంగ్లిషులో జరిగింది– 'మీరు ఇటువంటి వ్యాసాలు వేసి మమ్మల్ని ఇబ్బంది పెడుతున్నారు. మీకు తెలుసు కదా, ఎమర్జెన్సీ సెన్సార్ షిప్ ఉంది అని. మీ చిన్న పత్రికలో ఇటువంటి విమర్శలు రాస్తే ఎలా చెప్పండి. ఆ రాసింది మీ అబ్బాయే అని విన్నాను. యువ రక్తం కదా. మీరు చూసుకోవద్దూ'.

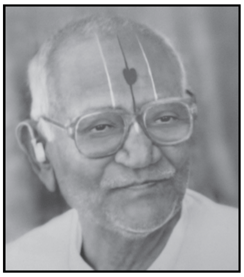

'మీ సెన్సార్ ఆఫీసుకు పంపినాను. మీరు పాస్ చేసి, వేసి పంపితే వేసుకున్నాం. మీరు పర్మిషన్ ఇవ్వడం ఎందుకు, తరువాత ఈ మాట లెందుకు?' మా నాన్నగారి ప్రశ్న.

దానికి కలెక్టర్‌గారు 'ఆచారిగారూ! నాకు తెలుగు రాదు. మా ఆఫీ సర్లకు వచ్చనుకున్నాను. వారికి అందులో పరోక్షంగా ఉన్న విమర్శ అర్థం కాలేదు. ఇప్పుడు అర్థమైంది. మిమ్మల్ని మీ అబ్బాయిని అరెస్టు చేయడం, ఆ ఆఫీసర్‌ను సస్పెండ్ చేయడం ఎందుకని నా ఆలోచన. దయచేసి ఈ చిక్కులు మాకు పెట్టకండి. మీరే కాస్త మీవాడి కలాన్ని కంట్రోల్ చేయండి. లేకపోతే విషయం అరెస్టుల దాకా వెళ్లవచ్చు.'

మా నాన్న నవ్వి సరే చూద్దాం అని సంభాషణ ముగించారు. మా ప్రెస్ వెనుకనే మా ఇల్లు ఉండేది. లోపలికి వచ్చి మా అమ్మతో 'వీడొకడు (నన్ను చూపుతూ) నాకు సమస్యలు సృష్టిస్తుంటాడు. వీడికి ఇప్పుడే ఇందిరాగాంధీ మీద అంత కోపమెందుకో' అని జరిగిన విషయం చెప్పాడు. మా అమ్మ భయపడి, 'ఏదో ఓటి రాసి గొంతుమీదికి తెచ్చు కుంటావెందుకురా' అని నన్ను మందలించింది. నాన్న మళ్లీ ప్రెస్‌లోకి వెళ్తూ, 'అయినా వీడి కలానికి ఘాటెక్కువ. కొంచెం కష్టమే' అన్నారు. తిట్టులోనే మెచ్చుకోలు ఉందని నాకనిపించింది.

మా నాన్న ఎం.ఎస్.ఆచార్య సంపాదకత్వంలో అవిచ్ఛిన్నంగా 1994 వరకు నడిచిన జనధర్మ వారపత్రిక ఎమర్జెన్సీ కథ అది. నాకు ఓనమాలు దిద్దించిన బడి జనధర్మ. నాకు పాఠాలు చెప్పకుండానే చెప్పిన గురువు నాన్న. తండ్రిగా దేహము, విజ్ఞానము, బ్రహ్మోపదేశమిచ్చిన గురువు ఆచార్యుడాయన.

వరంగల్లులో అనేకానేక వార్తాపత్రికలు వచ్చినై. పోయినై. కాకతీయ వారపత్రిక, కాంగ్రెస్ పత్రికలు చాలాకాలం జనంలో నిలబడినా కాల గర్భంలో కలిసిపోక తప్పలేదు. 1958 నవంబర్‌లో ఆంధ్ర రాష్ట్ర అవ తరణ సంచికగా జనధర్మ జీవనం మొదలైంది. నాన్న కొండంత పట్టు దల, నిరంతర కృషి తప్ప దానికి ఉన్న అండదండలేవీ లేవు. జనధర్మకు తెలంగాణ అభివృద్ధి లక్ష్యం, జనం సమస్యలు ప్రాణం, వారి గురించిన ఆలోచనే ఆలంబన. పది రూపాయలో, పాతిక రూపాయలో ఇచ్చి వేయించుకునే ప్రకటనలే ఆదరువు. ఆ కాలంలో ముఖ్యమంత్రిగా జలగం వెంగళరావు వచ్చినప్పుడు కేవలం సమస్యల వివరణతో ప్రత్యేక సంచిక తీయాలన్న కొత్త ఆలోచన జనధర్మలోనే రూపు కట్టింది. కొందరికి

కోపం తెప్పించినా ఒక ముఖ్య ఘట్టంగా మిగలడమే కాక, ప్రభువుల దృష్టిని సమస్యల మీద ప్రసరింపజేసింది ఆ ప్రయత్నమే. తెలంగాణ సాహిత్యానికి, సాంస్కృతిక వారసత్వానికి సముచిత గౌరవ ప్రాభవాలను కల్పించడానికి జనధర్మ ఒక వేదికైంది. హనుమకొండ నుంచి ఎన్నికైన ఎం.పి. కేంద్రంలో మంత్రి కావడం అంతకుముందు ముఖ్యమంత్రి కావడం జిల్లా పత్రికకు విశేషమే కనుక పి.వి.నరసింహారావు అభినందన సంచిక వెలువర్చింది జనధర్మ. అంతకుముందు పి.వి.నరసింహారావు నాన్నతో పాటు కాకతీయ పత్రికలో పనిచేసిన పాత్రికేయ సహచరుడని అందాకా ఎవరికీ తెలియదు. టి.ఎస్.మూర్తి అనే వైద్యుడు ప్రజాభిమానం చూరగొని ఎం.ఎల్.ఎ. అయితే ఆయన శాసనసభ్యుడిగా సాధించిన కార్యక్రమాల ప్రాతిపదికగా ఒక అభినందన సంచిక వేసి ఎం.ఎల్.ఎ.లు ఏం చేస్తే మంచిదో చెప్పింది జనధర్మ. కాళోజీ పేరు తెలియని వారుండరు. కాని ఆయన పేరు తెలియని రోజుల నుంచి ఆయన 'నా గొడవ'కు ప్రేరణ, వేదిక, ప్రచారం ఈ పత్రికే. కాళోజీ నుంచి నిన్న మొన్న కలం పట్టిన యువకవి దాకా సాహితీ మిత్రులందరికీ జనధర్మ ఒక ప్రియనేస్తం, సాహితీ శిఖరాలకు నిచ్చెన. కాళోజీతో పాటు మరో కవి పల్లా రామకోటార్యకి అభినందనలను సంచికల రూపంలో ప్రకటించిన ప్రక్రియకు నాన్న జనధర్మ ద్వారా ఈ ప్రాంతంలో శ్రీకారం చుట్టారు. జనధర్మ వారపత్రిక ఇప్పుడు ఈ ప్రాంత ఆర్థిక సాంఘిక, సాహిత్య సాంస్కృతిక పరిణామ వికాసాల చరిత్రను, ఉద్యమ ఉత్థాన పతనాలను, అభివృద్ధి సాధన యత్నాలను, సమస్యల విశృంఖల విహారాలను కాగితాల నిలబెట్టిన ఒక పరశోధనా సంపుటి. జనధర్మ సాహిత్య సరస్వతికి నిలువెత్తు నీరాజనాలు. జనధర్మ పుటలు జనుల హృదయ స్పందనలు, ఆ సంపుటాలు వరంగల్లు జవజీవాల ప్రతిస్పందనలు. జనధర్మతో పాటు 1980లో నాన్న నేను కలిసి ప్రారంభించిన వరంగల్ వాణి దినపత్రిక దినదిన గండాలతో పద్నాలుగు వసంతాలు బతికింది. జనధర్మను కూడా కొంత దెబ్బతీసింది. జనధర్మ, ఆచారిగారి గుండె. 1994లో దాంతో పాటు ఆగిపోయింది.

ఇంతచేసిన ఈ ఆచారి ఎవరు? జనధర్మ అయ్యగారని అందరూ ప్రేమతో పిలుచుకున్న ఆ వ్యక్తిత్వం ఏమిటి? ఎస్వాసు అనే కలం పేరుతో పరిశోధనాత్మక వార్తలను గుప్పించినా, నారద వీణ కాలంలో సామాజిక సమస్యలను విశ్లేషించినా, సంపాదకీయాల్లో సమకాలీన విలువలను నిలదీసినా ఆయనకు ఆయనే సాటి అని వరంగల్లులో ఎందుకు తలచు కుంటున్నారు?

1948కు ముందు రజాకార్ల జమానాలో నిజాం క్రూరమైన పాలనకు రజాకార్ల దౌర్జన్యాలకు భయపడి వరంగల్లు వదిలిపెట్టి వందలాది కుటుంబాలు ఖాళీ చేసిపోతే ఇక్కడి వీధుల్లో ఒకచేత కందిలీ మరోచేత లాఠీ పట్టుకుని ఎంత రాత్రయినా సరే ఎవ్వరెదురయినా సరే ఎదుర్కొంటానన్నట్టు తిరిగిన వీరుడు ఎం.ఎస్.ఆచార్య. అప్పుడు తెలుగు మాట్లాడితే నేరం, తెలుగుపత్రిక చేతిలో ఉంటే తప్పు. నిజాం పోలీసులకు తెలుగు రాసేవాడు, చదివేవాడు ఎక్కడ కనిపించినా బూటు కాలుతో తన్నడం, కేసులో తోయడం అలవాటు. అటువంటి రోజుల్లో తెలుగు పత్రికలకు ఆచార్య ఏజెంటు. ఉద్యమానికి ఆయువు పట్టుగా వెలువడే ఆంధ్రపత్రికకు ఆయన విలేకరి. వాడవాడల్లో ఆంధ్రపత్రికను రహస్యంగా పంచి జీవన్మరణమైన వృత్తిని చేపట్టిన వ్యక్తి. ఉద్యమం ఆయనకు ఉద్యోగమైంది. చివరిదాకా పోరాటమే ఊపిరయింది. ఆచార్య తండ్రిగారు ప్రసన్న రాఘవాచార్య వైద్యుడు. ఆయన దగ్గర వైద్యానికి వచ్చిన అజ్ఞాత స్వాతంత్ర్య యోధుడు విప్లవవీరుడు డి.వి. (దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావు) జీవితం తనకు స్ఫూర్తి అని తనే చెప్పినాడు. ఒకరోజు నడివీధిలో ఒక ముస్లిం మరొకరిని వేరే మతం వాడన్న ఏకైక కారణం వల్ల అమానుషం గా కొట్టడం ఆచారిని విలేకరి చేసింది. అదే ఆయన తొలివార్త. రజాకార్లను వ్యతిరేకించడానికి ప్రతాపరుద్ర దళం నిర్మించిన పోరాటశీలి ఈ యువ జర్నలిస్టు. 1948 నుంచి ఆంధ్రపత్రికలో సాగించిన ఆయన అక్షర సంగ్రామం జనధర్మతో జీవిత రంగంగా మారింది. 1980 దాకా ఆంధ్రపత్రిక విలేకరిగా వరంగల్లులో పేరెన్నిక గన్న వ్యక్తిత్వం ఆయనది. తెనాలిలో వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య స్వాతంత్ర్య పూర్వకాలం లో ఏర్పాటు చేసిన మూడునెలల జర్నలిస్టు శిక్షణ తప్ప ఆయన ప్రత్యే కంగా జర్నలిజం నేర్చుకున్నదీ లేదు. సమాజాన్ని తప్ప వేరు చదువుకు న్నదీ లేదు. ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రికల కట్టల మధ్య ఉద్యమ సాహిత్యాన్ని పంపి, కట్టలు తెంచుకున్న ఉత్సాహాలకు కారకులైనది ఆయన కార్యకుశ లత. ఒకవైపు విలేకరి, మరోవైపు ఉద్యమకారుడు, యువ పహిల్వాన్లతో వ్యూహ నిర్మాత. తెలుగు పత్రికల ఏజెంటు, వెరసి నిజాం మీద పోరాటం, కలంతో కందిలీతో. అడుగడుగునా మృత్యువుతో పలకరింపులే. ఓరోజు పాతబీటు బజారులో సైకిల్ మీంచి కాగితాల సంచీ జారి కిందపడింది. అందులోంచి నిషేధ పత్రాలు బయటపడితే ఇంకేముంది, ఎవడో నిజాం పోలీసు కంటపడింది. వాడు చావబాదుతూ ఉంటే ఆయన మౌనంగా భరిస్తున్నాడు. అక్కడి వర్తకులంతా ఆపి అతనికేం తెలియదని, పంచే పేపర్లలో ఏదో వస్తే దానికి ఆ పిల్లవాడిని కొట్టడం ఎందుకని చెప్పి బతికించినారు. ఇంకోసారి వర్ధన్నపేట వెళ్లే బస్సు వరంగల్లు ఇంతెజార్ గంజ్ పోలీస్‌స్టేషన్ ముందు ఆగింది. బస్సులోకి ఆంధ్రపత్రిక కట్టను ఎక్కిస్తుంటే ఒక మిలిటరీ ఆఫీసర్ మోటార్ సైకిల్‌కు ఆచార్యకు తగిలింది. వాడు డొక్కల్లో మోకాలితో తన్నడం, కొట్టడం జరిగిపోతూనే ఉంది. మరొక మిత్రుడెవరో ఆయన మీద పూర్తిగా పడిపోయి దెబ్బలన్నీ తిన్నాడు. మరోసారి మృత్యువుతో కరచాలనం దాకా వచ్చిందన్నమాట. అన్ని దెబ్బలు తిన్న తరువాత కూడా తన కాగితాలు కరపత్రాలు ఉన్నాయో లేవో చూసుకుని బస్సు మీదికి అన్నీ ఎక్కించినారో లేదో చూసుకున్న ఆయన దీక్ష గురించి ఏ మాటలు చెప్పగలవు? ఇంకోసారి నాన్న దోస్తే ముస్త్యాల శంకరరావు రజాకార్లకు దొరికిపోతే విడిపించడానికి నాన్న పడిన పాట్లు ఎవరికి తెలుసు? ఎవరో ఆచారి వల్లనే శంకరరావు బతికిపోయిండంటే రజాకార్లకు నచ్చలేదు. ఆచారినే ఖతం చేస్తామని వారు తిరుగుతున్నారని తెలిసింది. అప్పుడు నాన్న పోనని ఎంత చెప్పినా వినకుండా స్నేహితులంతా వరంగల్లు నుంచి బలవంతంగా తరలించారు. తెలంగాణ రజాకార్ల నుంచి విముక్తం అయిన తరువాత సెప్టెంబర్ 22న నాన్న మళ్లీ సొంత నేల మీద కాలుపెట్టినారు.

ఎన్‌కౌంటర్ల బూటకాన్ని మొదట రాసిన విలేకరి నాన్న. ఆనాటి తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కాలంలో కమ్యూనిస్టులు అజ్ఞాతంగా సాగిస్తున్న ఉద్యమాన్ని అణచి వేయడానికి పోలీసుదళాలు అడవుల్లో మకాం వేసి చెట్లు కొట్టే అమాయకులు పన్నెండు మందిని అన్యాయంగా కాల్చి చంపారన్న వార్తను ఆచార్య పంపినందుకు కలెక్టర్ అరెస్ట్ చేయించినారు. అది పైకి చెప్పని నిర్బంధం. చట్టానికి చెప్పని అరెస్టు.

ఆ మధ్య నూలు సరఫరా మీద కంట్రోల్ ఉండేది. నూలు పెట్టెలకు

పర్మిట్లు ఇవ్వడానికి విరాళాలు వసూలు చేసే కుంభకోణం గురించి పరిశోధించి వెనుక ఉన్న నేతల వివరాలు ఇచ్చినందుకు ఈ పరిశోధనాత్మక విలేకరి ఒక దశాబ్దం పైగా వేధింపులకు గురి కావలసి వచ్చింది.

నాకింకా గుర్తు. పొద్దున్నే నాలుగింటికి సైకిల్‌మీద పేపరు కట్టలు వేసుకుని ఇంటింటికీ పంచితేనే ఇంటికి ఆ రోజుకు భోజనం. ఉప్పు, పప్పుతో సహా ఒక రోజుకు సరిపడే సరుకులు కొనుక్కుంటే తప్ప ఇంట్లో పొయ్యి లేచేది కాదు. నాన్న రావాలి, వచ్చి డబ్బు ఇస్తే ఆ రోజు వెచ్చాలు. వంటలు. 25 మంది సభ్యులకు తిండి. తమ్ములు చదివినా చెల్లెలు పెళ్లయినా, కొడుకులు బడికి పోయినా ఆ పైసలతోనే. ఒక్కోసారి కడుపు నొప్పి వస్తే సైకిల్ దిగి ఆ వాడలో ఏదో ఒక అరుగుమీద ఒరిగి కడుపు పట్టుకుని బాధపడి తరువాత లేచి మిగిలిన పేపర్లు పంచి ఇంటికి వచ్చేవాడట మా నాన్న.

ఎన్ని చేదు అనుభవాలు... ఎన్ని పోరాటాలు. ఈ మధ్యలో కుటుంబం సంగతి పట్టించుకున్నదెవరు? ఇల్లు గడిచేదెట్లా అని ఆలోచించేదెవరు? ఈ నేపథ్యంలో జనధర్మ పత్రిక ఆరంభమైంది. ఒక స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడి ఇంటిలో దశాబ్దంన్నర పాటు జనధర్మ, వరంగల్ వాణి పత్రికలు నడిచినాయి. తనకు, పత్రికకు సొంత గూడు లేకపోయినా సమిష్టి కుటుంబాన్ని తమ్ములను, అన్న కొడుకులను అందరినీ నడుపుకుంటూ జీవితంతో కూడా పోరాడిన యోధుడు ఆయన. చివరకు పత్రిక ఉన్న ఇంటిని ఖాళీ చేయవలసి వచ్చింది. మనసు వికలమై పత్రిక అమ్ముకున్నారు. అక్షరాలతో ముడిపడిన ఆయన జీవితం అక్షరం లేకుండా గడపడం కష్టమైందో ఏమో, చెదరిన అక్షరం వలెనే ఆయన గుండె కూడా చెదిరింది. తను నమ్మిన ఏడుకొండల వేంకటేశుని చరణౌ శరణం ప్రపద్యే అంటూ జీవన పోరాటానికి తుది శ్వాస విడిచిన ఎం.ఎస్.ఆచార్య ఒక పోరాటం మూర్తీభవించిన స్ఫూర్తి. ఒక పాఠశాల. నాన్న లేకపోవడం అనేది జరిగేనా? ద

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

తెలంగాణ ప్రజల చరిత్రను, సంస్కృతిని, జీవన విధానాన్ని మరియు మానవుడు, జీవరాశులు, ప్రాంత సంపద, జీవన విధానం జీవన వైరుధ్యాలు, జీవన విధానంలో ముఖ్యంగా సంస్కృతి, ఇక్కడి కళలు, వృత్తులు, వాటికి సంబంధించిన పరికరాలు, ఉపకరణాల సమాచారాన్ని నేటి తరానికి (ప్రింట్ మరియు ఆడియో, వీడియో ద్వారా) అందించే ప్రయత్నం చేస్తుంది. ఈ ప్రయత్నంలో భాగంగా మొదట ఒక లైబ్రరీని ఏర్పాటు చేసుకుంది. తెలంగాణ ఉద్యమంలోని వివిధ సంఘటనలను, అంశాలను సంకల నాలుగా ప్రచురించింది. (1) ప్రజల్ని విస్మరించిన శ్రీ కృష్ణ నివేదిక; (2) 8వ అధ్యాయంలో ఏముంది?; (3) అణచివేత ఉరఫ్ '177' జీవో; (4) తెలంగాణ జీవనది ప్రొ. జయశంకర్; (5) సీమాంధ్ర రాజకీయ నాయకుల కుట్ర ఉరఫ్ 14 – ఎఫ్"; (6) తెలంగాణ సాధనకై మిలియన్ మార్చ్ – 2011; మొదలగు అంశాలను ప్రచురిస్తున్న సమయంలో ఈ సంకలనాలకు "నెగడు" (తెలంగాణ ఉద్యమ సంకలనం) అనే శీర్షిక పేరు పెట్టడం జరిగింది. నెగడు – 7 : తెలంగాణ సాధనకై సకల జనుల సమ్మె – 1; నెగడు – 8 : తెలంగాణ సాధనకై సకల జనుల సమ్మె – 2; నెగడు – 9 : మానవ ప్రకృతి విధ్వంసం – పోలవరం. తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఇప్పటి వరకు 'నెగడు' 9 సంకలనాలను ప్రచురించింది. త్వరలో 'నెగడు – 10' తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఆత్మబలిదానాలు అనే అంశానికి తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేస్తుంది. నూతన సంవత్సరం సందర్భంగా తెలంగాణకు సంబంధించిన కీలక సమాచారం తెలంగాణ సంస్కృతికి సంబంధించిన కళారూపాలు మరియు ఫోటోలతో రూపొందించిన టిఆర్‌సి డైరీ 2012 ప్రచురించాం.

వీటితో పాటు ప్రజల కోసం, నిస్వార్థంగా పని చేసిన మహోన్నత వ్యక్తిత్వం కలిగిన వ్యక్తుల పై సంకలనాలను టిఆర్‌సి తీసుకువస్తున్నది. ఈ సంకలనానికి 'మనిషి' అనే పేరును పెట్టాం.

ఈ ప్రయత్నంలో (1) మనిషి–1: జానపద"గోపు"రం– డా. గోపులింగారెడ్డి; (2) మనిషి–2: హక్కుల గొంతుక ప్రొ. బుర్రా రాములు; (3) మనిషి–3: ప్రజల మనిషి కె.జి. కన్నబిరాన్ మొదలగు సంకలనాలను ప్రచురించింది. త్వరలో ప్రముఖ సాహితీవేత్త సామల సదాశివ, ప్రముఖ చిత్రకారుడు కాపు రాజయ్య, ఎస్.ఆర్ శంకరన్‌లగారి పైన సంకలనాలను ప్రచురించే ప్రయత్నంలో టిఆర్‌సి ఉంది.

ఇంతేగాక తెలంగాణలోని ఉద్యమ నేపథ్యం, వనరులకు సంబంధించిన వివిధ అంశాలపైన ప్రతి శనివారం సాయంత్రం (గత 38 వారాలుగా) చర్చను కొనసాగిస్తుంది. ఈ చర్చలను ప్రింట్ మరియు ఆడియో, విడియో ద్వారా అందించే ప్రయత్నంలో ఉంది.

మనవి: తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్‌ను మన సమాజానికి ఉపయుక్తమయ్యే అధ్యయన కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దాలన్నది మా సంకల్పం. అందుకు గాను, తెలంగాణకు సంబంధించి మీ వద్ద ఉండే లేదా మీరు వెలువరించే కరపత్రం, పుస్తకం, ఆడియో / వీడియో సీడీలు లాంటివి ఒకటి లేదా రెండు ప్రతులు టిఆర్‌సికి అందించాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

TELANGANA RESOURCE CENTRE

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644, Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

బతుకమ్మ

బతుకమ్మ...ఆ పేరు చెబితేనే గుండె బరువెక్కుతుంది. అన్నా చెల్లెళ్ళ అనుబంధం గుండె లోతులను తడుతుంది. నిజానికి ఆ అనుబంధం తెలంగాణాను పెనవేసుకున్న సాంస్కృతిక బంధం. అలాంటి బంధం ఎలా ఏర్పడిందో వివరిస్తున్నారు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ పార్ట్‌టైమ్ ఫ్యాకల్టీ **బోనకుర్తి సోమేశ్వర్, ఎ. కవిత**

విశిష్ట సంస్కృతికి ప్రతిబింబం బతుకమ్మ. తెలంగాణ ప్రాంతంలో మహిళలు జరుపుకునే పండుగ ఇది. భారతదేశంలో ఎక్కడా జరుగనంత వైభవంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో జరుపుకుంటారు. ఆశ్వయుజ మాసం ఎంగిలి పూల అమాస (పెత్తరమాస) "ఒక్కేసి పువ్వేసి సందమామ ఒక్క జాములాయె సందమామ –ఒక్క జాములాయె సందమామ" అనే పాటలో, మొదలైన బతుకమ్మ పండగను ఒక సంబరం, ఒక తలపోత, ఒక వలపోతలుగా తలచుకుంటారు. ఒక ఆర్తి; పసుపు కుంకుమలను కాపాడుతు చల్లగా బతుకమ్మని దీవెనలు అందించే బతుకమ్మ అంటే తెలంగాణ మహిళలకు ఎంతో భక్తి. "బతుకమ్మ... బతుకమ్మ ఉయ్యాలో ... బంగారు గౌరమ్మ ఉయ్యాలో – పాడి పంటలు చల్లగా ఉయ్యాలో" అంటూ మహిళలు పాడే పాటలు పల్లె పల్లెలో ప్రతి ధ్వనిస్తాయి.

భాద్రపద శుద్ధ మాసం అమావాస్య నాడు ఎంగిలి పూలతో బతుకమ్మ పర్వదినం ప్రారంభమయి ...నవమి నాడు సద్దుల బతుకమ్మతో పరి సమాప్తం అవుతుంది. తెలంగాణలో మహిళలు, చిన్నారులు ఎంతో అనందంగా జరుపుకునే కళాత్మకమైన పండగ ముచ్చటైన పండగ. హృదయాలంకారమైన మధురభావన ఈ పండుగ చేసుకునే తీరులో వ్యక్తమవుతుంది. బతుకమ్మ తొమ్మిది రోజుల పండగలో పలు రకాల పువ్వులతో ఎంతో చక్కగా, కనుల విందుగా ఒక్కొక్క కుటుంబం ఒక్కో తీరుగా బతుకమ్మను పేర్చడం, ఆకారాలు తీర్చడం అత్యద్భుతం. అదే బతుకమ్మ పండగ విశేషం.

ఈ పండగ రోజుల్లో గ్రామాల్లో ఎక్కడ చూసినా పచ్చని పొలాలు, ప్రతి చోట విరగపూసిన పలు రకాల పువ్వులు, గలగల పారే వాగులు, వంకలు కనిపిస్తాయి. చెరువులు, కుంటలు నిండి ఉంటాయి. ప్రకృతితో విడదీయరాని పండుగగా ఇది నిలిచిపోతుంది.

బతుకమ్మ పండగకు ముందే మహిళలు తమ పుట్టింటికి చేరుకుని తొమ్మిది రోజుల పండగకు శ్రీకారం చుడతారు. ఎంగిలి పువ్వు రోజు నుంచి పొద్దునే బావుల దగ్గరకు, చెరువుల దగ్గరకు, గుట్టల దగ్గరకు, అన్నలు, తమ్ముల్లు, ఇంటిలోని యజానులు వెళ్ళి, తంగేడు, గునుగు, గోరింట, గడ్డిపూలు, కట్లపూలు, చామంతిపూలను తెంపుకు వచ్చి ఇంటి ఆడపడుచులకు ఇచ్చి పండగలో సంతోషంతో పాలు పంచుకుంటారు.

బతుకమ్మను పేర్చడంలో మహిళలు పోటి పడతారు, ఒకే పళ్ళెంలో ఏదైనా ఒక ఆకునే పరిచి ఆ తర్వాత తంగేడు పూలను పళ్లెంలో చుట్టురా ఒక వరుసగా వలయాకారంలో పేరుస్తారు. ఆ తర్వాత, గునుగుపూలను, ఆ తర్వాత కట్లపూలు, గోరింట, చామంతి, బంతి, మందార, అల్లి, తమర, గన్నేరు, గడ్డిపూలను రోకలిబండ పువ్వు, జిల్లేడు పువ్వులు పిండి పువ్వులు, వరుసగా గోపురంపై గుమ్మడి పువ్వుకానీ, పసుపుతో తయరు చేసిన గౌరమ్మ గానీ ఉంచుతారు. పెద్దగా ఆందంగా, ముద్దుగా బతుకమ్మ పేర్చడానికి గునుగు, మూత్యాల పువ్వులకు రకారకల రంగులు అద్ది పెడతరు.

అప్పటికే ఇండ్లు వాకిళ్లు, అలికి, పూసి, ముగ్గులు వేసి మంచిగా చేసుకుంటారు. బొడ్డెమ్మలను చేసుకుంటారు. గౌరమ్మను పూజిస్తారు. ఇంట్లో అలికిన ప్రదేశంలో పీఠవేసి, పసుపు, కుంకుమ చల్లి బతుకమ్మను అక్కడే ఉంచి పూజిస్తారు. పెద్ద బతుకమ్మకు తోడుగా చిన్న బతుకమ్మను పేరుస్తారు. సకల సౌభాగ్యాలు తమకు ఇవ్వాలని బతుకమ్మను కోరుకుంటారు. ఉన్నదాంట్లోనే శుభ్రమైన బట్టలు కట్టుకొని బతుకమ్మ ఆటకు బయలు దేరుతారు, చెరువుగట్టు, దేవాలయాలవద్ద, ఎక్కువగా బొడ్రాయి వద్ద శుభ్రం చేసి, అక్కడ బతుకమ్మలను పెట్టి ఆట మొదలు పెడుతారు. ఆ స్థలంలో వెంపలి చెట్టు లేదా కొమ్మను నాటి దాని చుట్టూ పసుపు కుంకుమలు చల్లి ఆ తర్వాత వెంట తెచ్చిన బతుకమ్మలను చుట్టు గుండ్రంగా ఏర్పాటు చేసి విడిగా తెచ్చిన పూలను చల్లుతారు. గౌరీ దేవిని కొలుస్తూ పెద్ద ముత్తయిదువలు పాట పాడుతుంటే లయబద్ధంగా మిగతా మహిళలు చప్పట్లు కొడుతూ బతుకమ్మ చుట్టూ తిరిగి చీకటి పడే వరకు ఆట ఆడి, ఆ తర్వాత బతుకమ్మను నీళ్లలో వదులు తారు. బతుకమ్మలను నీటిలో వదలి తర్వాత ముత్తయిదువులకు వాయినాలు ఇచ్చుకోవడం పుచ్చుకోవడం చేస్తారు. అయితే ఆటలో ప్రతి దశలో కొన్ని పద్ధతులు ఉన్నయి. వాటిని గురించిన వివరాలను చూస్తే...

పసుపు గౌరమ్మ – ఒక పాట ఇలా సాగుతుంది!

ఏమేమి పువ్వొప్పునే గౌరమ్మ
ఏమేమి కాయప్పునే గౌరమ్మ
తంగేడు పువ్వొప్పునే గౌరమ్మ
తంగేడు కాయొప్పునే గౌరమ్మ
తపుకులో తపికెడు ముత్యాలు పోసుకా!
వెంబడీ కుచ్చులా రతనాలు పోసుకా!
ఆడనే– పెండ్లాడనే గౌరమ్మ
ఈడనే పెండ్లాడనా గౌరమ్మ

ఈ గౌరమ్మ బతుకమ్మ అని, ఆమె శ్రీమహాలక్ష్మి అవతారమనీ చెపుతారు. తంగెడు పువ్వంటే గౌరమ్మకు ఇష్టమనీ, గౌరిపూజలకు తప్పక తంగెడు పువ్వును వాడడం ఆనవాయితీ అయింది. పసుపు కొంచెం తీసుకొని దాన్ని నీళ్లతో తడిపి నాలుగు వేళ్ళతో ముద్దగా చేసి నాలుగు దిక్కులుగా ఒత్తిపట్టి ఆ ముద్దను నిలబెడతారు. దానికి పసుపు కుంకుమలు అద్ది పసుపు గౌరమ్మ మీద వేస్తారు. ఆ గౌరమ్మను రెండు తమల పాకుల మీద పెట్టి మూడు నాలుగు ఆ గౌరీ విగ్రహం మీద పెడతారు. తమల పాకులు లేనప్పుడు తంగెడు పూలు, కొబ్బరి కుడక లేదా ఒక పళ్ళెంలో ఉంచుతారు. ఈ గౌరమ్మ బతుకమ్మ అనీ బతుకమ్మే గౌరమ్మ అనీ అంతటా విశ్వసిస్తారు. బతుకమ్మను కొలిస్తే ఆడవాళ్లకు ఆరోగ్యమనీ, కోరిన కోరికలు ఫలిస్తాయనీ, ఆయుష్షు, సకల సంపదలు పెరిగి ముత్తైదువులుగా ఉంటారని జానపదుల నమ్మకం.

బతుకమ్మ పుట్టుక - చారిత్రక కథలు

1. పౌరాణిక గాథ

చోళరాజు ధర్మాంగదునికి సంతానం ఉండదు. అనేక వ్రతాలు చేసిన తర్వాత ఆయన భార్యకు 'నూరుగురు' పుత్రులు పుడతరు. కాలం కలిసి రాక వారంతా యుద్ధాలలో ప్రాణాలు కోల్పోతరు. ఆ రాజ దంపతులు తీరని దుఃఖంలో లక్ష్మీదేవిని ఆరాధిస్తారు. ఆ దేవతనే తమ కడుపున పుట్టమని వేడుకుంటరు. అందుకు కరుణించిన లక్ష్మీదేవి వారికి కుమార్తెగా పుడుతుంది. మునులంతా వచ్చి ఆమెను, 'నిండు నూరేళ్లు బతుకమ్మా' అని దీవిస్తారు. అలా - లక్ష్మీ దేవే బతుకమ్మగా పిలవబడుతుందని చెబుతారు. ఇలా ఉండగా మహావిష్ణువు మరో చోట చక్రాంకుడనే రాజుగా జన్మిస్తడు. అతనే లక్ష్మీస్వరూపురాలైన 'బతుకమ్మ'ను పెళ్ళి చేసుకుంటడు. నాటి నుంచి ప్రజలంతా లక్ష్మీదేవి అవతారంగా 'బతుకమ్మ'ను పూలతో అలంకరించి పండుగ జరుపుకోవడం ప్రారంభ మైందని అంటారు.

ఇదే కథని తెలంగాణ మహిళలు పాటగా పాడుకుంటారు.

పాటగా మారిన పౌరాణిక గాథ ...

లక్ష్మీ దేవియ చందమామ
పుట్టిన రీతి జెప్పె చందమామ
ధరచోళ దేశమున చందమామ
ఆ రాజు భార్యయు చందమామ
నూరు నోములు నోచి చందమామ
వారు శూరులయ్యు చందమామ
తల్లిదండ్రులపుడు చందమామ
ధన రాజ్యముల బాసి చందమామ
వనితతో ఆ రాజు చందమామ
కలికి లక్ష్మిని గూర్చి చందమామ
ప్రత్యక్షమై లక్ష్మి చందమామ
నినుతించి వేడుచు చందమామ
పుట్టుమని వేడగా చందమామ
సత్యవతి గర్భమున చందమామ
అంతలో మునులునూ చందమామ
కపిల గాలవులునూ చందమామ
అత్రి వశిష్టులూ చందమామ
బ్రతుకమ్మయను పేరు చందమామ
తాను ధన్యాడంచు చందమామ
నిజ పట్టణము కేగి చందమామ
శ్రీమహా విష్ణుండు చందమామ
రాజు వేషంబున చందమామ
ఇల్లింటమని వుండి చందమామ
పెండ్లాడి కొడుకులా చందమామ
ఆరువేల మంది చందమామ
ధర్మాంగుడను రాజు చందమామ
సరిలేని సిరులతో చందమామ
జగతిపై 'బ్రతుకమ్మ' చందమామ
సృష్టి బ్రతుకమ్మయ్యె చందమామ
భట్టునరసింహ కవి చందమామ
ధర్మాంగుడును రాజు చందమామ
అతి సత్యవతి యంద్రు చందమామ
నూరు మందిని గాంచె చందమామ
వైరులచే హతమైరి చందమామ
తరగనీ శోకమున చందమామ
దాయాదులను బాసి చందమామ
వనమందు నివసించె చందమామ
ఘనతపం బొనరించె చందమామ
వెలది తన గర్భమున చందమామ
పుబోణి మది మెచ్చి చందమామ
జన్మించె శ్రీలక్ష్మి చందమామ
అక్కడికి వచ్చిరీ చందమామ
కశ్యపాంగి రుసులు చందమామ
ఆ కన్నియను జూచి చందమామ
బ్రతుకమ్మయని రంత చందమామ
ప్రియముగా తలిదండ్రి చందమామ
ప్రజలంత అందరూ చందమామ
తన బిడ్డలతో రోజు చందమామ
నేత పాలించంగ చందమామ
చక్రాంకుడను వచ్చి చందమామ
రాజు ఇంటికి వచ్చి చందమామ
అతి సుందరాంగులు చందమామ
తన భార్య సత్యవతి చందమామ
సంతోష మొందిరీ చందమామ
శాశ్వతంబుగ వెలసె చందమామ

జానపద గాథ ...

మానవ సంబంధాల అపూర్వకల్పన, సామాజికపరమైన "బతుకమ్మ" పట్ల ఒక గొప్ప ఆరాధ్యభావానికి రూపం ఈ జానపదగాథ.

అనగనగా ఒక రైతు. ఆ రైతుకు ఏడో సంతానంగా ఓ ఆడపిల్ల పుడుతుంది. అంతకు ముందు పుట్టిన ఆరుగురు ఆడపిల్లలూ ఏవో కారణాలతో చనిపోతరు. దానితో ఈమెను 'బతికిన అమ్మ' (బతుకమ్మ)గా భావిస్తరు. అమ్మానాయినలే కాదు, ఊరు వాడా అందరూ అప్పటి నుంచి బతుకమ్మ అని ఈమెను పిలుస్తారు. ఈమెకి ఒక్కడే అన్న. అతడికి చెల్లెలంటే పంచప్రాణాలు. 'బతుకమ్మ'కు పెండ్లి కాంగానే అత్తగారింటికి పంపుతరు. భర్త ఆమెను బాగా చూసుకుంటడు. పుట్టింటికి వచ్చిన సమయంలో బతుకమ్మ పట్ల ఆమె అన్న చూపించే అవ్యాజమైన ప్రేమను వదిన భరించలేకపోతది. అసూయ పడుతది. చివరకు బతుకమ్మను చంపడానికే తెగిస్తది. అన్న ఊరు వెళ్లిన సమయం చూసుకుని, బతుకమ్మతో కలిసి ఆమె చెరువుకు వెళుతది. అక్కడ తొందరపాటులో బతుకమ్మ స్నానం చేశాక వదినె చీరకట్టుకుంటది. అదే సాకుగా తీసుకున్న వదిన మనసులో ఉన్న అక్కసును కోపాన్ని ఒక్కమారుగా వ్యక్తం చేస్తది. ఉన్నట్లుండి, బతుకమ్మ గొంతు పిసికి చంపేస్తది. ఈ సంగతి ఎక్కడ ఆమె అన్నకు తెలుస్తుందోనని, అక్కడే గొయ్యి తవ్వి శవాన్ని పాతి పెడుతుంది. కానీ అదే రోజు రాత్రి తన భర్తకు కలలో కనిపించి విషయమంతా చెబుతుంది బతుకమ్మ. చెర్వుకట్టపై తాను తంగేడు చెట్టుగా మొలిచాననీ వెంటనే వచ్చి తీసుకెళ్ళమనీ చెబుతది.

అతను వెళ్ళి చూడగా, నిజంగానే అక్కడ 'తంగేడు చెట్టు' ఉంటుంది. ఇతర పూలకు తోడుగా తప్పనిసరిగా తంగేడు పూలను జోడించి, బతుకమ్మను చేసి, నీటిలో నిమజ్జనం చేయమని బతుకమ్మ కోరుతుంది.

అప్పట్నుంచి అలా బతుకమ్మను పూజించే ఆచారం ఏర్పడిందని పల్లెవాసుల విశ్వాసం. ఈ విధంగా అనేక గాథలు బతుకమ్మ పండుగ పుట్టుక గురించి చెబుతున్నాయి.

బతుకమ్మను పేర్చే పద్ధతి ...

బతుకు పండగయిన బతుకమ్మను పేర్చడం కూడా ఒక కళ.

తంగేడు పువ్వు, బంతిపువ్వు, గునుగుపువ్వు, ఇప్పపువ్వు, గుమ్మడి పువ్వు, తీగ మల్లె, మంకన పువ్వు, ఛత్రి పువ్వు, గులాబి, పోకబంతి, కనకాంబరాలు, గన్నేరుపూలు, గోరెంకపూలు, సిరిమల్లె, డిసెంబర్ పూలు, గుళుమాల పూలు, చిట్టి చామంతి, రోకలి బండ పూలు, ముత్యాల పూలు, ఇట్లా ఎన్నో రకాల పువ్వులు బతుకమ్మకు ఉపయోగపడతాయి.

బతుకమ్మ ఎత్తుగా పెరిగేటందుకు గునుగు పువ్వులను మొదలు కత్తిరించి, రకరకాల రంగులతో దాన్ని అద్ది చిన్న చిన్న కట్టలుగా కట్టి పేర్చుకుంటారు. తెచ్చిన పువ్వును బట్టి పళ్లెమో, పెద్ద స్తాంబాలమో తీసుకొని అందులో వృత్తాకారంగా అంచునుండి గోడకట్టిన విధంగా పూల కట్టలు పేర్చుతూ ... గట్టిగా బతుకమ్మ నిలవడానికి కడుపులో గుమ్మడి, ఆముదం, కాకర, బీర ఆకులు ఏవి దొరికినా వాటిని విరిచి ముక్కలు చేసి నింపుకుంటా అంగుళ మంగుళం మేర పైకి లేపుతారు.

వరుస వరుసకూ పువ్వులు మారుతాయి. పూవుల రంగు మారుతుంది. వెడల్పుగా మొదలైన గుండ్రని బతుకమ్మ గోపురం లెక్క మీదికి లేస్తుంది. ఆ పైన శిఖరం, శిఖరానికి ఒక్క పోకబంతి పువ్వు లేక ధగ ధగ మెరిసే వంకాయ రంగు పువ్వునో కొస మెరుపుగా ఉంచుతారు.

ఈ బతుకమ్మ ఒక్క అడుగు నుండి నాలుగు అడుగుల ఎత్తు వరకూ పేర్చి "ఓహో" అనిపించుకొని సంతోషపడతారు.

బతుకమ్మను పేర్చి మొదటి దర్వాజ ఎదురుగా గోడ దగ్గర పీటవేసి వుంచుతారు. అగరొత్తులు ముట్టిస్తారు. ఎదురుగా పళ్లెంలో గౌరిదేవి నుంచుతారు. ఆ పసుపు గౌరీదేవే బతుకమ్మ, బతుకమ్మే గౌరీదేవి అన్న భావన ఉంటుంది. బతుకమ్మ ముందు ఫలహారం పళ్లెమూ వుంటుంది.

పెళ్లికాని అమ్మాయిలందరి ఛాయిస్ ఓణీ ...

తెలుగు కుటుంబాలలో ప్రతి అమ్మాయి "బొడ్డెమ్మ" నుంచి బతుకమ్మగా మారే పరివర్తన కాలంలో పొందే సరికొత్త ఐడెంటిటీయే లంగాఓణి. ప్రతీ మానవ జాతికీ – అది నాగరికమైనా, ఆదిమమైనా తనకంటూ ఓ సంస్కృతి వుంటుంది. అలా ఆ జాతి సంతతినీ ఒక్కటిగా నిలిపే సాంస్కృతిక రూపాలలో భాష, ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు, కట్టు, బొట్టు, వస్త్రధారణలు ముఖ్యమైనవి. "క్లాత్స్ మోర్ మ్యాన్" అంటారు కానీ "క్లాత్స్ మేక్ కల్చర్" అని కొంచెం లోతుగా ఆలోచిస్తే అర్థమవుతుంది. అలా మన జీవన సంస్కృతిని ప్రతిబింబిస్తు మనదైన వస్త్ర విశేషాలలో ఓణి ప్రముఖమైనది.

ఓణీ అంటే ఒడి అనే సాధారణ వ్యవహారిక రూపానికే సంస్కరణ, సాధారణంగా ఓణీ అంటే పారదర్శకంగా ఉంటూ 2 నుండి 2.5 మీటర్ల పొడవుండే విభిన్న రంగుల వస్త్రం. సిల్క్, కాటన్, పిషాన్, జార్జెట్ వంటి విభిన్నమైన వస్త్రాల రకాలను ఓణిగా ధరించడం మామూలే. తెలంగాణ పల్లెలల్లో జన జీవనంలో పెళ్ళికాని అమ్మాయిలకు ఓణి అనేది బతుకమ్మ పండుగ రోజు ప్రత్యేక ఆసక్తి.

బతుకమ్మ సంబూరానికి నిండుతనాన్నిచ్చేది పట్టు పీతాంబరమే ...

చీర – అందులో పట్టుచీర–ఈ రెండక్షరాలు వింటేనే స్త్రీల హృదయం పొద్దు తిరుగుడు పువ్వులా విచ్చుకుంటుంది. సద్దుల బతుకమ్మ రోజు, సాయంత్రం ... ఎక్కడ చూసినా ఆడతనం సిల్కు శోభితమై విరాజిల్లుతుంది. ఈ "బంగారు" మెరుపులు ఎంత ఖరీదైనవో అంత వెలకట్టలేనివి కూడా.

మగువలకు ఎన్నేళ్లయినా వన్నె తరగని మనస్సు నేస్తం 'పట్టుచీర'. అందుకే వీటిని బంగారంలా బీరువాల్లో భద్రపరుచుకుంటారు. తెలంగాణ ఆడబిడ్డల మహా సంబూరానికి పచ్చని వేదిక బతుకమ్మ పండుగ. తెలంగాణలో "బతుకమ్మ" పర్వదినం ఏడాదిలో వచ్చే ఒకే ఒక్క గొప్ప ముచ్చట. ముఖ్యంగా ఆడవారికి రాక రాక వచ్చే వసంతం ఇది. ఆ సంధ్య వేళ ఊర్లు, పట్నాలు, నగరాలు అన్నీ సిల్కు సింగారిన్ని ఒలకబోస్తాయి. ఆ పట్టు పీతాంబర ప్రపంచం ఎంతటి వారినైనా మరులు గొల్పుతుంది. బతుకమ్మ పండగ వేళ ఎక్కడ చూసినా పట్టు వస్త్రాలు ధరించిన ఆడ బిడ్డలే. పట్టుచీర కట్టని ముత్తయిదువ వుండదు ఆ రోజు. తరాలు మారినా, వేల సంవత్సరాలు గడిచినా, ప్రకృతిలో పట్టు విలువ చెక్కు చెదరనిది ఎంత పేదవాళ్లయినా బతుకమ్మ పండగ పూట స్థాయికి తగ్గ పట్టుచీర కట్టకుండా ఉండలేరు.

బతుకమ్మ పాట ... ప్రత్యేకత ...

ఏ పాట తీసుకున్న బతుకమ్మ పాట "ఉయ్యాలో ... ఉయ్యాలో ...." , లేదా చందమామ, రామ రామ, కోల్, కోల్ అనే పదాలు ప్రతి వాక్యం చివరలో ఉంటాయి. తెలంగాణ స్త్రీలు తమ మనోభావాలను పాటల్లో, ఆనందాన్నీ ఆటల్లో పరవశాన్నీ సంగీతంలో వ్యక్తం చేస్తూ బతుకమ్మ కథను, తమ చరిత్రను, బతుకును, కష్టాలను, జీవితాన్ని, తమ కోసం జీవితాలను త్యాగం చేసిన వాళ్ళను తమ బంధువులను అందరిని స్మరిస్తూ పాటుల పడుకుంటారు.

ప్రతి ఊరిలో ఒక పెద్దబాయి, ఒక చేద బొక్కెనలున్నట్టే ... పొక్కు లెక్కిన అమ్మల చేతులుంటాయి. ఆ చేతులకు మట్టి గాజులుంటాయి. ఆ గాజులకి అప్పుడప్పుడు కొన్ని కన్నీళ్ళు, కొన్ని రక్తం మరకలు అంటుకుని వుంటాయి. గోడలేని ఇళ్ళుంటాయి. అప్పటి గాలి వెలుతురు, ఏడుపు స్పర్శలు, స్నేహపు వాసనలు తెమ్మెరలుగా ఆ చేతి చప్పళ్ల మీద దొర్లిపోతుంటాయి. చిన్ననాడు ఊయల్లో వేసి తల్లిపాడే పాట జోల ఉయ్యాల అది మాయా మర్మం ఏమీ ఎరుగని పసితనం, ఆ పసితనం నాటి మధురిమ ఏనాటికే, ఏ వయస్సునూ వదలని "ఉయ్యాలో" బతుకమ్మ పాటలో నాదం అవుతుంది.

ఇద్దరక్కా చెల్లెండ్లు ఉయ్యాలో / ఒక్కూరికిచ్చిరి ఉయ్యాల్లో
ఒక్కడే మా యన్న ఉయ్యాలో / రాకన్న పాయె ఉయ్యాలో
ఇలా ఉయ్యాలో పాదంగా కదులుతుంది.
జనకు జనకు నింట్లో కోల్ / సద్ద జనకు నింట్లోకోల్
పుట్టింది ఆ సిలాకోల్... ఇలా ...

అలంకరించిన బతుకమ్మచుట్టూ ఆడే ఆట ఒక సామూహిక, సమూహకర కళ. రాగం, తాళం, నాట్యం కలబోసుకున్న జానపద కళ ఇది!

కొన్ని ప్రాంతాల్లో డప్పుల చప్పుళ్ల 'లయ'లో ఆట మొదలు వుతుంది. ఆడవాళ్ళందరూ అడుగడుగు కుడిపక్కకు వేస్తూ ఆ అడుగులే వేగం పుంజుకుంటూ, వంగి లేస్తూ దానికి అనుగుణంగా చేతులు ఊపి చప్పట్లు కొడుతుంటారు.

"అలా ఆడుతున్న ఆడవాళ్ళు చెట్ల కొమ్మలు కదిలినట్లు, హంసలు నడిచినట్లు, ధాన్యపు కంకులు గాలికి ఊగినట్లు కన్పిస్తరు. కొన్ని సామాజిక వర్గాలు ఆటను కొంచెంగా వంగి, మెల్లగా చప్పట్లు కొడుతూ చిన్నగా కదులుతూ పాట పాడుతూ ఆడతరు. మరికొందరు అడుగులను తొందర - తొందరగా వేస్తుంటారు. రెండుసార్లు వంగుతరు. రెండుసార్లు వలయాకారంలో ఉన్న స్త్రీలు ఒకే సారి వంగడం వల్ల పువ్వు ముడుచు కున్నట్లు, విచ్చుకున్నట్లు దూరంగా ఉండి చూస్తున్న వారికి అందమైన దృశ్యం ఆవిష్కృతమవుతుంది. ఆ పాటల, ఆటల నిండా జీవితాలు, సంఘటనలు, చరిత్ర, నమ్మకాలు, కష్టాలు, కన్నీళ్లు, పోరాటం, ఆనందం, ఏదో ఒక నీతి మేళవించిన పాటలే అవి. అవి సంఘటనలు పట్టి పాట హెచ్చు తగ్గులూ వుంటాయి. శరీరాలు ఉద్వేగంతో ఊగిపోతాయి. అలసి చెమటలు పోసి, మళ్ళీ కిందిస్థాయికి వచ్చి సేదతీరుతుంటారు. అలిసినవాళ్ళు బయటకు వచ్చి సేదతీరి మళ్ళీ వెళ్ళి వరుసలో కలుస్తారు.

బతుకమ్మ పాట పూర్తి ఐన తరువాత చుట్టూ నిలబడి చెమ్మచెక్క ఆడడం ఆ ఆటకు మరో పాట జోడించడం ఆటలో ఒక భాగం.

బతుకమ్మ నిమజ్జనం ...

ఆటలయ పోయిన తరువాత చీకటి పడుతుంటే దారి మధ్యలో బతుకమ్మ ఆడి ఊరి చెరువు దగ్గరికి బయలు దేరుతారు. బతుకమ్మలు అందరి నెత్తుల మీద వుంటాయి. ఫలహారం పళ్లాలు పిల్లలు, ముసలోల్లు పట్టుకుంటారు.

అలా బయలు దేరిన గుంపులో నుండి ఒకరు ...

ఒక్కొక్క ఎలిగె పండూ గౌరమ్మ / దూరాన దోరపండూ గౌరమ్మ
నిను జూసి మాయన్నలూ గౌరమ్మ / ఏడు మేడలెక్కిరా గౌరమ్మ

పాడుకుంటూ ... చెరువు గట్టు దగ్గరికి చేరుతారు. అక్కడి బతుకమ్మలు దించి, మళ్ళి ఆడి చెరువులో విడిచేస్తారు. అల్లా ఇడి చేస్తూ ...

ఉసికెల పుట్టే గౌరమ్మా - ఉసికెల పెరిగే గౌరమ్మ
పోపో తల్లీ గౌరమ్మా - పొన్నా గంట వనములు

అని పాటలు పడుతారు.

గంగమ్మ గౌరమ్మ ఉయ్యాలో, జూదాలాడంగా ఉయ్యాలో
గంగమ్మ గెలిసే ఉయ్యాలు... అనే పాట కూడా వాడుకలో వుంది.

ఇలా పాటలోనే బతుకమ్మను నీళ్లలోకి సాగనంపుతరు.

నిమజ్జనం ఓ కళ ...

బతుకమ్మ పేర్చడం ఎంతకళో, నిమజ్జనం అంతే కళ, బతుకమ్మను విడవడంలో కూడా ఒక పద్ధతి ఉంది. మోకాళ్ల దూరం నడిచి నీళ్లలో దిగినంక నీటి మీద బతుకమ్మ పళ్లెం ఉంచి, ఇంకా కొంచెం దూరం నడిచి తేలుతున్న బతుకమ్మను అలలతో ముందుకు నెట్టి వెనక్కి తిరిగి వస్తారు. వస్తూ వస్తూ పళ్లెంలో కొన్ని నీళ్లు తెచ్చి అందరి మీదా చల్లుతారు. నీళ్ళు చల్లినంక తెచ్చుకున్న ప్రసాదం ఒకరికొకరు పంచుకుంటు ఇచ్చుకుంటి వాయినం-పుచ్చుకుంటి వాయినం-అనుకుంటూ అందరూ కూర్చొని ప్రసాదం ఆరగిస్తారు. అలా ఇసుకలో, చెలుకలో పుట్టిన పూల బతుకమ్మ చెరువును శుభ్రం చేసే ఔషధమొక్కలుగా చెరువు గంగమ్మ చేరుతుంది.

తొమ్మిది రోజుల ఫలహారాలు ...

బతుకమ్మ నైవేద్యాలు : మన వంటలు

మహాలయ అమావాస్య (పెద్దలమాస) రోజు ఆడే బతుకమ్మను 'ఎంగిలి పూబతుకమ్మ' అంటరు. ఆనాటి బతుకమ్మ పండుగ మొదలౌ తుంది.

తొలి రోజు: నానపెట్టిన పెసరపప్పు కీర (దోసకాయ) ముక్కలు, పాయసం, గారె బొండలు ఇంట్లో పితృదేవతలకు పెడుతరు. కనుక, ఆ గారె బొండలు కూడా నైవేద్యం పెట్టడంతో, అంటే పలు బంధుమిత్రులందరికీ పెట్టినాక మిగిలినవి పెద్దరు కనుక 'ఎంగిలి పూబతుకమ్మ' అంటరు పెసరు పంట అప్పుడే వస్తుంది కనుక కొత్త పప్పును నైవేద్యానికి వాడుతరు.

రెండవ రోజు: నూ లడ్డువాలు నువ్వులు గోలించి పెట్టుకుంటరు. తర్వాత బెల్లం కరిగేంత నీళ్ళు పోసి, తారు పాకం వచ్చాక నువ్వులను కలిపి లడ్డూలా కడ్తారు. ఇది రెండవ రోజు నైవేద్యం.

మూడవ రోజు: సేవ లడ్డువాలు సైదం (గోధుమపిండి) రొట్టెల పిండిలా కలిపి, పీటమీద నూనె చేతికి రాసుకొని 'సేవలు' తాలుస్తారు. తాల్చిన సేవలను నూనెలో గోలించి, చిన్న చిన్న ముక్కలు చేసి పెట్టుకుంటారు. బెల్లం పాకం పట్టి ఈ ముక్కలు లిపి లడ్డూలలా కడ్తారు. ఇది మూడో రోజు నైవేద్యం.

నాల్గవ రోజు: బియ్యపు పాయం బియ్యాన్ని నేతిలో వేయించి, అన్నం వండి మెత్తగా కుమ్మిపాలు, చక్కెర, యిలాచీ పొడి పాయసం చేస్తారు. దూసబియ్యంతో చేస్తే మరీ మంచిది.

ఐదవ రోజు: 'పచ్చిపిండి' బియ్యపు పిండిలో చక్కెర,పాలు యిలాచీ పొడి కలిపి ఉండ్రాళ్ళంత గుండ్రంగా కట్టి నైవేద్యం పెడ్తరు.

ఆరవ రోజు: 'అర్రెమి' ఈనాడు అమ్మవారికి విశ్రాంతి నిస్తారు. నైవేద్యం కాని,బతుకమ్మ ఆటకానీ ఉండదు. పాటలతో, ఆటలతో ఐదు రోజులు ఆడిన వారంతా ఆనాడు 'అర్రెమి' అని విశ్రాంతి తీసుకుంటరు.

ఏడవ రోజు: 'సద్దుల బతుకమ్మ' కొంతమంది ఏడవ రోజు, మరికొందరు తొమ్మిదవ రోజు ముగింపు చేస్తరు.

సద్దులు: ఇవి ఏడు రకాలు. పెసరపిండి ముద్దలను నైవేద్యం పత్తరు.

పులిహోర (చిత్రాన్నం), పెరుగన్నం (దద్దోజనం), బెల్లపన్నం (గుడాన్న ప్రియ), పులగం (పెసరపప్పు, బియ్యంతో కలిపి వండిన వంటకం), కిచిడీ (కూరగాయలతో వండిన వంటకం), అన్నం పాయ సం, కొబ్బరన్నం-ఇట్లా అన్నాన్ని అనేకరకాలుగా వండి దొప్పట్లో పెడ్తరు.

తెలంగాణలో ప్రత్యేకమైన అమ్మవారి నైవేద్యం 'బతుకమ్మ ముద్దలు లేక పెసరపిండి ముద్దలు' (ముంగదాల్, మూదాల్ పిండి) పెసరపప్పును దోరగా గోలించి మెత్తగా పిండి చేస్తరు. చక్కెరను మెత్తగా పొడిచేసి మంచినేయి పోసి ముద్దలు (లడ్డూలు కడ్తరు. బతుకమ్మకు ప్రియమైన నైవేద్యంగా దీనిని నివేదిస్తరు.

ముగింపు ...

మనల్ని మనం జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడానికి ... కట్లపువ్వు గుర్తుంచు కోవడానికి తెలంగాణ ప్రాంతంలోని బతుకమ్మ పండుగ ముచ్చటైన పండుగ. ఇదో హృదయాలంకారమైన మృధువైన భావన కథల జీవన స్రవంతి. అయితే బతుకమ్మ తెలంగాణకే ప్రత్యేకమైన పండగ అయినా, ఈ ఆటను పోలిన ఆటలు ఇతర ప్రాంతాల్లో కూడా వున్నాయి.

ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని "గొబ్బెమ్మ ఆట, కేరళలోని 'కై కొట్టికళ్', గుజరాత్‌లోని గర్భానృత్యం, రాజస్థాన్‌లోని 'గంగోర్ నృత్యం', బతుకమ్మ ఆటలాగే వుంటాయి.

ప్రపంచంలో వచ్చిన కార్పొరేటీకరణ ప్రభావం బతుకమ్మపైన పడింది. ఈ రోజు కాగితపు పూలతో బతుకమ్మ చేసి బకిట్లో నిమజ్జనం చేసేలా మారిపోతోంది. అందుకే బతుకమ్మ బతుకును గుర్తు చేద్దామని మా చిన్న ప్రయత్నం మాత్రమే ఇది. ద

అంతరిస్తున్న నగర సంస్కృతి వరస తప్పుతున్న వారసత్వం

నాలుగు వేల ఏళ్ళకు పైగా చరిత్ర కలిగిన హైదరాబాద్ జాతరలకూ ఎంతో ప్రసిద్ధి. ఆ జాతరలు అన్నీ గత వైభవమే. అలనాటి వైభవాన్ని వివరిస్తున్నారు పురావస్తు పరిశోధకులు శివనాగిరెడ్డి

ఒక్కో వాన చుక్క వరదైనట్టు, ప్రతి ఇంటి నుంచి ఒకరో ఇద్దరో బయలుదేరి బజారు కొచ్చి చేరుకుని, యాత్రగా ఊరేగింపులో పాల్గొన టమే జాతర. తెలంగాణా సంస్కృతిలో పండుగలు పబ్బాలతోపాటు జాతరలూ ఒకభాగమే. దేవుడున్నచోట ఆ దేవుని పేర జాతర, ఊరు బయట ఈదమ్మ జాతర. ఇలా మొక్కవోని పట్టుదలతో జనమంతా గుమిగూడి సంబరంగా జరుపుకొనేదే జాతర. నాలుగువందలు కాదు. నాలుగువేల ఏళ్లకు పైగా చరిత్ర గల హైదరాబాద్ నగరంలోనూ జాతరలు సాగేవి. ఇప్పటికీ కొన్ని సాగుతూనే ఉన్నాయి. ఒకపుడు ఎంతో వేడుకగా జరిగన ఈ జాతరలు నేడు మొక్కుబడిగా, పలుచబడిన జనంతో జరుగుతున్నాయి. అల్వాల్, మురళీధర్‌బాగ్, జాంసింగ్ దేవాలయం, శ్రీరాంబాగ్, సీతారాంబాగ్, కర్మన్‌ఘాట్ దేవాలయం, ఖైరతాబాద్ హనుమాన్ దేవాలయం, మహంకాళి దేవాలయం, చిత్రగుప్త దేవాలయం, దేవీబాగ్, కిషన్‌భాగ్, కేశవగిరి దేవాలయాల దగ్గర గతంలో ప్రతి ఏడు జరిగిన జాతర్ల గురించి పురావాస్తు పరిశోధకులు శివనాగిరెడ్డి సమాచారాన్నందిస్తారు.

-సంపాదకుడు

కేశవగిరి (చంద్రాయణగుట్ట) జాతర

ఒకప్పుడు చిన్న రాయిగుట్టగా పిలువబడి ఇప్పుడు కేశవగిరి, చంద్రాయణ గుట్టగా స్థిరపడిన కొండచుట్టూ దట్టమైన అడవి ఉండేది. ఈ గుట్టపై చెన్నకేశవునికి, శివునికి దేవాలయాలు వెలిసి దర్శనీయ స్థలమైంది. ఫలక్‌నుమాకు రెండు కిలోమీటర్ల దూరంలో పాత కర్నూలు రోడ్డులో బాబా షర్ఫుద్దీన్ దర్గా కెళ్లే దారిలో ఉన్న కేశవగిరి దగ్గర గతం లో జాతర సాగేది. 1866 కంటే ముందే ఇక్కడ దేవాలయం ముండేదనీ, అది చిన్ని అన్న ఒక గాయకురాలు అధీనంలో ఉండేదనీ, పూజారుల కోరికపై మొదటి సాలార్‌జంగ్ దగ్గర పనిచేసిన రాజాగిరిధారి పెర్‌షాద్ బన్సీరాజా మహబూబ్ నవాజ్‌వంత్ అనే అధికారికి ఆ దేవాలయ బాగోగులు చూచుకొనే బాధ్యతను అప్పగించారని స్థానికులు చెబుతున్నా రు. నిర్మానుష్యంగా ఉన్న ఈ ప్రదేశంలో తిరుగాడే జనాన్ని పగటిపూట కూడా దొంగలు దోచుకోవటం వల్ల సాలార్‌జంగ్, రాజాను భద్రత ఏర్పాట్లు కూడా చూచుకోమన్నాడు. కొంతమేర అడవిని నరికించి పరి సరాల్ని శుభ్రం చేసి, సుందర తీరంగా తీర్చిదిద్ది ఆ ప్రాంతానికి చనిపోయి న తన కొడుకు రాజాకేశవ షెరషాద్ పేర, కేశవపేట అని పేరుపెట్టాడు. అప్పటినుంచి చిన్నమ్మగుట్ట కేశవగిరిగా మారింది. క్రీ.శ 1866 నుంచి ఈ గుట్ట, దేవాలయం పాలన చూచుకొంటున్న రాజాగిర్‌ధారి పెర్‌షాద్ ఆ ప్రాంత భద్రత కోసం మాంభాల్ నుంచి మైసారం (మహేశ్వరం) సైన్యాన్ని రప్పించి అక్కడ మొహరింపజేశాడు.

చిన్ని అనే గాయని సంరక్షణలో ఉండగా కొండమీద ఒక చిన్నగదిలో చిన్న విగ్రహం మాత్రమే ఉండేది. బన్సీరాజాకు ఒకరోజు కలవచ్చింది. ఆకలలో, రాజా ఒక పల్లకిలో పోతుండగా, ఒకదేవతామూర్తి మాట్లాడి ఆచిన్న గుడి సమీపంలో తవ్వితే భూమిలోనుంచి ఒక విగ్రహం బయట పడుతుందని చెబుతుంది. పూజారికి కూడా సరిగా ఇదే కల వచ్చి, భూమి లోపల ఉన్నా విగ్రహన్ని బయటకు తీయమని ఆజ్ఞ ఇచ్చింది. తవ్వకాల్లో విగ్రహం బయట పడగా ఇప్పుడున్నా చోట పెద్ద ఆలయాన్ని నిర్మించారు. తర్వాత జాతర కూడా ప్రారంభమైంది.

ఒకసారి జాతర జరిగే సందర్భంలో, రాజా బన్సీకి మరో కల వచ్చింది. జాతరకొచ్చే ప్రజలకు తాగునీటి సౌకర్యం లేదనీ, గుడికి దక్షణ భాగాన నీరు దొరుకుతుందని ఆ కలలో తెలిసింది. బన్సీ రాజా గుడి వెనుక కెళ్ళి చూడగా, నీరుజాలు వారుతుండడం కనిపించి, ఆశ్చర్యపోయాడు. తాగునీటి కోసం అక్కడ ఒక గుండాన్ని తవ్వించి జాతర్లపుడు వాడుకొనే వారు. ఆ నీటి చలమకు శ్వేతగంగ అని పేరు పెట్టారు. క్రమంగా ఆ ధార ఇంకిపోగా ఇపుడు ఆలయ అవసరాలకూ, జాతరకూ కుళాయి వాడుతున్నారు.

బన్సీ రాజా ఆధ్వర్యంలో ప్రతి సంవత్సరం కేశవగిరి మీద డిసెంబర్ నెలలో ఉత్సవాలు జాతర వారం రోజులపాటు సాగేవి. మొదటి రోజు పంచమి దేవాలయం నిర్మాణం పూర్తయినప్పట్నించి బుర్జు ఘంటోత్సవం జరిగేది. దీనిలో దుర్గా మహంకాళిని భక్తి శ్రద్ధలతో కొలుస్తారు. దీంతో రెండవరోజు షష్టి కొండ మీదున్న ఖండోబా గుడి దగ్గర చిన్నకేశవుని స్మారకంగా జాతర జరిగేది. ఉదయాన్నే ఆలయధర్మకర్త, పుజారి, పురోహితులు చేతులకు కంకణాలు కడతారు. దీన్ని కంగన్‌బంధం నోత్సవమంటారు.

మూడవ రోజు (సప్తమి) ఉదయం 9-11గంటల మధ్య ధ్వజా రోహణం జరుగుతుంది.

నాలుగవ రోజు (అష్టమి) చెన్నకేశవ జాతర సందర్భంగా ఊరేగింపు కొండమీదప్రారంభమై కొండ దిగువన ముగుస్తుంది.

ఎనాలుగవ రోజు(నవమి) కళ్యాణోత్సవ సందర్భంగా ఉదయం 11గంటల నుంచి మధ్యాహ్నం 1గంట వరకు కన్యాదానం జరుగు తుంది. ఎకువ సంఖ్యలో భక్తులు పాల్గొన్న ఈ కార్యక్రమంలో సంగీత విద్యాంసులు తమ ప్రతిభను ప్రదర్శిస్తారు.

ఐదో రోజు (దశమి) అసలు జాతర రోజైన ఈ రోజు చుట్టు

పక్కల ప్రాంతాలనుంచి వేలాదిమంది భక్తులు కేశవగిరి చేరుకుంటారు. ఉన్నతాధికారులు, జాగీర్దారులు కూడా పాల్గొనే వారు. వారిలో బన్సీ రాజా, మహారాజ్ ధర్మవంత్ రాజా, శివరాజ్ బహదూర్, రాజామురళీ మనోహర్, అసఫ్‌వంత్, రాజారాయ్ రయన్, మతారాజా కిషన్ పెర్షాద్ లాంటి మహనీయులు వచ్చి ఆసీనులయేవారు. రాజా బన్సీ కుమారుడైన రాజా నర్సింగ్ రాజ్‌బహదూర్ కాలంలో అంటే 1917 నుంచి, నిజాం ప్రభుత్వం దివానం నుంచి సర్ఫ్-ఇ-ఖాస్, ముందో సాలార్ జంగ్ బహదూర్, నవాబ్ ఫఖ్రుల్ ముల్క్ బహదూర్ నవాబ్ ఖాన్ ఖానా,నవాబ్ బహుముద్దౌలా మరియు మహరాజ్ సర్ కిషన్ పెషాద్ గార్లను ఆహ్వా నించి అతిథి మర్యాదలు చేసేవారు. ఈ జాతరలో పాల్గొనటానికి వీలుగా సర్ఫ్-ఇ-ఖాస్ ముబారక్ ఉదయం పూట మాత్రమే పనిచేసేట్టు, నిజాం దివాణం మధ్యాహ్నం సెలవు ప్రకటించేవారు. రాజా నర్సింగ్‌రాజ్ బహదూర్ సోదరుడైన రాజా మహబూబ్‌రాజ్ మరణించినప్పటి నుంచి, జాతర కేవలం మతపరమైన కార్యకలాపాలకే పరిమితమై, అందరు ఉన్నతాధికారులను ఆహ్వానించి, మర్యాదలు చేసే అనవాయితీ బంద్ అయింది. కేశవగిరి జాతర సందర్భంగా 1938లో మొట్టమొదటిసారిగా స్థానిక పరిశ్రమల ప్రదర్శన (ఇండస్ట్రియల్ ఎగ్జిబిషన్) ఏర్పాటు చేశారు. 1939 నుంచి అల్వాల్ జాతరల్లో కూడా ఇలాంటి ఏర్పాటే చేశారు. ఈ సంవత్సరం నుంచే హైదరాబాద్‌లోని పబ్లిక్ గార్డెన్స్‌లో ఇండస్ట్రియల్ ఎగ్జిబిషన్ ప్రారంభమై, ప్రస్తుతం ఎగ్జిబిషన్ గ్రౌండ్స్‌లో ఆల్-ఇండియా ఇండస్ట్రియల్ ఎగ్జిబిషన్ నలభై రోజు పాటు సాగుతుంది.

జాతర నాడు మార్వాడీ బ్రాహ్మణులకు పేదవారికి ప్రసాదాలను పంచిపెట్టే వారు. ఆ ప్రసాదాల్లో పూరి,కూర, మాల్పూరి, దహి (పెరుగు) వడ ఉండేవి. స్థానిక మిఠాయి షాపుల్లో పూరికూరలతోపాటు జిలేబీ కూడా పంచిపెట్టేవారు.

ఆరో రోజు (ఏకదశి) చక్రతీర్థం ధూపం జరుగుతాయి. శ్రీరాయ్ వంశీధర్ ఆధ్వర్యంలో ఉదయం 4గంటల నుంచి రాత్రి 7గంటల దాకా వేలాది పేదవారికి అన్నదానం జరిగేది. అదేరోజు పశు ప్రదర్శన కూడా ఉండేది. వాటిలో ఉత్తములైన వాటికి పశుగణాభివృద్ధి శాఖ వారి సహకారంతో వెండిగొలుసులు బహుమతులను కూడా ఇచ్చేవారు.

ద్వాదశి నాడు జాతర ముగిసేది. ఉదయాన కీర్తనలు ఆలపిస్తూ ధర్మకర్త, పూజారి, పురోహితులు మొదటనాడు కట్టుకున్న కంకణాలను ఊడదీస్తారు. ఆలయ ప్రదక్షిణం తరువాత రాజాగారి కుటుంబం, ఇతర ఆహ్వానితులూ ఇంటికెళ్లేవారు. దీపావళి రోజున కూడా ఇక్కడ బన్సీ రాజా గోవర్ధనమేళా అనే చిన్న జాతరను నిర్వహించేవారు. కిందున్న మండపంలో పూలతో గోవర్ధన పర్వతాన్ని తీర్చిదిద్ది, అలంకరించి, సేవలు చేసేవారు. గొల్లవారు పశువులను తెచ్చి, చుట్టూ తిప్పి , తరువాత పందెలు నిర్వహించేవారు. వారికి రాజావారు తలపాగాతోపాటు కొంత డబ్బు కూడా ఇచ్చిన సత్కరించే వాడు. ఈ జాతర తరువాత, వైకుంఠో త్సవం, హోళీ ఉత్సవం కూడా కేశవగిరి మీద జరిగేది.

డిసెంబర్‌లో తరచూ ప్లేగు వ్యాధి రావటంతో జాతర తేదీలు మార్చ మని ఆరోగ్యశాఖ రాజా నర్సింగ్ రాజ్ వారికి రాయగా వసంత పంచమికి మార్చాడు.

నవాబ్ మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ బహదూర్ (ఆరో నిజాం) కేశవగిరి దేవాలయం దగ్గర ప్రభుత్వం తరపున కాపలాదారులను ఏర్పాటు చేయమని షర్ఫ్-ఖాన్-ఖాస్‌ను ఆదేశించగా అప్పట్నించి ప్రభుత్వ కాపలా ఏర్పాటు చేయబడింది.

(ప్రొఫెసర్ ధర్మేంద్ర ప్రసాద్ గారికి కృతజ్ఞతలతో...రచయిత)

ద

పేదలకు దక్కని ఆరోగ్యం

నాలుగైదు దశాబ్దాల క్రితం గ్రామాలకు ఎర్రబస్సులు తిరిగేవి. ఉదయం పూట ఒకటుంటే, సాయంత్రం పూట మరొకటి ఉండేది. అవి ఎప్పుడు వస్తాయో ఎవరికీ తెలియదు. అందుకే వాటిని దైవాధీనం బస్సులుగా వ్యవహరించేవారు. గ్రామాలకు వచ్చే బస్సులు డొక్కు బస్సులు. వాటికి ఎప్పుడు మరమ్మతులు వస్తాయో, ఎప్పుడు ఎక్కడ ఆగిపోతాయో తెలిసేదికాదు. బస్సు వచ్చి, ఎక్కి, గమ్యస్థానంచేరేదాకా ప్రయాణం దైవాధీనంగానే ఉండేది. ప్రస్తుతం మన ప్రజారోగ్యం పరిస్థితి కూడా అదే విధంగా మారిపోయింది. ప్రజాసంక్షేమానికి పెద్దపీట వేయాల్సిన ప్రభుత్వాలు జనాకర్షక పథకాలకు, ప్రైవేటు సంస్థల రాయితీలకు పట్టం కడుతున్నాయి. ఫలితంగా పేదలకు, గ్రామీణ ప్రజా నీకానికి ఆరోగ్యం అందని మావిగా మారిపోయింది. దశాబ్దాలుగా ఇదే పరిస్థితి.

నేడు కార్పొరేట్ వైద్యం తాలూకాస్థాయి పట్టణాలకు సైతం విస్తరి స్తోందని గర్వంగా చెబుతున్నవారు నగరాల్లో ఉన్న ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు సైతం ఎందుకు కునారిల్లుతున్నాయో కారణాలు చెప్పలేకపోతున్నారు. ఆ కారణాలు వారికి మాత్రమే తెలియడం లేదు. తెలిసినా తెలియనట్లుగా నటిస్తున్నారు. నిజానికి ఆ కారణాలేంటో తల్లిపాలు తాగే పసిగుడ్డు అయినా చెబుతాడు. అలాంటిది మన నేతలకు మాత్రం ఆ కారణాలేంటో తెలియడం లేదు. ఇతరులు వాటిని ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు వచ్చినా పట్టించుకోవడం లేదు.

కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రెండింటిదీ ఇదే విధమైన ధోరణి. బడ్జెట్‌లో ఆరోగ్యరంగానికి కేటాయింపులు అంతంత మాత్రమే. పైగా అందులో సింహభాగం వైద్యులు, సిబ్బంది జీతభత్యాలకే ఖర్చుయిపోతోంది. మౌలిక వసతులు పెంచుకునేం దుకు, రోగులకు మందులు, ఆహారం అందించేం దుకు, కనీస వసతులు కల్పించేందుకు చిల్లిగవ్వ కూడా మిగలడం లేదు. ఆరోగ్యశ్రీ తరహా పథకాలు అమలు చేస్తున్నప్పటికీ, అన్ని రోగాలూ దాని పరిధి లోకి రావు. అది వర్తించాలంటే సవాలక్ష నిబంధనలు.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో సాధారణ, పేద ప్రజానీకానికి వైద్యం ఓ విలాసంగా మారిపోయింది. దేవుడిపై భారం వేసి, దేవుడా నీవే దిక్కు అని దండం పెట్టుకుని రోగి ఆరోగ్యం ఆశలు వదులుకోవాల్సిన పరిస్థితి. గ్రామస్థాయిలో ఉండే ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మొదలుకొని నగరాల్లో ఉన్న ఆసుపత్రుల వరకూ ఇదే దుస్థితి. ఒకపక్క వైద్యవిజ్ఞానం పరిమితు లను మించి అభివృద్ధి సాధిస్తుంటే, దశాబ్దాల కిందటి వైద్యవిజ్ఞానాన్ని సైతం ప్రజలకు ప్రభుత్వాలు అందించ లేకపోతున్నాయి. దీంతో గత్యంతరం లేక పేద ప్రజానీకం సైతం ప్రయివేటు నర్సింగ్‌హోమ్‌లు, క్లినిక్‌లు, కార్పొరేట్ ఆసుపత్రులను ఆశ్రయించాల్సి వస్తోంది. పేదలు ఈ విధంగా వాటికి వెళ్ళడమేనా మనం సాధించిన అభివృద్ధి? ఇదేనా దేశం వారికి అందించే సంక్షేమ ఫలం? మరి ఈ పరిస్థితిని మార్చలేమా? సంక్షేమ రాజ్యంగా మనుగడ కొనసాగించలేమా? ఇలాంటివే మరెన్నో అంశాలు. మరికెన్నో ప్రశ్నలు!

ద

విద్రోహ విలీనం, విమోచనమయ్యేనా!

తెలంగాణ ఉద్యమ నేపథ్యంలో ఈ చర్చ నిరంతరాయంగా కొనసాగుతున్నది. ఈ మధ్యనే 'తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్' ఆధ్వర్యంలో జరిగిన 'సెప్టెంబర్ 17, భిన్న దృక్పథాలు అన్న అంశంపై అన్ని వర్గాలకు చెందిన ప్రముఖులు వాళ్లవాళ్ళ కోణంలో విశ్లేషించడం, ఒకే వేదికపై భిన్న దృక్కోణాలు కల్గిన వ్యక్తులు తమ వైఖరిని ప్రకటిస్తూనే సెప్టెంబర్ 17, నేపథ్యం నుండి తెలంగాణ పోరాటాన్ని ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియకు ఒక చారిత్రిక మైలు రాయిగా గుర్తించడం ఆహ్వానించదగ్గ అంశం అని అంటున్నారు తెలంగాణ టీచర్స్ ఫోరం కన్వీనర్ **కె. ప్రభాకర్**

దేశానికి స్వాతంత్ర్యం ఎప్పుడొచ్చిందరా! అంటే... పంద్రాగస్టునాడు సార్ అని టక్కున సమాధానం చెప్పే విద్యార్థులకు, హైదరాబాద్ రాష్ట్రానికి స్వాతంత్ర్యం రాలేదన్న సంగతి విడమర్చి చెప్పడానికి తెలంగాణ టీచర్లకు చరిత్ర కనుమరుగైపోయింది.

ఐదు వందలకు పైగా సంస్థానాలకు ఆగస్టు 15న సందర్భంగా అటు పాకిస్తాన్‌లోనో ఇటు భారత్‌లోనో కలవచ్చని చెప్పినా హైదరాబాద్ ఒక స్వతంత్ర దేశమని, దీనికి లాయక్ ఆలీ అనే ప్రధాన మంత్రి ఉన్నాడని, దీనికి నైజాం ముస్లిం పాలకుడైనా ప్రజలు అత్యధిక శాతం హిందువులతో పాటు భిన్న మతాలకు, ప్రాంతాలకు, సంస్కృతులకు సంబంధించిన అత్యున్నత సాంస్కృతిక జీవితానికి నిదర్శనమైన దక్కన్ భూభాగమని ఏ సోషల్ స్టడీస్ పుస్తకంలో రాయబడలేదు.

హైదరాబాద్ సంస్థానం ఓ స్వతంత్ర దేశంగానే విలసిల్లడానికి ఐక్యరాజ్యసమితిలో, పదకొండింట తొమ్మిది దేశాల మద్దతు కూడగట్టిందని, హైదరాబాద్‌ను భారతసైన్యం, ఆపరేషన్ పోలో పేరిట దురాక్రమణకు పాల్పడుతున్నదని, ఆయాదేశాలు భారత ప్రభుత్వ వైఖరిని గర్హించిన విషయాలు చరిత్ర పుటల్లో కనుమరుగైపోయాయి.

1947 నవంబర్ 28న నైజాంకు భారత పాలకుల మధ్య కుదిరిన యధాతథ (స్టాండ్‌స్టిల్) ఒడంబడిక, సంవత్సరం ముగియకుండానే ఉల్లంఘించబడిందని, భారతసైన్యం హైదరాబాద్‌ను హస్తగతం చేసుకుందన్న దాడి పూర్వక భయానక స్థితిలో ఐక్యరాజ్యసమితిని, ప్రజలను తప్పుదోవ పట్టించిన చారిత్రక వాస్తవాలు దాశరధి అన్నట్లు 'గాయపడిన కవిగుండెలలో రాయబడని కావ్యాల్లా' చరిత్ర పొడవునా తవ్వుతున్న కొద్దీ బయటపడుతున్నవి.

ఎందుకు ఒక స్వతంత్ర దేశంగా వున్న హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని భారత ప్రభుత్వం విలీనం పేరిట నలుదిక్కులా సైన్యంతో 'పోలీసు యాక్షన్ పేరిట దాడికి పూనుకుంది? నిజంగానే నిజాం లొంగిపోయాడా? ప్రజలంతా మంగళహారతులు పట్టి భారత సైన్యాలకు మా బతుకులు బాగుచేయమని స్వాగతం పలికారా? అట్లా ప్రజల ఆహ్వానం మేరకు చొచ్చుకు వచ్చిన సైన్యం సెప్టెంబర్ 17న నిజాం లొంగిపోయిన అనంతరం 1951 దాకా ఎందుకు నెత్తుటి ఏరులు పారించింది. నిజాం అంగీకారంతోనే విలీనం (ఇద్దరి అంగీకారంతో) జరిగితే, సైనిక దళాల కవాతు ఎందుకు కొనసాగింది. రజాకార్ల పేర ఖాసిం రజ్వి సేనలు చేస్తున్న దాడులను, ప్రజలు చేతుల్లో కారం, రోకలి బండల్తో ఎదురుకున్న సాహసోపేత చర్యల్ని ఎందుకు భారతసైన్యం అణిచివేయ చూసింది? రజాకార్లంటే కేవలం 'ముస్లిం'లని ముస్లిం పాలకుల నుండి హిందూ ప్రజలను కాపాడే ఆపద్భాంధవుల్లా సర్దార్ వల్లభాయ్‌పటేల్ సేనలు ఓ బందగిని (1949 జూలై 19న) చంపినప్పుడు, ఓ షోయబుల్లా ఖాన్‌తో పాటు, స్వయాన నెహ్రూ వేసిన సుందర్‌లాల్ నిజనిర్ధారణ కమిటి సుమారు రెండు లక్షల మంది ముస్లిం ప్రజల ఊచకోతకు సంబంధం ఏమిటి? ముస్లిం పాలన నుండి నిజాం దుర్మార్గాలనుండి ప్రజాస్వామ్య పాలనకు మారడమో లేక హిందూ ప్రాంతంగా విముక్తి పొందడమో విమోచన అవుతుందా?

నిజాం లొంగిపోయిన అనంతరం భారత్‌లో విలీనమైందనుకున్న హైదరాబాద్ ప్రాంతానికి 1956 అక్టోబర్ 31 వరకు 'రాజ్‌ప్రముఖ్'గా నిజాం కొనసాగడం వెనుక అంతర్యమేమిటి?

ఇట్లాంటి సందేహాలన్నిటికి చరిత్రను చరిత్రగా పరిశీలిస్తే తప్ప వర్తమానం నుండి గతాన్ని సమీక్షిస్తే తప్ప మన భావజాల దృక్పథాల నుండి కాక నేటి చారిత్రక వాస్తవాల నేపథ్యంలో అర్థం చేసుకుంటే తప్ప ముందుకు పోలేం.

తెలంగాణ ఉద్యమ నేపథ్యంలో ఈ చర్చ నిరంతరాయంగా కొనసాగుతున్నది. ఈ మధ్యనే 'తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్' ఆధ్వర్యంలో జరిగిన 'సెప్టెంబర్ 17, భిన్న దృక్పథాలు అన్న అంశంపై అన్ని వర్గాలకు చెందిన ప్రముఖులు వాళ్లవాళ్ళ కోణంలో విశ్లేషించడం ఒకే వేదికపై భిన్న దృక్కోణాలు కల్గిన వ్యక్తులు రాజకీయ పార్టీలు తమ వైఖరిని ప్రకటిస్తూనే సెప్టెంబర్ 17, నేపథ్యం నుండి తెలంగాణ పోరాటాన్ని ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియకు ఒక చారిత్రిక మైలురాయిగా గుర్తించడం ఆహ్వానించదగ్గ అంశం.

నిజాం పాలనకు, భూస్వామ్య శక్తులకు, వ్యతిరేకంగా సాగిన తెలంగాణ రైతాంగ సాయుధ పోరాటం నిజంగానే భారత ఏనాన్‌లాగ మారే పరిస్థితులను భూమి భుక్తి విముక్తికోసం ఇక్కడ జరిగిన పోరాటాన్ని గమనిస్తే అర్థమౌతుంది. మూడువేల గ్రామాల్లో విసునూరి రాంచంద్రారెడ్డి లాంటి జమిందారీ వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా చాకలి ఐలమ్మ, బందగీల పోరాట వారసత్వం పదిలక్షల ఎకరాల భూమిని భూమిలేని పేదలకు పంచగలిగింది.

'దున్నేవానికే భూమి' అన్న నినాదం వాస్తవ రూపం దాల్చిన ఓ చారిత్మాత్మక పోరాటం... భూస్వాములు పల్లెలనొదిలి పట్టణాలకు పరుగు

దీసిన స్థితి. రజాకార్ల సేనాలను గ్రామగ్రామాన తమ మిలిటెంట్ పోరాటాలతో విలువరించే సాహసగాథలు తెలంగాణ పల్లెల్లో ఇప్పటికీ చెప్పుకోవడం చూస్తున్నాం.

అట్లాంటి ఓ పోరాటం నిజంగానే హైదరాబాద్ – భారత పాలకుల విద్రోహానికి గురై అణిచివేయబడకపోతే బహుశా ఇవ్వాళ్టి తెలంగాణ భవిష్యత్తు ఇలా ఉండి ఉండేది కాదేమోనని చరిత్రని గమనిస్తే తెలుస్తున్నది.

స్వయంగా ఉక్కు మనిషి సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ 27.2.49న హైదరాబాద్ నగరంలో జరిగిన ఒక సభలో మాట్లాడుతూ...

"కమ్యూనిస్టుల వల్ల ఇప్పటికే చైనా, బర్మా తదితర దేశాలు తగలబడుతున్నాయి. ఇక్కడ కూడా అలాంటి పరిస్థితే దాపురించే అవకాశం వుంది. నేను వారికొక హెచ్చరిక చేయదలిచాను. వారు మరెక్కడికైనా వెళ్లిపోవచ్చు. అలా కాకుండా ఇక్కడే వుండదలుచుకుంటే వారిలో ఒక్కణ్ణి కూడా ప్రాణాలతో విడిచి పెట్టేది లేదు.

(సెడో ది సర్దార్, హైదరాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్ ప్రచురణ. 1950)

ఈ ప్రకటనతో సహజంగానే కమ్యూనిస్టుల ప్రభావాన్ని అర్థం చేసుకోవచ్చు. కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెస్ సమావేశంలో కాంగ్రెస్ శ్రేణులు తెలంగాణ పోరాటాన్ని అణిచివేయకపోతే మొత్తం భారతదేశమే తెలంగాణ దారిలో పోరాటానికి సిద్ధపడతాయని అప్పుడు నెహ్రూను హెచ్చరించడం జరిగింది.

ఈ నేపథ్యంలోనే లోపాయికారిగా జరిగిన విలీన విద్రోహమే సెప్టెంబర్ 17, 1948అని చరిత్ర పరిశీలిస్తే అర్థమవుతున్నది. ఒకవైపు రజాకార్లను అణిచే పేర భారతసైన్యాలే ముస్లిం ప్రజలపై దాడులకు, పాల్పడటం చూసి మొనాబాద్ మరట్వాడా కలెక్టర్ హైదర్ నిరసన వ్యక్తం చేయడం జరిగింది. తెలంగాణ సాయుధ రైతాంగ పోరాట విరమణ 20.10.1951న జరిగిన అనంతర పరిణామాలు తెలంగాణను వలస కేంద్రంగా మార్చింది వాస్తవం.

అది వామపక్ష పార్టీల రూపంలో అయినా, బ్రిటీష్ పాలన కింద చదువుకున్న ఆంగ్ల వారసులు 1953 అక్టోబర్‌లో ఏర్పడ్డ 'ఆంధ్ర' రాష్ట్ర ఏర్పాటు, విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్యం పేర 'దురుద్దేశ పూర్వక సామ్రాజ్యవాద విస్తరణగా తెలంగాణను 1956 నవంబర్ 1న, తెలంగాణ ప్రజాభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా 'విలీనం' చేసుకోవడమూ విద్రోహంగా మారింది.

నాటి నుండి నేటి దాకా జరిగిన జరుగుతున్న పరిణామాలను గమనిస్తున్నప్పుడు 1952 నాటి నాన్ ముల్కీ గోబ్యాక్, 1969 ఉద్యమం. 1996 నుండి నేటిదాకా కొనసాగుతున్న ప్రజాకాంక్షను నెరవేర్చకుండా అడ్డుపడుతున్న వ్యక్తులు, శక్తులు, స్వయంగా పార్లమెంటులో తెలంగాణ ప్రక్రియ ప్రారంభమవుతుందన్న ప్రక్రియ నిలిచిపోవడం, వందలాది మంది నవయవ్వన నునులేత విద్యార్థి వీరులు పార్లమెంటు నుండి పల్లెల దాకా మా తెలంగాణ మాగ్గావాలె అంటూ చేస్తున్న బలిదానాలు చూస్తున్నప్పుడు చరిత్రలో జరిగింది విద్రోహం తప్ప విలీనం కాదు, 'విమోచన' అంతకన్నా కాదని అర్థమవుతుంది.

రాజకీయ ఆర్థిక సామాజిక సాంస్కృతిక ఆధిపత్యంతో అరవై ఏళ్లుగా తెలంగాణ ప్రాంతం మీద వలసాంధ్ర పెత్తనం తెలంగాణ వనరుల్ని నదుల్ని, నిధుల్ని బొగ్గుగనుల్ని తరలించుకుపోతున్న సీమాంధ్ర సర్కార్‌ను సెప్టెంబర్ 17న విమోచన దినంగా అధికారికంగా జరపమని అడగడం కూడా తెలంగాణ కోసం అసువులు బాసిన అమరుల త్యాగాల్ని ఫణంగా పెట్టడం లాంటిదే.

తెలంగాణ విమోచన పొంది వుంటే శ్రీకాంతాచారి లాంటి వందలాది బిడ్డలు తమ శరీరాల్ని కాల్చుకొని నల్లజెండాల్లో మన కళ్లముందే నిరసన శిలల్లా మారిపోవడం, మన బొగ్గుగనులు ఓపెన్ కాస్టులుగా గ్రామాల్ని వల్లకాడులుగా మార్చడం, హైదరాబాద్ చుట్టూతా వేలాది ఎకరాలు భూముల్ని ల్యాంకో, కావూరి హిల్స్‌గా మార్చుకొని, తెలంగాణ చుట్టూతా టోల్‌గేట్లతో 'జీఎంఆర్'లు ఎమ్మార్‌లు ఎట్లా విధ్వంసానికి పాల్పడ్డవో చూస్తూ సెజ్‌ల పేరిట ఎక్స్‌ప్రెస్ సిక్స్‌వేల పేరిట హైదరాబాద్ చుట్టూత కొండచిలువలాంటి రింగ్‌రోడ్‌తో గ్రేటర్ హైదరాబాద్ పేర కబళించడం చూశాక మనం ఇంకా సెప్టెంబర్ 17ను విలీనమన్నా, విమోచనమన్నా విద్రోహమే అవుతుంది. ద

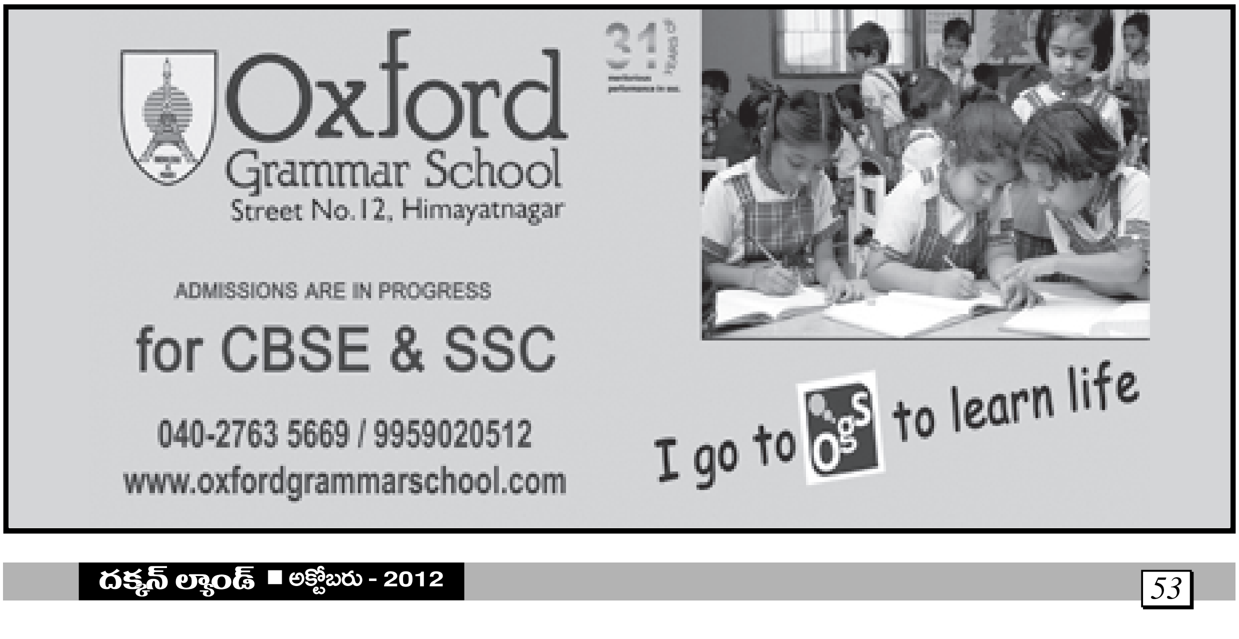

తారీఖులు, దస్తావేజులే చరిత్రకాదు

ఇదే ధోరణి పుస్తకమంతా కనిపిస్తుంది. అమాయక తెలంగాణా ఆక్రమణకు, రాజకీయ గారడీలకు గురయ్యింది, నిజమే – కాని, పాపం సీమాంధ్రుల గతేంకానూ అని రచయిత ప్రతి అధ్యాయాన్ని ముగిస్తున్న తరుణంలో బెంగపడ్డాడు.

సీనియర్ జర్నలిస్టు కింగ్‌షుక్ నాగ్ ఇంగ్లీషులో వ్రాసిన "Battle ground of Telangana - Chronicle of an agitation" కు ఆచార్య బోడెపూడి ప్రసాదరావు అనువాదమే 'తెలంగాణా ఉద్యమం – చారిత్రక నేపథ్యం'. దీని రాకతో ఒడవని తెలంగాణా ముచ్చటకు మరో తోడు దొరికింది. ఇంగ్లీషు పత్రికల కాలమిస్టులు తెలంగాణా ఉద్యమాన్ని స్థానిక సమస్యగా చిన్నచూపు చూస్తున్నారన్న అలకకు ఇంగ్లీషు మూలం ఓ ఊరడింపు.

గత 16 ఏళ్లుగా టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియాలో పని చేస్తున్న కింగ్ షుక్ నాగ్ ప్రస్తుతం ఆ పత్రిక హైద్రాబాద్ ఎడిషన్‌కు రెసిడెంట్ ఎడిటర్.

ముందు మాటలో రచయిత–ఎవరికి ఇష్టమున్నా, లేకపోయి నా తెలంగాణా విషయంలో మార్పు వచ్చి తీరాల్సిందే. యధాతథస్థితి కొనసాగడం కుదరదు. హైదరాబాద్ చారిత్రకంగా తెలంగాణాలో అంతర్భాగం. అందువల్ల అది తెలంగాణాకు చెందాలి. అంత మాత్రాన హైదరాబాద్ నగరాన్ని ఈనాటి ఉచ్ఛస్థితికి తీసుకురావడంలో సీమాంధ్రుల పాత్ర విస్మరించడానికి వీలుకాదు– అని తన ఉద్దేశాన్ని పాత్రికేయ సరళిలో కుండబద్దలు కాకుండా చెప్పాడు. ఇదే ధోరణి పుస్తకమంతా కనిపిస్తుంది. అమాయక తెలంగాణా ఆక్రమణకు, రాజకీయ గారడీలకు గురయ్యింది, నిజమే – కాని, పాపం సీమాంధ్రుల గతేంకానూ అని రచయిత ప్రతి అధ్యాయాన్ని ముగిస్తున్న తరుణంలో బెంగపడ్డాడు.

రచయిత కొంత కాలంగా హైదరాబాద్‌లో ఉంటున్న తెలుగేతరుడు. ఆయన రాష్ట్ర విభజన, సమైక్యతలో ఏపక్షమూ కాదు, శాంతి పక్షపాతి. అందుకే–గత, వర్తమానాల్లో ఈ సమస్యపట్ల ప్రభుత్వాల పాత్ర, ఏలికల పక్షపాతాలు, ఇరుపక్షాల రాజకీయనాయకుల నాటకాలు, కాలానుగుణ ఒప్పందాల విస్మరణ, విద్య, వైద్యం, నీరు, నిధులు పంపకాల్లో పక్షపాతం మొదలగు అంశాల వాస్తవిక చిత్రణ ఇందులో ప్రధానంగా ఉంది.

విషయ సేకరణ కోసం ప్రత్యక్షంగా క్షేత్ర పర్యటన చేయక/చేయలేక స్థానిక చరిత్రకారులను, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలను, రాజకీయ నాయకులను, ఉద్యమకారులను, వ్యాపారస్థులను ఆశ్రయించినట్లు రచయితే చెప్పుకొన్నాడు. దీనివల్ల విషయం కొన్ని సందర్భాల్లో గుడ్డివాళ్లు ఏనుగును వర్ణించిన వైనం కనిపిస్తుంది. మొదటి అధ్యాయంలోనే ఎవరో అనుకుంటున్నారంటూ – తెలంగాణా రాష్ట్ర సమితి అధ్యక్షుడు కె. చంద్రశేఖర రావు గుండెకు గుండు గురిపెట్టి అతనికి సలహా ఇచ్చేది మావోయిస్టు నాయకత్వమే అని, తెలంగాణా విషయంలో తమిళుల కుట్ర ఉందని తాను విన్నమాట రాయడం చారిత్రక నేపథ్యం పేర ఊహాగానాలను రికార్డు చేయడమే.

'ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ'కు సంబంధించిన ముద్రిత సమాచారం తెలుగులోగానీ, ఇంగ్లీషులోగాని విస్తారంగా లభిస్తుంది. కావున కాలక్రమానుగతంగా పునఃసృష్టి సులువే. అందుకే ఈ అధ్యాయంలో తారీఖులు, దస్తావేజుల ప్రస్తావనయే ప్రధానం అయింది.

ఆసక్తికరమైన విషయమేమంటే – 'ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడిన మొదటి రోజు నుంచే సీమాంధ్రుల కన్ను హైదరాబాద్ మీద పడింది. మద్రాసు ఎలాగూ రాలేదు కనీసం హైదరాబాద్ కోసం వెతుకులాట కేవలం ఒక రాజధాని కోసమే కాదు, సమైక్య తెలుగు రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేయాలనీ, గతాన్ని పునర్నిర్మించాలనీ, తెలుగు జనుల పూర్వవైభవాన్ని పునరుజ్జీవింప జేయాలనే తపనే ఈ అన్వేషణకు పరమార్థం' అని సెలవిస్తాడు పాలలో నీళ్లన్నో పట్టు దొరకనట్లు.

3వ అధ్యాయమైన 'మొదటి ఆందోళన'లో నిజాం పాలనవల్ల చదువులో ప్రత్యేకంగా ఇంగ్లీషులో వెనకబాటుతనం తెలంగాణా వారిపై ఆంధ్రుల పెత్తనానికి ఎలా దారి తీసిందో వివరంగా ఉంది. 1956లో విపరీత అసమానతలున్న రెండు ప్రాంతాల ప్రజలు ఏకం చేయబడ్డారు. ఇరు ప్రాంతాల విస్తీర్ణత దృష్ట్యా ఆంధ్రాలో తెలంగాణా కన్నా ఎక్కువ శాసనసభ్యులున్నారు. సమైక్య రాష్ట్రంలో వారి పెత్తనం పెరగడానికి ఇదొక కారణం. అన్ని విధాల ముందంజలో ఉన్న ఆంధ్ర ప్రాంతం వారు దొరికిన అన్ని అవకాశాలను సొంతం చేసుకున్నారు. ఆస్తులు, స్థలాలతో సహా, నిజాం పతనం కాగానే సంపన్నులయిన ముస్లిం కుటుంబాలు పాకిస్థాన్, ఇంగ్లాండుకు వలసపోయారు. దాంతో ఆంధ్ర ప్రాంతం వారి విస్తరణకు మార్గం మరింత సుగమమైంది. ఆ తర్వాత–ఆర్థిక వనరులూ, ఉద్యోగాలు చేజిక్కించుకోవడమే కాకుండా ఆంధ్ర ప్రాంతీయులు స్థానికుల్ని సాంస్కృతికంగా కించపరచడం మొదలైంది. ముస్లింలు ఓ మూలకు వెళ్లి పోయారు. ఆంధ్ర ప్రాంతం వారు స్థానికులు మాట్లాడే భాష ముతక అని, కృతకమని, తెలంగాణా వారు సోమరులని భావించే వారు. తెలంగాణీయులకు ఆంధ్రనుంచి వలస వచ్చిన వారి అహంకార ధోరణి ఆగ్రహాన్ని కలిగించింది. లోలోపల రాజుకుంటూ 1968 డిసెంబర్ 6వ తేదీని ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ విద్యార్థుల ప్రత్యేక తెలంగాణ పిలుపుకు కారణమైందని రచయిత వెల్లడించాడు.

ఇలా 1969లో ఉద్యమం ఉచ్ఛస్థితికి చేరాక తెలంగాణా ప్రజా సమితికు మే, 21న చెన్నారెడ్డి అధ్యక్షుడు కావడం, చెన్నారెడ్డి ప్రవేశం వల్ల ఉద్యమానికి హాని జరుగుతుందేమోనన్న పలువురు నాయకుల అనుమానాలను కాలం ధ్రువీకరించిందని, ఇలా తొలి ఉద్యమం మలగని బత్తి అయిందని అధ్యాయం ముగించాడు.

విచ్ఛిన్న ఒరవడులు – పేరున రెడ్లు, కమ్మవారల రాజకీయ ఎత్తుగడలు, ఎన్.టి.ఆర్., చంద్రబాబు, ఆ తర్వాత వై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డిల పాలనలపై సుదీర్ఘ వ్యాఖ్యానం ఉంది. ఇందులో రాష్ట్రంలోని రాజకీయ మార్పులు, ఆంధ్రపాలకుల కుట్రల్లో హైదరాబాద్ అస్థిత్వాన్ని కోల్పోవడాన్ని విశదీకరించాడు.

ఇరు ప్రాంతాల సాంస్కృతిక వైవిధ్యాన్ని ప్రస్తావిస్తూ – 'తెలంగాణ భాష, సంస్కృతిని హేళన చేసి, చిన్నచూపు చూడడం, మేము తెలంగాణా వారికన్నా అధికులమనే అహంకారం ఆంధ్ర ప్రాంతంవారిలో ఉందని' మేనేజ్‌మెంట్ స్కూల్ అధిపతి వి. వెంకటరమణ చెప్పాడని అంటూనే – ఆరువందల సంవత్సరాలు వేరైపోయినవారిని అరవై సంవత్సరాలలో కలపడం కష్టసాధ్యం. ఈ తేడాలు మరో ఇరవై సంవత్సరాలలో సమసి పోవచ్చు, చిన్నచిన్న పట్టణాలో బహుశ మరో యాభై సంవత్సరాలు పట్టవచ్చని తీర్మానిస్తున్న రచయిత ధోరణి వింతగొల్పుతుంది.

'ఆర్థిక రంగంలో పరిస్థితి' అధ్యాయంలో నీటి పంపకాల్లో తెలంగాణ రైతులకు మిగిలింది కన్నీరే అని, రైతుల ఆత్మహత్యల్లో 68% తెలంగాణా లోనేనని, తెలంగాణా జిల్లాల్లో ఇంకా ఆత్మహత్యలు జరుగుతూనే ఉన్నా యని, కాని మీడియాలో అంతగా ప్రచారం ఇవ్వడం లేదని ఓ పాత్రికే యుడే రాయడం గమనించదగ్గది.

తెలంగాణాలో 1970లో వ్యవసాయానికి అనుకూలమైన పొలాల్లో 25% బంజర్లు ఉండగా ఇప్పుడు అది 40% కి పెరిగింది. హైదరాబాద్ కు అతి సమీపంలో ఉండి నిత్యదరిద్రంలో మగ్గుతున్న మెదక్, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాల గురించి పట్టించుకోవాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ పాలకులకు ఎన్నడూ తట్టలేదు. వెనకబడిన ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో తేలికగా నయమయే మలేరియా జ్వరాలు, విరేచనాలవల్ల ప్రతి సంవత్సరం వందలాది మంది చనిపోతుంటారు. హైదరాబాద్‌కు 40 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న నల్గొండ జిల్లాలో ఫ్లోరోసిస్ పెద్ద సమస్య, మెదక్ జిల్లాలోని పటాన్‌చెరులో భూగర్భ జలాల కాలుష్యం వల్ల స్త్రీల గర్భస్రావాలు జరగడం, కనుగుడ్లు లేకుండా పిల్లలు పుట్టడం, కరీంనగర్ జిల్లా నుండి గల్ఫ్ దేశాలకు వెళ్లినవారిలో చాలామంది ఒట్టి చేతులతో తిరిగి రావడం, అప్పుల ఊబిలో దిగబడడం – ఇలా ఎన్నో కఠోరవాస్తవాల్ని రచయిత సేకరించి ఆంగ్లపాఠకుల ముందుంచారు. దీంతో తెలంగాణా ఉద్యమ చారిత్రక నేపథ్యం ముగిసింది.

తెలంగాణాకోసం తెరాస ఎన్నికల పోరాటం, తెరాస అధినేత కె. చంద్రశేఖర రావు నిరాహార దీక్ష, కేంద్రమంత్రి చిదంబరం ప్రకటన, శ్రీకృష్ణ కమిటి, ఏకాభిప్రాయ సాధన సాగతీత – ఇదంతా నడుస్తున్న చరిత్రే.

చివర్లో – అందరికి ఆమోద యోగ్యంగా ఈ సమస్యకు పరిష్కారం హాంకాంగ్ పట్ల చైనా పాటిస్తున్న విధానం అని రచయిత అభిప్రాయం. చైనా ప్రత్యేక పాలిత ప్రాంతంగా ఉన్న హాంకాంగ్‌లో చైనా జాతీయ నియమాలు, నియంత్రణలు, చట్టాలు వర్తించవు. కాని హాంకాంగ్ తెచ్చిపెడుతున్న ఆదాయంతో చైనా లాభపడుతున్నది. ఇదే రకంగా – తెలంగాణా ఏర్పాటు చేసి, తెలంగాణాలో హైదరాబాద్‌ను ప్రత్యేక పాలిత ప్రాంతంగా ప్రకటిస్తే – హైదరాబాద్ తమ ఆధీనంలోనే ఉందని, దాని ఆదాయం తమకే చెందుతుందని తెలంగాణావాదులు భావిస్తారు. హైదరాబాద్ ప్రత్యేక పాలనలో ఉంటుంది కాబట్టి ఆంధ్ర సెటిలర్లు సంతోషిస్తారని రచయిత సూచన. ఇదంతా చూస్తుంటే రామా యణమంతా విని రచయిత రాముడికి సీత ఏమైతుందని అడిగినట్లుంది.

- బి. నర్సన్

తెలంగాణా ఉద్యమం
చారిత్రక నేపథ్యం
ఇంగ్లీషు మూలం – కింగ్‌షుక్ నాగ్
అనువాదం – బోడేపూడి ప్రసాదరావు
పేజీలు – 176, వెల : 144/-
ప్రచురణ : రీం పబ్లికేషన్స్ – న్యూఢిల్లీ.

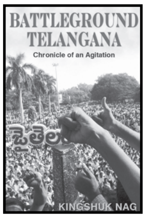

With best compliments from

P. Laxman Reddy & P. Janardhan Reddy

Class I Contractors

Specialists in

ROAD WORKS BY HOT MIX PROCESS

Hot Mix Plant Near Gandipet

H.No. 3-6-646, Himayathnagar, Hyderabad - 500 026.

Phones : 040-27552789, 27631439, Cell: 98663 12660, 98663 12661

With best compliments from

SLMI INFRA PROJECTS PVT. LTD.

SPECIAL CLASS CONTRACTORS

Ph: +91-040-27019637, Tele Fax : +91-040-27014299

e-mail:slmiinfra@gmail.com

Regd. Office: # 12-13-23, Street No.5,

Tarnaka, Secunderabad - 500 017

ఇండియన్ సినిమా ఆత్మహత్య!?

దేశంలో సినిమా రంగ ఆవిర్భవాన్ని సృజిస్తూ, వివిధ భాషల్లో సినిమా ఎదుగుదలను వివరిస్తూ, తెలుగు సినిమా రంగ వికృత ధోరణులను నిరసిస్తూ కలాన్ని ఎక్కుపెట్టారు 'దక్కన్ సినిమా' వ్యవస్థాపకులు కుమార్ ఖన్నా

కళామాధ్యమాలలో నేడు అత్యంత ప్రభావితం చేయగల్గినటు వంటిది సినిమా. దృశ్య, శ్రవణ ప్రక్రియల సమ్మిళితమైన శక్తివంతమైన మాధ్యమం సినిమా, ఈ సినిమా గురించి తెలుసుకునే ముందు కాస్త వెనుకకు వెళ్ళి మూలాల నుండి పరిశీలిద్దాం. అంటే నాటక ప్రక్రియ నుండి మొదలుబెడదాం. For the delight and instruction of mankind అని డ్రైడెన్ చెప్పినా, 'హితోపదేశ జననం, ధృతిక్రీడా సుఖాదికృత్' అని భరతముని చెప్పినా జనహితం కొరకు రూపకం ఉద్భవించడం జరిగింది అని అర్థమవుతుంది. అలా తొలి నాళ్ళలో నాటకం మంచిని ప్రభోదించేదిగాను, ప్రజలను చైతన్యపరచి ప్రగతి పథంలో పయనించేందుకు ఉపయోగించబడినవి ఉద్దేశించిన వి. అలా జనించిన నాటకం, నాటిక అనేకానేక ఇతివృత్తాలు కథాంశాలుగా కల్గి అంతిమంలో ఒక నీతినిగాని సమాచారాన్ని గాని జనాలలోకి చేరవేసేవి. సమాజ కాల పురోగమన చక్రంలో భాగంగా మెల్లగా సినిమా జనజీవనాల్లోకి పయనించింది. 1913లో దాదా సాహెబ్ ఫాల్కే గారు తొలి మూకీ 'రాజా హరిశ్చంద్ర'తో భారతదేశంలో ఒక కొత్త రుచినాపాదిస్తూ మంచిని ప్రభోదించవచ్చని నిరూపించారు. ఆ తరువాత అర్దేసర్ గారి తొలి సౌండ్ సినిమా "అలంఅర" తరువాత తెలుగులో తొలిటాకీ 'భక్తప్రహ్లాద' తొలి స్కోప్, తొలి డిటిఎస్, తొలి త్రీడీ సినిమా అంటూ ఎన్నో సాంకేతిక మలుపులు గుండా సినిమా ఉన్నత స్థితికి చేరువయ్యింది.

ప్రతి సంవత్సరం వెయ్యికి పైగా సినిమాలు నిర్మాణమవుతూ హాలీవుడ్, చైనాలకంటే ముందు స్థానంలో నిలబడుతూన్న ఇండియన్ సినిమా ఎక్కువ సినిమాలు రూపొందిస్తూ, 90 దేశాలలో భారతదేశ సినిమాలు ప్రదర్శితమవుతూ... సత్యజిత్‌రే, మ్రినాల్‌సేన్, రిత్విక్ ఘటక్, షాజికరుణ్, గిరిష్ కాసరవల్లి, శ్యామ్ బెనగల్, ఆదూర్ గోపాలకృష్ణన్, అరవిందన్, మీరానాయర్, శేఖర్ కపూర్, కరన్‌జోహార్, దీపా మెహతా, నగేష్ కునూర్, మణిరత్నం, బి. నరసింగరావు లాంటి వారి సినిమాలు ఇంటర్‌నేషనల్ ఫెస్టివల్స్‌లో ప్రదర్శించబడుతూ, 90 దేశాల్లో ప్రదర్శితమవుతూ 1.3 బిలియను డాలర్లపైన సామర్థ్యం గల ఇండియన్ సినిమా విషయంలో ఏం జరుగుతోంది అని తెలుసుకో వాల్సిన ఆవశ్యకత నెలకొని ఉంది.

హిందీ సినిమా రంగంలో తొలి కలర్ సినిమా 1937లో "కిషన్ కనయ"తో మొదలైన సినిమాలు, గురుదత్, రాజ్‌కపూర్, ఋషికేష్ ముఖర్జీ, మహబూబ్‌ఖాన్, ఆసిఫ్, గోవింద్‌నిహ్‌లాని, శ్యామ్‌బెనగల్, కేతన్ మెహతా, విజయ్ మెహతా, గుల్జార్ లాంటి దర్శకుల చక్కటి సినిమాలు వచ్చాయి. ఆ తర్వాత రమేష్ సిప్పి సినిమాలు వీరి తరువాత యశ్‌చోప్రా, మీరానాయర్, సూరజ్ బార్జాత్యా, సుభాష్‌ఘయ్, మీరానాయర్, ఆపైన రామ్‌గోపాల్ వర్మ, సంజయ్‌లీలాబన్సాలీ, పర్‌హాన్ అక్తర్, అశుతోష్ గవరికర్, నీరజ్‌పాండే, షిమిత్ అమిన్

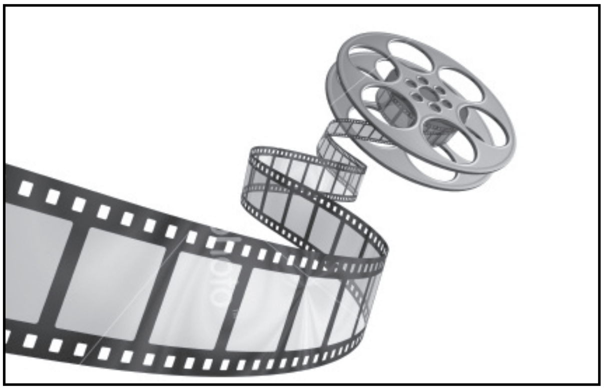

లాంటి దర్శకుల సినిమాలు చెప్పుకోదగ్గ స్ఫూర్తినిచ్చాయి.

తమిళ రంగంలో బాలచందర్ ఫెమినిజాన్ని, భారతీరాజా రియలి జాన్ని, భాగ్యరాజా బెస్ట్ స్క్రీన్‌ప్లేని, మణిరత్నం (ఇండియన్ సొసైటీని) నాచురలిస్టిక్ కమర్షియల్ సినిమాని ఇంకా బాలా, సముద్రఖని, సెల్వరాఘవన్, చేరన్, మిస్కిన్ లాంటి యువకులు కొంత టెక్నికల్ పంథాలను ఇండియన్ సినిమాకు అందించారు.

మళయాళంలో ఆదూర్ గోపాలకృష్ణన్, అరవిందన్, జాన్ అబ్ర హం, ప్రియదర్శిన్, టి.వి. చంద్రన్, జయరాజ్, ప్రదీప్ నాయర్‌లు, సంతోష్ శివన్ తర్వాత కన్నడంలో గిరిష్ కాసరవల్లి, ఉపేంద్రలు, మరాఠీ సినిమాలో అమోల్ పాలేకర్, జబ్బార్ పటేల్, సుమిత్ర, సంజయ్, మహేష్ మంజ్రేకర్‌లు బెంగాల్‌లో సత్యజిత్‌రే, మ్రినాల్‌సేన్, రిత్విక్‌ఘటక్ ఏదో రకంగా సినిమాను బ్రతికిస్తూనే ఉన్నారు.

ఇక తెలుగు సినిమాకు వచ్చేసరికి అంత అద్భుతాలు అమోఘాలు అనన్య సామాన్యాలు అనే పదాలను పాతరేసి మాకేంటి, మా యిష్టం, జాతి దండకాలు, చుట్టరికాలుతో పాటు 'కమర్షియల్ సినిమా' అనే ఒక మహాద్భుత పదాన్ని పుట్టించిన పూజ్యులైన రచయితలు, జాతినేత లు సినిమాని పుచ్చుకంకుల ధాన్య బండాగారంగా మార్చి అత్యధిక సినిమాలు నిర్మించే ఇండస్ట్రీ అనే లేబుల్‌ని అంటించేసారు. ఈ గొప్ప తిరోగమన పురోగతిని చూసి కళాకారులు భజనలు చేయాలను కున్నారో ఏమో కోట్లు ఖర్చు పెట్టి స్వర్ణోత్సవాలు కూడా జరిపారు. కన్నాంబ గారి అదృష్టం బాగుండి కాలం చేశారు. లేకుంటే గ్లిజరిన్ లేకుండా ఏడుపు సన్నివేశాలు పండించే సత్తా గల ఆ మహానటి ఈ రోజు సినిమా పరిస్థితిని చూసి మళ్ళీ గ్లిజరిన్ లేకుండా గుక్కపట్టి ఏడ్వాల్సి వచ్చేది. మొదటితరం సినిమాలు మల్లీశ్వరి లాంటి కళా ఖండాలను అందిస్తే రెండవతరం సినిమాలు, జోతిలక్ష్మి–జయమాలిని లాంటి కొత్త ఒరవడిని తీసుకొచ్చాయి. ఛ...అంతేనా అంటూ అత్తతో అల్లుడు బూతు పాటలు పాడే నీచ సంప్రదాయాన్ని చూపించారు, పెద్దలు వారి ఔచిత్యానికి జ్ఞానానికి రసహృదయానికి కాళ్ళొత్తి దండాలు.

మరి నేటి తరం తెలుగు సినిమాలో కాదేది 'సీన్'మాకు అనర్హం అంటూ కౌమారపు దశ స్కూలు విద్యార్థి నెలసరి విషయాన్ని రౌద్ర రసం పండించడానికి వాడేసినాడు ఒక మహానుభావుడు (ఛత్రపతి) వారికి అరదండాలు. అయితే ఈ పెద్దలు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఖ్యాతిపొందిన బి. నర్సింగరావు లాంటి గొప్ప దర్శకుని పేరు కూడా మరిచిపోయేంత వివేకరాహిత్యంలోకి వెళ్లిపోయి తెలుగు సినిమా స్థాయిని దిగజార్చుతున్నారు.

ఇంగ్లీషు సినిమా సీడిలు చూసి ఎత్తేసి, ఎవిడ్ మిక్సిలో దంచేసి, బూతుపాటల మిఠాయి జోడించి పదుచు అందాల చాక్లేట్ క్రిస్టల్స్ చల్లేసి, ఓ నాటు తిట్టుని టైటిల్‌గా డెకరేట్ చేసి వడ్డించడమే సినిమాగా మారిపోయినట్లు కన్పిస్తుంది.

తలనరికి కాలుతో తన్నొచ్చని, రోప్‌వర్క్‌లులతో ఫైట్ మాస్టర్‌లు, ఎక్సర్సైజ్ కంపోజిషన్స్‌తో డాన్స్ మాస్టర్‌లు సినిమాని శాసించొచ్చు అంటూ, సీన్‌కూ సీనుకూ నడుమ సంబంధం అవసరం లేదంటూ కొత్త నిర్వచనం చెప్పుతున్నారు. ఇంకా ఒకాయన అసలు సినిమాకు 'కథ' అవసరమేలేదు అనే ఉచ్ఛస్థితికి చేరింది తెలుగు సినిమా. ఎక్కడ నాటకం పుట్టింది? ఎందుకు పుట్టింది? అని పునఃసమీక్షిస్తే సమాజ హితం కోసం నవరసాలు మేళవించి నాటక ప్రక్రియ మొదలయ్యి అది రూపాంతరం చెంది 'సినిమా'గా మారిందని మనకర్థమవుతోంది కదా! మరి అలాంటి సినిమా ఇప్పుడు ఏ స్థితిలో ఉన్నది? సినిమా వినోదం కోసం అనేవాళ్ళు కొంతమంది ఉంటే సినిమా జనం కోసం అని అనేవాళ్ళు కొందరు కాదు సినిమా డబ్బు కోసం మాత్రమే అని మరికొందరు అంటూ ఇలా రకరకాల వాదాలు ఉన్నాయి కదా; వాటి గూర్చి వివరాలు చూద్దాం.

మరి జనం కోసం సినిమా అని చెప్పే వాళ్ళకి 'కభీ అల్ విదాన్ కహెనా', తాళి, ఆర్య-2 సినిమాలు ఏం చెప్పినట్టు భార్యాభర్తలు ఒకరికొకరు నచ్చకపోతే ఎదుటివారి కుటుంబాన్ని ఛిన్నాభిన్నం చేసినా పరవాలేదని చెప్పిందా? కుటుంబ వ్యవస్థని భారతీయ సమాజాన్ని ప్రశ్నించిందని అనుకోవాలా? ఈ సినిమాల్తో ఏం నిరూపించారు అనుకోవాలి మనం?

జిస్మ్, మర్డర్, విక్రమార్కుడు లాంటి సినిమాలు 'రొమాన్సే' జీవితం అని సమర్థిస్తున్నట్లా? మరి దాని కోసం 'కామసూత్ర' లాంటి ప్రకృతి రహస్య గ్రంథాలను పూర్వీకులు మనిషికి ఇచ్చారు కదా, మరి వీరు కొత్తగా చెప్పేదేంటి?

హౌస్‌ఫుల్, మర్డర్-2, వాంటెడ్, ఆర్య, ఆరెంజ్, రేణిగుంట (తమిళం) నేనింతే, డిపార్ట్‌మెంట్, సాంబ, కృష్ణ, విక్రమార్కుడు, సింహా లాంటి సినిమాలు ఎవరిష్టం వచ్చినట్లు వాళ్ళు బ్రతకవచ్చని ఉపదేశిస్తున్నట్లా? అంటే సాంఘీక జీవనాన్ని సామూహిక జీవనాన్ని ప్రశ్నించినట్లా? నోటికొచ్చిన మాటల్ని నిజాలనేటట్లు నమ్మించ వచ్చని చెబుతున్నారా?

మూడవ కోణం చూద్దాం. మరి సినిమా డబ్బు కోసం అని, అది వ్యాపారమే అని వాదించే వాళ్ళకు దేశంలో సినిమాల హిట్లు పర్సెంటేజ్ ఎంతో తెలుసా? సాలీన 1000 సీన్మాలు రిలీజయితే వాటిలో 20% మాత్రమే హిట్ అవుతున్నాయ్ అంటే డబ్బు వస్తున్నట్లా పోతున్నట్లా? తెలుగులో 300 సినిమాలు రిలీజయితే 10 మాత్రం హిట్టు కొడుతున్నాయి అంటే సినిమాల్లో డబ్బురావట్లేదు అని అర్థమా కాదా?

అట్లాకాదు సినిమా వినోదం కొరకే అని అనుకుని వాస్తవాలు చూద్దాం. ఈ రోజున ప్రతీ పెద్ద సినిమా కూడా 2000, థియేటర్లలో రిలీజ్ చేసి బీభత్సమైన ప్రచారం చేసి అంటే ప్రతి ఏరియాలోని, ప్రతి కాలనీలోని థియేటర్‌లో సినిమా అన్నమాట ఇలా ప్రచారంలో జనాలను రప్పించి మొదటివారం కలక్షన్లపై సినిమాను నిర్మిస్తున్నారు. అంటే 'సినిమా' జనాలపై రుద్దబడుతుందే గాని ఆదరించబడట్లేదనే కదా అర్థం. లేదు లేదు కలక్షన్స్ బాగా ఉన్నయ్ అంటే మరి 3వ వారానికే థియేటర్లు ఖాళీ ఎందుకవుతున్నాయ్? భారంగా థియేటర్లని రికార్డులకోసం నిర్మాతలు ఎందుకు రన్నింగ్ చేస్తున్నారు మరి? అంటే సినిమా వినోదాన్ని కూడా ఇవ్వట్లేదని అనిపిస్తోంది కదా.

పైన చెప్పుకున్నట్లు సినిమా జనహితం కోసం కాదు. సినిమా డబ్బు కోసం కాదు - సినిమా వినోదం కోసం కూడా కాదు. మరి నేటి సినిమా దేనికొరకు నిర్మితమవుతోంది. ఏదైనా 'జ్ఞానం' దిశా నిర్దేశకం చేస్తూ పరివ్యాప్తం చెంది ప్రజలకు ఉపయోగపడాలి, సమీప మవ్వాలి జీవితాల్లో మమేకమవ్వాలి. కాని నేటి మన ఇండియన్ సినిమా తెలుగు సినిమా పుట్టుక రహస్యం మరచి తన పయనాన్ని ఎటు కొనసాగిస్తోందనేది ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. అంటే సినిమా పురోగమిస్తోందా? లేక ఆత్మహత్యకై ప్రయత్నిస్తోందా?

ఇన్నేళ్ళ కళాప్రయాణంతో కళను అమితంగా ఆరాధించే మనసు తో విన్నవించుకునేది ఏంటంటే, సినిమా ప్రజలలోంచి పుట్టాలి. ప్రజల మేలు కొరకు ఉపయోగపడాలి. పెద్దలు, సినీ మహానుభావులు అవలోకనం చేసుకొని ఆలోచించుకొని, సమస్యలను బేరీజేసుకొని ఈ కళా ఉద్యమ భాగస్థమైన 'సినిమా'ని రక్షించుకుందాం!

లేదంటే మనం తీసిన గొయ్యిల మనమే పడే పరిస్థితి వచ్చి 'అబ్‌సర్డ్ సినిమా' లాంటి పరిస్థితి నెలకొని ఈ పెద్దల మూలాలే కదిలే పరిస్థితి వస్తుంది జాగ్రత్త. గ్లోబలైజేషన్ మహమ్మారి, బహుళజాతి సంస్థల ప్రచార పెట్టుబడులు, కల్చరల్ ఇంపీరియలిజమ్ దాడుల్లో భాగంగా పాశ్చాత్య ముళ్ళ గుభాళింపు మన వారిని ఆకర్షించడం మామూలే కానీ మన టెక్నీషియన్స్ వారి సంస్కృతిని జీవనశైలిని, అనుకరిస్తూ మన వారిపై రుద్దడం మానేసి మన భౌగోళిక పరిస్థితులకు సరిపడే విషయాలను మరియు వారి టెక్నికల్ నాలెడ్జ్‌ను అనుసరించ గలిగితే చాలా మంచిది. ఏ కళ అయినా అది ప్రజాహితానికి, చైతన్యానికి, ప్రగతికి ఇందనంలా ఉపయోగపడుతూ దాని ప్రభావాన్ని రకరకాల రూపాల్లో చూపించగలగాలి. సినిమాపైన చర్చించుకున్న మూడు వాదాలతో (జనం కోసం - వినోదం కోసం - డబ్బు కోసం) పాటు మరో ముఖ్యమైన 4వ విషయంలో దృష్టి కేంద్రీకరించాలి. అదేంటంటే నవచైతన్య హృదయ కోశాగారంతో, జనచైతన్య స్ఫూర్తి మార్గంలో, కీర్తిశిఖర దారులనెరుగని అగ్నికిలానేత్ర దృష్టి గలిగిన కళాసైనిక సమూహాలకు జననమివ్వగలిగిన 'సినిమా'ను ప్రజల ముందు ఉంచాల్సిన ఆవశ్యకత - అవసరం ఎంతో ఉంది. పదండి నవసమాజ నిర్మాణానికి 'కళా' పునాదులను నిర్మిద్దాం, మన వంతు బాధ్యతను నిర్వర్తిద్దాం. ద

కొత్త పుస్తకాలు

కచ్చురం (ఎడ్ల బండి)

కవితా సంకలనం

కన్నపేగు పేగుకు కవిత్వానికి వీడని బంధం ఉందని తుమ్మల దేవేందర్ తన కచ్చురంలో కవిత్వీకరించారు. కచ్చురం కవితా సంకలనంలో పీడితులు, అట్టడుగువర్గాలు, దళితులు రైతుల దైన్యం, పరాయికరణకు గురవుతున్న పల్లె సంస్కతిని ప్రతిబింబిస్తున్నది. పల్లె గాయాల గుండెచప్పుడు కచ్చురం విరిగికుప్పయిన ఆనవాళ్ళు పచ్చని పల్లె పల్లెర్గాయల పొద, ఆర్ద్రపూరితంగా అనుభూతిని అక్షరబద్ధంగా మలిచారు. కచ్చురం మట్టి మనిషిని సృజించారు.

రచన: తుమ్మల దేవరావ్

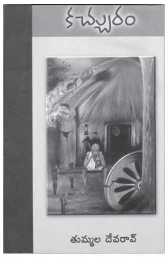

వెల: రూ. 50

ప్రచురణ మానస సాహితీ ప్రచురణలు,
నిర్మల్, ఆదిలాబాద్

ప్రతులు: శ్రీమతి సుజాత దేవరావ్
గ్రామం:ఓలా, మండలం: కుంటాల
ఆదిలాబాద్‌జిల్లా 504109
అన్ని పుస్తక విక్రయ కేంద్రాలు

సవాల్

(తెలంగాణ కవిత్వం)

తెలంగాణ చారిత్రక నేపథ్యం, తెలంగాణ జిల్లాలో ముఖ్యమైన చారిత్రక ప్రదేశాల విశిష్టతలను ఆయా జిల్లా ప్రాముఖ్యతను అన్వర్ తన సవాల్ పూసగుచ్చినట్టు చెప్పాడు. తెలంగాణ ప్రజల ఆకాంక్షలను ఎత్తిచెప్పాడు.స్వరాష్ట్రం కోసం ప్రజలు పడుతున్న తపనను, ఆవేదనను వొడిసిపట్టాడు. ఎన్ని ఆటుపోట్లకైయినా సిద్ధమై తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనకు ప్రజలు చేసే నిరసనను ప్రతిబింబించేదే ఈ సవాల్. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు చేయకపోతే యుద్ధమేనని అన్వర్ తన కవిత్వాల ద్వారా ప్రభుత్వానికి సవాల్ విసిరారు.

రచన: అన్వర్

వెల:రూ.60

ప్రచురణ: తెలంగాణ వేదిక వరంగల్

ప్రతులకు: అన్వర్, 16-10-374, శివనగర్,
వరంగల్-506002
తెలంగాణ వేదిక, హనుమకొండ, వరంగల్,
అన్ని పుస్తక కేంద్రాలు

ఎల్లగడి

(ఆదిలాబాద్ జిల్లా కవితల సంకలనం)

ఈ సంకలనాన్ని ఎందుకు వేస్తున్నామో వివరిస్తూ 'అరవై ఏళ్ళ తండ్లాటకు అక్షరరూపం ఈ పుస్తకం. ఇది దగాపడ్డ కోట్లాది గొంతుల ఆర్తనాదం. ఆకాశమంత చేతులు సాచి వలసవాదుల్ని అడ్డుకుంటున్న అపూర్వ శక్తి ఈ సంకలనం' అని అన్నారు. ఈ పుస్తకం చదివితే అది నిజమే అని అన్పించకమానదు. తెలంగాణ రచయితల సంఘం ఆదిలాబాద్ శాఖ నుంచి వెలువడిన ఆణిముత్యాల్లో ఇది కూడా ఒకటి. ఆదిలాబాద్ జిల్లా భాషా సంస్కృతులకు ఇందులో పట్టం కట్టినప్పటికీ, హైదరాబాద్‌తో జిల్లా అనుబంధాన్ని కూడా స్మరించారు. 'మా అందరి బొడ్డుకోసి / పురుడు పోసిన / మా నాల్గు తరాల మహాతల్లి భాగ్యమ్మ' అంటూ ఆ పేగుబంధాన్ని గుర్తు చేశారు.

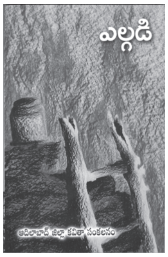

పుస్తకం: ఎల్లగడి

వెల: రూ. 60

ప్రతులకు: తెలంగాణ రచయితల వేదిక,
ఆదిలాబాద్

మిత్ర పర్వం

కొండెత్తు పాటపై విశ్లేషణ

మిత్ర సాహిత్యం జనకవన సాహిత్యం. మిత్ర సాహిత్యం ప్రజలకు ఒక సాంస్కృతిక రక్ష. మిత్ర సాహిత్యం నుంచి ప్రపంచీకరణ వ్యతిరేకపోరాటాలు పొద్దుపొడ్డుస్తాయి. మిత్ర కవిత్వం నుంచి మానవీయ మహాశాస్త్రాలు పుట్టుకొస్తాయి. మిత్ర కవిత్వాన్ని అలింగనం చేసుకోవడమంటే ప్రజా సాహిత్యాన్ని అక్కున చేర్చుకున్నట్లే. మిత్ర పాటల నుంచి మనం పరవశం పొందవచ్చును.మిత్ర పాటల నుంచి మనం పోరాట రచనల పేజీలను తిప్పేయవచ్చును. అన్ని అస్తిత్వ ఉద్యమాల అడుగుల్లో అడుగులు వేస్తూ కదలిపోవచ్చును. జీవితాన్ని పాటకు అంకితం చేసిన పాటల ఉద్యమకారుడు మిత్ర అని జూలూరు గౌరీశంకర్ రాసిన మిత్ర పర్వంలో చెపుకొచ్చారు.

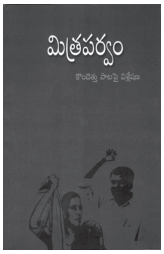

సంపాదకులు: జూలూరు గౌరీశంకర్

వెల: రూ.60

ప్రచురణ: ఘటన

ప్రతులకు : అన్ని పుస్తక షాపులు

పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పాఠకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పాఠకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం.

పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా :

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com www.deccanland.com

మనకు గర్వకారణం
మన సంస్కృతి

SREE SATYA ENTERPRISES

Special Class Contractors, Hotmix Plant & Stone Crushers
F.No. 202, Karmik Towers, 6-2-967, Khairatabad,
Hyderabad-500 004. A.P.

Deccan Land, Telugu Monthly, October - 2012

RNI Regn. No. APTEL 12798/01/1/2012-TC
Postal Permission. LII/RNT/HD/1167/2012-14

Architecture is the will of an epoch translated into space

Shri.J.Bhaskar Rao,
B.Com., LLB
Chairman
J.B.Educational Society
Joganpally B.R.Educational Society

Shri.J.Vamshidhar Rao
MBA (USA)
Secretary

Smt.J.Gayatri
M.Arch (Interiors)
Director

Joganpally B.R. Educational Society (JBRES), Hyderabad as a Research and Educational Institution with a view to contribute in developing advanced technologies and build 'core competence' in specific areas. The activities of JBRES involve: Education, Research, Consultancy and Training in certain fields of Sciences, Engineering and technologies, Humanities and Social Sciences and aims to blossom into an Advanced Institute of education and research to harness multi-disciplinary research and studies.

JBRES has been recognized as an Advanced Research Institute by Jawaharlal Nehru Technological University Hyderabad (JNTUH), for offering Ph.D., P.G., M.Phil, and Training Programmes in certain areas in Sciences, Engineering & Technology.

Distinguised Features of Campus and Institution

- Centrally located (ie) Road No: 1, Banjara Hills, next to Care Hospital.
- Well equipped computer Labs and Digital Library.
- Library and seminar hall are equipped with Air-condition.
- 24 x 7 WIFI campus with 10mbps Net.
- Sophisticated personality development to groom hidden talent

Mission

Blossom into a World Class Institute of Teaching and Research in Architecture, Built Environment and Urban Planning.

Vision

Make Advanced Studies and Research in Architecture and Planning, a significant tool for creating high quality Built-environments, enrichment of Civilization and enhancement of Cultural Values.

Goal

Impart education and undertake research at International standards in the fields of Architecture, Built - Environment and Urban Planning

JBR
Architecture College
Hyderabad

6-3-248/1/A, 2nd Floor, Bhaskar Plaza,
Road No. 1, Banajara Hills, Hyderabad - 500 034. AP, India.
Tel/Fax : 040-2334036 | principal@jbres.edu.in
www.jbiet.edu.in

Edited, Printed, Published M. Veda Kumar, Printed at Deccan Press, 1-9-1126, Azamabad, Hyderabad - 500 020. and Published at "Chandram" 3-6-712/2, Street No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Editor: M. Veda Kumar